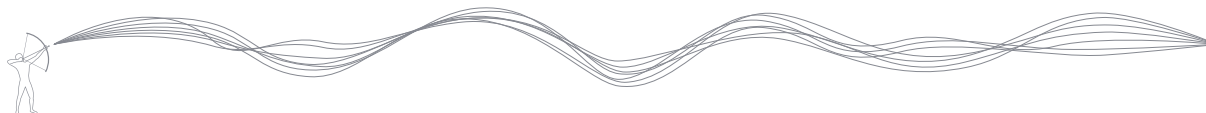

MELHUS
KOMMUNE

Økonomi- og handlingsplan 2019-2022

1	FORORD	4
1.1	VEDTAK I KOMMUNESTYRET	6
2	UTFORDRINGSBILDET - STATUS OG UTVIKLINGSTREKK	8
2.1	MELHUS KOMMUNES VISJON	8
2.2	NASJONALE FØRINGER OG SATSNINGER	8
2.3	LOKALE TREKK OG VURDERINGER	14
2.4	KOMMUNEN SOM ORGANISASJON	22
3	SENTRALE BUDSJETTSTØRRELSER FOR KOMMUNEN SAMLET	26
3.1	DRIFTSBUDSJETT 2019	26
3.2	DRIFTSBUDSJETT 2020-22	30
3.3	INVESTERINGSBUDSJETT 2019-2022	36
3.4	SENTRALE NØKKELTALL	37
4	OVERORDNEDE INNTEKTER OG UTGIFTER	38
4.1	RAMMETILSKUDD	39
4.2	SKATTEINNTEKTER	41
4.3	EIENDOMSSKATT	41
4.4	KONSESJONSKRAFT	41
4.5	LØNN OG PENSJON	41
4.6	AKSJEUTBYTTE	42
4.7	RENTER OG AVDRAG	42
4.8	KALKULATORISKE UTGIFTER OG INNTEKTER	43
4.9	ANDRE INNTEKTER OG UTGIFTER	43
4.10	DISPOSISJONSFOND	43
5	SENTRALADMINISTRASJONEN	46
5.1	OMRÅDET OMFATTER	46
5.2	ANSVARsomRÅDE	46
5.3	MÅL OG RESULTAT	47
5.4	MÅL FOR SEKTOREN	47
5.5	BUDSJETTALL	49
6	OPPVEKST OG KULTUR	54
6.1	OM SEKTOREN	54
6.2	BARNEHAGE	54
6.3	GRUNNSKOLE	59
6.4	KULTUR OG FRITID	65
6.5	MÅL FOR SEKTOREN	66
6.6	BUDSJETTALL	70
6.7	GEBYRER	77
7	HELSE OG VELFERD	78
7.1	OM SEKTOREN	78
7.2	HELSE OG VELFERD ADMINISTRASJON	80
7.3	AKTIVITET OG BEVEGELSE	82
7.4	BO OG AVLASTNING	83
7.5	FAMILIE OG FOREBYGGING	85
7.6	HJEMMEBASERTE TJENESTER	88
7.7	INSTITUSJONSBASERTE TJENESTER	90
7.8	LÆRING OG TILRETTELAGT ARBEID	92

7.9	MÅL FOR SEKTOREN	94
7.10	BUDSJETTALL	97
7.11	GEBYRER.....	103
8	PLAN OG UTVIKLING	104
8.1	OM SEKTOREN	104
8.2	PLAN.....	104
8.3	AREALFORVALTNING.....	106
8.4	BYGG OG EIENDOM	109
8.5	TEKNISK DRIFT.....	111
8.6	MÅL FOR SEKTOREN	113
8.7	BUDSJETTALL	118
8.8	SELVKOSTBUDSJETT.....	122
9	VIRKSOMHETER UTENOM KOMMUNEN	126
9.1	GAULDAL BRANN OG REDNING	127
9.2	KIRKELIG FELLESRÅD	128
9.3	ANDRE OMRÅDER	129
10	INVESTERINGER, FINANSIERING, GJELDSUTVIKLING OG RENTEKOSTNADER	130
10.1	INVESTERINGER OG FINANSIERINGER	130
10.2	GJELDSUTVIKLING	167
11	GEBYRER.....	170
11.1	PLEIE OG OMSORG	170
11.2	UTLEIETAKSTER OG REGLER FOR UMLEIE AV KOMMUNALE BYGG	170
11.3	AREALFORVALTNING.....	170
11.4	KULTURSKOLEN	170
11.5	SFO.....	170
11.6	TEKNISK DRIFT.....	170
11.7	FEIING OG TILSYN MED FYRINGSANLEGG	171
11.8	RENOVASJON.....	171
12	VEDLEGG.....	172

1 Forord

Ordførerens forord

Melhus er en kommune i sterk vekst. Det gir utfordringer, men først og fremst gir det større muligheter til utvikling enn hva tilfellet er for mange andre kommuner. Med økonomiplanen 2019-2022 har kommunestyret vedtatt et redskap for å ta godt vare på mulighetene og samtidig møte de utfordringene som vi vet kommer.

Den største enkeltoppgaven i denne økonomiplanperioden er bygging av ny Gimse skole og tilhørende flerbrukshall. Her har kommunestyret lagt seg på ei linje som tar høyde for forventet vekst i elevtallet, samtidig som det ikke er en overdimensjonering. Gjennomgående er det en nøktern realisme som vil prege kommunens disposisjoner i årene framover.

Vi lever i ei tid med raske endringer, aldri har utviklingen gått raskere og aldri vil den gå så sakte som nå. Vi vet lite om hvordan framtida vil bli, og det gjør det krevende å planlegge. Derfor må vi sørge for å ha en organisasjon som er i stand til å gjennomføre de endringer som er nødvendig for å kunne fortsette å gi gode offentlige tjenester også i åra framover.

Arbeidet med å sikre tjenestetilbudet også i ei framtid der vi har færre yrkesaktive i forhold til antall alderspensjonister er godt i gang. Arbeidet med «Hundre år i eget hjem» vil det være et sterkt fokus på i åra framover. Videre satser Melhus kommune på en digitalisering av stadig flere kommunale tjenester. Spesielt interessant og lovende er arbeidet med digitalisering av byggesak, som vil åpne for en enda mer effektiv behandling av sakene på det området. Den digitale framtida krever også at alle innbyggere har en tilfredsstillende nettilgang, og her vil kommunen bidra i samarbeid med andre aktører.

Foreliggende økonomiplan legger opp til en fortsatt utvikling i tjenestetilbudet, og en mer effektiv utnyttelse av tilgjengelige ressurser. Det betyr at når det satses på noen områder må det strammes inn på andre, og da også på sentraladministrasjonen og politisk virksomhet.

Melhus kommune er en stor virksomhet med dyktige og dedikerte ansatte. Vår viktigste ressurs ligger i våre ca 1400 ansatte, som hver dag yter gode tjenester til våre innbyggere.

Jeg vil ønske alle lykke til med arbeidet i 2019!

Gunnar Krogstad
ordfører

Rådmannens forord

Årets budsjettprosess er endret i forhold til foregående år, der vi i større grad følger opp styringsprosessene i tråd med kommunens årshjul for helhetlig resultatstyring. Enhetene og de respektive kommunalsjefer har i mye større grad vært involvert i budsjettarbeidet forut for den politiske behandlingen, noe som sikrer større eierforhold til budsjettet, felles utfordringer og nødvendige omstillings- og endringstiltak.

Årets budsjettprosess har på flere måter vært krevende. Vi har fra 2014 og frem til i dag sett at det økonomiske handlingsrommet har blitt mindre, dvs. at vi i stor grad bruker alle våre inntekter til dagens nivå på drift og investeringstiltak (lån og avdrag). Inntektssiden er forsøkt synliggjort innen alle områder, slik at det i fremlagte forslag ikke ligger «reserver» til ikke-planlagte tiltak i perioden. Det anbefales at kommunene vedtar budsjett med et positivt netto driftsresultat på 1,75 %, nettopp for å kunne håndtere uforutsette hendelser/ha egenkapital til investeringer. I fremlagte forslag for 2019 har rådmannen lagt opp til å opprettholde «resultatet» på samme nivå som for 2018 når utbytte fra TrønderEnergi holdes utenom. For å klare dette er det behov for både endrings-, innsparings- og effektiviseringstiltak, i hovedsak er dette nedbemanning innen helse og velferd og gjeninnføring av brukerbetaling for trygghetsalarmer. I planperiodens siste år er netto driftsresultat tilnærmet null, dvs. ca. 20 millioner svakere enn anbefalingen for norske kommuner.

Årsaken til dette er, som fremlagt i foregående års budsjett- og økonomiplaner, driftsvirkningene av de store investeringene vi står overfor. I planperioden foreslås store investeringer, der de største investeringene er ny Gimse skole, en ny hallflate og ny barnehager ved Eid skole og barnehage. Rådmannen ser ikke at vi har råd til å bygge mer enn en idrettshall i denne planperioden, en ekstra idrettshall vil øke driftsnivået ytterligere med ca. 6 millioner kroner.

Dersom vi skal greie de økte driftskostnader og økte renter- og avdrag som følge av de betydelige investeringene mot slutten av planperioden er vi avhengige av både å bremse utgiftsveksten samlet sett gjennom omstilling og effektivisering samt å øke inntektene. I fremlagte forslag er det foreslått en kombinasjon av intern effektivisering og økt eiendomsskatt.

Dette vil bli et svært krevende arbeide fremover både for organisasjonen og politikerne, men det blir viktig at vi i fellesskap arbeider frem tiltak som bidrar til økonomisk balanse og kontroll.

Vi skal fortsatt jobbe aktivt for å levere gode velferdstjenester til våre innbyggere, og legge til rette for videreutvikling av gode lokalsamfunn og fremtidsrettede tjenester i en kommune i vekst.

Katrine Lereggen

rådmann

Leseveiledning

Dette dokumentet er en del omarbeidet fra tidligere års versjoner av Økonomi- og handlingsplanen (ØHP). Dette gjelder både kapittelinnstillingen, detaljnivået i dokumentet og innføring / tydeliggjøring av "driftstiltak" og "investeringstiltak med tilhørende driftsvirkning" som rådmannen har valgt å inkludere eller ikke inkludere i sitt budsjettframlegg.

Kapittelinnstillingen er gjort slik at det står en del om utfordringsbildet i kapittel 2 og et sammendrag av tallbudsjettet i kapittel 3. Så er de seks ulike sektorer (tidl rammeområder) behandlet i kapittel 4-9. Kapittel 10 handler om investeringer, finansieringsbehov, rentekostnader mv. Kapittel 11 handler om endringer i gebyrer, og gebyrreglementene følger som vedlegg til budsjettsaken.

Budsjettdokumentet er mer detaljert enn før ved at det vises tall ned på enhetsnivået innenfor de ulike sektorer. Det er sammenligning med tall over tid fra 2017 til 2022, og det er prøvd å forklare hvorfor endringene over tid oppstår. Det er også prøvd i kapittel 4 å forklare hvordan kommunens inntekter dannes.

Nytt av året er innføring av "tiltak" som fremlegges som en del av budsjettframlegget. Det er beskrevet nærmere 70 driftstiltak, som innebærer en endring fra "business as usual", enten i form av økt aktivitet eller reduert aktivitet. Det samme gjelder forlag til investeringstiltak. Det er i år beregnet *driftsvirkningen* av de enkelte investeringene, altså hva vil det koste hvert år av investeringenes levetid - i form av renter, avdrag samt drifts- og vedlikeholdskostnader samt eventuelle gevinster i driften ved investeringstiltakene. Alle tall i dokumentet er i hele 1.000 kr, om ikke annet er angitt.

Noen av tiltakene er inkludert i budsjettvedtaket, andre ikke. Dette fremgår under ulike overskrifter i kapittel 3-10.

Budsjettet består derfor av:

Konsekvensjustert budsjett (business as usual inkl allerede vedtatte investeringer)

+ enkelte driftstiltak vedtatt av kommunestyret

+ driftsvirkning av enkelte investeringstiltak vedtatt av kommunestyret

= budsjettvedtak for driften.

En slik systematikk vil gjøre det lettere også for politikerne å lage sine egne budsjettframlegg, ved å ta ut eller legge til tiltak, evt lage egne tiltak. Så det er en intensjon at dette kan berike det politiske

budsjettarbeidet.

1.1 Vedtak i kommunestyret

1. Melhus kommunestyre vedtar Melhus kommunes budsjett for år 2019 og Økonomi- og handlingsplan for 2019-2022 med de forutsetninger som ligger i vedlegg til denne sak benevnt som – Vedlegg 1 Økonomi og handlingsplan for perioden 2019-22 samt i vedlegg «Posisjonens budsjettframlegg».
2. Melhus kommunestyre bevilger følgende netto summer på sektorene og ramme 9 til fordeling i budsjett 2019, jfr. kapittel 3.1 og kapittel 4-9 i vedlagte Økonomi- og handlingsplan samt i vedlegg «Posisjonens budsjettframlegg» (beløp i 1000- kroner):
  3. Eiendomsskatt for 2019 utskrives på faste eiendommer i hele kommunen med:
    - a. en sats på 7 promille på næringseiendommer samt verker og bruk
    - b. en sats på 2 promille på boligeiendommer, fritidseiendommer og boligdelen av landbrukseiendommer. Det benyttes et bunnfradrag på kr 100.000,- pr. boenhet
    - c. Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 7 fritar Melhus kommunestyre eiendommer til lag/foreninger, stiftelser og institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, ett fylke eller staten og fredede bygninger.
  4. Melhus kommunestyre delegerer til rådmannen å disponere avsatt ramme for lønnsoppgjøret og reguleringspremie i KLP i år 2019. Rammen er satt av på tjeneste 9702 på rammeområde 9 og utgjør kr 31.398.000.
  5. Melhus kommunestyre vedtar å bevilge midler til de investeringer for 2019 som går frem av tabellen under og med underspesifikasjon i kapittel 10.1.2 i Økonomi- og handlingsplanen samt i vedlegg «Posisjonens budsjettframlegg» med tilhørende finansiering og løpetid på lån som vil belaste hhv kommunekassen og selvkostområdene (beløp i kr):
6. Melhus kommunestyre vedtar et samlet låneopptak for 2019 på kr 141.415.000 i tråd med det finansieringsbehov som fremkommer i tabellen under punkt 5 ovenfor.
7. Melhus kommunestyre vedtar gebyrregulativer for 2019 i tråd med vedlegg «Gebyrregulativ Melhus kommune etter møte i FSK»
8. For hele planperioden 2019-2022 vedtas kostnadsrammer ihht tabellen nedenfor for følgende flerårige prosjekter:

Vedtatte verbalforslag

1. Nye grep for klimaledelse i kommunene.

Vi trenger å sette kommunens klimaarbeid i et større system, og kommunestyret ber derfor rådmannen foreslå et system for klimaledelse som bruker hele kommunens handlingsrom til å være en pådriver for den store grønne omstillinga som vi alle vet at verden trenger for å unngå farlig global oppvarming på mer enn 1,5 grader C.

2. Prosjekt om heltidskultur i Melhus

Det etableres et prosjekt om heltidskultur i Melhus kommune. Målsetningen er å få flere faste, hele stillinger i helse- og omsorg. Prosjektet ledes av politisk ledelse, fagforeningene og rådmannen.

3. Ungdommens hus/frivillighetens hus på Lundamo

Rådmannen bes fortsette forhandlinger med eier av bankbygget på Lundamo for å få en lavere pris på

eventuelt kjøp av bygget, samtidig bes Rådmannen om å se på mulige alternative lokaliteter for ungdomsklubben på Lundamo.

4. Om samarbeidsavtale Gaula Natursenter AS

Det vises til PS sak 49/18- samarbeidsavtale med Gaula Natursenter AS. Kommunestyret ber rådmannen fremme en sak der samarbeidet med Gaula natursenter AS evalueres og der en ser på muligheter og forpliktelser for eierkommunene. Arbeidet skal resultere i et nytt forslag til samarbeidsavtale, og legges til grunn også for 2020 budsjettet. Evalueringen skal involvere bredt.

5. Investeringer for idretten i Melhus

For å stimulere til å investere i anlegg for idretten i Melhus kommune, bes det om at det settes av en årlig pott av fremtidige regnskapsoverskudd 2018 – 2022.

2 Utfordringsbildet - status og utviklingstrekk

I dette kapittelet beskrives både sentrale føringer fra statsbudsjettet 2019, samt de utfordringer Melhus kommune står midt oppi og foran. Prognoser for befolkningsutviklingen er sentrale i så henseende.

2.1 Melhus kommunes visjon

Melhus kommune skal være en mangfoldig kommune der det er mulig å være modig

2.2 Nasjonale føringer og satsninger

Nedenfor gjengis et utdrag fra Statsbudsjettet om emner som er relevante for kommunesektoren. Avslutningsvis er det beskrevet hvordan disse forhold er konkret innarbeidet i Melhus kommune sitt budsjett.

"I kommuneproposisjonen for 2019 la regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på mellom 1 og 2 mrd. kroner i 2019. Regjeringen legger nå opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2019 på om lag 1,9 mrd. kroner, tilsvarende 0,4 pst. Inntektsveksten er regnet fra inntektsnivået i 2018 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2018. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst i kommunal tjenesteyting på 2,8 pst. fra 2018 til 2019.

Regjeringen foreslår at veksten i frie inntekter på 2,6 mrd. kroner i sin helhet tildeles kommunene. Av veksten begrunnes 200 mill. kroner med opptrappingsplanen på rusfeltet, 100 mill. kroner er begrunnet med opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering og 200 mill. kroner er begrunnet med tidlig innsats i skolen.

Tabell 3.1 Økning i kommunesektorens handlingsrom i 2019 med og uten

	Mrd. kroner
Vekst i frie inntekter	2,6
- merkostnader til demografi	-1
- merkostnader til pensjon	-0,7
- satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-0,6 (-0,1 FK)
Økt handlingsrom uten effektiviseringskrav	0,3
+ effektiviseringskrav	1,2
Økt handlingsrom med effektiviseringskrav	1,5

Nærmere om realveksten i frie inntekter

Den foreslåtte veksten i frie inntekter i 2019 på om lag 2,6 mrd. kroner er regnet fra inntektsnivået i 2018 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2018. Oppjusteringen av kommunesektorens skatteinntekter i 2018 med 2,4 mrd. kroner i denne proposisjonen er derfor ikke medregnet ved beregning av veksten. Når veksten i 2019 regnes fra anslått inntektsnivå i 2018 i denne proposisjonen, det vil si at oppjusteringen av skatteinntektene i 2018 medregnes, blir inntektsveksten tilsvarende lavere. Inntektsnivået for kommunesektoren i 2019 påvirkes imidlertid ikke av hvordan veksten beregnes.

Tabell 3.3 viser anslag på kommunesektorens frie inntekter i 2018 og 2019 i løpende priser. Inntektsnivået i 2018 er anslag på regnskap i denne proposisjonen. Det innebærer at oppjusteringen av skatteanslaget på 2,4 mrd. kroner er medregnet. Videre er inntektsnivået for 2018 korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansieringen av kommunesektorens oppgaver. Hensikten med å korrigere for oppgaveendringer mv. er å gjøre inntektsnivået i 2018 sammenliknbart med inntektsnivået i 2019. Det er redegjort nærmere for korreksjonene i programkategori 13.70, tabell 7.20.

Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2019 bygger blant annet på en sysselsettingsvekst på 1,3

pst. og en **årslønnsvekst på 3¼ pst. fra 2018 til 2019.**

I kommuneproposisjonen for 2019 ble det varslet at den kommunale skattøren skal fastsettes ut fra en målsetting om at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommunesektorens samlede inntekter. Forslag til kommunale og fylkeskommunale skattører for 2019 er fremmet i Prop. 1 LS (2018–2019) *Skatter, avgifter og toll 2019*. Det foreslås at den kommunale skattøren reduseres med 0,25 prosentpoeng til 11,55 pst. Den fylkeskommunale skattøren foreslås redusert med 0,05 prosentpoeng til 2,60 pst. Skatteinntektene anslås etter dette å utgjøre om lag 40 pst. av kommunesektorens samlede inntekter i 2019.

Tabell 3.3 Kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter

Mill. kroner. Nominelle priser									
	Kommunene			Fylkeskommunene			Kommunesektoren i alt		
	20183	2019	Pst. endr.	20183	2019	Pst. endr.	20183	2019	Pst. endr.
Skatter i alt	174 955	178 114	1,8	33 400	33 990	1,8	208 355	212 104	1,8
Herav skatt på inntekt og formue	160 330	163 150	1,8	33 400	33 990	1,8	193 730	197 140	1,8
Rammetilskudd4	131 179	136 972	4,4	33 645	34 624	2,9	164 825	171 597	4,1
Sum frie inntekter	306 134	315 086	2,9	67 045	68 614	2,3	373 180	383 701	2,8

Pris- og lønnsveksten i kommunesektoren i 2019 (deflator) er anslått til 2,8 pst.

Innlemming av boligsosiale tilskudd i rammetilskuddet til kommunene

Som ledd i arbeidet med redusert statlig detaljstyring ble en gradvis innlemming i rammetilskuddet til kommunene av boligsosiale tilskudd igangsatt i statsbudsjettet for 2017 og fortsatt i 2018. Den gradvise innlemmingen slutføres i 2019. Innlemmingen av tilskuddene øker det lokale handlingsrommet for å finne gode tilpassede løsninger for den enkelte i samarbeid mellom ulike kommunale tjenester. Dette vil også redusere kommunenes administrative arbeid knyttet til søknader og rapportering og dermed frigjøre kapasitet til tjenesterettet arbeid.

I statsbudsjettene for 2017 og 2018 ble nærmere 40 mill. kroner fra tilskudd til boligsosialt arbeid på kap. 621, post 63 på Arbeids- og sosialdepartementets budsjett innlemmet i rammetilskuddet. Det foreslås at ytterligere 8,9 mill. kroner innlemmes i 2019. Det videreføres om lag 10 mill. kroner på posten for å bidra til utviklingen av de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Arbeids- og sosialdepartementet.

Fra det boligsosiale kompetansetilskuddet på kap. 581, post 78 på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett ble det innlemmet i overkant av 20 mill. kroner i statsbudsjettene for 2017 og 2018. Det foreslås å innlemme ytterligere 15,6 mill. kroner i 2019. Den delen av tilskuddet som har gått til andre mottakere enn kommunene, er videreført i en ny ordning. Se nærmere omtale under programkategori 13.80.

Tilskudd til frivilligsentraler

De øremerkede midlene til frivilligsentraler ble overført fra Kulturdepartementets budsjett til rammetilskuddet til kommunene i 2017. Midlene gis en særskilt fordeling i en overgangsperiode på fire år. Bevilgningen ble økt i forbindelse med innlemmingen i 2017 og økt ytterligere i 2018. Det foreslås en økning på 7,6 mill. kroner i 2019 til nyetablerte sentraler. Den kommunevise fordelingen av midlene går fram av tabell C-k i Beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1 S (2018–2019) (Grønt hefte). Se også nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Kulturdepartementet.

Tidlig innsats

200 mill. kroner av veksten i frie inntekter i 2019 er begrunnet med regjeringens satsing på tidlig innsats i skolen. Midlene, som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole, kan blant annet brukes til flere lærerårsverk, også i kommuner som allerede oppfyller kravet i lærernormen, og kommer i tillegg til kompensasjonen for lærernormen som bevilges over kap 226, post 63 på Kunnskapsdepartementets budsjett. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Kunnskapsdepartementet.

Opptappingsplanen for rusfeltet

Opptappingsplanen for rusfeltet (2016–2020) er regjeringens tverrsektorielle satsing på rusfeltet. Stortinget vedtok planen ved behandlingen av Prop. 15 S (2015–2016) *Opptappingsplanen for rusfeltet (2016–2020)*. Regjeringen vil øke bevilgningen til rusfeltet med 2,4 mrd. kroner i planperioden 2016–2020. Det er i 2016, 2017 og 2018 bevilget til sammen 1 527 mill. kroner til oppfølging av planen. For 2019 er 200 mill. kroner av veksten i kommunenes frie inntekter begrunnet med økt satsing på rusfeltet. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Opptappingsplanen for habilitering og rehabilitering

Stortinget vedtok en opptappingsplan for habilitering og rehabilitering for årene 2017–2019 ved behandlingen av Prop. 1 S (2016–2017). Det ble i 2017 bevilget 100 mill. kroner over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett i tilknytning til opptappingsplanen. I tillegg var 100 mill. kroner av veksten i kommunesektorens frie inntekter i 2017 begrunnet med opptappingsplanen. I 2019 er 100 mill. kroner av den foreslåtte veksten i kommunesektorens frie inntekter begrunnet med opptappingsplanen. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for helse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Investeringsstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

Investeringsstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser har i perioden 2014–2018 økt betydelig for å gi kommunene bedre muligheter til å fornye og øke tilbudet av omsorgsplasser for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester, uavhengig av alder, diagnose eller funksjonsnedsettelse. I årene som kommer vil det være behov for å øke kapasiteten av heldøgns omsorgsplasser i kommunene ytterligere. For å legge til rette for dette, samt å imøtekomme kravet fra Stortinget om å likebehandle nybygg, oppgradering og modernisering, foreslås det at investeringsstilskuddet fordeles på to poster (kap. 761, postene 63 og 69) med en samlet tilsagnsramme i 2019 på 2 612 mill. kroner. Rammen gir rom for tilskudd til om lag 1 500 heldøgns omsorgsplasser. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Utskrivningsklare pasienter

Tilbudet til mennesker med psykisk helse- og rusproblemer skal styrkes. Kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter ble innført for pasienter innlagt i somatiske døgnavdelinger i 2012. Stortinget sluttet seg ved behandlingen av Prop. 88 S (2017–2018) *Kommuneproposisjonen 2019* til at betaling for utskrivningsklare pasienter innføres også for pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling av rusavhengighet (TSB). Regjeringen vil derfor endre forskriften om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter til å omfatte disse fagområdene fra 2019. Som følge av dette overføres det 185 mill. kroner fra kap. 732, postene 72–75 til kommunerammen. Forskriften endres også, slik at det er oppholdskommunen som får plikt til å betale for utskrivningsklare pasienter. Dette vil også gjelde innenfor somatikk. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Psykologer i kommunene

Med bakgrunn i Meld. St. 26 (2014–2015) *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet* har Stortinget vedtatt et lovkrav om psykologkompetanse i norske kommuner som skal tre i kraft fra 1. januar 2020. Fram til plikten trer i kraft vil kommuner som rekrutterer psykolog til sine helse- og omsorgstjenester kunne motta et årlig tilskudd per psykologårsverk. 287 av landets kommuner og bydeler hadde rekruttert psykolog gjennom tilskuddsordningen per første halvår 2018. Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 765, post 60 med 50 mill. kroner 2019, tilsvarende 125 nye psykologstillinger. Med

dette har regjeringen lagt til rette for at alle kommuner kan motta tilskudd til å rekruttere psykolog. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Dagaktivitetstilbud til personer med demens

Som del av Demensplan 2020 videreføres tilskuddsordningen til dagaktivitetstilskudd for hjemmeboende personer med demens (kap. 761, post 62 på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett). Det foreslås 50 mill. kroner til om lag 450 nye dagaktivitetsplasser i 2019. Kommuner som etablerer nye dagaktivitetsplasser i 2019, vil få økt tilskuddssats for disse svarende til om lag 50 pst. av antatte kostnader. Det er da lagt til rette for vel 8 800 plasser gjennom tilskuddsordningen fra tilskuddet ble opprettet i 2012 til og med 2019. Det vil anslagsvis være etablert opp mot 3 800 plasser med støtte fra tilskuddsordningen ved utgangen av 2018. Dette inkluderer videreførte og nye plasser. Ved videreføring av opprettede plasser fra 2012–2018 vil kommunene få beregnet tilskudd på 30 pst. av antatte kostnader, den samme satsen som for 2018. Målet er å bygge ut tjenestetilbudet før plikten for kommunene til å tilby et dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens gjøres gjeldende fra 1. januar 2020. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2018–2019) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Ressurskrevende tjenester

Vedtak nr. 58, 4. desember 2017

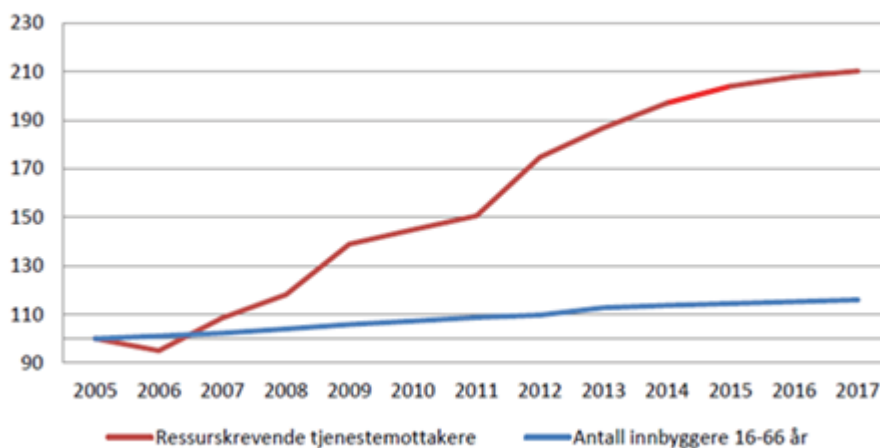
«Stortinget ber regjeringen utrede forslag til endringer i ordningen for ressurskrevende tjenester som skal ivareta brukerne av ressurskrevende tjenester best mulig og gi mer bærekraft og effektivitet i ordningen. Kommunenes organisasjoner skal involveres i arbeidet.»

Dokumentene som ligger til grunn for vedtaket er Meld. St. 1 (2017–2018) *Nasjonalbudsjettet 2018* og Innst. 2 S (2017–2018).

Det ble våren 2018 etablert en arbeidsgruppe som har bestått av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Finansdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet og KS. Arbeidsgruppen har utarbeidet en rapport som vurderer mulige endringer i ordningen som kan gi en mer bærekraftig og effektiv ordning, og endringer som ivaretar mottakerne av ressurskrevende tjenester på en god måte. Et sammendrag av arbeidsgruppens rapport er gjengitt under kap. 575, post 60.

Departementet vil gjennomgå arbeidsgruppens rapport, og vil senere komme tilbake til spørsmålet om eventuelle endringer i ordningen i de årlige budsjettokumentene. Departementet anser med dette at anmodningsvedtaket er fulgt opp.

Utviklingen i ressurskrevende tjenester

Kompensasjon ved bortfall av eiendomsskatt (II)

Vedtak nr. 180, 12. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis tilnærmet full kompensasjon til kommuner som får redusert eksisterende inntekter som følge av at man fjerner adgangen til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner, begrenset oppad til 500 mill. kroner. Kompensasjonen gjelder ikke nyetablering etter 1. januar 2017 og bortfaller hvis virksomhetene nedlegges.»

Dokumentene som ligger til grunn for vedtaket er Prop. 1 LS (2017–2018) *Skatter, avgifter og toll 2018* og Innst. 4 L (2017–2018).

Stortinget vedtok ved behandlingen av Prop. 1 LS (2017–2018) å fjerne adgangen til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner fra og med 2019. Endringen skal fases inn over syv år.

I statsbudsjettet for 2019 foreslås det 71 mill. kroner til å kompensere kommuner som i 2019 får reduserte inntekter som følge av at adgangen til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner fjernes. Som følge av at endringen skal fases inn over syv år, tilsvarer det foreslåtte beløpet for 2019 1/7 av maksimal kompensasjon på 500 mill. kroner. Departementet anser med dette at anmodningsvedtaket er fulgt opp.

Det er redegjort nærmere for oppfølgingen av vedtaket under kap. 571, post 64.

Endringer i regelverket for utskrivning av kommunal eiendomsskatt

Regjeringen foreslår at maksimal skattesats for bolig- og fritidsbolig reduseres fra syv til fem promille fra 2020.

Krav til energiforsyning i byggteknisk forskrift

Vedtak nr. 351, 18. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen uten unødvendig opphold følge opp Stortingets vedtak 642 og 644, 10. mai 2016, om innføring av krav og bestemmelser i Byggteknisk forskrift.»

Dokumentene som ligger til grunn for vedtaket er Prop. 1 S og Innst. 16 S (2017–2018).

Departementet forstår anmodningsvedtak 642 og 644 slik at Stortinget ønsker å skjerpe kravet til energiforsyning i byggteknisk forskrift. Forslag til endring i byggteknisk forskrift har vært på offentlig høring. I høringen ble det foreslått å følge opp anmodningsvedtak 642 og 644 gjennom å skjerpe dagens krav til energifleksibile varmesystemer. Konkret ble det foreslått å forskriftsfeste at bygninger over 1 000 m² oppvarmet BRA skal ha energifleksibile varmesystem som dekker minimum 80 pst. av normert netto varmebehov. Forslaget innebærer at det i større grad legges til rette for energifleksibile oppvarmingsløsninger. Departementet tar sikte på å komme tilbake til Stortinget i 2019.

Skole – Lærere

Regjeringen vil styrke satsingen på karriereveier for lærere. Regjeringen foreslår å doble antall lærerspesialister til 1 200, gi lærerspesialistene økt lønn og utvide antall studieplasser for lærerspesialistene. Totalt vil regjeringen styrke ordningen med lærerspesialister med om lag 50 millioner kroner i 2019 for å kunne gi flere skoler tilgang til lærerspesialister.

Regjeringen viderefører det øremerkede tilskuddet til økt lærertetthet på 1.-10. trinn på 1,47 milliarder kroner.

I tillegg er 200 millioner kroner av veksten i kommunesektorens frie inntekter begrunnet med tidlig innsats i skole og fordeles etter grunnskolenøkkelten.

Barnehage – Foreldrebetaling og gratis kjernetid

Regjeringen foreslår å utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehage til å inkludere toåringer fra familier med lav inntekt.

Fra før har regjeringen innført en nasjonal ordning som gir 3-, 4- og 5-åringer fra lavinntektsfamilier gratis kjernetid. Med utvidelsen for 2-åringer vil antallet barn med rett til gratis kjernetid øke med 11 000 til

Endringene knyttet til grunnlag og maksimalsatser for utskrivning av eiendomsskatt som ligger i statsbudsjettet vurderes ikke være til hinder for at Melhus fra 1.1.20 kan gjøre økninger i eiendomsskatten innenfor de rammer som er vedtatt.

Kravet til energiforsyning vil bli hensyntatt ved bygging av nye Gimse skole.

2.3 Lokale trekk og vurderinger

2.3.1 Befolkningsprognoser

Trondheimsregionen bestiller hvert år befolkningsprognoser for kommunene i regionen (Trondheim, Rissa, Orkdal, Midtre Gauldal, Melhus, Skaun, Klæbu, Malvik, Stjørdal og Leksvik).

Befolkningsframskrivingene gir viktig informasjon til kommunens planarbeid, som i arbeid med økonomi- og temaplaner, i dimensjonering av tjenestetilbud, i konsekvensanalyser og i arbeidet med reguleringsplaner.

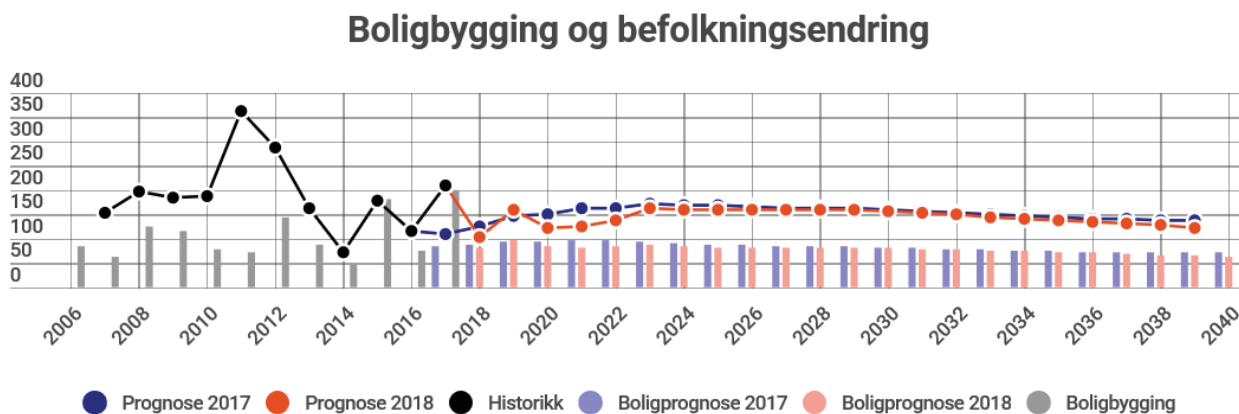
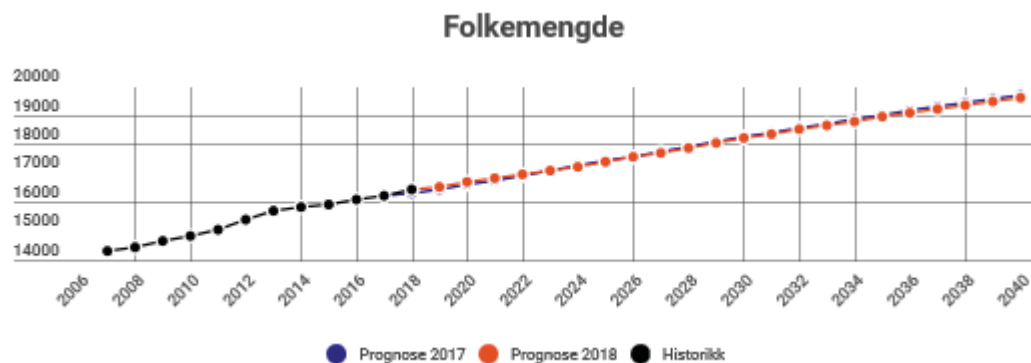
Det gjøres forutsetninger om hvordan fruktbarhet, dødelighet, flyttemønster og boligbygging vil utvikle seg over tid. Gitt disse forutsetningene beregnes det hvordan befolkningsutviklingen vil utvikle seg i kommunen, og mer detaljert ned på plansoner og alder. Plansoner er definert ut fra opptaksområder (skolekretser).

Usikkerheten til prognosen vil øke jo lenger ut i prognosen og jo mindre geografisk område som framskrives.

De sist oppdaterte prognosene for regionen og den enkelte kommune ligger her:

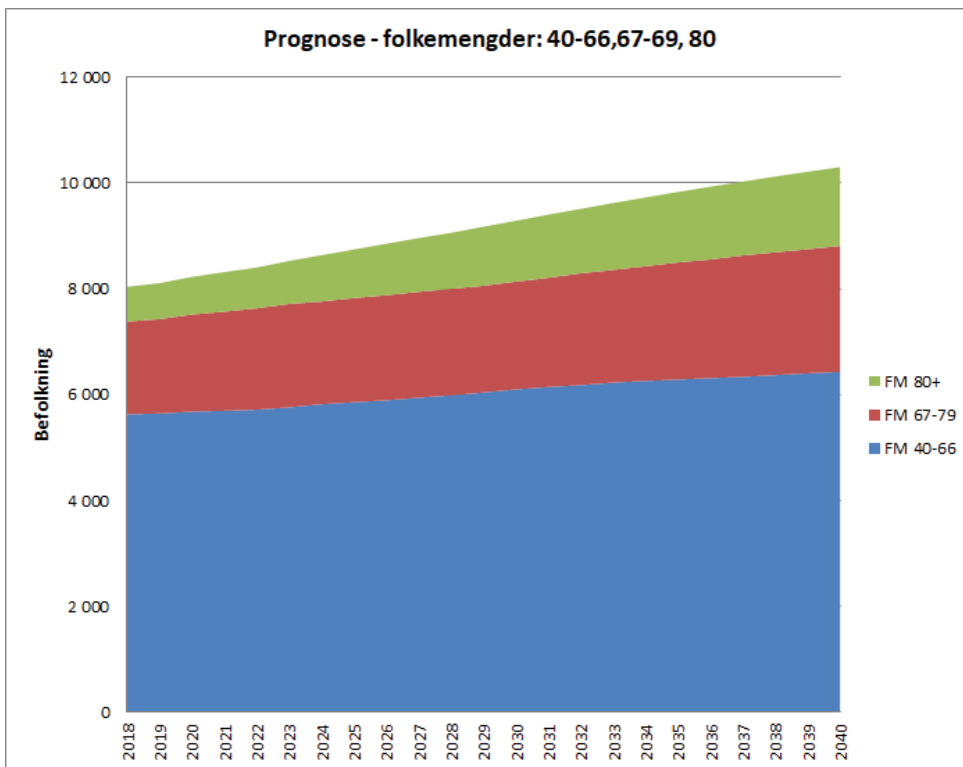
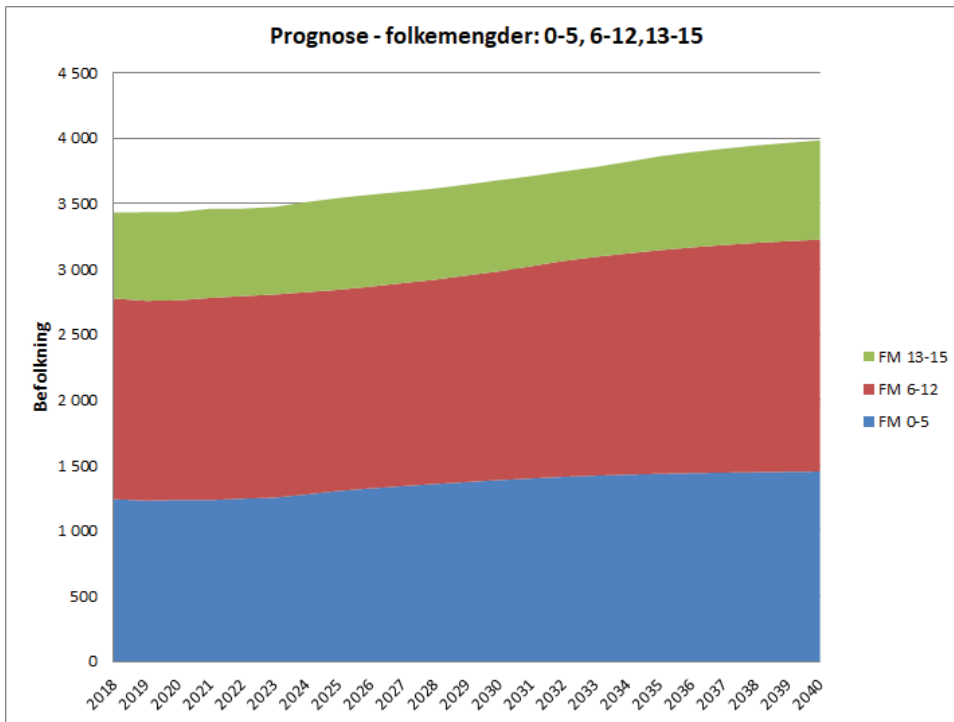
<https://trondheimsregionen.no>.

Grafene under viser henholdsvis utviklingen når det gjelder Folkemengden og Boligbygging og befolkningsending for Melhus frem mot 2040. Middels vekst er lagt til grunn. Usikkerheten er naturligvis stor i et så langt tidsperspektiv.

Download data

Grafene under viser veksten fordelt på utvalgte befolkningsgrupper.

Tabellen under viser utviklingen frem mot 2030 for alle aldersgrupper. Den største endringen kommer i gruppen 80+. Lenger frem i tid viser prognosene en økning i aldersgruppene 0-15, imidlertid fortsetter veksten for gruppen 80+ og 67-79. På så vidt lang sikt er imidlertid prognosene ganske usikre.

Aldersgruppe	2018	2030	Endring 2018-2030 i antall	Endring i prosent
FM 0-5	1 241	1 388	147	11,8 %
FM 6-12	1 535	1 596	61	4,0 %
FM 13-15	656	697	41	6,2 %
FM 16-18	695	702	7	1,1 %
FM19-29	2 203	2 181	-22	-1,0 %
FM 30-39	2 055	2 345	290	14,1 %
FM 40-66	5 630	6 101	471	8,4 %
FM 67-79	1 753	2 035	282	16,1 %
FM 80+	655	1 151	496	75,7 %
Sum	16 423	18 196	1773	10,8 %

Fremstilt på en annen måte, ser vi utviklingen i alders-sammensetningen de siste 5 år i denne tabellen, og som det fremgår har kun 1 % av veksten i Melhus de siste 5 år kommet i gruppen innbyggere under 16 år.

Utvikling i alderssammensetning mv de siste 5 år									
	Innbygger-	Innbyggere fordelt etter alder							
	tall per 1.7.	0 - 1	2 - 5	6 - 15	16 - 22	23 - 66	67 - 79	80 - 89	Over 89
2018	16 547	390	863	2 186	1 541	9 115	1 790	546	116
2013	15 764	420	830	2 184	1 499	8 761	1 446	539	85
Endring siste 5 år	783	-30	33	2	42	354	344	7	31
	PU	Uføre	Flykt-	Arbeids-					
	16 år	18-49 år	ninger	ledige					
	og over			16 - 59 år					
2018	83	355	177	176					
2013	71	243	167	158					
Endring siste 5 år	12	112	10	18					
Kilde: Grønt hefte 2019 og 2014, tabell F-k									

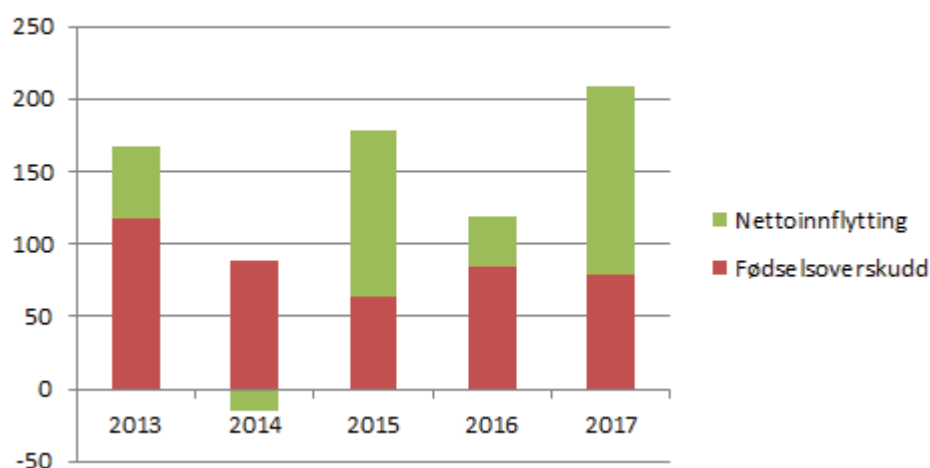
Det fremgår også av tabellen at antall uføre i Melhus i aldersgruppen 18-49 år har økt med 46 % de siste 5 år.

Nedenfor er forventet økning i innbyggere fordelt aldersmessig ut planperioden. Som det fremgår av tabellen forventes økningen å komme blant de eldre grupper. Dette tilsier økt behov for "helserelaterte tjenester" og relativt uendret behov for "oppvekstrelaterte tjenester". Dette innebærer en endring fra fjorårets økonomiplan, der oppvekstsektoren var tilgodesett med en stor andel av veksten framover.

	Innbyggere fordelt etter alder - prognose for endring ut 2022								
	Total	0 - 1	2 - 5	6 - 15	16 - 22	23 - 66	67 - 79	80 - 89	Over 89
Forventet økn til ut 2022	652	18	-5	30	-21	271	201	106	51
i prosent	4	4	-1	1	-1	3	11	19	49

Som det fremgår nedenfor er det en nedadgående trend mht fødselsoverskuddet og en økende trend mht nettoinnflyttingen - dog ujevn. Det antas dette har sammenheng med ferdigstilling av nye boenheter.

Befolkningsvekst siste 5 år

2.3.2 Særlige lokale trekk

Større byggeprosjekt

I den kommende fireårsperioden er det lagt inn å bygge ferdig en ny fem avdelings barnehage på Korsvegen .

Ny barneskole på Gimse med tilhørende hall er også planlagt i perioden, med ferdigstilling på nyåret 2022. Dette vil bli det største investeringsprosjektet for kommunen noensinne, og inneholder en spilleflate i hallen. Skissen under er hentet fra mulighetsstudiet som ble gjennomført våren 2018.

Kommunen har mange små bo-enheter innen Bo og Avlastning, som alle krever mye bemanning hver for seg. Det vurderes å kunne samle noen av disse i et større bygg, og tilskudd fra Husbanken og spart bemanning kan finansiere kostnadene ved et slikt bygg. Se nærmere omtale av dette tiltaket under kapittel 10 - Investeringer.

Miljø - klima - energi

Miljø

Kommunens miljøstrategi er nedfelt i Miljøplan vedtatt i kommunestyret 28.11.2006 i sak 72/06. Oppfølgingen av denne skal styrke kommunen som samfunnsutvikler ved å "*...oppnå økt gjennomslagskraft for viktige miljøhensyn innen en rekke politikkområder, bl.a. innen arealpolitikken, innkjøpspolitikken og viktige områder som energi, biologisk mangfold, forurensning, kulturminner og kulturmiljøer, friluftsliv, barn og unge, framtidsrettet produksjon og forbruk, internasjonalt samarbeid, livskvalitet og folkehelse*".

Miljøplanen er konkretisert gjennom følgende områder: Miljøovervåking, Rene og sunne omgivelser, Tettstedsutvikling og miljøverdier, Helse og miljø.

Med utgangspunkt i utviklingen de siste årene er det behov for å rullere planen. Det legges opp til at dette gjennomføres i 2019.

Klima og energi

Det ble vedtatt ny Klima- og energiplan i 2013 for 2014-2017, bestående av faktadel og tiltaksdel. Planens hovedmål er at Melhus kommune skal redusere utslippene av klimagasser med 30 % innen 2020 i forhold til utslippene i 1991.

For å kunne gjennomføre planlagte klimatiltak består planen av følgende mål på overordnet nivå:

- **Tiltak A:** Øke kommunens interne kompetanse for å kunne beregne og måle effekt av kommunens klimagassutslipp innenfor de ulike virksomhetene knyttet til relevante og gjeldende indikatorer
- **Tiltak B:** Foreta kartlegging og måling av klimagassutslipp fra utvalgte kilder i kommunen ved bruk av tilgjengelige klimakalkulatorer i samarbeid med KS, SSB, og andre relevante samarbeidspartnere
- **Tiltak C:** Kartlegge rammebetingelser og muligheten for økt produksjon og bruk av bioenergi til fjernvarme i forbindelse med innhenting av anbud.

- **Tiltak D:** Bidra til kartlegging og måling av avfall på kommunenivå i samarbeid med Envina

Tiltaksdelen av planen består av følgende 6 hovedstrategier:

Kampanje for økt klimakunnskap og klimaengasjement

1. Reduserte utslipp fra transport
2. Klimavennlig landbruk og økt matproduksjon
3. Redusert energiforbruk i offentlige og private bygg/boliger
4. Alternativ energiforsyning og energibruk
5. Tilpasning til et klima i endring

I henhold til Planstrategi for 2016-2019 skulle planen rulleres i 2017, men dette er utsatt til 2019. Det er naturlig at Miljøplan og Klima- og energiplan ses i sammenheng.

Folkehelse

Det nasjonale målet for folkehelsepolitikken legger føringer for Melhus kommunes folkehelsearbeid:

- *Norge skal være blant de tre landene i verden som har høyest levealder.*
- *Befolkningen skal oppleve flere leveår med god helse og trivsel og reduserte sosiale helseforskjeller.*
- *Vi skal skape et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen.*

Folkehelsearbeidet tar videre utgangspunkt i folkehelsemålene kommuneplanens samfunnsdel:

- *Melhus skal være en foregangskommune innenfor folkehelsearbeid og skal ha fokus på forebyggende og helsefremmende arbeid, trivsel og livskvalitet for alle grupper av befolkningen.*
- *Dette skal gjenspeiles i kommunens planlegging, drift og tjenesteproduksjon.*

Det gjennomføres mye godt folkehelsearbeid i Melhus kommune, og kommunen har utarbeidet Oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer etter folkehelseoven (vedtatt av kommunestyret 24.10.17) Men det gjenstår å få bedre oversikt over det løpende arbeidet som gjøres, og kommunen kan bli bedre på systematikk, tverrfaglig samarbeid og koordinering.

Det er opprettet en "Tverrfaglig arbeidsgruppe folkehelse". Kommunen skal ha en fast tverrfaglig arbeidsgruppe for folkehelse ledet av rådgiver folkehelse, der kommuneoverlege med samfunnsmedisinsk kompetanse er representert. Øvrige medlemmer i gruppen representerer et tverrsnitt av kommunens sektorer og enheter med utgangspunkt i hva som er hensiktsmessig for å få best mulig innsikt i de definerte folkehelseutfordringene.

Det er også opprettet en Ressursgruppe folkehelse. Ressursgruppe for folkehelse skal representere et tverrsnitt av befolkningen, også politisk. Dette for å sikre et tverrfaglig og samordnet folkehelsearbeid i tråd med mål for folkehelsearbeidet. Ressursgruppe folkehelse skal ivareta medvirkning fra befolkningen og frivillige organisasjoner når det gjelder kartlegging av folkehelseutfordringer, og når det gjelder medvirkning i planprosesser (helse i plan). Gruppens ansvarsområde koordineres med Tverrfaglig arbeidsgruppe for folkehelsearbeid.

Digitalisering

Meld. St. 27 (2015–2016) *Digital agenda for Norge* ble lagt fram i april 2016. I meldingen konkluderes det med at Norge har hatt en god utvikling for digitale offentlige tjenester og er et av de mest digitalt modne landene i verden. Samtidig viser undersøkelser at tjenestene kan bli mer brukervennlige.

I *Digital agenda for Norge* er det satt opp fem hovedprioriteringer for den nasjonale IKT-politikken, og disse anses som svært aktuelle for kommunal sektor. KS' digitaliseringsstrategi for kommuner og fylkeskommuner 2017–2020 speiler disse hovedprinsippene slik:

Brukerne i sentrum: Offentlige tjenester skal oppleves som sammenhengende og helhetlige for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor. Forvaltningen skal gjenbruke informasjon i stedet for å spørre på nytt.

IKT er vesentlig for innovasjon og produktivitet: Næringslivet og samfunnet skal kunne utnytte mulighetene som digitaliseringen gir. Myndighetene skal legge til rette for økt digital innovasjon.

Styrket digital kompetanse og deltakelse: Gjelder fra grunnopplæringen og gjennom alle faser i livet. Digitale tjenester skal være lette å forstå og lette å bruke for alle. Avansert IKT-kompetanse og IKT-forskning er en forutsetning for digitalisering av Norge.

Effektiv digitalisering av offentlig sektor: Offentlige digitaliseringsprosjekter skal planlegges og gjennomføres profesjonelt. Gevinster skal realiseres. Markedet skal brukes når det er hensiktsmessig. Stat, kommune og ulike sektorer bør benytte fellesløsninger for å dekke like behov.

Godt personvern og god informasjonssikkerhet: Personvern og informasjonssikkerhet skal være en integrert del av utviklingen og bruken av IKT. Den enkelte innbygger skal i størst mulig grad ha råderett over egne personopplysninger. Informasjonssikkerhet skal ivaretas med utgangspunkt i risikovurderinger basert på trussel- og sårbarhetsinformasjon, og følges opp gjennom god internkontroll.

Utvikling av ny teknologi skjer i rekordfart, og tilgang og kunnskap om dette blir stadig viktigere for å kunne følge med i samfunnsutviklingen. Melhus kommune har sterk befolkningsvekst, og kombinert med krav om stadig utvidede tjenestetilbud, vil det kunne gi press på kommunens ressurser og økonomi. Kombinert med krav om høy kvalitet og tilgjengelighet, vil dette kreve god utnyttelse av tilgjengelige ressurser. Digitalisering vil derfor være en stor drivkraft for måten Melhus kommune organiserer og leverer tjenester på fremover. Det er viktig å påpeke at digitalisering i seg selv ikke er målet, men et middel i forhold til gevinstrealisering.

IT blir stadig viktigere for effektiv og god tjenesteleveranse til innbyggerne, og må i sterkere grad støtte oppunder den digitale utviklingen. Derfor blir det avgjørende å sikre en grunnleggende og moderne IT-plattform, med standardiserte løsninger som ivaretar god samhandling på tvers av hele organisasjonen. For å lykkes med dette er vi avhengig av både tilgjengelige ressurser, kapasitet og kompetanse.

Digitalisering vil fremover innebære større grad av innovasjon og kreve gjennomgripende endringer i organisasjonen og arbeidsmetodikk. Sentralt i dette ligger leveranse av løsninger som møter innbyggernes forventninger om digitale tjenester. Digitalisering dreier seg i stor grad om endring og fornyelse av tjenester, prosesser og arbeidsmåter. Med digitalisering som utgangspunkt, vil tjenesteinnovasjon kunne inntre som en god metode, og sette fokus på effektivisering og kvalitetsheving gjennom digital samhandling.

Det forventes et økt behov for digital kompetanse, som vil innebære at de ansatte i Melhus kommune skal ha kompetanse til å innføre og bruke digitale verktøy og andre teknologiske løsninger til utvikling av tjenestetilbudet.

Gjennom digitalisering og økt fokus på digital samhandling, skal Melhus kommune effektivisere og automatisere arbeidsprosesser, informasjonsinnhenting og bidra til kvalitative gode tjenester. Vi skal jobbe for mer helhetstenking i utviklingsarbeidet som skal gjennomføres.

Med bakgrunn i dette ønsker Melhus kommune å digitalisere sine tjenester med utgangspunkt i brukernes behov, automatisere så mange regelstyrte prosesser som mulig, følge krav til universell utforming og kommunisere med et klart og godt språk.

For Melhus kommune vil det kort oppsummert, innebære å yte dagens tjenester på et høyere nivå (fornye), gjøre hverdagen enklere for folk flest (forenkle) og modernisere tjenesteforvaltningen med gjenbruk av data (forbedre).

2.3.3 Overordnet planarbeid

Kommuneplanens samfunnsdel

Fokusområde	Overordnet mål
Samfunn	Melhus kommune skal ha et levende lokaldemokrati
	Melhus kommune skal føre en bærekraftig og langsiktig miljø-, klima- og energipolitikk
	Melhus kommune skal ha tilfredsstillende samfunnsikkerhet og beredskap
	Melhus kommune skal legge til rette for utvikling og vekst i hele kommunen
	Melhus kommune skal ha et aktivt jordvern
	Melhus kommune skal ha en aktiv næringspolitikk
	Melhus kommune skal være kjent som kulturkommune
Organisasjon	Melhus skal være en profesjonell og attraktiv arbeidsgiver
	Melhus kommune skal ha en fleksibel og endringsdyktig organisasjon med motiverte, engasjerte og modige medarbeidere
Tjenester	Melhus kommune skal være tilgjengelig og brukerorientert
	Melhus kommune skal ha gode, tilpassede tjenester til barn/unge, voksne og eldre
	Melhus kommune skal jobbe med hverdagsmestring i alle tjenester
Folkehelse	Melhus kommune skal være en foregangskommune innen folkehelsearbeid
	Melhus kommune skal være blant de fremste på forebyggende arbeid
	Melhus kommune skal legge til rette for at innbyggerne aktivt deltar i samskapingen av egne livsvilkår og lokalsamfunn
Økonomi	Melhus kommune skal ha en sunn kommuneøkonomi
	Melhus kommune skal gi effektive tjenester på rett nivå

Planstrategi

Planstrategien drøfter kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Status planer og behov for utredninger/ bevilgninger for planstrategi 2016-2019:

- *Fremo*. Konsekvensutredning er vedtatt. Et områdeplanarbeid er påstartet høst 2018.
- *Områdeplan for Ler*. Er ferdig/vedtatt.
- *Områdeplan for Melhus sentrum*. Planprogram er vedtatt. Analysearbeid og innspillsfase er ferdig. Planforslag skal til behandling høst 2018.
- *Områdeplan for Brekkåsen*. Planprogram er påbegynt, skal til behandling høst 2018
- Utrede Snøscootertraseer for fritidskjøring. Arbeidet er ikke påbegynt.
- *Kommuneplanens samfunnsdel*. Arbeidet er ikke påbegynt.

Tema/ sektorplaner:

- Plan for grustak, steinbrudd og deponi, er vedtatt.
- Hovedplan for skogsbilveger er vedtatt.
- Oversiktsdokument folkehelse, er vedtatt.
- Plan for landbruk, er vedtatt.
- Plan for friluftsliv er snart ferdig, vedtak forventes 2018.
- Hovedplaner for vann og avløp er startet opp.

For budsjettåret 2019 anbefaler rådmannen å prioritere arbeidet med Melhus sentrum, ny planstrategi og ny kommuneplanens samfunnsdel, samt områdeplanarbeid Brekkåsen.

Det vurderes at det vil være hensiktsmessig å rullere KPA i perioden 2020-2024 som en oppfølging av rullering av samfunnsdelen. En slik rullering vil måtte vurderes i ny planstrategi for 2020- 2024. Rullering av KPA vil være ressurskrevende, det vil derfor være nødvendig å sette av ekstra midler i 2020. Dersom øvrige områdeplaner for Lundamo, Kvål, Sjøberg, Hovin skal realiseres vil det bli behov for ytterligere midler.

2.4 Kommunen som organisasjon

2.4.1 Organisering av kommunen

Melhus kommune skal være en åpen kommune preget av kvalitet, effektivitet og nyskaping. Verdienne Dialog, Deltakelse og Delegering skal daglig komme til uttrykk i all samhandling internt og eksternt.

Melhus kommune er en kunnskapsorganisasjon hvor medarbeiderne utgjør den viktigste ressursen for å samskape og levere gode tjenester med riktig kvalitet. Kommunens arbeidsgiverstrategi gir uttrykk for de handlinger, holdninger og verdier som våre ledere og medarbeidere skal stå for og praktisere hver dag.

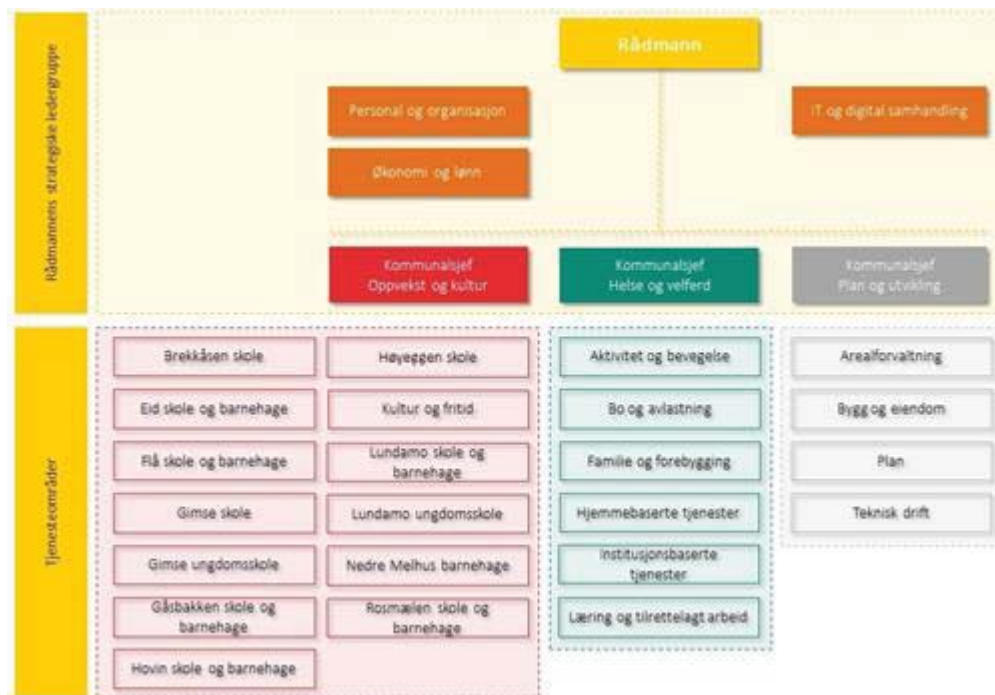
Godt leder- og medarbeiderskap er sentralt.

Melhus kommunes organisering har som utgangspunkt:

- Klare roller og tydelig ansvar
- God samhandling mellom virksomhetene
- Ledere med delegert myndighet og myndiggjorte medarbeidere

Kommunen er en kompleks kunnskapsorganisasjon som ikke kan ledes i detalj av lederne.

Det vises forøvrig til ny organisasjonsstruktur fra 01.01.18.

2.4.2 Kompetanse og rekruttering

Kompetanse

Melhus kommune skal ha ledere og medarbeidere med fremtidsrettet kompetanse.

Dette oppnår vi gjennom planmessig og målrettet kompetanseutvikling i tråd med kommunens arbeidsgiverstrategi, hvor læring gjennom arbeidet er sentralt.

Læring i den enkelte medarbeiders arbeidshverdag utfyller formalkompetansen. Vi skal etablere mestringsklima der vi deler kunnskap, samarbeider, og har fokus på formålet og det unike oppdraget kommunen har. Medarbeiderne gis tillit og handlingsrom gjennom delegering av oppgaver og myndighet.

Framtidens lederskap i kommunesektoren vil møte utfordringer knyttet til organisering og nye samarbeidsrelasjoner. Lederutvikling med fokus på mestringsorientert ledelse gjennomføres for å styrke tre hoveddimensjoner i ledelse: Oppgaveorientering, endringskompetanse, og relasjonskompetanse. Mestringsorientert ledelse utvikles også gjennom oppfølging av medarbeiderundersøkelsen.

Digital kompetanse både hos ledere og medarbeidere vil også være satsningsområde framover.

Rekruttere

Melhus kommune skal fremstå som profesjonell og attraktiv arbeidsgiver med godt omdømme og dyktige myndiggjorte medarbeidere.

Våre verdier skal synliggjøres i rekrutteringsarbeidet. Inkludering og mangfold skal også være synlige i rekrutteringsarbeidet gjennom å rekruttere personer med ulik bakgrunn. Melhus kommune skal rekruttere lærlinger for å sikre fremtidig kvalifisert arbeidskraft.

Dialog: Rekruttere personer som bruker og verdsetter dialog som arbeidsverktøy, og som har respekt for andre mennesker og et ønske om å forstå andres synspunkter.

Deltakelse: Rekruttere aktive og ansvarlige medarbeidere som bidrar til et godt mestringsklima og godt arbeidsmiljø. Rekruttere personer som motiveres av oppgavene i seg selv og av å gjøre arbeid som er nyttig for andre, samt ser viktigheten og meningen i samfunnsoppdraget vårt. Rekruttere personer som har gode forutsetninger for og er villig til å tilpasse seg stadig endrede krav og behov, og som ønsker å bidra til å drive organisasjonen fremover.

Delegering: Rekruttere personer som har god og relevant kompetanse med tro på egen mestring - tar initiativ og ønsker å utvikle seg og gjøre jobben enda bedre i samarbeid med andre.

2.4.3 Inkluderende arbeidsliv

Melhus kommune er en IA-bedrift. Intensjonen med IA-avtalen er å gjøre arbeidslivet mer inkluderende. Avtalen har tre hovedmål:

- redusere sykefraværet
- inkludere personer som står utenfor arbeidslivet, eller står i fare for å falle utenfor
- forlenge yrkesaktiviteten for eldre arbeidstakere

Kommunen arbeider målrettet i forhold til vedtatt aktivitetsplan for IA-området og vektlegger en livsfasepolitikk med individuell tilrettelegging som hindrer utstøting fra arbeidslivet.

Det meste og beste IA-arbeidet foregår på den enkelte arbeidsplass. IA-aktivitetsplanen for Melhus kommune følges også opp av en partssammensatt IA-gruppe, som rapporterer til det sentrale Arbeidsmiljøutvalget.

2.4.4 Nærvær

Om nærværet

Melhus kommune skal ha et åpent, inkluderende og trygt arbeidsmiljø der medarbeiderne opplever en meningsfull og helsefremmende arbeidssituasjon.

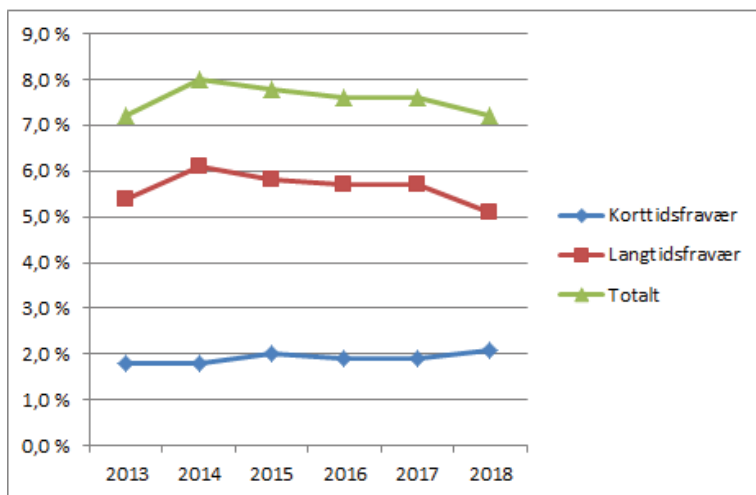
Lokale ledere, tillitsvalgte og verneombud skal være aktive pådrivere i helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeidet (HMS) i virksomhetene. Dette samarbeidet utøves gjennom aktive HMS-utvalg i virksomhetene. Det utarbeides HMS-årshjul i alle virksomheter, der forebyggende og helsefremmende tiltak skal prioriteres, og særlige arbeidsmiljøutfordringer kartlegges gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser.

Kommunens konkrete mål for sykefravær skal følges opp med analyser og tiltak. Oppfølging av sykemeldte gjøres i henhold til gjeldende lover, avtaleverk og kommunens rutiner. Dialogmøter som kan medvirke til å unngå sykmelding, eller få en sykemeldt ansatt tilbake i arbeid, skal prioriteres og gjennomføres, med involvering fra alle interne og eksterne aktører som kan bidra til å nå målet.

Medarbeiderundersøkelse skal gjennomføres annet hvert år ved bruk av KS`10faktor undersøkelse. Gjennom oppfølging av undersøkelsen identifiseres nærværsfaktorene i virksomheten, og det prioriteres innsatsfaktorer fram til neste undersøkelse.

Våre ledere skal ha en klar forståelse av sitt HMS-ansvar og legge til rette for bred medvirkning i arbeidsmiljøarbeidet. Våre medarbeidere skal ta ansvar for sin egen helse, og delta aktivt i arbeidet for et godt arbeidsmiljø og økt nærvær.

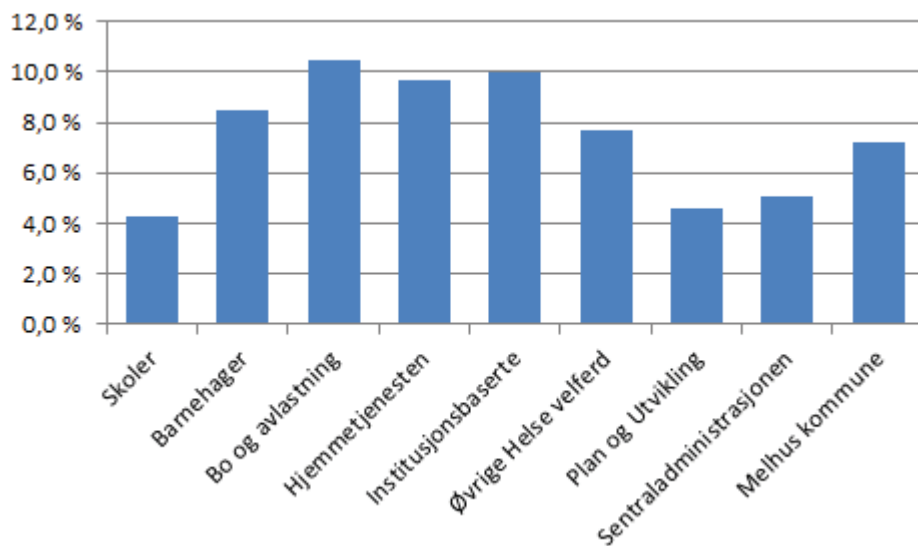

Figur: Utvikling i sykefraværet i Melhus kommune de senere år

Nedenfor vises hvordan sykefraværet pr september 2018 fordeler seg pr sektor:

Som det fremgår av figuren ligger av naturlige årsaker barnehager og helserelevante tjenester over gjennomsnittet for kommunen.

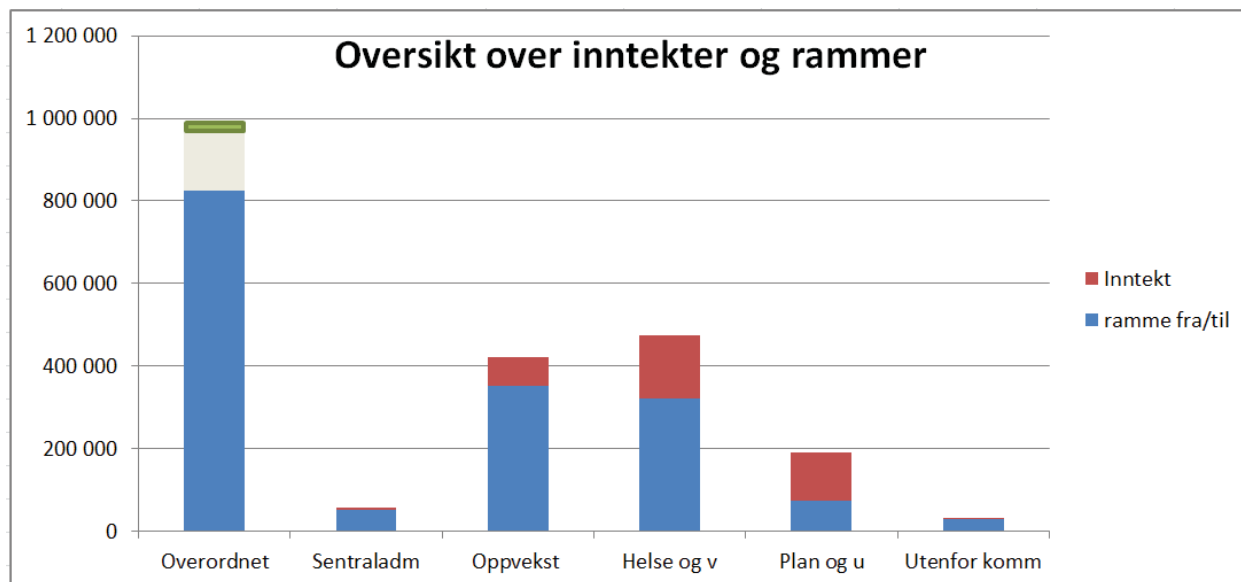

Figur: Sykefravær pr september 2018 fordelt pr sektor

3 Sentrale budsjettstørrelser for kommunen samlet

I dette kapittelet forsøker vi å gi et overblikk over det samlede budsjettet for kommunen for henholdsvis 2019 (kapittel 3.1) og for 2020-2022 (kapittel 3.2). Nærmere spesifisering av tallene i kapittel 3.1. vil finnes i kapittel 4-10 under overskrift "budsjett-tall" sist i de ulike kapitler.

3.1 Driftsbudsjett 2019

Figuren ovenfor illustrerer hvordan de ulike sektorer mottar "rammer" fra det overordnede nivået (blå felt), men de har også betydelige egne inntekter i form av gebyrer, tilskudd mv (røde felter). Det overordnede nivået bærer kostnader til bl.a. renter og avskrivninger (lysebrunt), og sitter forhåpentligvis igjen med et lite resultat (grønt felt).

Nedenfor presenteres rammer pr sektor for 2019-budsjettet. Dette samsvarer med skjema 1B i offisiell regnskaps-sammenheng.

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2. tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Sentraladministrasjonen	47 221	44 284	45 535	49 757	4 222
Oppvekst og kultur	325 971	338 318	346 221	350 746	4 525
Helse og velferd	356 811	358 944	377 465	320 937	-56 528
Plan og utvikling	72 395	69 162	69 437	72 996	3 559
Virksomheter utenfor kommunen	26 624	26 798	26 798	29 412	2 614
Rammeområde 9 - før avsetning av utbytte	-853 447	-837 506	-888 165	-834 691	52 451
"Resultat / Mindreforbruk"	-24 425	0	-22 709	-10 843	11 866

Budsjettet for de enkelte sektorer er altså presentert i hvert sitt kapittel nedenfor, og budsjett-tallet for den enkelte sektor består altså av tre elementer:

a. Konsekvensjustert budsjett (business as usual). Det vil si hvordan budsjettet blir med samme bemanning som idag, og med kjente forhold som man vanskelig kan påvirke selv, slik som f.eks lønnsvekst,

prisstigning, endringer i rentenivå og strømpriser, rammeoverføringer, skatt mv.

b. Driftstiltak som er inkludert. Dette kan være nye behov, endringer i driften, forslag til innsparinger og effektiviseringer mv som politikerne har påvirkningsmulighet på. De enkelte tiltak blir presentert pr sektor i kapitlene nedenfor.

c. Driftsvirkningen av investeringstiltak som er inkludert.

Nedenfor presenteres en tabell over sammenhengen mellom konsekvensjustert budsjett og det samlede budsjett der også driftstiltak og driftsvirkning av foreslåtte investeringstiltak inngår:

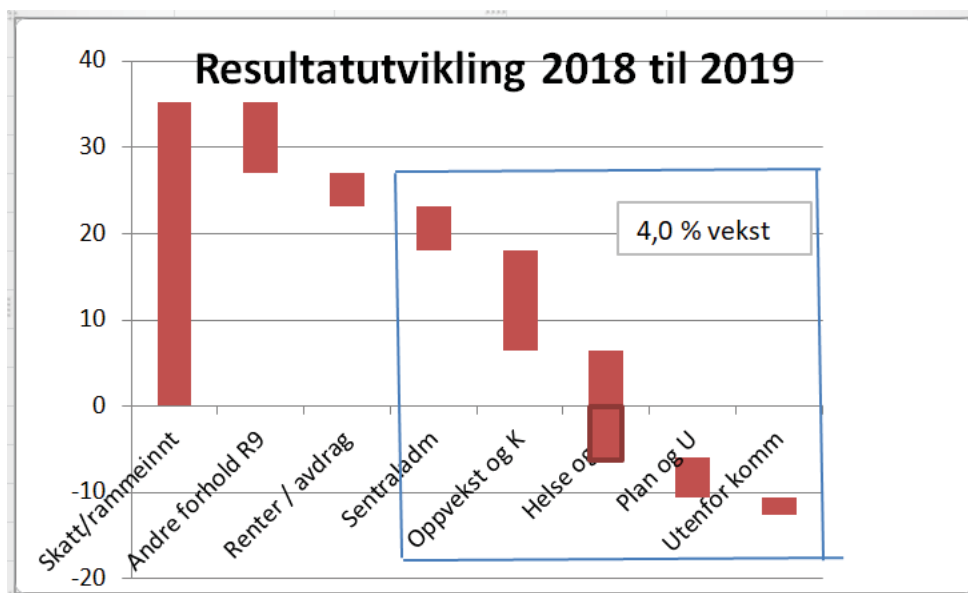
	Konsekvens justert budsjett 2019	Driftstiltak	Driftsvirkn invest. tiltak	Budsjett 2019
Sentral-administrasjonen	49 341	416	0	49 757
Oppvekst og kultur	352 259	-1 413	0	350 746
Helse og velferd	323 842	-3 006	0	320 937
Plan og utvikling	71 873	1 123	0	72 996
Virksomheter utenfor kommunen	29 066	345	0	29 412
Rammeområde 9 - før avsetning av utbytte	-835 639	0	947	-834 691
"Resultat / Mindreforbruk"	-9 258	-2 534	947	-10 843

I 2019- budsjettet er det en overvekt av minus-/kuttiltak. Dette skyldes at man ønsker å opprettholde "resultatet" på samme nivå som i 2018 når utbytte fra Trønderenergi holdes utenom, samt at man allerede i 2019 må innstille seg på de økonomisk krevende årene 2021 og 2022, når driftsvirkningene av alle de store investeringene som planlegges slår inn for fullt.

Som det fremgår av den første tabellen forventes det en "resultatsvekkelse" fra 2018 til 2019 på 11,9 mill kr, som forklares av lavere utbytteforventninger fra Trønderenergi. Det er da lagt inn et forventet utbytte på 7,5 mill kr i budsjettet, både for 2019 og senere år. Dette er nødvendig for å få budsjettet i balanse fremover, og er på nivå med praksis de senere årene - om man holder inneværende år utenom.

De fleste tiltakene som er foreslått i 2019 gjelder reduksjon av bemanning, særlig innen helseområdet, der kostnadsveksten man har opplevd i 2018 forsøkes bremsset litt. Det opprettes nye stillinger innen rus og rehabilitering, i tråd med nasjonale føringer. Også planarbeidet får et løft med ny stilling og bruk av konsulenthjelp for å få arbeidet med diverse planer som står for tur.

Nedenfor er en graf som illustrerer hvorfor netto driftsresultat reduseres med 11,9 mill kr fra 2018 til 2019. Hovedforklaringen er nok redusert utbytte fra Trønderenergi (Andre forhold R9 i figuren). Men det ligger inne en vekst i sektorene på 4,0 % samlet, som må sies å være rimelig ambisiøst.

Nedenfor finnes en oppstilling over antall årsverk som inngår i budsjettsammenhengen ifjor og i år. Dette er videre spesifisert pr enhet i kapitlene nedenfor.

	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Endring
Sentraladministrasjon	36,4	37,5	1,2
Oppvekst og Kultur	491,4	498,7	7,3
Helse og velferd	467,9	472,8	4,9
Plan og Utvikling	129,4	129,7	0,3
SUM TOTALT	1 125,0	1 138,7	13,7

Økonomisk oversikt drift

Her presenteres skjemaet som benyttes mye i kommunesammenheng: "Økonomisk oversikt drift". Det er viktig å ha klart for seg når man ser på disse tallene at det ikke budsjetteres med refusjon av sykepenger / fødelsspenger eller moms, så dette skaper avvik på linjene "overføringer med krav til motytelse" og "overføringer". Refusjon sykepenger og fødelsspenger ligger inne med 29,0 mill kr i prognosen for 2018, og momsrefusjoner med 12,4 mill kr.

Som det fremgår av tallene forventes netto driftsresultat å svekkes med 19,6 mill kr fra 2018 til 2019, det meste av dette skyldes lavere utbytteforventninger fra Trønderenergi, samt økte renter og avdrag.

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2.tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Brukerbetalinger	-50 074	-51 895	-51 542	-52 813	-1 271
Andre salgs- og leieinntekter	-121 637	-121 041	-126 222	-128 127	-1 905
Overføringer med krav til motytelse	-104 266	-41 734	-88 757	-47 154	41 603
Rammetilskudd	-464 401	-469 235	-472 410	-501 187	-28 777
Andre statlige overføringer	-117 874	-107 814	-118 180	-112 681	5 499
Andre overføringer	-4 920	-676	-6 181	-1 495	4 686
Skatt på inntekt og formue	-384 271	-392 403	-392 403	-401 748	-9 345
Eiendomsskatt	-21 293	-21 535	-22 904	-23 032	-128

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2.tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Andre direkte og indirekte skatter	-496	-495	-165	0	165
SUM DRIFTSINNEKTER (B)	-1 269 232	-1 206 827	-1 278 762	-1 268 237	10 525
Lønnsutgifter	676 638	651 771	699 009	679 349	-19 660
Sosiale utgifter	180 968	184 071	193 626	192 705	-921
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	150 430	126 788	142 866	139 605	-3 261
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	94 865	87 058	90 552	92 107	1 555
Overføringer	87 421	73 819	76 677	89 158	12 481
Avskrivninger	73 108	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-3 609	-2 157	-3 604	-4 702	-1 098
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 259 821	1 121 351	1 199 126	1 188 223	-10 903
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-9 411	-85 477	-79 636	-80 014	-378
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-18 709	-11 953	-32 402	-21 182	11 220
Gevinst på finansielle instrumenter	-11 924	-5 950	-5 950	-5 950	0
Mottatte avdrag på utlån	-41	-70	-34	-20	14
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	37 682	44 743	34 921	37 767	2 846
Avdrag på lån	57 522	61 589	61 589	63 749	2 160
Utlån	58	64	31	31	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	64 588	88 423	58 155	74 396	16 241
Motpost avskrivninger	-73 108	0	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-17 930	2 946	-21 481	-5 618	15 863

3.2 Driftsbudsjett 2020-22

Nedenfor presenteres vedtatte rammer for 2020-2022.

Samlet budsjett	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Sentraladministrasjonen	49 757	48 472	49 422	48 722
Oppvekst og kultur	350 746	352 322	355 108	356 697
Helse og velferd	320 937	323 032	325 857	328 077
Plan og utvikling	72 996	72 901	73 910	80 068
Virksomheter utenom kommunen	29 412	29 412	29 412	29 412
Overordnede inntekter og utgifter*	-834 692	-846 871	-845 223	-844 062
"Resultat" / Til disposisjonsfond	-10 844	-20 732	-11 514	-1 086
*herav rammetilskudd og skatteinntekter	-900 269	-911 669	-919 969	-926 169
*herav renter og avdrag	90 822	96 259	105 239	111 828
*herav eiendomsskatt	-22 040	-28 168	-28 296	-28 424

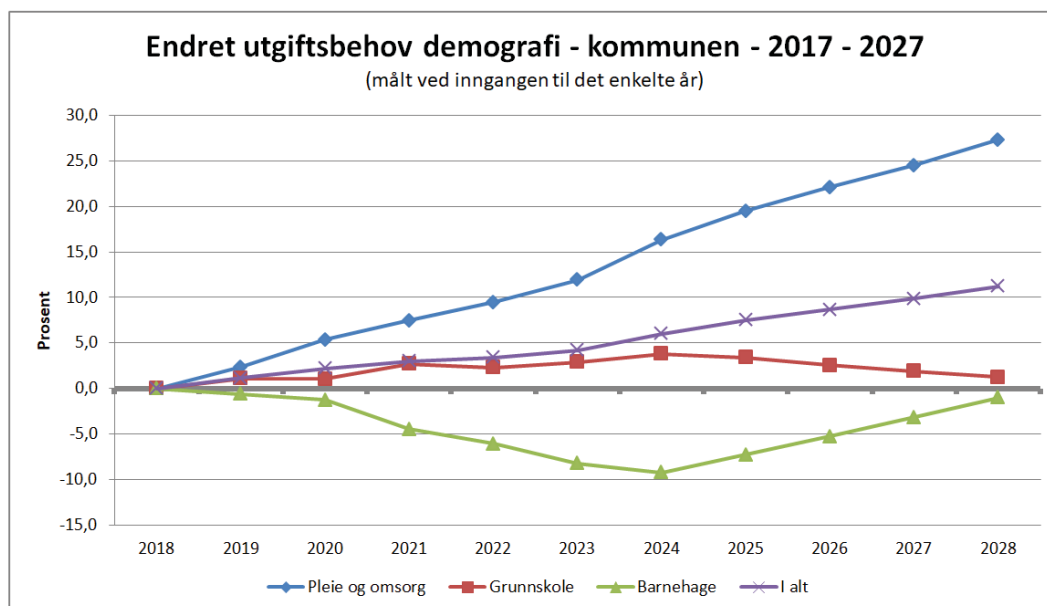
Nedenfor presenteres en sentral tabell som forteller "hva som forventes å skje" etter 2019 sett opp mot budsjettet for 2019, altså endringen ift budsjett 2019, målt i 2019-kroner:

	Budsjett 2019	Endring fra 2019 til 2020	Endring fra 2019 til 2021	Endring fra 2019 til 2022
Sentraladministrasjonen	49 757	-1 285	-335	-1 035
Oppvekst og kultur	350 746	1 576	4 362	5 951
Helse og velferd	320 937	2 095	4 920	7 140
Plan og utvikling**	72 996	-95	914	7 072
Virksomheter utenom kommunen	29 412	0	0	0
Overordnede inntekter og utgifter*	-834 692	-12 179	-10 531	-9 370
"Resultat" / Til disposisjonsfond	-10 844	-9 888	-670	9 758
*herav rammetilskudd og skatteinntekter	-900 269	-11 400	-19 700	-25 900
*herav renter og avdrag	91 319	5 437	14 417	21 006
*herav eiendomsskatt	-22 040	-6 128	-6 256	-6 384

Tabellen nedenfor forklarer sammenhengen mellom konsekvensjustert budsjett, foreslåtte driftstiltak og driftsvirkningen av foreslåtte investeringstiltak for kommunen samlet. Melhus kommune kan altså vente seg 25,9 mill kr i ekstra skatt- og rammeinntekter i 2022 ift 2019. Dette skyldes både innbyggervæksten og at det blir flere eldre i Melhus som gir utslag i utgiftsdekningen (se kap 4.1). I tillegg ligger det inne forutsetning om en liten realvekst i rammetilskudd og skatteinntekter.

KS har produsert denne grafen som illustrerer Melhus kommune sitt endrede utgiftsbehov de neste 10

årene. Som det fremgår forventes det å komme en sterk vekst innen pleie og omsorg, og en nedgang innen barnehage fram til 2024.

Rådmannen planlegger at kun 60 % av disse økte inntektene skal tilfalle tjenesteproduksjonen, og de resterende 40 % skal benyttes til å dekke driftseffekten av nye investeringer.

Nedenfor presenteres sammenhengen mellom det konsekvensjusterte budsjettet, effekten av rådmannens anbefalte driftstiltak og investeringstiltak for hele planperioden:

	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Konsekvensjustert budsjett	-9 256	-14 177	-14 097	-15 774
Driftstiltak	-2 534	-10 271	-9 011	-9 302
Driftsvirkning av investeringstiltak	947	3 717	11 595	23 990
Samlet budsjett	-10 843	-20 731	-11 514	-1 087

Hovedårsaken til at det konsekvensjusterte budsjettet bedres i planperioden er altså en forutsetning om at kun 60 % av de økte rammetilskuddene og skatteinntektene blir pløyd tilbake til sektorene. De resterende 40 % skal bidra til å betale driftsvirkningene av investeringstiltakene, som er betydelige. I dette ligger det et betydelig krav til effektivisering i sektorene. **Litt forenklet sagt så planlegges det å håndtere en 4 % vekst i innbyggertallet med kun 2 % økning i bemanningen.** Rådmannen har i Økonomiplanen forutsatt at 60 % av denne økningen kommer innen Helse og Velferd, mens 40 % kommer innen Oppvekst-sektoren.

De nye driftstiltakene som har effekt fra og med 2020 gjelder i hovedsak tiltak knyttet til økt eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer, samt effekten av satsing på IT i skolen (flere trinn som omfattes) med halvering av underskuddet innen SFO som finansiering.

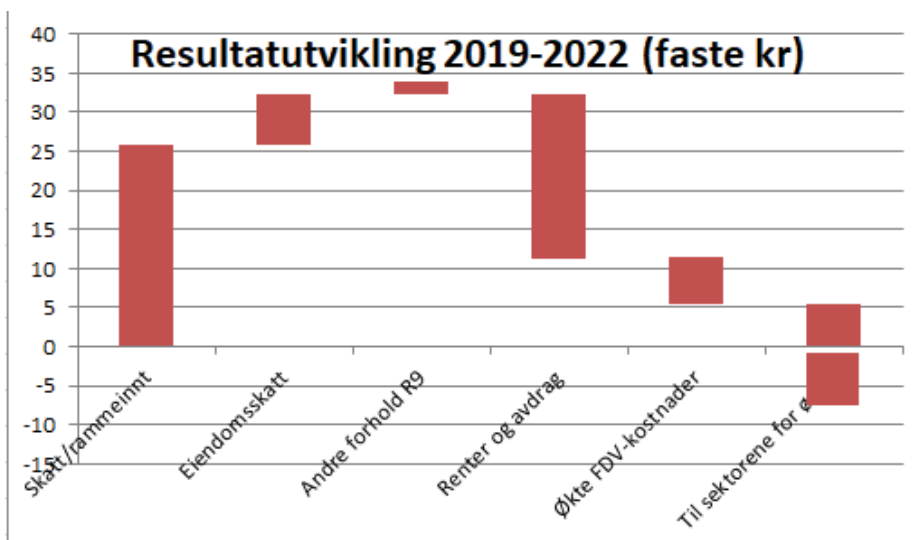
Eiendomsskatten foreslås økt fra 2020 ved at takstgrunnlaget økes med verdistigningen på boliger siden 2010, som er på ca 60 % i følge eiendomsstatistikk. Dette forventes å gi 6 mill kr ekstra inntekter.

Tiltaket knyttet til IT-satsing i skolen er tenkt finansiert ved å halvere underskuddet knyttet til SFO, med en effekt på 1,6 mill kr fra 2020. Om dette gjøres på gebyrsiden eller på bemanningssiden er ikke avgjort, da Rådmannen først må svare ut bestilling knyttet til SFO fra forrige budsjettbehandling.

Sagt på en litt forenklet måte så kan man si at driftsvirkningen av alle investeringene som ligger inne i budsjettet (renter, avdrag og ekstra FDV) utgjør en ekstra kostnad på ca 24 mill kr fra 2019 til 2022, noe som utgjør en stor utfordring for kommuneøkonomien.

Dette er foreslått inndekket ved (se også graf lenger nede):

- økt eiendomsskatt på 6 mill kr i 2020
- en effektivisering i kommunen ved at kun 60 % av de økte ramme-/skatteinntekter benyttes i sektorene. Dette gir ca 10 mill kr i inndekking / effektiviseringsgevinst i 2022
- en resultatnedgang i perioden på 9 mill kr, slik at kommunen "går i null" ved utgangen av perioden
- forøvrig ca 20 mill kr under hva målsettingen burde være (1,75 % av driftsinntektene)

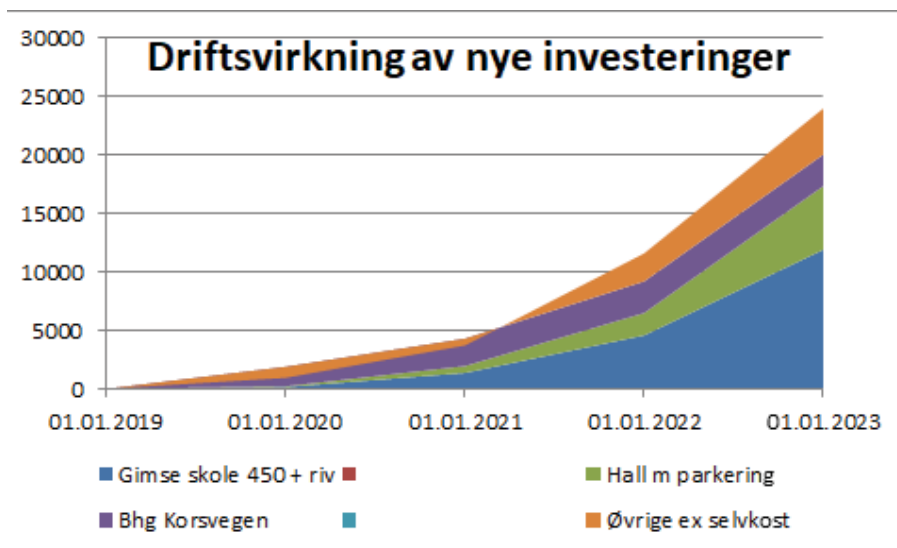

Gjennomføringen av de totale investeringer som ligger inne i økonomiplanen vil medføre et redusert handlingsrom for kommunen det neste ti-året. Ved å gjennomføre de foreslåtte investeringene vil det bli krevende å finne rom for større investeringer innen f.eks eldreomsorg, kulturskole, en utvidet kulturarena, skoleutvidelser og ny barnehage på Ler og i Nedre Melhus som kunne tenkes å stå på ønskelista i en eventuell ti-års-plan.

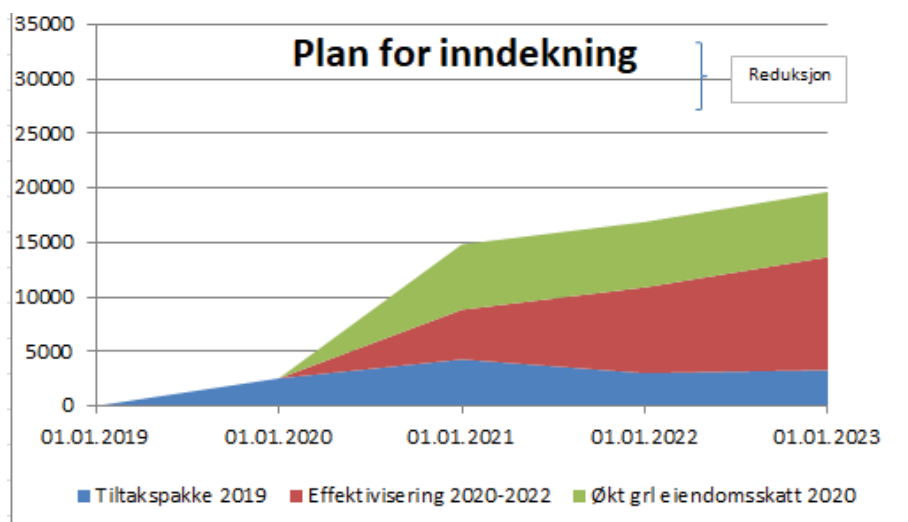
I tabellen nedenfor er listet opp driftsvirkningen av største vedtatte investeringene.

	2019	2020	2021	2022
Gimse skole 450 + riv	157	1 373	4 581	11 909
Hall m parkering	70	584	1 906	5 439
Bhg Korsvegen	1 672	2 343	2 712	2 706
Øvrige ex selvkost	-952	-583	2395	3936
SUM	947	3 717	11 594	23 990

Grafen ovenfor sier hvilket inndekkingsbehov de vedtatte nye investeringer skaper for kommuneøkonomien, mens grafen under illustrerer hvordan dette dekkes inn. Differansen i arealet mellom de to grafene utgjør en bufferoppbygging i 2020 og 2021.

I fjorårets økonomi- og handlingsplan var driftsvirkningen av å bygge Gimse skole med 450 elever samt en hall estimert til 15,0 mill kr, mot altså 18,4 mill kr i årets plan for de samme tiltakene. En del av forklaringen er at det i år benyttes en rente på 2,8 %, mot 2,0 % i fjorårets plan.

I fjorårets plan var det forutsatt økninger i eiendomsskatten på 12,6 mill kr for å finansiere de to tiltakene - og 2,5 mill kr i intern effektivisering. I årets plan er det forutsatt økning i eiendomsskatten på 6 mill kr, og intern effektivisering på ca 12 mill kr inkl 2019-tiltaksplan for å finansiere tiltakene.

Rapport over tiltak som er inkludert i budsjettet for perioden 2020-2022

Tiltak	050: Økning grunnlag eiendomsskatt					
Beskrivelse	Oppjustering av takstgrunnlag eiendomsskatt boliger. Justeres opp med 20 %, da grunnlaget har stått i ro de siste 10 årene, men priser på eiendommer har økt med ca 60 %. Virkning fra 1.1.20.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	0	0	0	0
Sum inntekter		0	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-18 000 000
SUM NETTO TILTAK		0	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-18 000 000

Rapport over tiltak som ikke er inkludert i budsjettet for perioden 2020-2022

Tiltak	051: Økt sats eiendomsskatt					
Beskrivelse	For å delfinansiere utbygging av skoler og barnehager er det nødvendig å øke eiendomsskatten. Økning fra 2 promille til 3 promille ift oppjustert takstgrunnlag					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	0	0	0	0
Sum inntekter		0	0	0	-8 000 000	-8 000 000
SUM NETTO TILTAK		0	0	0	-8 000 000	-8 000 000

Tiltak	052: Del-nedsalg i Trønderenergi					
Beskrivelse	Eierposten i Trønderenergi har en verdi på ca 1 mrd kr. Det forventes å motta ca 8 mill kr i rente ansvarlig lån og ca 7 mill i utbytte, dvs ca 1,5 % avkastning årlig - i tillegg til evt verdistigning. Det antas at det skal være mulig med årlig avkastning på 3,0 % ved annen forvaltning. Ved halvering av eierandelen vil 500 mill kr kunne forvaltes med ca 1,5 høyere løpende avkastning.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
1.90000.9601.19090.870.0 Gevinst på finansielle instrumenter		0	0	0	-15 000 000	-15 000 000
Sum utgifter		0	0	0	0	0
Sum inntekter		0	0	0	-15 000 000	-15 000 000
1.90000.9602.19003.870.0 Renter ansvarlig lån i Trønder Energi AS		0	0	0	3 940 000	3 940 000
1.90000.9602.19051.870.0 Aksjeutbytte TrønderEnergi AS		0	0	0	3 750 000	3 750 000
Sum utgifter		0	0	0	0	0
Sum inntekter		0	0	0	7 690 000	7 690 000
SUM NETTO TILTAK		0	0	0	-7 310 000	-7 310 000

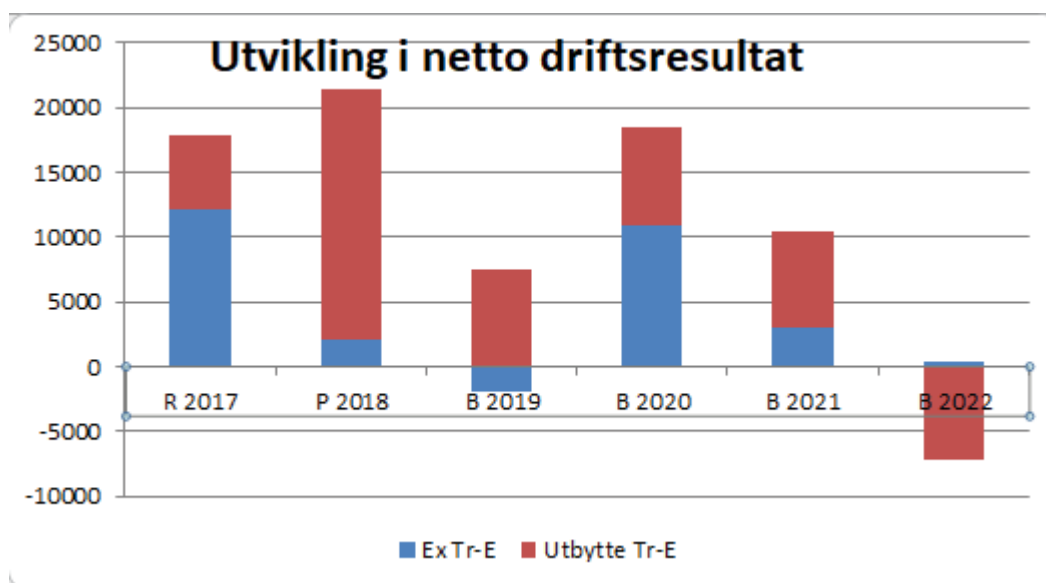
Tiltak	073: Eiendomsskatt, økning 0,5 promille					
Beskrivelse						
		2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-	-	-	-	-
Sum inntekter		-	-	-	-4 000 000	-4 000 000
SUM NETTO TILTAK		-	-	-	-4 000 000	-4 000 000

Økonomisk oversikt drift

	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Brukerbetalinger	-52 813	-52 813	-52 813	-52 813
Andre salgs- og leieinntekter	-128 127	-127 721	-127 602	-127 602
Overføringer med krav til motytelse	-47 154	-47 154	-47 154	-47 154
Rammetilskudd	-501 187	-510 987	-518 187	-522 987
Andre statlige overføringer	-112 681	-112 799	-112 699	-112 599
Andre overføringer	-1 495	-1 495	-1 495	-1 495
Skatt på inntekt og formue	-401 748	-403 348	-404 448	-405 848
Eiendomsskatt	-23 032	-29 160	-29 288	-29 416
SUM DRIFTSINNETEKTER (B)	-1 268 237	-1 285 477	-1 293 686	-1 299 914
Lønnsutgifter	679 349	677 346	677 746	677 346
Sosiale utgifter	192 705	192 716	193 276	193 716
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	139 605	147 088	153 374	156 843
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjenesteprod	92 107	91 416	91 716	91 416
Overføringer	89 158	83 379	83 003	89 561
Fordelte utgifter	-4 702	-4 702	-4 702	-4 702
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 188 223	1 187 244	1 194 413	1 204 180
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-80 014	-98 232	-99 273	-95 734
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-21 182	-21 682	-22 182	-22 182
Gevinst på finansielle instrumenter	-5 950	-5 950	-6 545	-6 545
Mottatte avdrag på utlån	-20	-20	-20	-20
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	37 767	39 474	45 743	49 526
Avdrag på lån	63 749	67 979	71 785	74 591
Utlån	31	31	31	31
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	74 396	79 833	88 813	95 401
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-5 618	-18 400	-10 460	-333

Som det fremgår av tabellen er det resultatet av finanstransaksjoner (dvs renteutgifter og avdrag) som gjør at netto driftsresultat svekkes over perioden.

Utviklingen i netto driftsresultat over tid - og aksjeutbyttets andel av dette, er illustrert av denne grafen:

Dersom gjelda ikke økes, og rentenivået ikke stiger ytterligere i 2023, vil resultatnedgangen "stoppe opp på et null-nivå" i 2023.

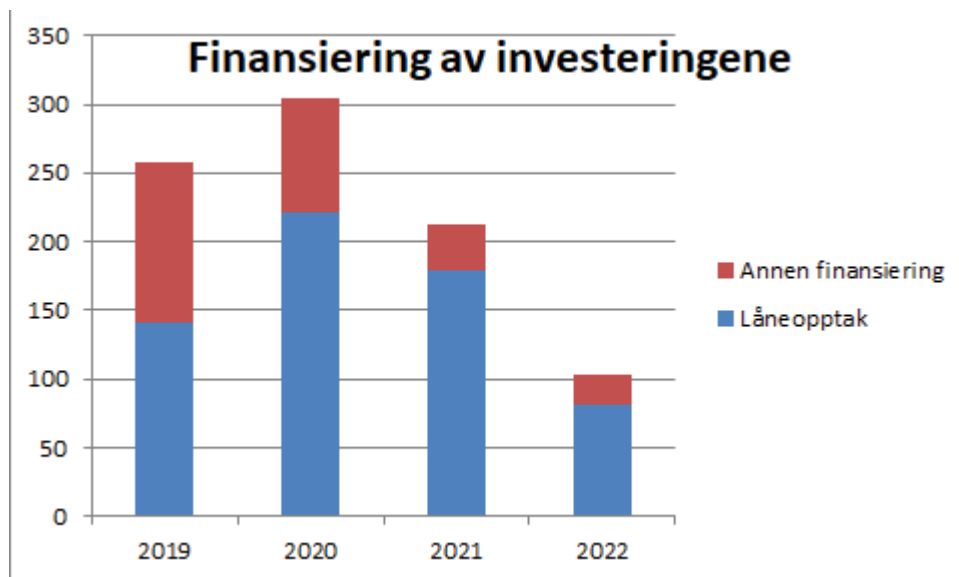
3.3 Investeringsbudsjett 2019-2022

Det er viet et eget kapittel 10 til investeringer og finansiering av disse. Her finnes en nærmere detaljspesifikasjon av hvert eneste prosjekt som rådmannen har foreslått å inngå, samt andre tiltak som ikke har nådd opp i denne omgang.

Nedenfor presenteres en samleoppstilling av investeringsomfanget i planperioden, med tilhørende låneopptak.

Hovedoversikt låneopptak 2019-2022					
	2019	2020	2021	2022	Sum 2019-22
Finansieringsbehov, Melhus kommune inkl. kirka	182 251 278	214 972 500	167 510 000	56 420 000	621 153 778
Vann	28 550 000	29 900 000	15 500 000	9 500 000	83 450 000
Avløp	46 950 000	59 500 000	30 000 000	37 650 000	174 100 000
Annen, selvkost	130 000	-	-	-	130 000
Sum finansieringsbehov	257 881 278	304 372 500	213 010 000	103 570 000	878 833 778
herav finansiert med nye lån	-141 415 000	-220 748 000	-178 948 000	-81 336 000	-622 447 000
herav annen finansiering	-116 466 278	-83 624 500	-34 062 000	-22 234 000	-256 386 778
herav nye lån kommunekassen	-109 675 596	-136 448 000	-136 948 000	-46 836 000	-429 907 596
herav nye lån selvkostområdet	-31 900 000	-84 300 000	-42 000 000	-34 500 000	-192 700 000

Det er altså nærmere 880 mill kroner brutto som planlegges investert i fire-årsperioden, et låneopptak på 622 millioner kroner, hvorav kommunekassen skal bære 430 mill kr av dem, og selvkostområdene 193 mill kr.

3.4 Sentrale nøkkeltall

Rådmannen foreslår at det innføres to nye delmål under målsettingen "Melhus kommune skal ha en sunn kommuneøkonomi".

- "Resultatgrad skal være over 1,75 %". Resultatgraden er et mye brukt nøkkeltall for norske kommuner. Den måles som netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Begge disse størrelser inngår i tabellen "Økonomisk oversikt drift". Anbefalingen er at denne skal være over 1,75 %, som altså er den målsettingen Melhus kommune anbefaler tas inn. For hele kommune-Norge var den i 2017 på 3,6 %, for Melhus kommune 1,4 %.
- "Renteeksponering skal være lavere enn 90 %". Dette er en forenkling av et annet mye brukt nøkkeltall for norske kommuner. Den måler gjelden til kommunekassen (ex selvkost) minus likviditeten (bankinnskudd) i prosent av brutto driftsinntekter, og forteller hvor sårbar kommunen er for rente-endringer. Melhus kommune har et relativt høyt tall i utgangspunktet her (ca 75 % pt), og den langsiktige målsettingen tar høyde for de låneopptak som ligger inne i planperioden, men ikke mer. Melhus kommune ligger ca 15 prosentpoeng over kostra-gruppe 7 på dette måltallet, og skal altså opp fra 75 % til 96 % i løpet av planperioden. På det tidspunkt vil over 8 % av kommunens driftsinntekter gå med til å betale renter og avdrag. En rentøkning på ett prosentpoeng vil på det tidspunkt bety en ekstrakostnad på 10-12 mill kroner for kommunen.

Her er en tabell som viser forventet utvikling i disse to måltallene i planperioden. Som det fremgår vil resultatgraden krype ned mot null i løpet av planperioden. Men dette bør ikke forhindre Melhus kommune å ha en slik langsiktig ambisjon, som mange andre kommuner også har.

	R 2017	P 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022
Resultatgrad	1,41 %	1,68 %	0,44 %	1,43 %	0,81 %	0,02 %
Renteeksponering	75,4 %	73,9 %	80,3 %	85,6 %	91,0 %	88,8 %

4 Overordnede inntekter og utgifter

Nedenfor er en oppstilling over de ulike typer fellesinntekter og -utgifter som mottas på det som tidligere ble benevnt "rammeområde 9".

	Regnskap 2017	Oppr. Bud 19	Prognose 2018	Budsjett 2019	Endring 18-19
9101 Skatt på inntekt og formue	-384 271	-392 403	-392 403	-401 748	-9 345
9102 Rammetilskudd	-464 401	-469 235	-472 423	-498 521	-26 098
9201 Eiendomsskatt	-20 505	-20 589	-21 932	-22 040	-108
9401 Konesjonskraft	3 899	4 855	4 348	4 258	-90
9501 Generelle statstilskudd	-56 511	-53 001	-62 102	-2 555	59 547
9601 Renter og avdrag	80 225	97 421	87 445	90 822	3 377
9602 Aksjeutbytte	-13 694	-7 881	-27 309	-15 381	11 928
9701 Kalkulatoriske utgifter og inntekter	-23 402	-24 559	-24 559	-26 692	-2 133
9702 Avsetning lønnsoppgjør / pensjon	16 735	22 362	14 908	31 398	16 490
9802 Bundne driftsfond	444	100	100	100	0
9804 Overføring fra drift til kapital	5 105	5 424	5 424	5 667	243
9000 Rådmannen på overordnede inntekter og utgifter	-856 376	-837 506	-888 181	-834 692	53 489

Endringskolonnen i tabellen ovenfor er korrigert i tabellen nedenfor for enkelte forhold for å finne den reelle endringen fra 2018 til 2019.

	Endring 18-19	Korrekasjoner	Reell endring
9101 Skatt på inntekt og formue	-9 345		-9 345
9102 Rammetilskudd	-26 098		-26 098
9201 Eiendomsskatt	-108		-108
9401 Konesjonskraft	-90		-90

	Endring 18-19	Korreksjoner	Reell endring
9501 Generelle statstilskudd	59 547	-59 147	440
9601 Renter og avdrag	3 377	-200	3 577
9602 Aksjeutbytte	11 928		11 928
9701 Kalkulatoriske utgifter og inntekter	-2 133		-2 133
9702 Avsetning lønnsoppgjør / pensjon *	16 490	9 268	7 222
9802 Bundne driftsfond	0		0
9804 Overføring fra drift til kapital	243		243
90000 Rådmannen på overordnede inntekter og utgifter	53 489	68 615	-15 126

* i Prognosen for 2018 utgjorde det sentrale lønnsoppgjøret kun 9,0 mill kr.

De enkelte inntekts- og utgiftselementer og den reelle endringen fra 2018 til 2019 kommenteres nedenfor i avsnitt som gjenspeiler tabellen ovenfor.

4.1 Rammetilskudd

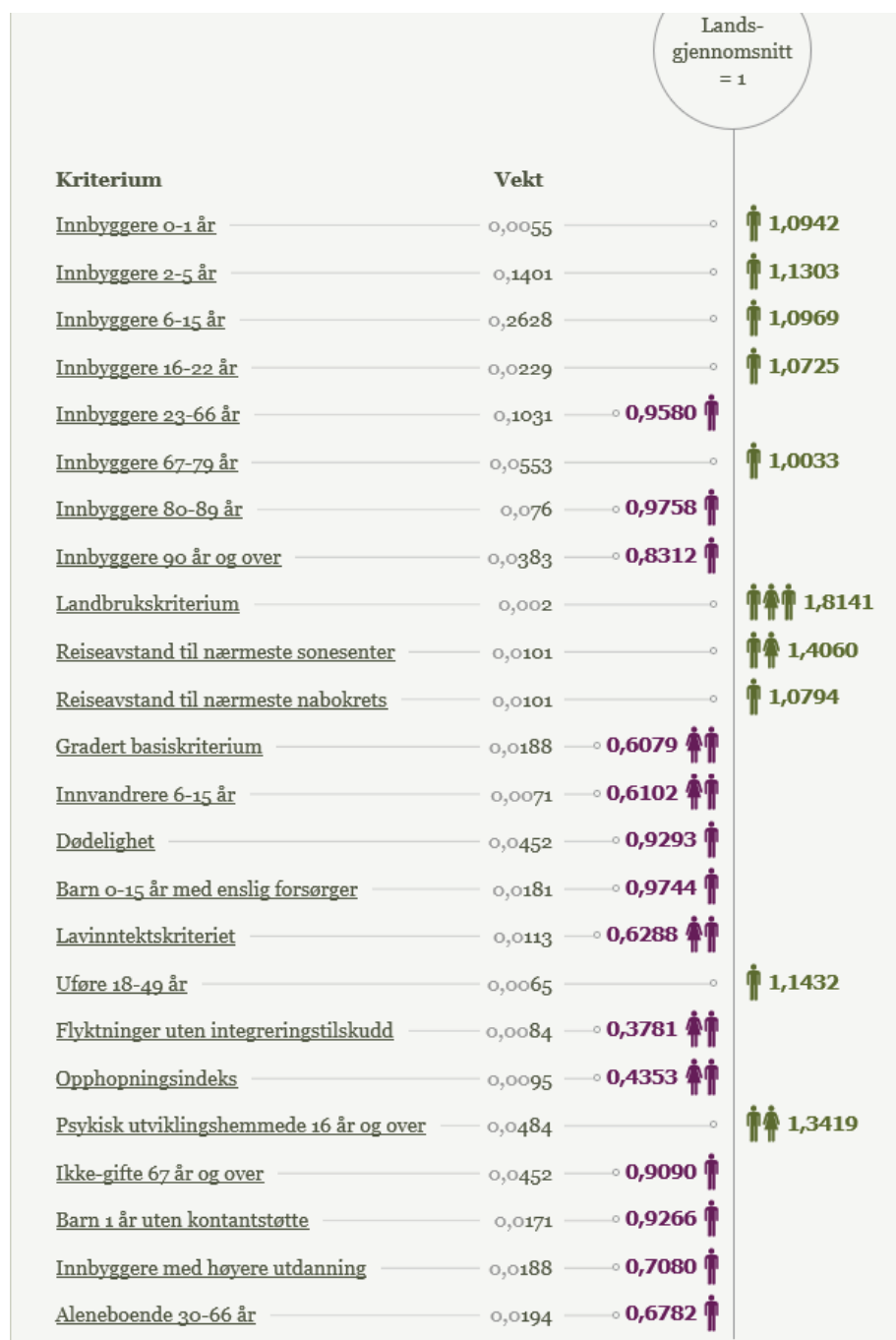
Som rammetilskudd føres både rammetilskuddet på 422,6 mill kr (se nedenfor) samt skatteutjevning på 76,0 mill kr. Rammetilskuddet består av flere komponenter; et fast innbyggertilskudd på kr 24.710 pr innbygger samt noen tillegg, der "Utgiftsfordeling" er det vesentligste.

Anslag skatteinntekter	476 582 000 kr	∨
+		
Totalt rammetilskudd	422 571 000 kr	
Slik beregnes det samlede rammetilskuddet:		
Innbyggertilskudd før omfordeling	408 871 000 kr	∨
Omfordeling:		
Utgiftsutjevning *	10 202 000 kr	∨
Korreksjon for elever i statlige og private skoler	483 000 kr	∨
Tilskudd med særskilt fordeling	3 447 000 kr	∨
Inntektsgarantiordningen	-881 000 kr	∨
Regionalpolitiske tilskudd:		
Skjønnstilskudd	450 000 kr	∨
=		
Anslag frie inntekter	899 153 000 kr	∨

Utgiftsfordelingsbeløpet tildeles etter om Melhus kommune regnes for å være en dyrere eller billigere

kommune å drive enn landsgjennomsnittet. Nedenfor er en tabell som forteller hvilke kriterier som teller med hvilken vekt, og hvordan Melhus ligger an. Melhus sin indeks for 2019 er 1,0118, altså litt dyrere enn gjennomsnittskommunen å drive, derfor får man 10,2 mill kr ekstra. For 2018 var indeksen 1,0087 og man mottar 7,1 mill kr ekstra. Altså regnes Melhus som en relativt dyrere kommune å drive enn for et år siden, noe som har sammenheng med endring i alders-sammensetningen for kommunens innbyggere.

Dersom man legger Trondheimsregionens forventinger om befolkningsutvikling til grunn, vil denne indeksen øke i fireårs-perioden til 1,0261 ved at det kommer flere eldre folk. Utgiftsutjevningen økes da til 23,3 mill kr i 2022, noe som er lagt inn som en forutsetning i Økonomiplanen.

Tabell: utgiftsfordelingskriterier for 2019 for Melhus kommune, ihht Frieinntekter.no

Skatteutjevningsordningen innebærer at kommuner med høy skatteinngang subsidierer kommuner med lav skatteinngang. Melhus kommune ligger kun på 79,3 % av landsgjennomsnittet når det gjelder skatteinngang, og er således en betydelig mottaker av skatteinntekter gjennom denne ordningen (76,0 mill kr i 2019).

For en nærmere gjennomgang av inntektssystemet for kommunene, henvises det til:

<https://frieinntekter.regjeringen.no/frie-inntekter-2019/trondelag/melhus/>

eller det såkalte "Grønt Hefte" på denne lenken:

https://www.regjeringen.no/contentassets/744de1ad6f0f4df09311c33edd01ae99/2019/gront_hefte_inntektssystemet_kommunar_fylkeskommunar_2019.pdf

4.2 Skatteinntekter

Det er altså budsjettert med 401,7 mill kr under denne posten.

I disse tallene ligger det inne forventninger om skatteinngang i Melhus kommune, basert på anslag fra sentralt hold. Som nevnt i avsnittet ovenfor utjevnes skatten mellom kommunene etter et omfordelingsprinsipp, så om det kommer avvik på denne budsjettlinja, så vil det bli justert under linja "rammetilskudd" gjennom skatteutjevningsordningen.

4.3 Eiendomsskatt

Det er altså budsjettert med 22,0 mill kr under denne posten.

Her er det budsjettert med eiendomsskatt både på verker og bruk og på boliger / fritidseiendommer. Til fradrag går ca 1,0 mill kr i kostnader ved arbeidet med eiendomsskatt.

Budsjettet for eiendomsskatt for verker og bruk er på samme nivået som for 2018 (11,9 mill kr), da endringene knyttet til bortfall av beskatning av maskiner og utstyr forventes kompensert, jfr Statsbudsjettet.

Eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer er budsjettert med 11.1 mill kr, som er 128.000 kr høyere enn i 2018 knyttet til forventning om flere enheter. Takstgrunnlaget skriver seg fra 2009/10, og en 80 kvm leilighet i Melhus sentrum utlignes pt med ca 2.200 kr i årlig eiendomsskatt. Rådmannen foreslår å øke takstgrunnlaget fra og med 2020, se kapittel 3.

4.4 Konesjonskraft

Her er det budsjettert med en brutto utgift på 4,3 mill kr.

Melhus kommune forvalter 14,86 GWH i konesjonskraft. For 2019 har rådmannen solgt denne krafta for kr 35,8 øre pr KWH. Til fradrag går diverse avgifter til Statskraft (ca 12,5 øre pr KWH).

Kommunen har en intern ordning om at Bygg og Eiendom og Teknisk avdeling subsidieres med til sammen ca 7,6 mill kr til strømkjøp for kommunale bygg og veilys fra denne posten, for å utligne prisvirkningene både på kjøps- og salgssiden. Kommunen kjøper forøvrig ca 20 GWH til eget forbruk hvert år. Det er inngått gunstig fastpris-avtale på 50 % av kjøpet for både 2019 og 2020, som er et positivt bidrag i budsjettene for disse årene.

4.5 Lønn og pensjon

Her ligger det et budsjett på 31,4 mill kr som består av to poster: avsetning for det sentrale lønnsoppgjøret (15,7 mill kr) samt en pensjonskostnad på 15,7 mill kr (herunder amortisering av premieavvik). Denne sentralt førte pensjonskostnaden er økt med 0,5 mill kr ift inneværende år.

Avsetningen for det sentrale lønnsoppgjøret blir flyttet ut på de enkelte enheter når resultatet er klart. Men det er verd å merke seg at det forventes et langt dyrere lønnsoppgjør i 2019 (15,7 mill - 3,25 %) enn i 2018 (ca 9,0 mill mill kr). Beløpet på 15,7 mill kr fremkommer basert på en lønnsmasse på ca 540 mill kr, med enten 2/3-dels eller hel årsvirkning, samt tillegg for pensjonspremie og arbeidsgiveravgift.

4.6 Aksjeutbytte

Her er det budsjettert renter på ansvarlig lån til Trønderenergi (7,9 mill kr), samt forventet utbytte fra Trønderenergi på 7,5 mill kr for inneværende regnskapsår (som inntektsføres i Melhus i 2019). Aksjeutbyttet fra Trønderenergi de siste årene har vært:

2018: 19,4 mill kr

2017: 5,8 mill kr

2016: 4,5 mill kr

2015: 7,8 mill kr

2014: 7,0 mill kr

På grunn av kommunens økonomiske situasjon ansees det nå nødvendig å budsjettere med løpende aksjeutbytter på 7,5 mill kr pr år fremover. Det kan evt etableres en bufferordning, der det settes av til fond i gode år - som det kan hentes fra i dårlige år, jfr ordning med langsiktig forvaltning hos Grieg Investor.

Kommunen vill være avhengig av å ta inn løpende avkastning på sine investeringer. Rådmannen har derfor presentert er tiltak under kapittel 3 ift å halvere aksjeandelen i Trønderenergi, da utbyttensnivået er svakere enn det man antar kan oppnås ved annen forvaltning. Dette tiltaket er ikke inkludert i rådmannens anbefalte budsjettoplegg for 2022, men er et alternativ til en runde 2 i økning av eiendomsskatten.

4.7 Renter og avdrag

Nedenfor er det satt opp en tabell som viser kategorien "renter og avdrag" fordelt på ulike detaljposter, som kommenteres hver for seg nedenfor:

	Regnskap 2017	Oppr. Bud 18	Prognose 18	Budsjett 19	Endr 18-19
Renter løpende lån	35 750	42 514	32 693	35 567	2 874
Avdrag løpende lån	57 522	61 589	61 589	63 749	2 160
Renter bankinnskudd	-3 040	-2 000	-3 021	-3 751	-730
Gevinst på finansielle instrumenter	-11 924	-5 950	-5 950	-5 950	0
Andre finansinntekter og -kostnader	1 917	1 267	1 499	1 207	-292
SUM	80 225	97 421	87 445	90 822	3 377

Renter og avdrag på løpende lån:

Se nærmere beskrivelse under kapittel 10.

Renter bankinnskudd:

Budsjett-tallet fremkommer som 250 mill kr i banken i gjennomsnitt gjennom 2019 til en rentesats på 1,5 % i gjennomsnitt.

Gevinst finansielle instrumenter

Budsjettet er det samme som i 2018, og gjelder midler til forvaltning hos Grieg Investor. Uttak av avkastning til driften er regulert gjennom en fondsmekanisme for å utjevne svingninger over tid. Uttaket representerer 3,4 % av fondsverdien, som er 0,9 %-poeng utover det anbefalte (2,5 %).

Ved en økning i rentenivået som forventes i 2021-2022 er uttaket forøvrig oppjustert med 0,5 mill kr.

4.8 Kalkulatoriske utgifter og inntekter

Her er det budsjettet en inntekt på 26,7 mill kr.

Under denne posten ligger det tilbakeføring til kommunekassen knyttet til selvkostområdene. Det er nemlig slik i kommunen at det tas opp felles lån for kommunekassen og selvkostområdene, som kommunekassen betaler og deretter "sender regning" til selvkostområdet. Dette dreier seg om lån på ca 285 mill kr av kommunens totale lån på ca 1.450 mill kr. For 2019 er det beregnet avskrivninger på 13,3 mill kr og renter på 8,8 mill kr. Renteoppgangen som kommunen betaler for lånene slår også inn her, slik at tilbakeførte renter er økt med 2,0 mill kr som følge av dette, et beløp som bidrar til økte gebyrer på vann-området.

Videre godskrives en andel av stabsfunksjoner / overhead-kostnader selvkost-regnskapet etter en revisorgodkjent nøkkel. Dette beløpet er i 2019 beregnet til 4,6 mill kr, som er 3 % høyere enn prognosen for 2018.

4.9 Andre inntekter og utgifter

Generelle statstilskudd

Her føres i 2019 rentekompensasjonstilskudd på tidligere tilskuddsordninger, der beløpene trappes ned over tid.

I 2018 er statstilskuddet for ressurskrevende brukere ført på rammeområde 9. Dette dreier seg om nærmere 60 mill kr for både 2018 og 2019. Rådmannen mener det gir best effekt om disse inntektene overføres til Helse og Velferd fra 1.1.2019. Det er Helse og Velferd som har alle utgiftene til disse brukerne, og det er en god ide at inntekter og utgifter ligger samme sted i organisasjonen. Slik det har fungert til nå, har ekstrainnsats overfor enkeltbrukere medført en budsjettoverskridelse på sektor Helse og Velferd og en ekstraintekt på Overordnede inntekter (ramme 9), med påfølgende kommunestyrebehandling av rammeoverføring mellom de to sektorene. Dette er en tungvindt praksis. Endringen vil gi også gi større eierskapsfølelse til disse inntektene i sektor Helse og Velferd.

Overføring fra drift til kapital

Her ligger det to poster; innbetaling av egenkapitalinnskudd til KLP (3,6 mill kr) som føres opp som en eiendel i balansen, samt 2,0 mill kr knyttet til formidlingslån.

4.10 Disposisjonsfond

Tabellen under viser forventet utvikling i Melhus kommune sitt felles disposisjonsfond.

	2018	2019	2020	2021	2022
Inngående saldo/saldo pr. 2.tertial 2018	21 319	21 319	27 511	47 443	58 457
Forventet mindreforbruk		10 844	20 732	11 514	1 086

	2018	2019	2020	2021	2022
Lokal medfinansiering NKOM søknad om bredbåndsutbygging		-1 392			
Bredbånd/mobildekning - medfinansiering		-500	-500	-500	-500
Utredning/prosjektering flerbrukshall			-300		
Vedlikehold av kommunale veier og plasser		-2 000			
Tiltak mot granulat ved kunstgressbaner		-700			
Nytt kjøkken Melhushallen		-60			
Sum felles disposisjonsfond	21 319	27 511	47 443	58 457	59 043

Rapport over tiltak som er inkludert i budsjettet:

Tiltak	043: Lokal medfinansiering NKOM søknad bredbåndsutbygging Ler øst av disp.fond			
Beskrivelse	Lokal medfinansiering for støtte NKOM/fylkeskommune til bredbåndsutbygging Ler øst. Finansiering dekkes av midler fra kommunens frie disposisjonsfond.			
	2019	2020	2021	2022
Sum utgifter	1 392 000	0	0	0
Sum inntekter	-1 392 000	0	0	0
SUM NETTO TILTAK	0	0	0	0

Tiltak	065: Bredbånd/mobildekning-medfinansiering			
Beskrivelse				
	2019	2020	2021	2022
Sum utgifter	500 000	500 000	500 000	500 000
Sum inntekter	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
SUM NETTO TILTAK	-	-	-	-

Tiltak	050: Tiltak mot granulat ved kunstgressbaner			
Beskrivelse	Tiltak mot granulat fra kunstgressbaner Melhus kommune har etablert 4 kunstgressbaner på henholdsvis Flå, Lundamo, Hovin og Kvål. Idrettslagene har 1 bane på Korsvegen, 2 på Brekkåsen og 3 i Gruva i tillegg til en bane i Bankhallen. Det bør etableres siler i alle kummer rundt disse banene. Energi- og miljøkomiteen vedtok 15. februar 2018 innstillingen; Stortinget ber regjeringen innføre et regelverk, som sikrer at effektivt utstyr for oppsamling av gummigranulat fra eksisterende og nye kunstgressbaner tas i bruk med virkning fra 1. januar 2019. Saken skal opp til behandling, og dersom det blir et flertall i Stortinget, vil eiere av kunstgressbaner rundt om i Norge bli nødt til å gjøre tiltak for å hindre granulatflukt			
	2019	2020	2021	2022

Tiltak	050: Tiltak mot granulat ved kunstgressbaner			
Sum investeringer	875 000	-	-	-
Sum fond	-700 000	-	-	-
Sum annet	-175 000	-	-	-
Netto finansiering nye tiltak	-	-	-	-

Tiltak	071: Nytt kjøkken Melhushallen			
Beskrivelse				
	2019	2020	2021	2022
Sum utgifter	60 000	-	-	-
Sum inntekter	-60 000	-	-	-
SUM NETTO TILTAK	-	-	-	-

Tiltak	076: Fond til vedlikehold av kommunale veier og plasser			
Beskrivelse				
	2019	2020	2021	2022
Sum utgifter	2 000 000	-	-	-
Sum inntekter	-2 000 000	-	-	-
SUM NETTO TILTAK	-	-	-	-

Tiltak	077: Utredning / prosjektering flerbrukshall			
Beskrivelse				
	2019	2020	2021	2022
Sum utgifter	-	300 000	-	-
Sum inntekter	-	-300 000	-	-
SUM NETTO TILTAK	-	-	-	-

Rapport over tiltak som ikke er inkludert i budsjettet:

Tiltak	078: Utredning av innføring av varmt måltid i grunnskolen			
Beskrivelse				
	2019	2020	2021	2022
Sum utgifter	100 000	-	-	-
Sum inntekter	-100 000	-	-	-
SUM NETTO TILTAK	-	-	-	-

5 Sentraladministrasjonen

5.1 Området omfatter

Sentraladministrasjonen består i hovedsak av områdene politikk, stab/støtte og interne tjenester. Fra 01.01.18 ble ny administrativ organisasjonsstruktur gjort gjeldende, med bl.a. virkninger for sentraladministrasjonen. Det er etablert en strategisk ledergruppe, som i tillegg til sentraladministrasjonens ledere også omfatter kommunalsjefene på helse og velferd, oppvekst og kultur og plan og utvikling.

I dag består sentraladministrasjonen av områdene politikk, rådmannen, økonomi og lønn, personal og organisasjon og IT og digital samhandling.

5.2 Ansvarsområde

Sentraladministrasjonen arbeider både internt og eksternt, overordnet og samordnende i tråd med overordnede planer og strategier. Enhetene innad i sentraladministrasjonen legger også til rette og bistår øvrige enheter i både drift og planlegging innenfor sektorens ansvarsområder.

Overordnede samfunnsmessige utfordringer og oppgaver for rådmannen og stab fremgår i stor grad under kapittel 2 - Utfordringsbildet - status og utviklingstrekk. Her er presentert endel nasjonale føringer og satsninger, disse skal følges opp lokalt i Melhus kommune. Under Lokale trekk og vurderinger fremgår de viktigste overordnede oppgavene, som miljø, klima og energi, folkehelse, digitalisering, overordna planarbeid, personalforvaltning/kompetanse og rekruttering, IA-arbeid, nærvær mv.

Politikk-området:

- drift av de folkevalgte organer, med møtesekretariat, innkallinger, protokoller, møtegodtgjørelser.

Rådmannen:

- rådmann og stab (administrasjonen) er fellestjenester knyttet til rådmannens strategiske ledergruppe, bestående av rådmannen, kommunalsjefene på helse og velferd, oppvekst og kultur og plan og utvikling samt lederne for økonomi og lønn, personal og organisasjon og IT og digital samhandling. Strategisk ledergruppe skal samordne aktivitetene på tvers av organisasjonen, og ha et overordnet, strategisk ansvar for drift og utvikling i Melhus kommune. Rådmannen har ansvar for fremleggelse av saker og overordnet oppfølging av saker behandlet i politiske organ.

Personal og organisasjon:

- veileder enhetene i vanskelige personalsaker, sykefraværsoppfølging, lønnsforhandlinger, rekruttering, annonsering og forestår all tilsetning i Melhus kommune. Enheten er ansvarlig for ordningene med lærlinger, tillitsvalgte- og verneombudsordningen, drift av Organisasjonsutvalget og AMU.

Økonomi og lønn:

- enheten har sentrale oppgaver innen prosesser som omhandler budsjett- og økonomiplaner, økonomistyring, støttefunksjon overfor enhetsledere, utarbeidelse av årsberetning og årsmelding, eiendomsskatt, fellesutgifter sentraladministrasjon og innkjøp, rådgivning og opplæring, samt vertskommune for interkommunalt kemnerkontor for Melhus, Skaun og Midtre Gauldal.

IT og digital samhandling:

- servicesenteret er ansvarlig for intern og ekstern informasjon, drift av kommunens hjemmeside, kundemottak, postmottak/dokumentsenter/arkivering.

Fra 01.04.18 etablerte vi felles interkommunalt IT-samarbeid mellom Skaun kommune og Melhus kommune. IT drifter, vedlikeholder og utvikler kommunal IKT- infrastruktur; servere, nettverk, felles programvare, telefoniløsninger og sikkerhetsløsninger. IT- avdelingen bistår systemansvarlige i forhold til

vedlikehold og drift av fagprogrammer, og yter brukerstøtte til brukerne i forhold til bruk av IT-løsningene, samt bistår i arbeidet med digitalisering av tjenesteytingen i et samspill mellom organisasjon, prosesser og teknologi.

5.3 Mål og resultat

Kostra-tall:

Indikator	Melhus2015	Melhus2016	Melhus2017	Kostragruppe 7 2017	Sør-Trøndelag 2017	Landet uten Oslo 2017
100 – Politisk styring – brutto driftsutgifter i kr. pr. innb.	472	463	456	383	435	425
110 – Kontroll og revisjon – bto. driftsutgifter i kr. pr. innb.	51	57	50	102	110	129
120 – Administrasjon – brutto driftsutgifter i kr. pr. innb.	3.119	3.177	3.440	3.668	3.460	3.870
121 – Forv. utg. i eiendomsforv. – bto. driftsutg. i kr. pr. innb.	493	472	540	290	331	279
130 – Adm. lokaler – bto. driftsutgifter i kr. pr. innb.	384	344	272	380	373	422

Nøkkeltall:

Enhet	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Endring
Rådmannen	1,0	1,0	0,0
IT og digital samhandling	15,6	15,6	0,0
Økonomi og lønn	12,8	12,8	0,1
Personal og organisasjon	7,0	8,2	1,2
SUM sentraladministrasjon	36,4	37,5	1,2

*Ett årsverk jurist flyttet fra Plan til Personal og organisasjon fra 01.01.18

* Norsk Sykepleieforbund har økt frikjøp med 10 %

5.4 Mål for sektoren

5.4.1 Samfunn

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha et levende lokaldemokrati	Innbyggerne og næringslivet opplever gjennom dialog og deltagelse at det er god kommunikasjon med kommunen. Gjennom dette forstår de kommunen sin rolle som	Gjennomføre kommunevalg 2019			
		Gjennomføre møter i næringsrådet		2	2
		Gjennomføre møter i ressursgruppe folkehelse			2

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
	Samfunnsutvikler og tjenesteyter.				
Melhus kommune skal føre en bærekraftig og langsiktig miljø-, klima- og energipolitikk	Redusere energiforbruket	Reduksjon i energiforbruket	9 %		-1 %
Melhus kommune skal ha tilfredsstillende samfunnssikkerhet og beredskap	Kommunen skal gjennom et helhetlig og systematisk arbeid, ROS-analyser og øvelser bidra til at samfunnssikkerhet og beredskap integreres i all kommunal virksomhet og planlegging	Gjennomføre beredskapsøvelser	2	1	2
		Gjennomføre ROS-analyser	0	4	3

5.4.2 Organisasjon

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus skal være en profesjonell og attraktiv arbeidsgiver	Kommunen skal ha et sykefravær på under 7%	Langtidsfravær		2,8 %	4,5 %
		Totalt fravær		5,1 %	7 %
	Brukervennlige rekrutteringsprosesser - anskaffelse og implementering av nytt elektronisk rekrutteringssystem (Talent recruiter)	Brukerundersøkelse om nytt elektronisk system blant søkere			
	Økt kvalitet på rekrutteringsprosessene	Opplæring av ledere og tillitsvalgte			1
Melhus kommune skal ha en fleksibel og endringsdyktig organisasjon med motiverte, engasjerte og modige medarbeidere	Etter gjennomført medarbeiderundersøkelse skal to faktorer prioriteres av HMS-utvalget for særskilt oppfølging i perioden fram mot neste medarbeiderundersøkelse.	Gjennomføre medarbeiderundersøkelsen i hele organisasjonen 2. hvert år			0 %
	Gjennomføre 2 årlige medarbeiderskapssamlinger for nytilsatte	Gjennomføre medarbeiderskapssamlinger		2	2

5.4.3 Tjenester

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal være tilgjengelig og brukerorientert	Digitalisere tjenester med utgangspunkt i brukernes behov - prosjekt "Smartere Melhus"	Utarbeide digitaliseringsstrategi for Melhus kommune i 2019			100 %
		Grunnleggende kompetanseheving for ledere og HMS-			22

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
		gruppene, gjennomførte arbeidsmøter			
Melhus kommune skal ha gode, tilpassede tjenester til barn/unge, voksne og eldre	Gjennomføre innbyggerundersøkelsen	Gjennomføres 1. kvartal 2019			

5.4.4 Folkehelse

5.4.5 Økonomi

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha en sunn kommuneøkonomi	Holde tildelt netto budsjett	Prosentvis avvik fra budsjett totalt		0 %	0 %
	Resultatgrad skal være bedre enn 1,75 %	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,41 %	1,68 %	0,58 %
	Renteeksponering skal være lavere enn 90 %	Lånegjeld kommunekasse minus likviditet i prosent av brutto driftsinntekter	75,4 %	73,9 %	83 %
Melhus kommune skal gi effektive tjenester på rett nivå	Bedre digital samhandling mellom kommunen og innbyggerne				

5.5 Budsjettall

Nedenfor er en oppstilling over hvordan sektorens og enhetenes rammer er endret over tid:

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2. tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Rådmannen	4 595	2 827	3 209	2 824	-385
IT og digital samhandling	17 894	16 510	17 592	19 846	2 254
Økonomi og lønn	6 626	9 154	9 189	9 227	38
Personal og organisasjon	10 750	8 797	8 562	9 931	1 369
Politikk	7 356	6 996	6 983	7 929	946
Sentraladministrasjonen	47 221	44 284	45 535	49 757	4 222

Endringen fra prognose 2. tertial 2018 til budsjett 2019 kan spesifiseres ytterligere i fire delkomponenter: lønns- og pris- (og brukerbetalings-) justering, rammeflyttinger mellom sektorer / enheter (null-spill), omstillingstiltak som rådmannen foreslår (se nedenfor) samt øvrige konsekvensjusteringer (business as usual). Omstillingstiltakene legges fram til politisk behandling med egne beskrivelser og tallfesting, se

nedenfor.

	Endring fra 2018 til 2019	lønn, pris og inntektsjustering	Ramme-flytting	Øvrige konsekvensjusteringer	Omstillings-tiltak	Tiltaksnr.
Rådmannen	-385	28	-342	-71		
IT og digital samhandling	2 254	157	200	1 481	416	44,75
Økonomi og lønn	38	60		28	-50	75
Personal og organisasjon	1 369	57	150	1 112	50	48,75
Politikk	946	13		933		80
Sentraladministrasjonen	4 222	315	8	3 483	416	

Hovedforklaringene til økningene i det konsekvensjusterte budsjettet fra 2018 til 2019 er:

- Inngåelse av ny og dyrere lisensavtale for Microsoft-produkter, jfr kommunestyrevedtak (1,4 mill kr)
- Doble kostnader ved en skole-programvare i 2019 (0,2 mill kr faller bort i 2020)
- Bortfall av engangsinntekt fra NAV i 2018 vedr lærlinger (0,6 mill kr)
- Helårsvirkning av ny jurist-stilling på personalområdet (0,5 mill kr)
- Valg 2019 (0,7 mill kr)
- Prognose for politisk virksomhet 2018 synes å være for lav (0,2 mill kr)

Sektorens rammer kan også fordeles på følgende hovedposter:

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2.tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Lønn og sos utg	39 381	37 162	38 817	40 470	1 653
Andre driftsutgifter	18 875	12 806	14 627	16 058	1 431
SUM UTGIFTER	58 256	49 968	53 444	56 528	3 084
Inntekter	-11 532	-6 179	-8 116	-6 571	1 545
NETTO UTGIFT	47 220	44 284	45 536	49 957	4 422

Rapport over tiltak som er inkludert i budsjettet:

Tiltak	043: Lokal medfinansiering NKOM søknad bredbåndsutbygging Ler øst av disp.fond				
Beskrivelse	Lokal medfinansiering for støtte NKOM/fylkeskommune til bredbåndsutbygging Ler øst. Finansiering dekkes av midler fra kommunens frie disposisjonsfond.				
-	-	2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		1 392 000	0	0	0
Sum inntekter		-1 392 000	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		0	0	0	0

Tiltak	044: Leasing skole digital satsing					
Beskrivelse	Satsing på digitale ferdigheter i grunnskolen. jfr ØHP 2018. I Økonomi- og handlingsplanen for perioden 2018-2021 er behovet for ei satsing på digitalisering beskrevet flere steder. Først som en nasjonal satsing for kommunal sektor, der kommunene forventes å dekke utgiftene til dette selv, så ei nødvendig satsing i forhold til fagfornyelsen, med nye læreplaner, og til slutt ei videreføring av vedtatt satsing fra 2013 i Melhus kommune. Målet med satsinga er at alle grunnskoleelever i Melhus kommune skal ha like muligheter for god digital opplæring.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sted	Ansvar: IT og digital samhandling (10015) Tjeneste: Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) (1201)					
Sum utgifter		516 427	688 399	688 399	688 399	2 581 624
Sum inntekter		0	0	0	0	0
Sum netto		516 427	688 399	688 399	688 399	2 581 624
Sted	Ansvar: Rådmannen ramme 2 (29999) Tjeneste: Grunnskole drift (2201)					
Sum utgifter		-78 977	582 351	1 242 851	1 651 851	3 398 076
Sum inntekter		0	0	0	0	0
Sum netto		-78 977	582 351	1 242 851	1 651 851	3 398 076
SUM NETTO TILTAK		437 450	1 270 750	1 931 250	2 340 250	5 979 700

Tiltaket ovenfor treffer både IT- og Oppvekstområdet. For IT-området er det snakk om en økning på 0,8 årsverk for å håndtere utstyr og satsing ute på de 11 skolene.

Tiltak	048: Leder- og medarbeiderutvikling					
Beskrivelse	Kommunestyret vedtok 20.12.16 Melhus kommunes arbeidsgiverstrategi hvor godt leder- og medarbeiderskap er sentralt for å virkeliggjøre kommunens mål om å gi god service og godt tilbud til innbyggerne. Godt leder- og medarbeiderskap skal være bærebjelkene i en organisasjonskultur preget av mestring, jobbtrivsel, læring og kreativ problemløsning. Vi skal ha og utvikle myndiggjorte ledere og medarbeidere på alle nivå. De ansatte utgjør den største ressursinnsatsen for at Melhus kommune skal nå sine mål. Melhus kommune har også tatt i bruk medarbeiderundersøkelsen KS-10-faktor og gjennomførte den første undersøkelsen høsten 2016, med ny undersøkelse høsten 2018. Resultatene fra undersøkelsen følges så konkret opp innenfor den enkelte enhet. For å implementere og virkeliggjøre arbeidsgiverstrategien, så er det nødvendig med ulike særskilte utviklingstiltak på flere nivå i organisasjonen, selv om mye av læring og utvikling vil skje som en integrert del av arbeidshverdagen. Konkret så ønsker vi i 2019 å gjennomføre IA-dager for alle ansatte i Melhus kommune, noe vi gjorde i 2017 med gode tilbakemeldinger. Videre ønsker vi i 2019 å gjennomføre samling for alle ledere, tillitsvalgte og verneombud for å følge opp i forhold til arbeidet med oppfølgingen lokalt av medarbeiderundersøkelsen 2018. Videre planlegges lignende fellestiltak i årene framover fra 2020. Med bakgrunn i dette foreslås at det settes av et sentralt beløp hvert år fra 2019.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		100 000	150 000	200 000	200 000	650 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		100 000	150 000	200 000	200 000	650 000

Tiltak	075: Innsparing sentraladministrasjonen			
Beskrivelse				
	2019	2020	2021	2022
Sted	Ansvar: IT og digital samhandling (10015) Tjeneste: Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) (1201)			

Tiltak	075: Innsparing sentraladministrasjonen				
Sum utgifter		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Sum inntekter		-	-	-	-
Sted	Ansvar: Økonomi og lønn (10020)Tjeneste: Økonomiforvaltning (1102)				
Sum utgifter		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Sum inntekter		-	-	-	-
Sted	Ansvar: Personal og organisasjon (10030)Tjeneste: Personal (1103)				
Sum utgifter		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Sum inntekter		-	-	-	-
SUM NETTO TILTAK		-200 000	-200 000	-200 000	-200 000

Tiltak	080: Innsparing på politikk				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		-	-800 000	-800 000	-800 000
Sum inntekter		-	-	-	-
SUM NETTO TILTAK		-	-800 000	-800 000	-800 000

Rapport over øvrige tiltak som ikke er inkludert i budsjettet:

Tiltak	081: Omstillingstiltak sentraladm.				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		-	-	-	-1 144 788
Sum inntekter		-	-	-	-
SUM NETTO TILTAK		-	-	-	-1 144 788

Tiltak	070: Redusering antall komiteer				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		-	-850 000	-850 000	-850 000
Sum inntekter		-	-	-	-
SUM NETTO TILTAK		-	-850 000	-850 000	-850 000

Tiltak	047: Lærlinger				
Beskrivelse	Framtidsperspektivet i forhold til lærlinger er at det vil være et økende behov for fagarbeidere. Melhus kommune bør være med å ta sin del av samfunnsansvaret i forhold til dette, samt bidra til at kommunen også får dekket sitt behov. Et lærlingeløp går over to år. Målsettingen er to lærlinger				

Tiltak	047: Lærlinger					
	per 1000 innbyggere i kommunen og vi har nå 32. I og med at Melhus kommune i 2021 etter prognosen vil komme opp i 17 000 innbyggere, vil det ut fra måltall være rimelig å øke med to lærlinger. Med bakgrunn i dette foreslås det å øke antall lærlingeplasser med to nye plasser i 2021.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	0	296 660	410 760	707 420
Sum inntekter		0	0	0	0	0
Sum netto		0	0	296 660	410 760	707 420
SUM NETTO TILTAK		0	0	296 660	410 760	707 420

6 Oppvekst og kultur

6.1 Om sektoren

Sektoren dekker områdene grunnskole, skolefritidsordning, barnehage og kultur og fritid.

6.2 Barnehage

6.2.1 Området omfatter

Området omfatter 11 kommunale barnehager, kjøp av tjenester fra 3 private barnehager og 3 private familiebarnehager. Tjenester: Barnehagedrift, Private barnehager

6.2.2 Ansvarsområde

Drifte kommunale barnehager i henhold til lover og forskrifter. Gi driftstilskudd til godkjente ikke-kommunale barnehager. Godkjenne og føre tilsyn med alle barnehagene i kommunen. Sørge for kompetansetiltak for barnehageansatte i kommunale og private barnehager. Tilby barnehageplass til alle som har rett på plass. Forvalte statlige øremerkede tilskudd.

6.2.3 Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

To viktige endringer i regelverket for barnehager er bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm. I tillegg er det en ny ordning for kompetanseutvikling på barnehageområdet.

Bemanningsnormen er en helt ny bestemmelse, der loverket tidligere kun sa at bemanningen skulle være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet. Det nye er at i tillegg til en videreføring av akkurat denne bestemmelsen presiseres det at det skal være minst en ansatt per tre barn under tre år og per seks barn over tre år. Barn regnes som tre år fra august det året de fyller tre år.

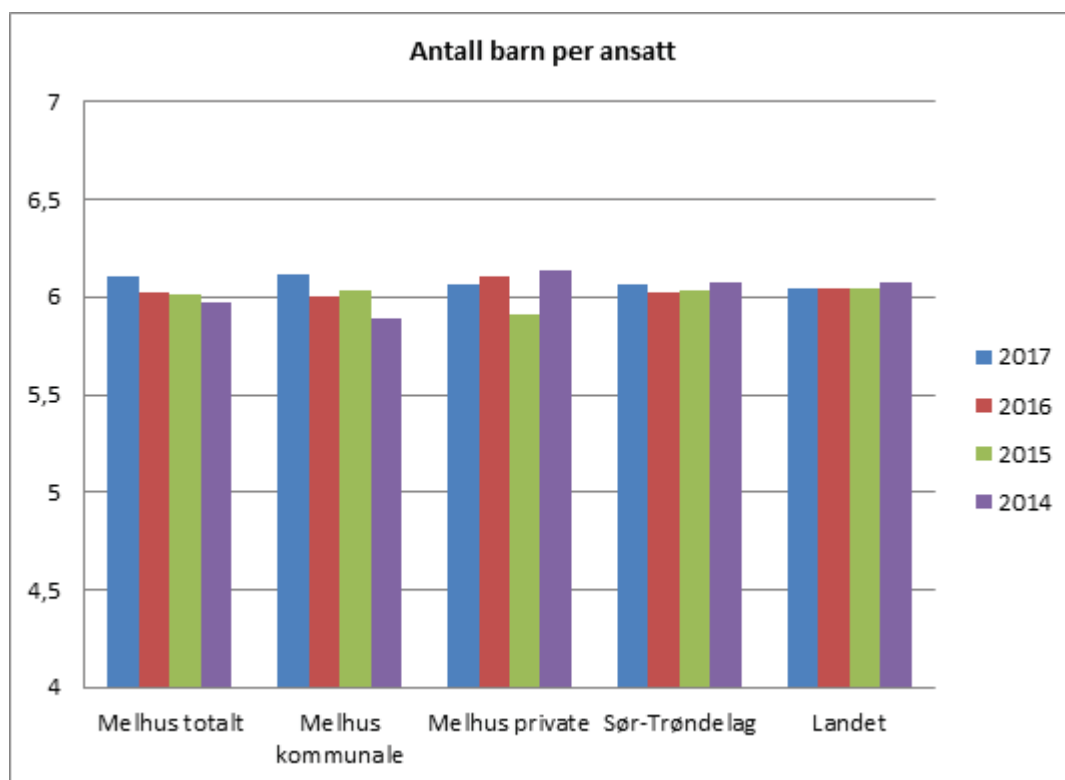
Skjerpet pedagognorm innebærer at den enkelte pedagogisk leder kan ha ansvar for færre barn enn

tidligere, og sier at barnehagen skal ha minst en pedagogisk leder per syv barn under tre år og per fjorten barn over tre år. Ett ekstra barn utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Styrers tid til administrasjon og ledelse kan ikke inngå i beregningen av normen for pedagogisk bemanning. Kommunen som barnehagemyndighet kan innvilge dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning for inntil ett år om gangen dersom særlige hensyn tilsier det.

Når det gjelder kompetanseutvikling, har Utdanningsdirektoratet i samarbeid med fylkesmennene igangsatt en regional ordning for kompetanseutvikling. Denne ordningen skal bidra til at barnehagene utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling, og er et av flere virkemidler som skal sikre at alle barn får et likeverdig barnehage tilbud av høy kvalitet. Fylkesmannen skal organisere samarbeidsforum i de enkelte fylkene, der private og kommunale eiere og lokale myndigheter skal samarbeide. Målet for forumet er at aktørene blir enige om en langsiktig plan for kompetanseutvikling som skal gjelde for strategiperioden frem til 2022.

Lokale trekk og vurderinger

Melhus kommune har en bemanningstetthet på 6,1 barn per ansatt mens landsgjennomsnittet er på 6,0. I dette regnestykket er alle barn omregnet til å være over tre år. Norm for bemanning tar ikke høyde for at barnehager har ulik åpningstid, som vil si at kravene er de samme for alle barnehager med en åpningstid på over seks timer.

Selv om vi har visst en stund at vi kunne forvente en skjerpet pedagognorm, kom denne flere år tidligere enn tidligere signalisert. Vi er avhengige av å ha ledige stillinger for å kunne tilsette flere pedagoger i barnehager. Ved ledige stillinger i 2017 og 2018 har det blitt ansatt barnehagelærere i Melhus. Selv om vi er på god vei er det likevel for kort tid til å innfri pedagognormen, og 3 kommunale og 3 private barnehager har fått dispensasjon fra normen dette barnehageåret. Det er satt i verk tiltak for å sikre at barnehagene oppfyller normen fra høsten 2019.

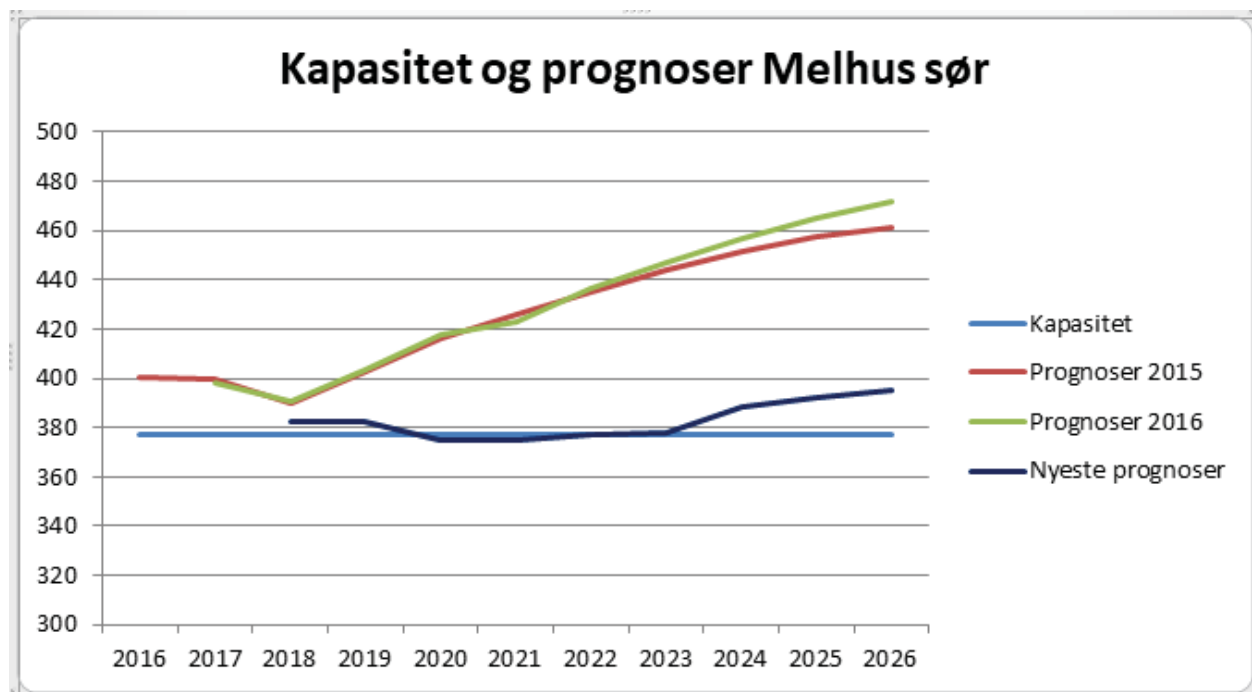
Barnehagene i Melhus deltar i regional ordning for kompetanseutvikling i Gauldalsregionen. Her satses det på pedagogisk ledelse og kompetanseheving for styrere og pedagogiske ledere, barnehagebasert kompetanseutvikling og implementering av ny rammeplan for barnehagen. Melhus kommune deltar også i forskningsprosjektet «Trygg før 3», som har som formål å fremme god barnehagekvalitet for ett- og toåringer gjennom fokus på positivt samspill mellom barn og ansatte i hverdags situasjoner og godt samarbeid med foreldrene. Ansvarlige for prosjektet er pedagoger, psykologer, sykepleiere og forskere

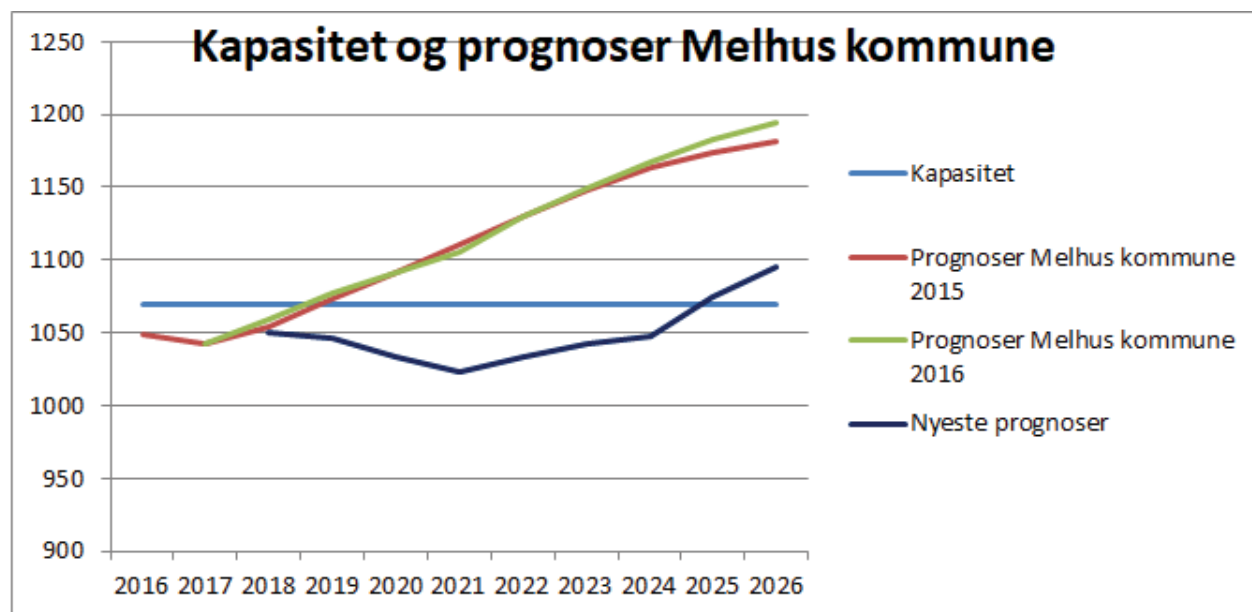
ved BI, RBUP og NTNU.

Når det gjelder barnehagekapasitet, så har prognosene har i alle år vist vekst, også i antall barnehagebarn. Dette har imidlertid nå endret seg, og vi ser for første gang en forventet nedgang i antall barn i barnehagealder. Dette gjelder ikke bare barnehagebarn, vi ser samme utvikling også når det gjelder barn i grunnskolealder.

Diagrammet under viser prognoser for 2015, 2016 og de siste prognosene vi har fått som gjelder Melhus sør (Kvål, Ler, Lundamo og Hovin). Her ser vi betydelig endring i de nyeste prognosene.

Vi ser samme trend for hele kommunen:

De siste prognosene viser at Melhus kommune har tilstrekkelig kapasitet totalt i kommunen i dag og noen år framover. August 2019 vil ny barnehage stå ferdig på Eid, mens barnehagebyggingen på Flå er utsatt, jfr nye prognoser og behov. Det vil etter hvert bli behov for ny barnehage i nedre Melhus, fortrinnsvis på østsiden.

Melhus kommune har ett hovedopptak i året og tar inn barn gjennom supplerende opptak når det blir ledige plasser gjennom hele året. 84 % av kommunene i landet håndterer barnehageopptaket på samme

måte som oss. Melhus kommune oppfyller også retten til barnehageplass for alle barn med slik rett, på lik linje med alle andre kommuner i landet. Det betyr at ventelisten består av barn som ikke har rett på plass, enten fordi de er for unge (yngre enn 7-8 måneder ved oppstart av nytt barnehageår), fordi foreldrene har søkt om plass etter søknadsfristen til hovedopptaket, eller fordi de bor i en annen kommune enn Melhus. Barn som kommer flyttende til kommunen, og som er gamle nok til å gå i barnehage, får barnehageplass gjennom suppleringsopptaket. Vi har barn på venteliste, men de er for unge til at foreldrene ønsker oppstart i barnehage ennå. Vi har også noen ledige plasser i kommunen for eventuelle nye søkere.

Andre vesentlige momenter i kvalitetsmeldingen for kommunale og private barnehager i Melhus 2018 er andelen menn i barnehagene, der kommunale barnehager i Melhus ligger under både Melhus totalt, Sør-Trøndelag og landet som helhet. I 2017 hadde vi ca 6 % menn i de kommunale barnehagene. Det er et uttalt ønske om å øke andelen menn i barnehagene. Øie-utvalget har i sin rapport vist at det er en økning både i mannlige studenter på barnehagelærerutdanningene og en økning i andelen menn i barnehagene i Norge. Det viser seg ofte at der det er en mannlig leder er gjerne andelen menn høyere (NOU, 2012:1, s. 80).

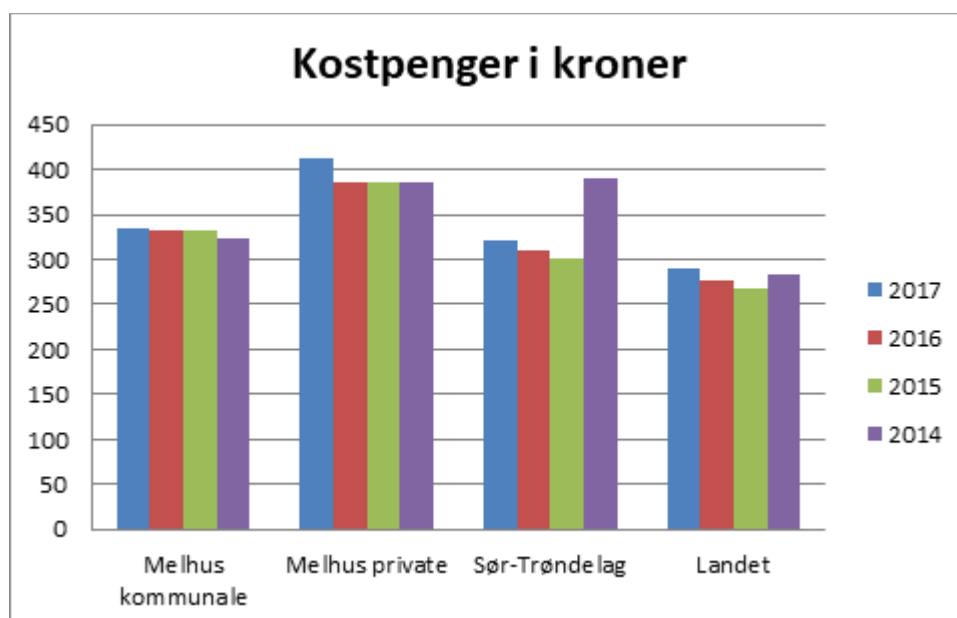
Barnehagene i Melhus gjennomførte Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse i november 2017. Tabellen viser det samlede resultatet for kommunale og private barnehager. Melhus hadde en svarprosent på 72%, mens Sør-Trøndelag og landet hadde henholdsvis 67% og 70%. Barnehagene vil gjennomføre en ny undersøkelse i slutten av 2018. Undersøkelsen består av åtte hovedområder: ute- og innemiljø, relasjon mellom barn og voksen, barnets trivsel, informasjon, barnets utvikling, medvirkning, henting og levering og tilvenning og skolestart. Denne undersøkelsen gir utfyllende informasjon om kvaliteten i barnehagene i kommunen gjennom foreldrenes opplevelse og meninger. Foreldre er godt fornøyd med barnehagetilbudet i Norge, på alle områder ligger fornøydhet på over 4 poeng av 5 oppnåelige. Når det gjelder Melhus ligger vi på landsgjennomsnittet eller noe over. Melhus skårer over landsgjennomsnittet på områdene «relasjon mellom barn og voksen» og «barnets utvikling».

Andelen minoritetsspråklige barn har økt noe de siste årene. Minoritetsspråklige familier i barnehagen er også en viktig faktor for å speile mangfoldet i samfunnet også i barnehagen. Det går 9 minoritetsspråklige barn i private barnehager (inkludert 4 i familiebarnehage), mens det er 78 minoritetsspråklige barn i kommunale barnehager. Noe av forklaringen på at de fleste barn går i kommunale barnehager handler nok om at de barnehagene som sitter i ressursgruppen er kommunale barnehager, og at det da er naturlig for flyktningetjenesten å kontakte disse barnehagene først. En annen årsak kan være at de private barnehagene har egne opptakskriterier, og dermed må prioritere på en annen måte. Barnehagene i Nedre Melhus er de barnehagene som tar imot flest flyktningsbarn. Mye av dette handler om bosetting og at disse barnehagene har opparbeidet seg god kompetanse gjennom flere år med minoritetsspråklige barn og familier. Vi ser også at det er behov for å ha noen beredskapsplasser i barnehagene, da det kommer familier hele året. Jamfør vedtektene for kommunale barnehager skal barn av innvandrere som skal delta i introduksjonsprogram, tilbys barnehageplass snarest og innen 3 måneder. Beredskapsplasser dekkes økonomisk av kommunens integreringstilskudd.

Barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp dersom de har særlige behov for det. Dette gjelder uavhengig av om de går i barnehage eller ikke. Formålet med spesialpedagogisk hjelp er å gi barn tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring av for eksempel språklige og sosiale ferdigheter. Spesialpedagogisk hjelp kan gis til barnet individuelt eller i gruppe. Hjelpen skal omfatte foreldrerådgivning. (Barnehageloven § 19 a). Vi ser at kommunen har vært omtrent på landsgjennomsnittet når det gjelder andelen barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, men at dette endret seg i 2016, der ser vi at landsgjennomsnittet er på i underkant av 3 %, mens Melhus ligger på nesten 4,5 %. Dette tallet øker ytterligere i 2017 hvor kommunale barnehager ligger i overkant av 5%. Tidlig innsats starter lenge før barna starter på skolen, og vi må også se om en effekt av dette kan bli at færre elever i grunnskolen får behov for spesialundervisning. Riktig kompetanse og viktigheten av gode strukturer er noe det allerede arbeides med.

Stortinget fastsetter en maksimalgrense for foreldrebetaling i barnehagen. I forskriften om foreldrebetaling i barnehager står det i §1: «Foreldrebetaling for en plass i barnehage skal ikke settes høyere enn en maksimalgrense. Betaling for kost kan komme i tillegg». Det vil si at barnehageeier som har en foreldrebetaling lik maksimalprisen, i tillegg kan kreve betaling for måltider servert i barnehagen.

Eventuelle kostpenger skal i så fall dekke barnehagens faktiske utgifter til måltidene. Dersom barnehagen har ansatt kjøkkenassistent/kokk, kan utgiftene til lønn til denne tas med i beregningen av barnehagens faktiske utgifter til måltidene. De fleste barnehagene i kommunen har ikke kokk eller kjøkkenhjelp ansatt, og da er det en eller flere av de ordinære ansatte som bruker tid på kjøkkenet til forberedelse og etterarbeid etter måltider. Det gjør at kostpengesatsene blir lavere, men bemanningen oppleves også som noe lavere fordi ansatte får kjøkkenoppgaver i tillegg til andre oppgaver.

Alle barnehager i Melhus tar kostpenger i tillegg til maksprisen foreldrene betaler for barnehageplassen. Av tabellen over ser vi at Melhus kommune ligger godt over landsgjennomsnittet og noe over Sør-Trøndelag når det gjelder kostpenger.

*De fleste tall som presenteres er tall per 13.12.17, og derfor er sammenligningene fortsatt med Sør-Trøndelag fylke.

6.2.4 Behov

- Fortsette kompetansehevingstiltak med hovedvekt på implementering av ny rammeplan og økt kompetanse på gode barnehager for de minste barna
- Øke andelen barnehagelærere
- Øke andelen faglærte totalt
- Sykefraværet må fortsatt ned
- Flere menn i barnehagene
- Ny barnehage på Korsvegen og Ler

6.3 Grunnskole

6.3.1 Området omfatter

11 skoler og oppvekstsentre. Eid skole og barnehage, Flå skole og barnehage, Gimse skole, Gimse u. skole, Gåsbakken skole og barnehage, Hovin skole- og barnehage, Høyeggen skole, Lundamo skole og barnehage, Lundamo ungdomsskole, Rosmælen skole og barnehage, Brekkåsen skole.

6.3.2 Ansvarsområde

Området dekker grunnskole og skolefritidsordning.

6.3.3 Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

Lærerløftet – På lag for kunnskapsskolen

Strategien omfatter blant annet krav om at alle lærere skal ha fordypning for å undervise i de mest sentrale fagene, satsing på etter- og videreutdanning og skolebaserte utviklingstiltak og en pilot for å skape flere karriereveier i skolen.

Nytt regelverk om skolemiljø

Tiltakene er blant annet en oppfølging av utredningen fra Djupedalsutvalget (NOU 2015: 2 Å høre til). De viktigste tiltakene kan knyttes til tre hovedområder; økt kompetanse, bedre hjelp og støtte til mobbeofrene og deres familier, nytt og bedre regelverk. En innskjerping av §9A i Opplæringsloven. Skoleeier i Melhus kommune har gjennom tilsyn sjekket at rutiner er på plass og at regelverk blir fulgt.

Inkluderende fellesskap for barn og unge

Rapporten fra ekspertutvalget for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging, ledet av Thomas Nordahl, ble presentert våren 2018. Arbeidet har til hensikt å bidra til at barn og unge som har behov for tilrettelagte tiltak, herunder spesialundervisning, får et pedagogisk og spesialpedagogisk tilbud av høy kvalitet og opplever økt inkludering i barnehage og skole.

Rapporten etterspør både ny organisering, ny ansvarsfordeling og nytt innhold i spesialundervisningen i barnehage og skole, noe som får følger for opplæringen framover. Ny Stortingsmelding kommer høsten 2019, men er allerede et tema for oppvekstnettverket i Melhus.

Tett på realfag - Nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnsopplæringen (2015–2019) Strategien har blant annet følgende hovedgrep:

- Fornyng av rammeplan læreplaner for realfag
- Styrking av arbeidsmåter og undervisningspraksis
- Bidra til at elever som strever i matematikk, blir identifisert og fulgt opp tidlig med effektive tiltak.
- Bidra til at elever som presterer høyt, får utnyttet sitt potensial i realfag gjennom tilpasset opplæring og muligheter for forsering.

Fagfornyelsen

Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnsopplæringa - er en del av læreplanverket som ble fastsatt ved kongelig resolusjon 1. september 2017. Denne utdyper verdigrunnlaget og de overordnede prinsippene for opplæringene – både pedagogisk praksis og samarbeidet mellom hjem og skole. Fornyng av alle fag og lærerplaner er i tillegg allerede igangsatt. Nye læreplaner kommer på høring høsten 2019.

Ny digitaliseringsstrategi for grunnsopplæringa er en del av fagfornyelsen. Forståelsen for koding og teknologi skal inn i skolen allerede fra barneskolen. Gjennom nye læreplaner i alle fag vil det legges til rette for at alle elever skal ha forståelse for programmering. Videre legges det vekt på å gi elevene grunnleggende digitale ferdigheter og digital dømmekraft. Dette er også et tiltak for å gi bedre mulighet for tilpasset undervisning til den enkelte elev.

Tidlig innsats

Kommunene er tildelt midler og har en lovpålagt oppgave med å sikre tidlig innsats i skolen. Midlene skal brukes til å gi intensiv opplæring til elever på 1. – 4. trinn som strever med lesing, skriving og regning. I tillegg er det foreslått å lovfeste skolens plikt til å samarbeide med barnevernet, BUP og andre kommunale tjenester.

Lokale trekk og vurderinger

Tilstanden i Melhuskolen for 2017 er vurdert og behandlet i komité for oppvekst og kultur våren 2018.

Vedtaket i komitéen beskriver følgende satsningsområder for grunnskolen i Melhus:

- skolemiljø; gjennom innføring av nytt kap 9A, med vurdering for læring, utforskende, praktisk og variert opplæring
- fag og ferdigheter; begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, digitale ferdigheter og basisfag. Fagfornyelsen.
- spesialundervisning; oppfølging av rapporten fra ekspertutvalget
- videreutdanning; oppfølging i tråd med kompetansekrav. Kompetanseheving for både lærere og PP-tjeneste
- utredning av varmt måltid i grunnskolen.

Vurderingen av tilstanden viser blant annet følgende hovedtrekk:

Undervisningskompetanse

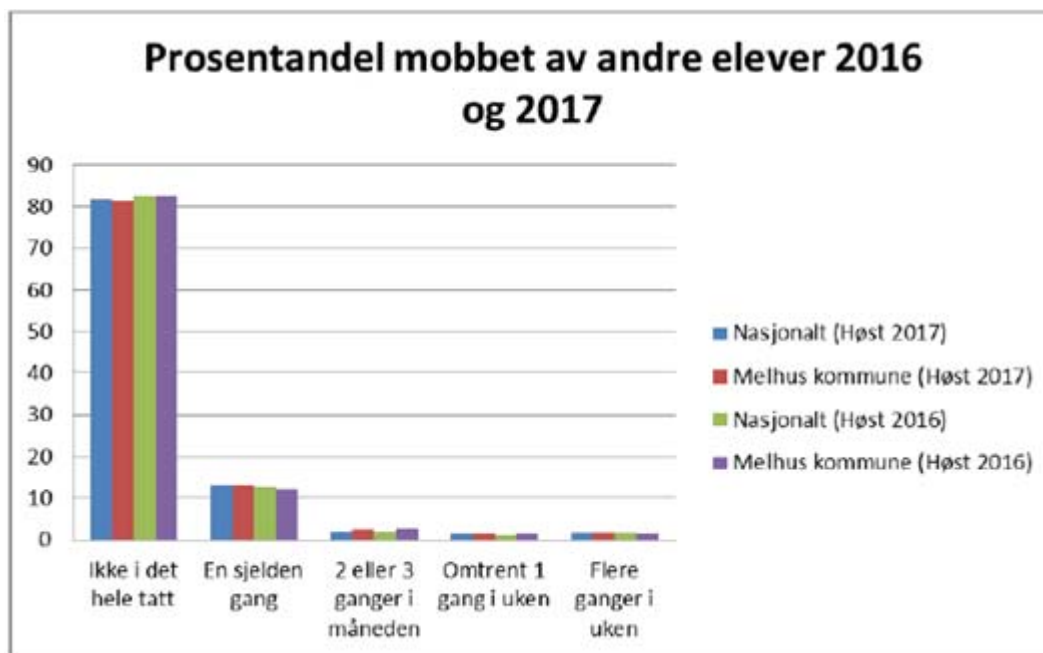
Innrapportering fra skolene (GSI) viser at det ennå er noen lærere som ikke har godkjent undervisningskompetanse etter ny forskrift. Anslaget viser at dette gjelder 10 lærere. Det må her tas forbehold om at det er rapportert korrekt fra skolene.

Læringsmiljø - skolemiljø

Vurderingen for 2017 gjennom Elevundersøkelsen viser at totalt sett ligger Melhus kommune på nasjonalt snitt når det gjelder læringsmiljøet både for barnetrinnet og ungdomstrinnet. Noen områder peker seg ut med hensyn til videre oppfølging på ungdomstrinnet; vurdering for læring, relevant opplæring og praktisk opplæring.

Mobbing

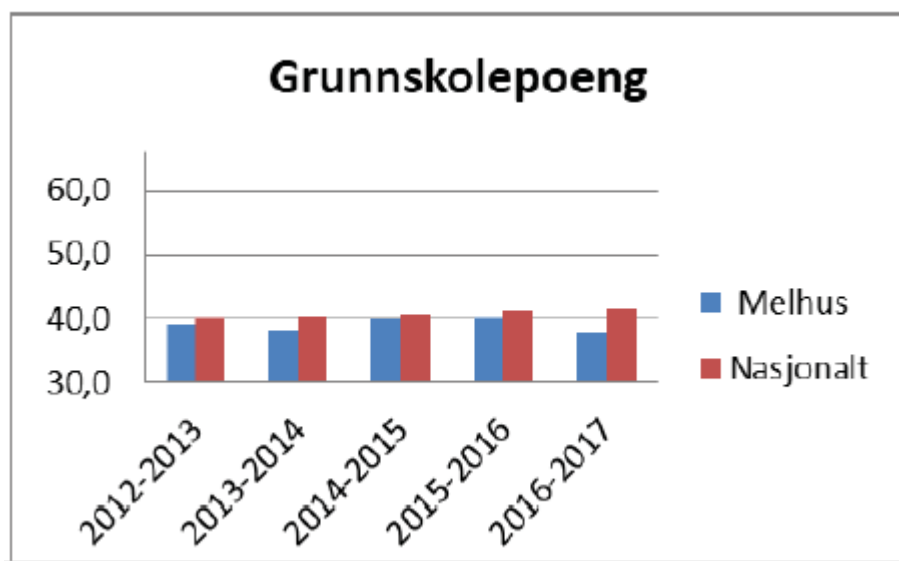
Alle skolene jobber kontinuerlig for å skape gode læringsmiljø og forhindre utenforskap. Mht mobbing er Melhus på snittet nasjonalt for 2017, og med liten endring fra 2016. Tall for 2018 foreligger ikke før januar 2019.

Revisjonen av kap 9A i opplæringsloven er fulgt opp av alle skolene med innføring av nye rutiner. Skoleeier har i tillegg hatt eget møte med alle skolene og sjekket at disse er på plass. Høsten 2015 vedtok komite for liv og lære at skolene bør gjennomføre ikke anonyme undersøkelser knyttet til mobbing. Dette er iverksatt og alle skolene rapporterer at de benytter dette som en oppfølging av elevundersøkelsen. Erfaringene med dette er gode og de gir et godt utgangspunkt for å avdekke mobbing. Spredning av erfaringene fra læringsmiljøprosjektet på Lundamoskolene går sin gang, og det er avsatt egne ressurser til PP-tjenesten for å gjennomføre dette.

Faglig utbytte

Når det gjelder avsluttende karakterer ligger vi litt i underkant av snittet nasjonalt mht grunnskolepoeng.

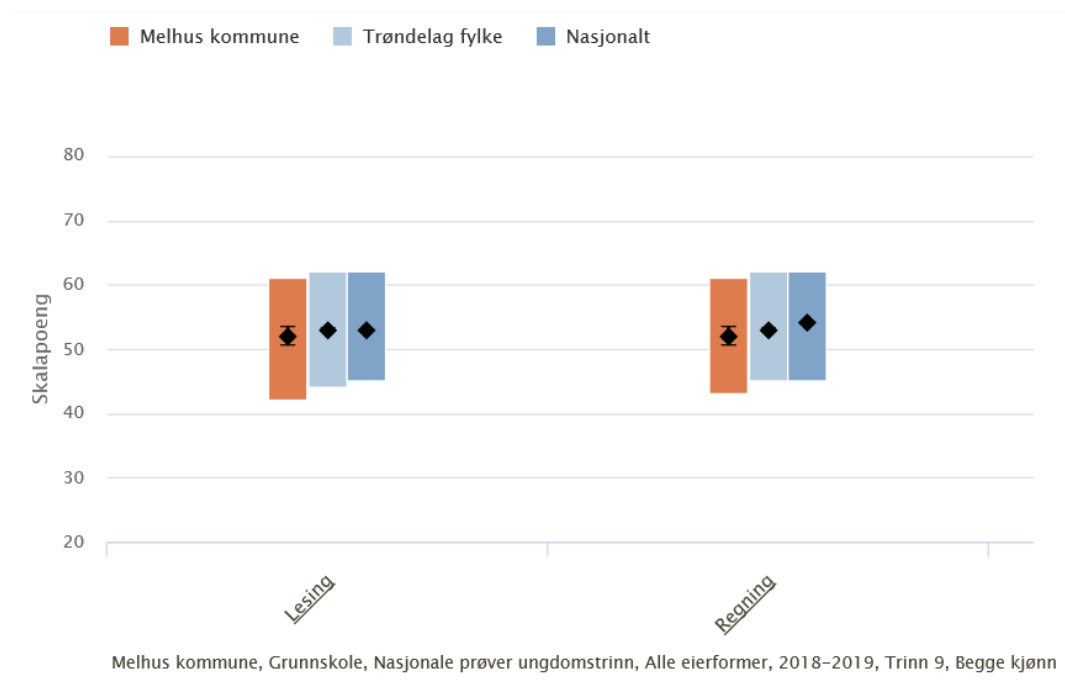

Resultatet for skriftlig eksamen i 2017 er under nasjonalt snitt med unntak av matematikk. Tilsvarende resultat finner vi når det gjelder nasjonale prøver. Engelsk bør følges opp nærmere. Ellers så ser vi at enkelte skoler ser ut til å vise bedring når det gjelder regning.

Når det gjelder nasjonale prøver for høsten 2018 er foreløpig resultatene for 8. og 9. trinn klare. De viser

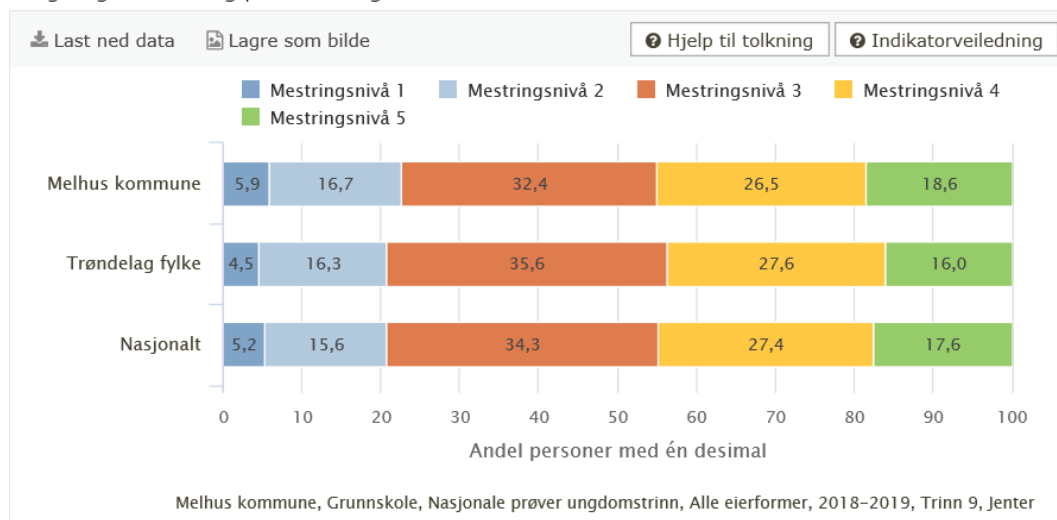
at i lesing og regning ligger snittet til elevene i Melhus kommune like under nasjonalt snitt.

Forskjellen mellom jentene og guttene ser ut til å være som før; jentene gjør det generelt sett bedre i lesing, regning og engelsk, både på 8. og 9. trinn. Og om vi bare ser på jentene, så gjør de det godt sammenlignet med resten av Trøndelag og i forhold til nasjonalt snitt.

Denne trenden, at jentene gjør det bedre enn guttene, er ikke ny, og ikke spesiell for Melhus kommune, og det kan være mye å hente på å fokusere spesielt på guttene i tida framover.

Regning - fordeling på mestringsnivåer

IKT i skolen – digitale ferdigheter

I 2013 bevilget kommunestyret 3 millioner til innkjøp av elektronisk utstyr på ungdomstrinnet. I oppfølgingen av vedtaket la rådmannen fram en plan for bruk av midlene våren 2014, som inkluderte en satsing på IKT i skolen for hele grunnskolen. Skoleeier har rapportert bruken av midlene hvert år. Bevilgningen har vært svært nyttig, slik at alle ledd i utviklingsarbeidet er styrket over lengre tid. Som eksempler kan nevnes: Styrket samhandling mellom IKT-seksjonen og skolene. IKT-ansvarlige ved skolene har spilt en viktig rolle ved å gi god faglige støtte til lærere, skoleledere og til hverandre i et IKT-nettverk. Infrastrukturen til og på skolene er forbedret. Smartboard er kjøpt inn til alle ungdomsskolene. Vi har nå 3 elever pr PC på ungdomstrinnet. Ny læringsplattform/oppvekstportal for barnehage og skole, Zokrates, er kjøpt inn. Det er tilrettelagt for digital samhandling mellom elev og lærer; på PC, nettbrett og smarttelefon, ved bruk av Microsoft Office 360, lagring lokalt og «i skyen». Samhandling med foresatte i

skole, SFO og barnehage foregår ved hjelp av den digitale Meldeboka. Læreres digitale kompetanse og motivasjon har økt gjennom kursing og kollegaveiledning.

Melhuskolen er nå bedre forberedt på IKT i skolen, og den digitale fagfornyelsen, både organisatorisk og med hensyn til kompetanse. For å komme videre i den gode utviklingen forutsettes det nå at elevene på alle trinn får tilgang til sitt eget elektroniske hjelpemiddel. Både læreres og elevers ferdighetsutvikling og motivasjon stopper opp uten tilgang på nok utstyr. I tillegg så ser vi at det er forskjell på hvor langt skolene har kommet i digitaliseringsprosessen. Kommunen bør ha som ambisjon 1 til 1 i løpet av en fem-års periode. Rådmannen vil legge frem et eget tiltak om leasing av slikt utstyr og en opptrappingsplan.

Realfagssatsing

Som en fortsettelse av realfagsprosjektet Mascil (Mathematic and Science in Life) har Melhuskolen nå 9 lærerspesialister i realfag, fordelt på 6 skoler. De fungerer som ressurser for sine skoler i utviklingen av utforskende arbeidsformer i matematikk og naturfag. Lærerspesialistene inngår i et lærende nettverk sammen med ytterligere 2 lærerspesialister, 1 på norsk og 1 på praktisk-estetiske fag.

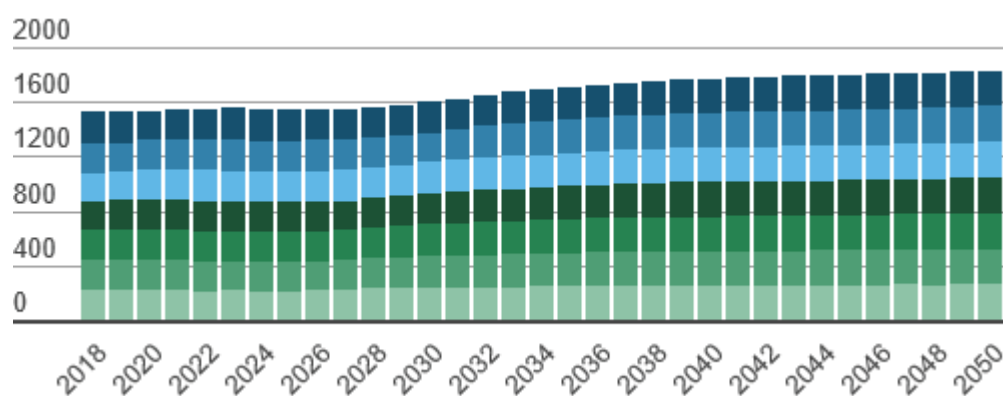
Rammebetingelser

Ressursene for småtrinnet er bedret samt at noen få skoler vil ha krav på økte ressurser som en konsekvens av den nye lærernormen. Rådmannen har beregnet at denne tilsier en økning på 4,2 årsverk i 2018. Økningen fortsetter i 2019, i forbindelse med Lærernorm del 2, og færre elever pr lærer.

Signalene fra skolene samt det høye antall timer som allerede brukes på spesialundervisning viser at dette blir en stor utfordring både ressursmessig og kompetansemessig. I tillegg vil oppfølgingen av ekspertrapporten få stor innvirkning på kompetanseutvikling, organisering og innhold.

Rammebetingelser og skolebygg

Den viktigste kostnadsdriveren innenfor skole er endringer i elevtallet. Prognosene for elevtallet fremover viser liten endring de nærmeste årene (frem mot 2025), deretter noe økning. Dette vil imidlertid være avhengig av boligutbyggingen, både med hensyn til omfang, lokasjon og når den kommer. Tabellen under viser prognose for antall 6-12-åringer i Melhus kommune.

Områdeplan for Brekkåsen vil kunne medføre behov for å utvide kapasiteten for Brekkåsen skole. Utvidelse til 400 elever er beregnet til å koste omlag 110 millioner kr. Kapasiteten til Høyeggen skole er utfordret på grunn av den økte boligbyggingen. Et eventuelt nytt skolebygg på Høyeggen er beregnet til ca 230 millioner kr. Avhengig av hvilke løsninger man lander på vil kommunen de nærmeste årene kunne stå overfor et investeringsbehov på mellom 600 og 700 millioner på skolesiden. For å sikre en effektiv utnyttelse av skolekapasiteten vil det være nødvendig å revurdere opptaksområdene i nedre Melhus. Kommunestyret i Melhus vedtok i september 2018 at det skal utredes justeringer av opptaksområdet i nedre Melhus innen våren 2021.

I 2040 viser prognosene at vi vil ha opp mot 1800 elever i alderen 6 – 12 år og omlag 780 elever i alderen 13-15år. På så vidt lang sikt er naturligvis prognosene usikre. Den relativt sett største veksten forventes å komme på Eid.

6.3.4 Behov

Rådmannens kommentarer til komitèens vurderinger og genererte behov:

Fagfornyelsen

Ny overordnet del og nye læreplaner, med tema som digitalisering, dybdelæring, tverrfaglighet, medborgerskap og livsmestring, vil høyst sannsynlig medføre et meget omfattende arbeid de nærmeste årene. Det vil få innvirkning på behov for kompetanse og arbeid rent planmessig og metodisk.

System og metoder for vurdering og videreutvikling

Det videre arbeidet med å utvikle kvaliteten på skoletilbudet er helt avhengig av at vi har gode system og metoder for vurdering og videreutvikling. Det vises for øvrig til den kommende fagfornyelsen «Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen» som nettopp vektlegger profesjonsfellesskap og skoleutvikling.

Digitalt utstyr

Rådmannen har utarbeidet forslag til en opptrappingsplan for å sikre at alle elever i grunnskolen i Melhus har et eget digitalt verktøy tilgjengelig, at lærerne får tilstrekkelig kompetanseheving og at skolene har infrastruktur på plass. Dette vil utgjøre en utgift for kommunen på 5,9 mill fordelt over fem år (2019-2023) gjennom en leasingordning. For å dekke denne utgiften vil man måtte prioritere tiltaket, både innenfor eksisterende rammer og foran eventuelle andre ikke lovpålagte tiltak. Det er gjennom tidligere vedtak i kommunestyret satt av egne midler til kompetanseheving innenfor feltet. Disse vil bli en del av satsningen. Rådmannen foreslår en tilpasning av ramma, for å få frigjort midler til satsninga (1,6 mill fra 2020), ved å halvere overforbruk innen SFO (jfr utredning gjort i 2017). Dette er samtidig en tilpasning av SFO-tilbudet i tråd med kommunene rundt oss.

Kompetanseutvikling

Hovedstrategi vil være skolen som lærende organisasjon. Det innebærer at skoleeier er tett på skolelederne og at skolelederne er tett på lærerne. Samtidig bør skoleeier og den enkelte skole legge opp til systematisk vurdering og utvikling av kvaliteten på undervisningen. I den nye «Overordnede delen» sies det blant annet at lærere som i fellesskap reflekterer over og vurderer planlegging og gjennomføring av undervisningen, utvikler en rikere forståelse av god pedagogisk praksis.

Det er med utgangspunkt i rapporterte tall et stort behov for videreutdanning for å dekke lovkravet. Kostnadene er beregnet til om lag 4 – 5 millioner.

Rent økonomisk vil det være behov for å dekke:

- Videreutdanningen i tråd med lovkravet
- Samarbeidet med høyskolenivået
- Samt øvrige tiltak som grunnleggende ferdigheter, skolemiljø (mobbing), folkehelse, miljø og andre aktuelle satsningsområder.

Her kan også nevnes at ledere innen skole og barnehage i Melhus deltar i et Erasmus+ prosjekt, som handler om grunnleggende ferdigheter, variert undervisning og utforskende praksis. Her får vi tilført midler til internasjonal mobilitet.

Læringsmiljø – skolemiljø

Endringen i lovverket medfører et behov for etablering av nye rutiner. Det er også nødvendig å følge opp med kompetanseheving. Erfaringene fra læringsmiljøprosjektet som er kjørt ved Lundamoskolene spres videre til øvrige skoler.

Spesialundervisning

Det er fortsatt nødvendig å arbeide videre med rutiner og kvalitet i spesialundervisningen. Dette må ses i sammenheng med tilpasset opplæring og utviklingen av god pedagogisk praksis.

Det er imidlertid et økende press på timer til spesialundervisning. Selv om antall vedtak har gått ned over tid så har kommunen aldri brukt så mye ressurser på feltet som nå, trass i liten endring i elevtallet. Det er nødvendig å se på kvalitet, kvantitet og ressurser brukt i spesialpedagogisk sammenheng.

Måltid i skolen

En kort forundersøkelse viser at barnehagene, SFO og skolene i Melhus kommune har et varierende utvalg av tilbud mht måltider og frukt og grønt. Tilbudene varierer fra intet tilbud og ingen kantine/matsal (noen skoler), til måltider hver dag (barnehager). Det samme gjelder kostpris og foreldrebetaling, her er det store ulikheter.

Matsservering setter store krav til skolene når de ikke er bygd for å dekke dette behovet. I tillegg til midler til innkjøp av mat, må både romløsninger, voksenressurser, organisering, administrasjon og produksjon være på plass. De skolene som har etablert kantine har klart det ved hjelp av kreative løsninger når det gjelder medarbeidere og areal. Mattilsynet setter også strenge krav for gjennomføring.

6 av våre skoler (både barne- og ungdomsskoler) søkte om å få delta i et pilotprosjekt på måltid i skolen, i regi av fylkesmannen. Dessverre ble ikke Melhus valgt som pilotkommune denne gangen.

6.4 Kultur og fritid

6.4.1 Området omfatter

Området omfatter allment kulturarbeid, bibliotek, kulturskole. Inn under nevnte hovedområder ligger bl.a. følgende tjenester: Tilskuddsforvaltning. Arrangementer. Bygdetun og museer. Forebyggende tiltak barn og unge. Fritidsklubber. Frivilligsentralen. Idrett. Kino. Kunst- og kulturformidling. Kulturminnevern. Kulturtiltak til mennesker med spesielle behov. Den kulturelle skolesekken. Den kulturelle spaserstokken.

6.4.2 Ansvarsområde

Alle innbyggere skal få kultur- og fritidstilbud bygd på opplevelse, kvalitet, mangfold og egenutvikling. Til grunn for dette arbeidet ligger at lover, som til enhver tid gjelder for allment kulturarbeid, bibliotek og kulturskole, skal ivaretas.

6.4.3 Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

Landsmøte i Norsk kulturskoleråd har vedtatt ny rammeplan for kulturskolene og det er utarbeidet lokale læreplaner for Kulturskolen i Melhus

Fra 2017 ble tilskuddet til Frivilligsentralen lagt inn i rammeoverføringen til kommunen. Dette gir kommunen mulighet til å se på endringer i driften og organiseringen.

Økt fokus fra regjeringen på egenorganisert idrett og fysisk aktivitet med opprettelsen av Tverga.

Det er igangsatt et arbeid med å begrense bruken av gummigranulat i kunstgressbaner i Norge. Mye tyder på at det vil komme et forbud mot nye kunstgressbaner med gummigranulat og at det må legges en plan for utfasing av de banene som allerede finnes.

Regjeringen jobber med en ny kulturmelding som skal trekke opp målene for fremtidens nasjonale kulturpolitikk.

Lokale trekk og vurderinger

Det er en stadig større etterspørsel av kulturtilbud.

Mye aktivitet på Horg bygdatun, med mange besøkende og stor bruk av friluftsområdet

Kompetansen til ansatte i Kultur og fritid blir brukt av mange i hele kommunen

Det er et press på utbygging av idrettsanlegg og det vil i planperioden bli behov for rehabilitering av minimum 1 kunstgressbane

Kulturminneplanen ble behandlet i 2018. Det bør settes av ressurser til oppfølging av tiltaksdelen i planen. For å gi våre innbyggere et enda bedre bibliotektilbud er arbeidet med "Meråpent bibliotek" igangsatt.

Det er et ønske om flere visningsdager på Melhus kino. For å gi alle besøkende til kultursalen et bedre tilbud må det settes av areal til en kiosk i foajeen. Det ligger et stort potensiale i inntjening på et slikt tilbud.

Frivilligsentralen er en god lokal møteplass som knytter enkeltmennesker og organisasjoner sammen for å skape et godt frivillig miljø, gode aktivitetstilbud og et godt samarbeid med lokal offentlighet.

6.4.4 Behov

Det er behov for oppfølging innenfor følgende områder:

- Justere driftsbudsjettet i forhold til økningen av innbyggere
- Virksomheten har et meget stort behov for en merkantil stilling
- Kompetansebehov kulturskolen spesielt, men generelt på alle som jobber med barn og unge i virksomheten.
- Kultursalen mangler nødvendig teknisk utstyr
- Kulturskolen har behov for større egnede lokaler
- Melhus kommune mangler egnede lokaler til å presentere forskjellige uttrykksformer

Det er en økende del av befolkningen/organisasjoner som har mulighet til å bidra med frivillig arbeid. Flere frivillige er opptatt av avgrenset prosjekt eller enkeltoppgaver gjerne i samarbeid med det offentlige.

6.5 Mål for sektoren

6.5.1 Samfunn

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha et levende lokaldemokrati	Et aktivt ungdomsråd	Antall møter	-15	6	
Melhus kommune skal føre en	Redusere energiforbruket	Reduksjon i energiforbruket			-1 %

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
bærekraftig og langsiktig miljø-, klima- og energipolitikk	Øke barn og unges miljøbevissthet				
Melhus kommune skal ha tilfredsstillende samfunnsikkerhet og beredskap	Kommunen skal gjennom et helhetlig og systematisk arbeid, ROS-analyser og øvelser bidra til at samfunnsikkerhet og beredskap integreres i all kommunal virksomhet og planlegging				
Melhus kommune skal være kjent som kulturkommune	Tilby attraktive kulturtilbud	Antall arrangement på biblioteket		5	8
		Besøk på Torsdagsklubben		732	750
		Besøk på ungdomsklubbene og Ungdomstorget		1 437	1 800
		Antall barnehager med tilbud om barnehagebibliotek		10	10
		Antall tilrettelagte tilbud		3	3
		Antall åpne arrangement i kultursalen		250	3
		Antall billeterte arrangement i kultursalen		13	20
		Antall elevplasser i kulturskolen		750	750
		Antall besøkende på Melhus kino		4 060	5 000
	Antall på venteliste i kulturskolen		120	110	
	Iverksette tiltak i kulturminneplanen	Antall tiltak		2	1
	Utarbeide kulturplan				

6.5.2 Organisasjon

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus skal være en profesjonell og attraktiv arbeidsgiver	Kommunen skal ha et sykefravær på under 7%	Langtidsfravær		4,4 %	4,5 %
		Totalt fravær	0 %	6,3 %	7 %
Melhus kommune skal ha en fleksibel	Etter gjennomført medarbeiderundersøkelse skal to faktorer prioriteres				

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
og endringsdyktig organisasjon med motiverte, engasjerte og modige medarbeidere	av HMS-utvalget for særskilt oppfølging i perioden fram mot neste medarbeiderundersøkelse.				

6.5.3 Tjenester

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal være tilgjengelig og brukerorientert	Digitalisere tjenester med utgangspunkt i brukernes behov - prosjekt "Smartere Melhus"				
	Alle barn med lovfestet rett til barnehageplass skal få tilbud om plass	Andel barn med rett som fikk plass ved hovedopptaket	100 %	100 %	100 %
	Kultur og fritid: Aktiv informasjonsdeling på alle tilgjengelige kanaler				
Melhus kommune skal ha gode, tilpassede tjenester til barn/unge, voksne og eldre	Gjennomføre og bruke brukerundersøkelser i forbedringsarbeidet for den enkelte tjeneste	Barns utvikling på foreldreundersøkelsen i barnehagen skal ligge på 4,8 eller høyere	4,6		4,8
		Tilbakemelding på brukerundersøkelsen biblioteket (informasjon)			
		Barns trivsel på foreldreundersøkelsen i barnehagen skal ligge på 4,8 eller høyere	4,7		4,8
		Tilbakemelding på brukerundersøkelsen biblioteket (helhetsvurdering)			
		Tilbakemelding på brukerundersøkelse kulturskolen (helhetsvurdering)			
	Øke andelen ansatte med formell kompetanse	Andel barne- og ungdomsarbeidere i barnehagen	26,8 %	26,1 %	30 %
		Andel barnehagelærere i barnehagen	42,3 %	43,5 %	45 %
		Andel faglærte totalt i barnehagen	74,5 %	75,4 %	80 %
		Andel pedagogiske ledere med godkjent utdanning i barnehagen			100 %
		Andel lærere uten godkjent undervisningskompetanse i skolen	3,2	4,1	0
	Øke andelen menn i barnehagene	Andel menn i barnehagen	5,5 %	6,2 %	12 %

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
	Sikre alle elever et godt og trygt skolemiljø som fremmer læring, mestring og trivsel	Gjennomsnitt opplevelse av mestring (elevundersøkelsen) skal være over nasjonalt snitt	3,9	4,1	4,2
		Gjennomsnitt motivasjon (elevundersøkelsen) skal være over nasjonalt snitt	3,9		4
		Gjennomsnitt opplevelse av variert opplæring (elevundersøkelsen) skal være over nasjonalt snitt	3,9		4
		Andel elever som opplever mobbing 2 - 3 ganger i måneden eller mer (elevundersøkelsen) skal være under nasjonalt snitt	5,4	4,9	5
	Sikre elevenes grunnleggende ferdigheter og faglige utvikling	Grunnskolepoeng skal være over nasjonalt snitt	37,6	41	
		Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver regning 9. trinn skal være under nasjonalt snitt	14		20
		Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver lesing 9. trinn skal være under nasjonalt snitt	20,4		16
		Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver regning 8. trinn skal være under nasjonalt snitt	36,8		30
		Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver lesing 8. trinn skal være under nasjonalt snitt	28,5		30
		Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver engelsk 8. trinn skal være under nasjonalt snitt	38,7		27
		Andel på det laveste mestringsnivået nasjonale prøver regning 5. trinn skal være under nasjonalt snitt	23,1		23
		Andel på det laveste mestringsnivået nasjonale prøver lesing 5. trinn skal være under nasjonalt snitt	27,9		25
		Andel på det laveste mestringsnivået nasjonale prøver engelsk 5. trinn skal være under nasjonalt snitt	29,2		25
		Innføre ny læreplan			
	Redusere elevfraværet				
	Videreutvikle den skolebaserte vurderingen og skolen som lærende organisasjon				

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
	Kvalitetssikre tilbudet til elever med spesielle behov				
	Utrede innføring av varmt måltid i grunnskolen.				
Melhus kommune skal jobbe med hverdagsmestring i alle tjenester					

6.5.4 Folkehelse

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal være en foregangskommune innen folkehelsearbeid	Tilrettelegging av stier/turmål knyttet til kulturminner	Antall nye stier/turmål		0	
Melhus kommune skal være blant de fremste på forebyggende arbeid	Gjennomføre Ungdata hvert 2. år				
Melhus kommune skal legge til rette for at innbyggerne aktivt deltar i samskapingen av egne livsvilkår og lokalsamfunn					

6.5.5 Økonomi

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha en sunn kommuneøkonomi	Holde tildelt netto budsjett	Prosentvis avvik fra budsjett totalt		3 %	0 %
Melhus kommune skal gi effektive tjenester på rett nivå	Bedre digital samhandling mellom kommunen og innbyggerne				

6.6 Budsjettall

Nedenfor er en oppstilling over hvordan sektorens og enhetenes rammer er endret over tid.

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2. tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Oppvekst og kultur administrasjon	43 266	56 164	49 138	55806	6 668
Brekås skole	16 644	16 521	17 220	17073	-147
Gimse skole	22 465	21 603	22 501	22072	-429
Høyeggen skole	24 745	22 753	26 392	23559	-2 833

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2. tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Rosmælen skole og barnehage	19 590	20 157	20 868	22392	1 524
Flå skole og barnehage	18 640	17 399	20 340	20233	-107
Lundamo skole og barnehage	22 369	22 956	23 298	21 911	-1 387
Hovin skole og barnehage	21 452	23 325	23 345	22 852	-493
Gåsbakken skole og barnehage	10 063	10 428	10 675	10 845	170
Eid skole og barnehage	21 778	21 914	22 527	22 790	263
Gimse ungdomsskole	26 491	26 595	27 666	28 470	804
Lundamo ungdomsskole	14 868	14 537	15 386	15 666	280
Nedre Melhus barnehager	44 187	43 013	45 211	45 139	-72
Kultur- og fritid	19 413	20 953	21 654	21 940	286
Oppvekst og kultur	325 971	338 318	346 221	350748	4 527

Endringen fra prognose 2 tertial 2018 til budsjett 2019 kan spesifiseres ytterligere i fire delkomponenter: lønns- og pris- (og brukerbetalings-) justering, rammeflyttinger mellom sektorer / enheter (null-spill), omstillingstiltak som rådmannen foreslår (se nedenfor) samt øvrige konsekvensjusteringer (business as usual). Omstillingstiltakene legges fram til politisk behandling med egne beskrivelser og tallfesting, se nedenfor.

	Endring fra 2018 til 2019	lønn, pris og inntektsjustering	Rammeflytting	Øvrige konsekvensjusteringer	Omstillingstiltak	Tiltaksnr.
Oppvekst og kultur administrasjon	6 668	976	-600	6 371	-79	44
Brekkåsen skole	-147	96		-243		
Gimse skole	-429	110		-539		
Høyeggen skole	-2 833	158		-2 457	-534	009
Rosmælen skole og barnehage	1 524	94		1 430		
Flå skole og barnehage	-107	76		-183		
Lundamo skole og barnehage	-1 387	65		-1 452		

	Endring fra 2018 til 2019	lønn, pris og inntektsjustering	Rammeflytting	Øvrige konsekvensjusteringer	Omstillingstiltak	Tiltaksnr.
Hovin skole og barnehage	-493	65		-558		
Gåsbakken skole og barnehage	170	8		162		
Eid skole og barnehage	263	120		143		
Gimse ungdomsskole	804	219		585		
Lundamo ungdomsskole	280	120		160		
Nedre Melhus barnehager	-72	91		715	-878	013,015,016,027
Kultur- og fritid	286	89		217	-20	i064, 062
Oppvekst og kultur	4 527	2 287	-600	4 351	-1 511	

Sektorens budsjett kan også inndeles mellom tjenester til skole, barnehage, SFO og kultur på følgende vis:

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2 tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Administrasjon	7	2 339	2 156	2 864	708
Skole	177 871	178 349	188 057	189 642	1 585
Barnehage	125 610	131 966	131 185	133 082	1 897
Skolefritidsordning	3 155	4 797	3 281	3 302	21
Kultur	19 328	20 868	21 542	21 858	316
Sum	325 971	338 319	346 221	350 748	4 527

Sektorens budsjett kan også fordeles på hovedposter på følgende vis:

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2.tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Lønn og sos utg	335 725	328 702	350 761	337 060	-13 702
Andre driftsutgifter	83 678	82 574	81 770	84 353	2 583
SUM UTGIFTER	419 403	411 277	432 531	421 412	-11 119
Inntekter	-95 500	-72 959	-87 410	-70 666	16 743
NETTO UTGIFT	325 970	338 318	346 221	350 746	4 525

Kommentarer til budsjett-endringene:

Budsjettet for 2019 er i hovedsak videreføring av prognosen for 2. tertial 2018. De vesentligste endringene foruten pris og lønnsvekst er:

- Økning i behov for spesialpedagogisk hjelp i skole
- Økning i nivå språklige minoriteter

- Økning i antall barn og nivå spesialpedagogisk hjelp på fosterhjemsbarn
- En skole har hatt et stort overforbruk som det er gjort tiltak for å få ned i 2019

Oversikt over antall årsverk slik de foreligger i budsjettssammenheng:

Enhet	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Endring
Oppvekst og kultur	2,7	3,0	0,3
Brekåsen skole	25,4	25,7	0,2
Gimse skole	33,5	34,9	1,5
Høyeggen skole	35,0	34,8	-0,2
Rosmælen skole og barnehage	37,6	39,9	2,3
Flå skole og barnehage	33,0	39,8	6,8
Lundamo skole og barnehage	44,1	41,7	-2,4
Hovin skole og barnehage	43,3	41,4	-1,9
Gåsbakken skole og barnehage	17,9	17,4	-0,5
Eid skole og barnehage	36,7	38,5	1,7
Gimse ungdomsskole	42,7	42,1	-0,6
Lundamo ungdomsskole	18,9	19,5	0,6
Nedre Melhus barnehager	94,0	93,3	-0,8
Kultur og Fritid	26,7	26,8	0,1
SUM Oppvekst og Kultur	491,4	498,7	7,3

Rapport over tiltak som er inkludert i budsjettet:

Tiltak	009: Naturlig avgang Høyeggen					
Beskrivelse	Mulig naturlig avgang som ikke erstattes.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-534 234	-534 234	-534 234	-534 234	-2 136 936
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-534 234	-534 234	-534 234	-534 234	-2 136 936

Tiltak	013: Overtallighet spes.ped. assistent Tambartun					
Beskrivelse	Vi har ansatte i 155% stilling som jobber med barn som har vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Disse barna slutter i barnehagen for å begynne på skolen i august 2019. Dette fører til at vi har 155% stilling overtallig fom 01.08.2019. Samlet utgjør disse stillingene en kostnad på 269 169 kr for høstsemesteret 2019 (5 mnd). For å følge tariffavtalen er disse ansatt i fast stilling, og må overflyttes til andre barnehager, tjenesteområder.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-343 436	-343 436	-343 436	-343 436	-1 373 744
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-343 436	-343 436	-343 436	-343 436	-1 373 744

Tiltak	015: Overtallighet spes.ped.assistent Gimsøya					
Beskrivelse	Vi har ansatte i 72% stilling som jobber med barn som har vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Disse barna slutter i barnehagen for å begynne på skolen i august 2019. Dette fører til at vi har 72% stilling overtallig fom 01.08.2019. Samlet utgjør disse stillingene en kostnad på 158 000 kr for høstsemesteret 2019 (5 mnd). For å følge tariffavtalen er disse ansatt i fast stilling, og må overflyttes til andre barnehager, tjenesteområder.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-158 363	-158 363	-158 363	-158 363	-633 452
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-158 363	-158 363	-158 363	-158 363	-633 452

Tiltak	016: Overtallighet spes.ped.assistent Strandvegen					
Beskrivelse	Vi har ansatte i 115% stilling som jobber med barn som har vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Disse barna slutter i barnehagen for å begynne på skolen i august 2019. Dette fører til at vi har 115% stilling overtallig fom 01.08.2019. Samlet utgjør disse stillingene en kostnad på 251 000 kr for høstsemesteret 2019 (5 mnd). For å følge tariffavtalen er disse ansatt i fast stilling, og må overflyttes til andre barnehager, tjenesteområder.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-250 582	-250 582	-250 582	-250 582	-1 002 328
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-250 582	-250 582	-250 582	-250 582	-1 002 328

Tiltak	027: Overtallighet i Gimsøya barnehage					
Beskrivelse	Gimsøya barnehage har en ansatt en person i 60% stilling etter 3 års regelen. Hun har fungert som vikar, men går utover grunnbemanning.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-127 541	-127 541	-127 541	-127 541	-510 164
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-127 541	-127 541	-127 541	-127 541	-510 164

Tiltak	044: Leasing skole digital satsing					
Beskrivelse	Satsing på digitale ferdigheter i grunnskolen. jfr ØHP 2018.I Økonomi- og handlingsplanen for perioden 2018-2021 er behovet for ei satsing på digitalisering beskrevet flere steder. Først som en nasjonal satsing for kommunal sektor, der kommunene forventes å dekke utgiftene til dette selv, så ei nødvendig satsing i forhold til fagfornyelsen, med nye læreplaner, og til slutt ei videreføring av vedtatt satsing fra 2013 i Melhus kommune. Målet med satsinga er at alle grunnskoleelever i Melhus kommune skal ha like muligheter for god digital opplæring.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sted	Ansvar: IT og digital samhandling (10015)Tjeneste: Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) (1201)					
Sum utgifter		516 427	688 399	688 399	688 399	2 581 624
Sum inntekter		0	0	0	0	0
Sum netto		516 427	688 399	688 399	688 399	2 581 624
Sted	Ansvar: Rådmannen ramme 2 (29999)Tjeneste: Grunnskole drift (2201)					

Tiltak	044: Leasing skole digital satsing					
Sum utgifter		-78 977	582 351	1 242 851	1 651 851	3 398 076
Sum inntekter		0	0	0	0	0
Sum netto		-78 977	582 351	1 242 851	1 651 851	3 398 076
SUM NETTO TILTAK		437 450	1 270 750	1 931 250	2 340 250	5 979 700

Tiltak	062: Lydanlegg Kroa					
Beskrivelse	Innkjøp og installasjon av lydanlegg på kafeen, Kroa (Frivilligsentralen)					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		80 000	0	0	0	80 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		80 000	0	0	0	80 000

Rapport over tiltak som er inkludert i budsjettet, for perioden 2020-2022:

Tiltak	029: Nordiske barnekulturdager					
Beskrivelse	Melhus kommune arrangerer sammen med vennskapskommunene Ockelbo (Sverige) og Kurikka (Finland) Nordiske barnekulturdager. Arrangementet går på omgang og arrangeres hvert 2. år. I 2021 er det Melhus sin tur til å stå for arrangementet. Vertskommunen står for faglig innhold, kost og losji mens de tilreisende dekker reisen selv.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	0	300 000	0	300 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		0	0	300 000	0	300 000

Tiltak	064: Halvering av underskudd SFO					
Beskrivelse	Regnskapsresultatene for skolefritidsordningen viser underskudd. Samlet for alle skolene var underskuddet i 2016 på kr. 2599 789 og i 2017 på kr. 3185 507. Dette er netto kostnader utover foreldrebetaling. Tilbudsstruktur og betalingsbestemmelser går gjennom. (Ref sak i øhp 2018-21 med spørsmål om videre utredning fra politikerne)					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-4 800 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		0	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-4 800 000

Rapport over øvrige tiltak som ikke er inkludert i budsjettet:

Tiltak	019: Merkantil stilling Nedre Melhus barnehage					
Beskrivelse	NMB har hatt ledige lønnsmidler i en 60% stilling i Presttrøa barnehage. 20% er styrerassistente og 40% har vært brukt til sekretær. Sekretærstillingen er lagt inn i budsjettet og utgjør 209.852 inkl.sos.utgifter. Vi mener stillingen er helt nødvendig. Barnehager i oppvekstsentra nyter godt av en sekretærstilling og er nødvendig for å avhjelpe styrerne som stadig får flere oppgaver.					

Tiltak	019: Merkantil stilling Nedre Melhus barnehage					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		209 113	209 113	209 113	209 113	836 452
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		209 113	209 113	209 113	209 113	836 452

Tiltak	030: Kulturminneplan. Skilting og merking					
Beskrivelse	Jfr. handlingsdelen i Kulturminneplanen. Skilting og merking av utvalgte kulturminner.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	200 000	0	0	200 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		0	200 000	0	0	200 000

Tiltak	058: Reduksjon av tilskudd - lag og foreninger					
Beskrivelse	Flat reduksjon av tilskudd til lag og foreninger med 10%					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-400 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-400 000

Tiltak	059: Økning av skolepenger - kulturskolen					
Beskrivelse	Økning av skolepenger på 7% i tillegg til årlig økning i henhold til deflator.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	0	0	0	0
Sum inntekter		-105 000	-105 000	-105 000	-105 000	-420 000
SUM NETTO TILTAK		-105 000	-105 000	-105 000	-105 000	-420 000

6.7 Gebyrer

6.7.1 Kulturskolen

Det er lagt ttil grunn 2,8 % økning av skolepengesatsene for kulturskolen fra 2018 til 2019 (kommunal deflator).

Fri plass i Kulturskolen gis, etter søknad, for et skoleår om gangen. Inntektsgrensen for fri plass i Kulturskolen settes til 4 G.

Det vises forøvrig til vedlegg Gebyrregulativ.

6.7.2 SFO

Prisen på en hel plass ved SFO i Melhus kommune er 2567,- etter prisjustering (2,8 %) i januar 2019. Prisen på en halv plass, altså opp til 14 timer i uka, er 1460,-.

Kostpenger kommer i tillegg, disse varierer.

Søskenmoderasjon og inntektsgraderte priser praktiseres.

7 Helse og velferd

7.1 Om sektoren

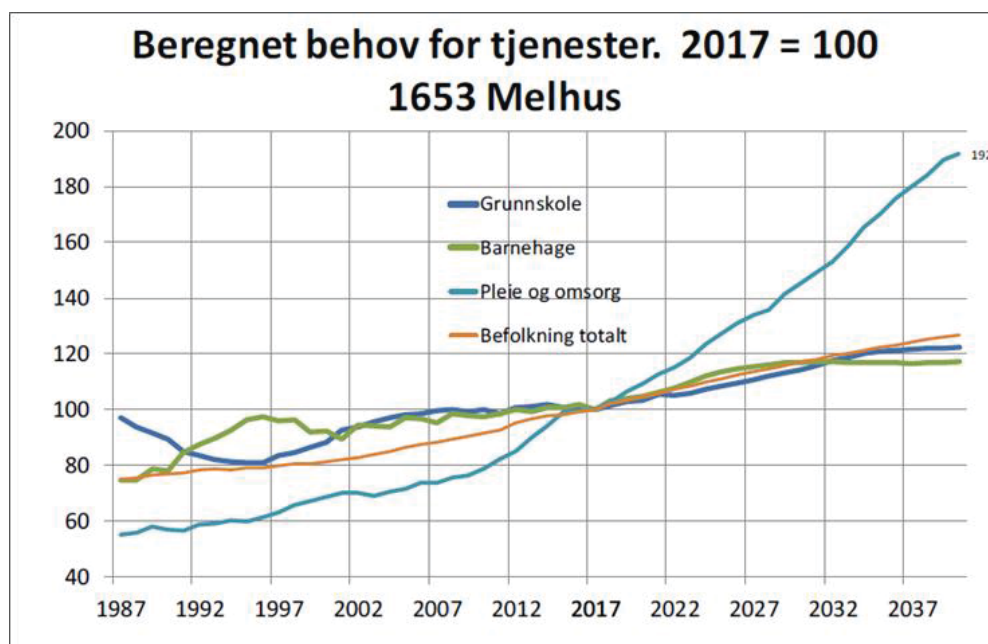
Nøkkeltall

Helse og velferd	2018	2019
Budsjettramme	358 944	320 938 *
Årsverk	468	474

*Endringen skyldes rammeflytting av tilskudd til ressurskrevende brukere.

Helse og velferd består av kommunale helse- og omsorgstjenester i sykehjem, i bofellesskap og til hjemmeboende, herunder hjemmesykepleie, praktisk bistand og miljøarbeid, habilitering og rehabilitering og tjenester innen rus og psykisk helse. I tillegg innbefatter området helsestasjon –og skolehelsetjenester, sosiale tjenester i NAV, barneverntjenester, pedagogisk-psykologisk tjeneste, voksenopplæring og flyktningetjenester. Sektoren har som felles mål at tjenestene skal ha hverdagsmestring som verdigrunnlag, tankesett og arbeidsmetode.

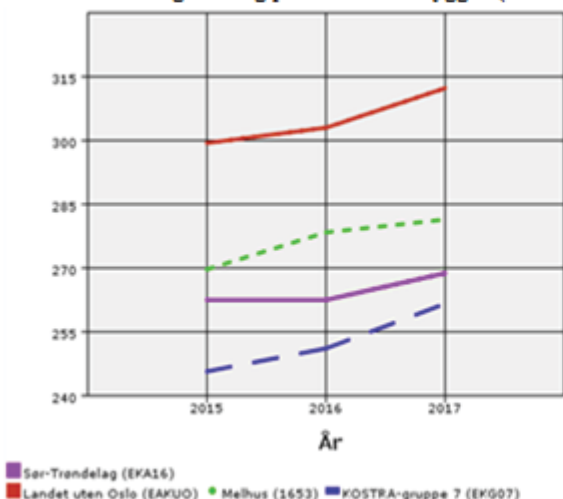
Melhus kommune er en kommune i vekst og fremskrivningstall viser at veksten er klart størst blant den eldre delen av befolkningen. Dette innebærer at anslått behov for pleie- og omsorgstjenester vil nesten fordobles frem mot 2040.

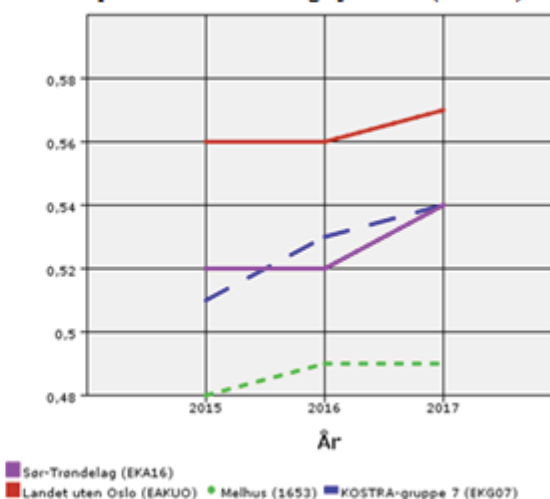
Beregnet behov for utvalgte tjenestesektorer (2017=100) i Melhus kommune. Kilde: Agenda Kaupang.

Antall >80 år Melhus vil fordoble seg fra 2022 og frem mot 2040. I dag mottar omlag halvparten av kommunens innbyggere over 80 år helse- og omsorgstjenester fra kommunen, og det er derfor viktig å forberede både organisasjonen og innbyggere på hvordan tjenestene og kommunen som helhet skal møte denne sterke veksten. Grafene under viser at Melhus ligger midt på treet når det gjelder årsverk i helse og omsorg pr 10 000 innbygger og lavere enn både fylket, landet og kostragruppen når det gjelder årsverk pr bruker.

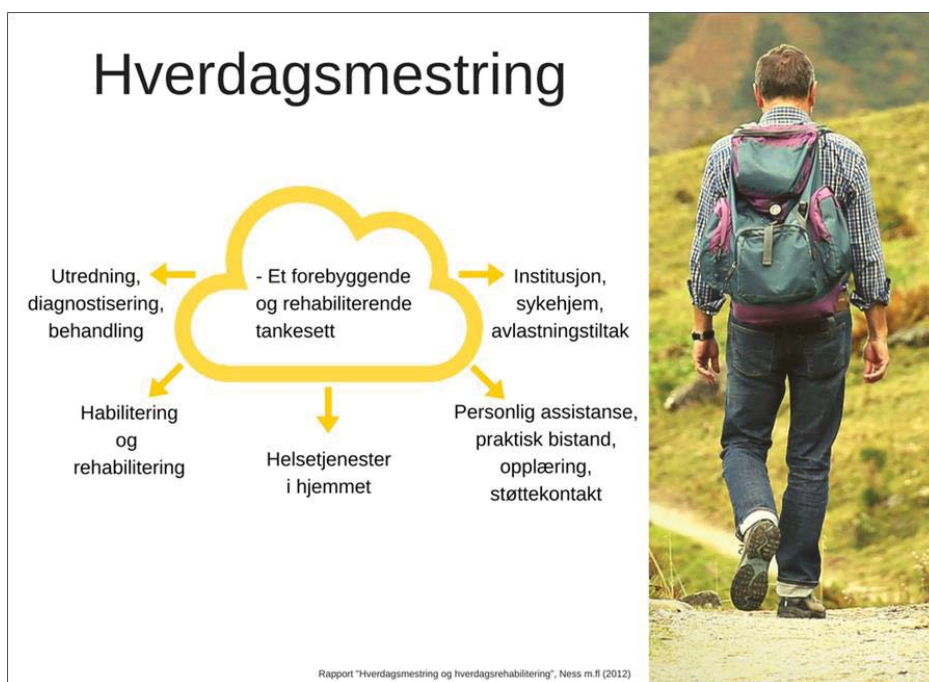
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)

Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)

Strategien i omstillingsprosjektet *100 år i eget hjem - aktiv i eget liv (2016-2020)*, er å satse på forebyggende og rehabiliterende tjenester. Dette innebærer en økt satsning på tjenester som kan bidra til at flere innbyggere mestrer eget liv i egen bolig så lenge som mulig. Tjenester som må utvikles og bygges opp for å møte veksten er derfor forebyggende tiltak, aktivitetstilbud, avlastnings- og korttidstjenester, hjemmesykepleie og rehabiliteringstilbud både i og utenfor institusjon.

Som følge av veksten i helse- og omsorgstjenestene, er det valgt følgende hovedsatsningsområder som vil utløse behov for investeringer i den kommende fireårsperioden:

1. Velferdsteknologi i tjenestene
2. Utvidelse av bofellesskap
3. Helseplattformen som felles journalsystem

1. Velferdsteknologi

Velferdsteknologi er en fellesbetegnelse på tekniske installasjoner og løsninger som kan bedre den enkeltes evne til å klare seg selv i egen bolig, og bidra til å sikre livskvalitet og verdighet for brukeren. Velferdsteknologi kan gi bedre tjenester for hjemmeboende eldre, pasienter i sykehjem, innen rus og psykisk helse og personer med nedsatt funksjonsevne. Erfaringer fra det nasjonale

velferdsteknologiprogrammet viser også at velferdsteknologi kan gi mer effektiv bruk av ressurser i helse- og omsorgstjenestene i kommunene.

Nasjonalt velferdsteknologiprogram er et samarbeid mellom KS, Direktoratet for e-helse og Helsedirektoratet som skal bidra til at flere kommuner tar i bruk velferdsteknologi. Melhus ble, sammen med Midtre Gauldal og Skaun, tatt opp i spredningsfasen av dette programmet i 2017. Følgende velferdsteknologitiltak er under innføring i Melhus:

- 2018/19: Innføring av multidose (maskinelt pakkede tablett) og utprøving av elektroniske medisindispensere
- 2019: Overgang fra analoge til digitale trykksalmer (>350 stk) med Helsevakta i Trondheim som responscenter
- 2019: Innføring av elektroniske dørlåser til mottakere av trykksalmer (>350 stk)
- 2019: Oppgradere pasientvarslingsanlegg på Horg sykehjem
- 2020: Oppgradere pasientvarslingsanlegg på Buen og Hølonda sykehjem

Samlet medfører disse tiltakene både drifts- og investeringstiltak, som er lagt inn i budsjettet for 2019 og 2020. På sikt bør også digitalt tilsyn tas inn som et tiltak til hjemmeboende brukere og brukere i bofellesskap.

2. Utvidelse av bofellesskap

Melhus kommune har utfordringer knyttet til både boligstruktur og tjenestestruktur innen tjenester til funksjonshemmede. Agenda Kaupang påpekte både i 2015 og 2017 at dette har særlig sammenheng med mange små boliger, som innebærer høy grad av smådriftsulempere og høyere kostnader for kommunen. Enhet for Bo og avlastning benytter omlag 18,5 årsverk på natt, noe som ikke alene kan knyttes til brukernes behov, men også må sees i sammenheng med kommunens boligstruktur. I tillegg til at bofellesskapene ligger spredt, begynner også flere av boligene å bli utdaterte teknisk og standardmessig. Rådhusvegen bofellesskap er et eksempel på dette og i 2019 legges det derfor opp til et forprosjekt for å se på mulig utvidelse og nybygg på denne tomten. Dette vil i så fall kunne føre til et mulig byggeprosjekt i 2020. Det vil også i forprosjektet sees på alternative løsninger ved Sørtun og Moesgrinda bofellesskap.

3. Helseplattformen som felles journalsystem

Helseplattformen er et felles pasientadministrativt system og felles elektronisk pasientjournaløsning for spesialisthelsetjenesten, kommuner og fastleger i Midt-Norge. Arbeidet ledes av Helse Midt-Norge og Trondheim kommune, og de første sykehusene og kommunene vil innføre løsningen i 2021. Sannsynlig oppstart for Melhus kommune vil bli fra 2022.

I forslag til Statsbudsjett 2019, foreslår regjeringen at det etableres en tilskuddsordning tilsvarende 100 prosent av den faste investeringskostnaden for kommuner og fastleger, med en bevilgning på 110 millioner kroner i 2019. Dette tilskuddet skal betales tilbake med renter etter hvert som kommuner og fastleger tar i bruk løsningen. Regjeringen vil komme tilbake til låneramme og tilskuddsramme etter at avtale om kjøp av løsningen er inngått i 2019. Det er derfor for tidlig å anslå kostnader for Melhus kommune, men dette vil vi komme tilbake til i arbeidet med ØHP 2020-2023.

7.2 Helse og velferd administrasjon

7.2.1 Forvaltningskontor for helse og omsorgstjenester

Forvaltningskontoret er Melhus kommunes dør inn for kommunale helse- og omsorgstjenester. Avdelingen har ansvar for rådgivning og veiledning knyttet til helse- og omsorg, samt saksbehandling og tildeling av vedtaksbaserte helse- og omsorgstjenester, omsorgsboliger, parkeringstillatelser og transporttjenester til funksjonshemmede. I tillegg fungerer avdelingen som kommunens koordinerende enhet og skal tilrettelegge for helhetlige og koordinerte tjenester til brukere med sammensatte og langvarige behov. Avdelingen har 7,7 årsverk knyttet til saksbehandling, systemansvar fagsystem og koordinerende tjenester innen kreft og demens.

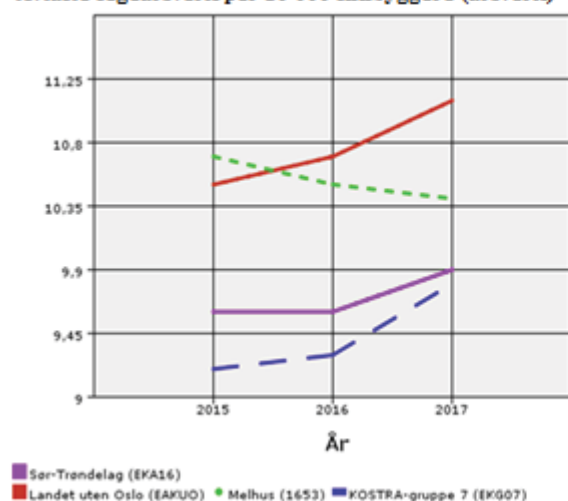
Betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter innen psykisk helse og rus innføres fra 1.1.19 og parallelt med dette vil forvaltningskonteret overta vedtaksmyndigheten for saksbehandling og tildeling av disse tjenestene. Gjennom opptrappingsplanen for rus vil forvaltningskontoret bli styrket med 1 årsverk knyttet til psykisk helse og rus.

7.2.2 Kommuneoverlege og legetjenester

Melhus kommune har 1 årsverk avsatt til kommuneoverlege, som blant annet forvalter kommunens ansvar og oppgaver i fastlegeordningen. Melhus har i dag 13 fastlegehjemler fordelt på 3 legekontor (Gaula, Melhus og Lundamo), og i tillegg har vi et kommunalt driftet utekontor på Korsvegen som er bemannet med fastlege en dag i uken. Kommunen har to turnuslege/LIS1-stillinger. Kommunalt fastlønnede leger i sykehjem og helsestasjon (1,66 årsverk) er organisert i enhetene Institusjonsbaserte tjenester og Familie og forebygging.

Melhus har interkommunalt samarbeid innen legevakt på kveld, natt og helg, kommunale akutte døgnplasser (KAD) og miljørettet helsevern. Trondheim er vertskommune for dette samarbeidet. Det interkommunale samarbeidet innen miljørettet helsevern utvides fra 01.12.18, og innebærer at myndighet innen miljørettet helsevern overføres til vertskommunen. Det har vært store utgiftsøkninger innen de interkommunale samarbeidstiltakene og dette kombinert med andre utgiftsøkninger, medfører at det foreslås reduksjon av antall LIS1-stillinger fra to til en fra høsten 2019.

Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)

Grafen overviser at Melhus ligger over både fylket og kostragruppen når det gjelder legeårsverk pr 10 000 innbyggere, men noe under landet. Fastlegene i Melhus har ledig listekapasitet på >500 pr okt 18.

7.3 Aktivitet og bevegelse

7.3.1 Området omfatter

Nøkkeltall

Aktivitet og bevegelse	2018	2019
Budsjettramme	8 955	9 098
Årsverk	10,6	11,0

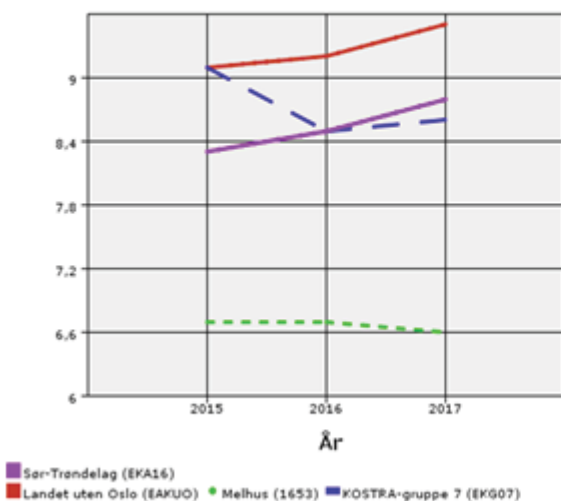
Aktivitet og bevegelse omfatter ergo – og fysioterapitjenester i Melhus kommune, samt Melhus sansesenter.

7.3.2 Ansvarsområde

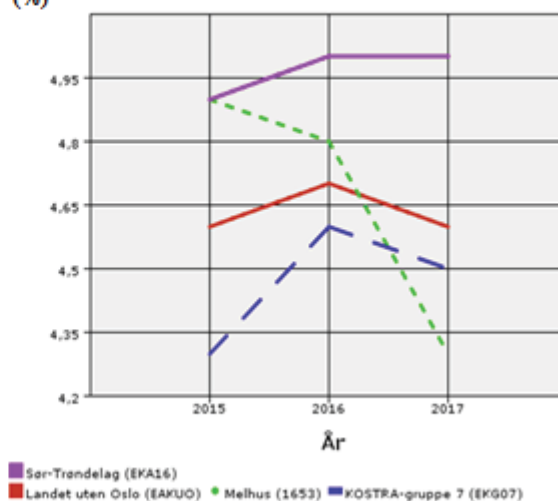
Enheten gir tjenester innen habilitering og rehabilitering til barn, unge og voksne. Habilitering dreier seg i hovedsak om tjenester til personer med medfødt eller tidlig ervervet funksjonshemming, mens rehabilitering handler om å gjenvinne tapt funksjon. Melhus sansesenter gir tilbud om sansestimulering til spedbarn og opplevelsesbesøk til barnehagebarn og voksne med utviklingshemming.

7.3.3 Status og utviklingstrekk

Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)

Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (%)

Disse grafene viser at Melhus ligger langt under både kostragruppe, fylke og land når det gjelder fysioterapeutårsverk pr 10 000 innbyggere, og at netto utgifter til kommunehelsetjenesten har blitt lavere, sett opp mot kommunens samlede driftsutgifter. Dette henger sammen med en økning i andre tjenester/sectorer.

Nasjonale føringer og satsningsområder

Opptappingsplan for habilitering og rehabilitering (2017-2019) gir en oversikt over hovedutfordringene på habiliterings- og rehabiliteringsfeltet i Norge og fastlegger kortsiktige og langsiktige strategier for å møte disse. Planen skal bidra til at kommunene settes i stand til å gi et godt rehabiliteringstilbud til innbyggerne og overtar flere rehabiliteringsoppgaver fra spesialisthelsetjenesten. I opptappingsplanen for habilitering og rehabilitering legges det opp til en økning på kr 100 millioner for 2019, og dette utgjør omlag kr 300 000 for Melhus kommune. Denne styrkingen inngår som en del av foreslått økning på 1 årsverk i tjenesten i 2019.

Lokale trekk og vurderinger

Kommunestyret ba i forbindelse med behandling av økonomi- og handlingsplan for 2018-2021 rådmannen styrke rehabiliteringsfeltet i kommunen, og komme tilbake til saken i forbindelse med kommende års tertialrapporter samt framtidige budsjett når det gjelder økonomisk oppfølging. I 2018 er arbeidet med en egen plan for habilitering og rehabilitering sluttført og komite for helse og omsorg vedtok denne planen 05.09.18. I forbindelse med vedtaket ble det presisert at økonomiske konsekvenser i tiltaksdelen som krever økning i ressurser, skulle vurderes i arbeidet med økonomi- og handlingsplan for 2019-2022.

7.3.4 Behov

Melhus kommune ligger lavt med tanke på avsatte ressurser til både ergo- og fysioterapitjenester, sammenlignet med både kostragruppe, fylket og landet. For å bygge opp under omstillingsprosjektet *100 år i eget hjem*, kreves det en økt satsning på forebyggende og rehabiliterende tjenester fremover. Melhus kommunes plan for habilitering og rehabilitering anbefaler implementering av de to prosjektene forebyggende hjemmebesøk og hverdagsrehabilitering, som har vært utprøvd i 2017 og 2018. I tillegg er det laget en tiltaksliste på 10 punkter som blant annet inneholder økt ressursinnsats innen ergo- og fysioterapeutressursene og tjenesteutvikling knyttet til blant annet koordinerende enhet og hjelpemiddelforvaltning. På bakgrunn av dette foreslås det økt 1 årsverk for å iverksette hverdagsrehabilitering i drift i 2019, samt en mulig omdisponering av 0,5 årsverk innad i enheten. Det blir viktig å styrke rehabiliteringsfeltet for å håndtere veksten innen den eldre befolkningen fremover, og øvrige tiltak for å styrke ressursinnsatsen vil vi komme tilbake til i forbindelse med økonomi- og handlingsplan for kommende år.

Trening i Aktivitetsparken under veiledning av fysioterapeuter

7.4 Bo og avlastning

7.4.1 Området omfatter

Nøkkeltall

Bo og avlastning	2018	2019
Budsjettramme	84 647	42 619 *
Årsverk	110,7	108,7

*Den store endringen i budsjettramme skyldes rammeflytting av tilskudd for ressurskrevende brukere, som

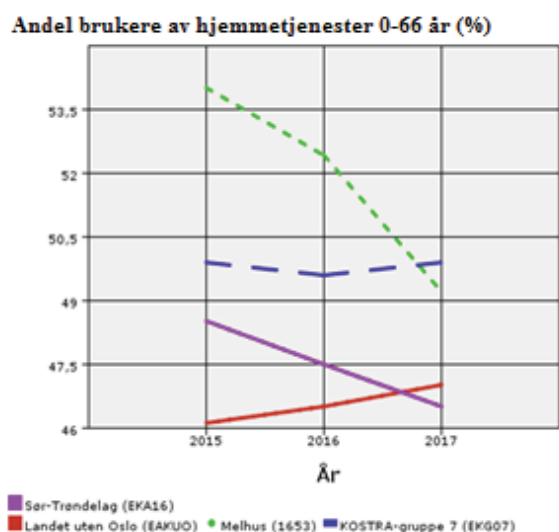
fra 2019 er lagt ut på enhetene hvor disse tjenestene ytes

Bo og avlastning yter miljøtjenester til personer med utviklingshemming i 7 bofellesskap, samt i tilgrensende boliger. I tillegg har enheten ansvar for avlastningsbolig for barn og unge.

7.4.2 Ansvarsområde

Bo og avlastning gir tjenester til personer med utviklingshemming i bofellesskap eller i nærliggende bolig. Tjenestene gis i form av helsetjenester i hjemmet, praktisk bistand til personlig assistanse og opplæring i dagliglivets gjøremål og praktisk bistand til fritidsaktiviteter og arbeids- og aktivitetstilbud. I tillegg har enheten ansvar for avlastningstilbud i egen bolig for familier med hjemmeboende barn og unge.

7.4.3 Status og utviklingstrekk

Denne grafen viser alle brukere av hjemmetjenester og gjelder ikke kun brukere med utviklingshemming. Nedgangen i andelen yngre brukere henger sammen med at andelen >80 år er stigende.

Kommune	Antall innbyggere	Utviklingshemmede 2013*	Utviklingshemmede 2019*	Endring 2013-2019
Melhus	16 423	65	83	18
Malvik	13 958	45	54	9
Orkdal	11 933	40	36	-4
Skaun	8142	21	19	-2
Trondheim	193 501	463	597	134

*Registrerte psykisk utviklingshemmede over 16 år

Oversikten viser at Melhus har hatt en økning på oppunder 30 % i registrerte psykisk utviklingshemmede i perioden 2013 - 2019.

Nasjonale føringer og satsningsområder

Tall på registrerte personer med psykisk utviklingshemming over 16 år og som mottar helse- og omsorgstjenester er med og danner grunnlag for utregning av rammetildelingen i inntektssystemet til kommunene. Kommunene rapporterer årlig til Helsedirektoratet på dette. I tillegg har staten en tilskuddsordning til kommunene når det gjelder å dekke utgifter til ressurskrevende tjenester. Gjennom ordningen dekker staten 80 % av kommunenes utgifter ut over innslagspunktet (kommunens egenandel). Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester skal sikre at tjenestemottakere som krever stor ressursinnsats fra det kommunale tjenesteapparat, får et best mulig tilbud, uavhengig av kommunens økonomiske situasjon. Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester har de siste årene hatt

en årlig økning på kr 50 000 i tillegg til lønns- og prisvekst. Innslagspunktet for 2019 er foreslått økt til kr 1 320 000.

Lokale trekk og vurderinger

Agenda Kaupang påpekte i sin rapport fra 2015 at Melhus kommune i tillegg til en spredt bolig- og tjenestestruktur, har utfordringer knyttet til saksbehandling, prioritering og styring av tjenestene til mennesker med utviklingshemming. Det pågår for tiden et arbeid med å se på selve organiseringen av disse tjenestene, for å se om det er gevinster å få av en samordning av tjenestene i Bo og avlastning og dag- og aktivitetstilbudet ved Melhus arbeidssenter. Fra 2019 vil ansvar for saksbehandling og vedtaksutmåling til målgruppen overføres til forvaltningskontor for helse- og omsorgstjenester.

7.4.4 Behov

Det har vært en vekst i registrerte psykisk utviklingshemmede i Melhus fra 65 i 2013 til 83 i 2019. Dette medfører et økt behov både for tjenester i egen bolig og i bofellesskap. I dag tilbys det ambuleringstjenester til hjemmeboende brukere fra tre av bofellesskapene i bo og avlastning og behovet for denne type tjenester er økende. Et økt tilbud av ambuleringstjenester vil bidra til at flere kan mestre egen hverdag i eget hjem fremover. Dette kan gjennomføres ved en omlegging av boligstrukturen fra små og spredte boliger til noen litt større, slik at ressursene dreies fra at tjenester hovedsakelig gis i bofellesskap til differensierte tjenester i form av ambuleringstjenester. Dette vil bli vurdert i forprosjektet knyttet til utvidelse av blant annet Rådhusvegen bofellesskap.

7.5 Familie og forebygging

7.5.1 Området omfatter

Nøkkeltall

Familie og forebygging	2018	2019
Budsjettramme	71 194	74 447
Årsverk	80,2	82,0

Familie og forebygging består av tjenester til barn og unge (helsestasjon- og skolehelsetjeneste, PPT og barnevern), i tillegg til tjenester innen rus, psykisk helse og sosiale tjenester i NAV.

7.5.2 Ansvarsområde

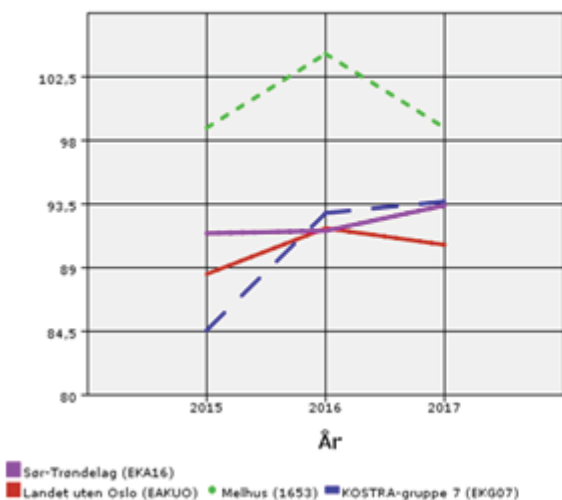
Tjenester til barn og unge: helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom, pedagogisk-psykologiske tjenester i barnehage og skole, barnevernstjenester i form av hjelpe- og omsorgstiltak for barn og unge, samt saksbehandling av privat avlastning for familier med funksjonshemmede barn.

Tjenester til unge og voksne: forebyggende og behandlende tjenester innen psykisk helse og rus, samt sosiale tjenester i form av økonomisk rådgivning, bistand og låne- og tilskuddsordninger i NAV. NAV har et særskilt ansvar for å sikre at unge under 30 år har rett og plikt til en meningsfull aktivitet som skal bistå til at den enkelte får et selvstendig liv og kvalifiserer seg til arbeid. I hht Kommunebrevet for 2018 og NAV sitt Mål- og disponeringsbrev, har NAV et særskilt ansvar for å bistå flyktninger ut i arbeid og aktivitet.

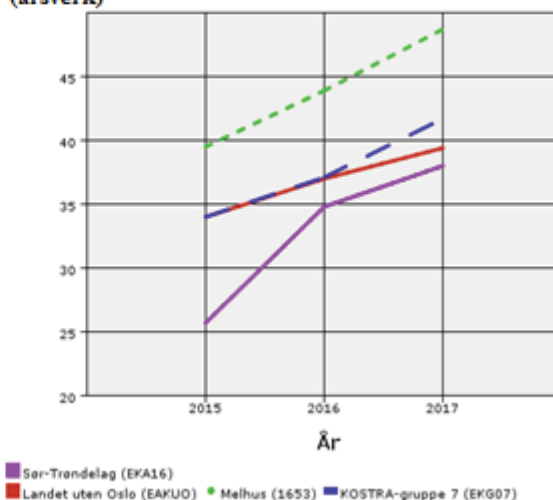

7.5.3 Status og utviklingstrekk

Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (%)

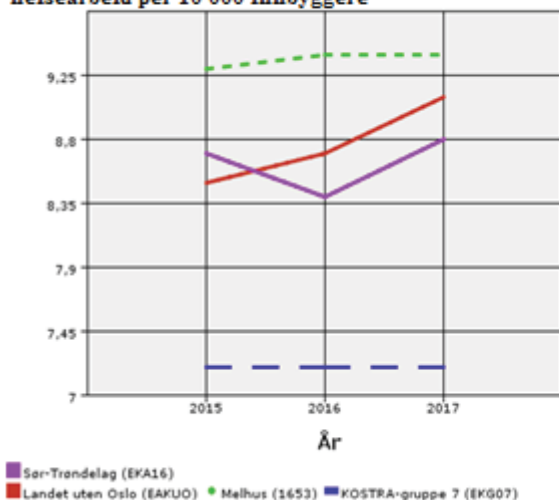

Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)

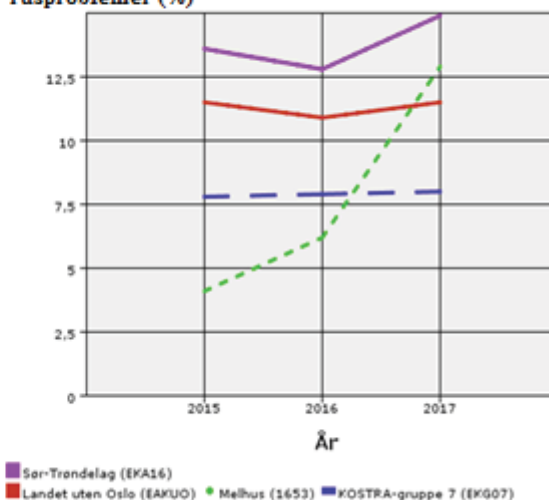

Disse grafene viser at Melhus ligger høyere enn kostragruppen, fylket og landet når det gjelder andel nyfødte med hjemmebesøk og årsverk innen helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere

Andel netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer (%)

Grafene over viser at Melhus ligger over både kostragruppen, fylket og landet når det gjelder årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid og under fylket, men over landet og kostragruppen når det gjelder netto driftsutgifter til personer med rusproblemer.

Barn under omsorg av barnevernet i Melhus				
2014	2015	2016	2017	1.h 2018
32	41	46	46	46

Denne oversikten viser barn under omsorg av barnevernet i Melhus i perioden 2014 - 1. halvår 2018.

Nasjonale føringer og satsningsområder

Stortinget vedtok i juni 2017 en barnevernsreform som gir kommunene større ansvar for tilbudet til barn som trenger hjelp fra barnevernet. Disse endringene trer i kraft i 2020, men arbeidet med å styrke kompetansen er iverksatt med en egen kompetansestrategi. Barnevernet må arbeide mer forebyggende og kunnskapsbasert og kompetansetiltakene skal bidra til at kommunene blir bedre i stand til å sette inn riktig hjelp i krevende barnevernssaker. Medvirkning og samarbeid med barn og deres familier og nettverk

er avgjørende, sammen med bedre tverrfaglig samhandling. Barnevernet alene vil ikke kunne ivareta alle oppgaver uten bistand fra samarbeidspartnere internt i kommunen. Videre blir det viktig at kommunen får tid til å opparbeide seg kompetanse på de oppgavene som skal overføres gjennom barnevernreformen, som for eksempel rekruttering og utredning av fosterhjem.

Det legges opp til å innføre kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og rusbehandling fra 1.1.19. Ordningen skal tilsvare den som er innført for somatikken, det vil si en døgnpris på 4 880,- og betalingsplikt fra første dag. Det er mye usikkerhet knyttet til innføringen av betalingsplikt på dette feltet, da vi pr i dag ikke har tilgang på data om hvem de utskrivningsklare pasientene er og heller ikke vet hvor mange pasienter det er snakk om. En annen usikkerhet er knyttet til at forskrift om betaling for utskrivningsklare pasienter endres slik at oppholdskommunen gis betalingsplikt, ikke bosteds- eller folkeregistrert kommune, som i dag. Formålet med betalingsplikten er blant annet å skape gode og kostnadseffektive pasientforløp, som kan gi brukerne minst like gode tilbud i kommunene som i spesialisthelsetjenesten. Det gjenstår å se om kommunal betalingsplikt gir bedre tjenester til brukere med omfattende tjenestebehov, særlig tatt i betraktning at antallet døgnplasser og liggedøgn i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling er betydelig redusert de siste 20 årene.

Lokale trekk og vurderinger

Barneverntjenesten ble fra 1.1.18 en interkommunal tjeneste sammen med Skaun. Tjenesten har 19 årsverk og er inndelt i to team, som ledes av hver sin fagleder; et mottak/undersøkelsesteam og et tiltak/omsorgsteam. Bakgrunnen for omlegging til to team er for å spesialisere kompetanse for å gi bedre tjenester til kommunenes innbyggere. Melhus har hatt en høy andel plasserte barn sett ut fra barn som mottar hjelpetiltak i eget hjem, og fremover vil tjenesten vris for å jobbe mer forebyggende, i tråd med den nasjonale kompetansestrategien i barnevernet. Melhus kommune bosatte fire enslige mindreårige flyktninger i 2017 og opprettet en egen bolig med tjenester knyttet til disse.

NAV vil ved årsskiftet 18/19 flytte i nye lokaler i Melhus sentrum. Dette medfører at de sosiale tjenestene i NAV flytter ut av Melhus rådhus, samtidig som det vurderes hvorvidt boligrådgivning og forvaltning av Husbankens virkemidler bør organiseres på en ny måte fremover.

Melhus kommune signerte i høsten 2018 en avtale med AV-OG-TIL, som er en organisasjon som driver holdningsskapende arbeid for godt alkovett i samfunnet. Gjennom denne avtalen får kommunen tilgang til kvalitetssikret kampanjemateriell og -verktøy og støtte i det alkoholforebyggende arbeidet som er igangsatt. Oppfølging av avtalen er innarbeidet i Melhus sin ruspolitiske handlingsplan.

7.5.4 Behov

Tjenester innen rus og psykisk helse i Melhus er fordelt på to enheter og tre avdelinger. Med en økende grad av overføring av tjenester fra spesialisthelsetjenesten, er det et stort behov for å samordne disse tjenestene bedre fremover. Det er høsten 2018 lansert flere pakkeforløp innen psykisk helse og rus, men foreløpig er disse avgrenset til å gjelde innad i spesialisthelsetjenesten. Som grafene over viser ligger Melhus kommune høyt når det gjelder ansatte med videreutdanning i psykisk helsearbeid og også relativt høyt når det gjelder netto driftsutgifter til personer med rusproblemer. Dette viser at Melhus har vært tidlig ute med å forberede mottak av tjenester fra psykisk helsevern og spesialisert rusbehandling.

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten er blitt styrket gjennom flere år både gjennom økning i kommunens frie inntekter og tilskuddsordninger knyttet til tjenesten. Avtalte årsverk i helsestasjon- og skolehelsetjenesten ligger dermed over både landet, fylket og kostragruppen som grafen under status og utviklingstrekk viser. Det ble i 2018 opprettet en ny stilling som fagleder i tjenesten for å styrke fagtilbudet og koordineringen av tjenesten, og det det jobbes for tiden med å styrke skolehelsetjenestetilbudet 6-20 år ved alle skoler i Melhus kommune, herunder videregående skoler samt de private skolene.

Skolebarn på tur i Melhus. Foto: Kristin Nordvik

7.6 Hjemmebaserte tjenester

7.6.1 Området omfatter

Nøkkeltall

Hjemmebaserte tjenester	2018	2019
Budsjettramme	71 761	68 632
Årsverk	96,9	101,9

* En del av endringen i budsjettramme skyldes rammeflytting av tilskudd for ressurskrevende brukere, som fra 2019 er lagt ut på enhetene hvor disse tjenestene ytes

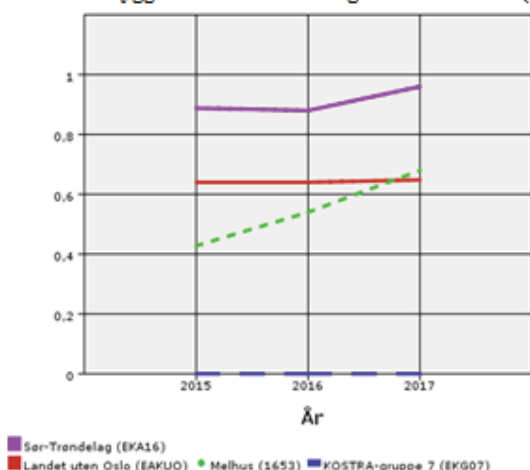
Hjemmebaserte tjenester består av tre geografiske soner ved Nedre Melhus, Horg og Hølonda som gir helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende, i tillegg til dagtilbud og to bofelleskap.

7.6.2 Ansvarsområde

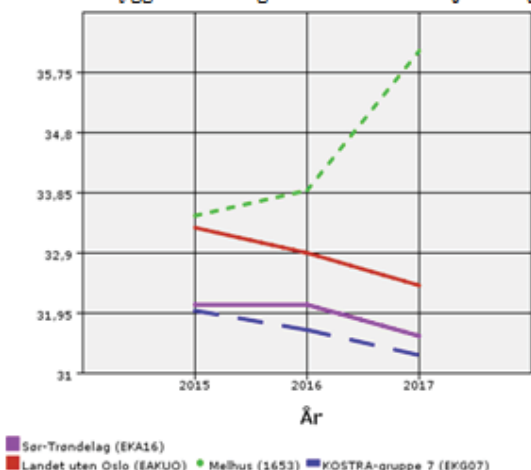
Enheten har ansvar for helse- og omsorgstjenester i hjemmet, i form av hjemmesykepleie og praktisk bistand til nødvendig hjelp til dagliglivets gjøremål, og dagplasser i institusjon. Brukerne i virksomheten har et aldersspenn fra 0 til 100 år.

7.6.3 Status og utviklingstrekk

Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (%)

Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (%)

Grafen til venstre viser at andelen innbyggere i alderen 67-79 år med dagaktivitetstilbud er noe stigende, men ligger fortsatt under fylket. Dagaktivitetstilbud er et viktig tiltak i omsorgstrappen, for å bidra til at flere kan bo hjemme lengst mulig. Grafen til høyre viser at andelen innbyggere over 80 år som mottar hjemmetjenester stiger kraftig. Dette henger sammen med en aldring av befolkningen i Melhus, samtidig som bygging av lettstelte leiligheter i sentrum også medfører tilflytting fra andre kommuner.

Nasjonale føringer og satsningsområder

Stortingsmelding nr 29 (2012-2013) *Morgendagens omsorg* og Stortingsmelding nr 26 (2014-2015) *Primærhelsemeldingen* legger de nasjonale føringene for de kommunale hjemmebaserte tjenestene. Begge meldingene legger vekt på ny og økt kompetanse, ledelse, teknologi og brukermedvirkning. Hverdagsmestring og aktiv omsorg er andre sentrale satsningsområder, og det foreligger et forslag om at det fra 2020 lovfestes en plikt for kommunene til å tilby et tilrettelagt dagaktivitetstilbud for personer med demens. Dagaktivitetstilbud bør være et sentralt ledd i tiltakskjeden til personer med demens og deres pårørende.

Lokale trekk og vurderinger

År	Nedre Melhus	Horg/Flå	Hølonda	Totalt
2017	381	217	69	667
2016	345	176	72	593
2015	310	176	66	552

Antall registrerte brukere av hjemmetjenester pr 31.12

Det har vært en vekst i antall brukere av hjemmetjenester fra 2015 til 2017. Veksten har vært klart størst i Nedre Melhus, hvor antall brukere har økt med 71. Horg/Flå har hatt en økning på 41 brukere, mens Hølonda har holdt seg relativt stabilt på +/-70 brukere i perioden.

7.6.4 Behov

Antall brukere i hjemmetjenesten har økt de siste årene og den demografiske utviklingen medfører en enda sterkere økning de kommende årene. For å håndtere dette fremover har vi fokus på å videreutvikle brukerrettede og helhetlige tjenester. I 2018 har multidose (maskinelt pakke tabletter) blitt innført i hjemmetjenesten, og elektroniske medisindispensere vil prøves ut fra høsten 2018. I 2019 vil alle trygghetsalarmene byttes ut fra analoge til digitale og det vil i løpet av året innføres elektroniske dørlåser til alle mottakere av trygghetsalarmer. Overgangen fra analoge til digitale løsninger gjør det mulig å tilby

velferdsteknologiske trygghetspakker, som ikke bare inneholder alarm, men også GPS, fallsensorer og toveis kommunikasjon. Melhus vil knytte seg opp mot Helsevakta i Trondheim som responscenter ved innføring av de digitale trygghetsalarmene.

I takt med økningen av antall brukere av hjemmesykepleie og praktisk bistand, har også antall brukere av trygghetsalarmer økt kraftig. Pr okt 2018 har Melhus omlag 370 registrert trygghetsalarmbrukere.

7.7 Institusjonsbaserte tjenester

7.7.1 Området omfatter

Nøkkeltall

Institusjonsbaserte tjenester	2018	2019
Budsjettramme	78 915	81 143
Årsverk	131,8	131,1

* En del av endringen i budsjettramme skyldes rammeflytting av tilskudd for ressurskrevende brukere, som fra 2019 er lagt ut på enhetene hvor disse tjenestene ytes

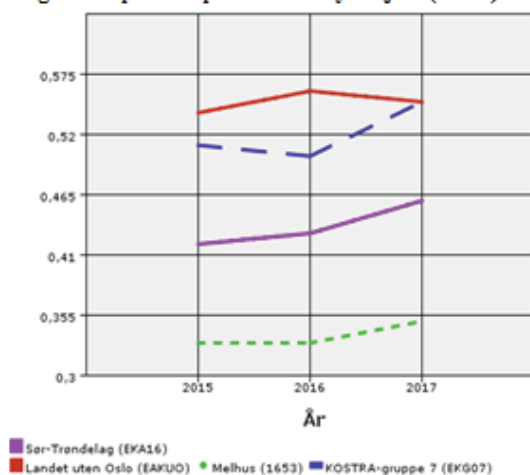
Institusjonsbaserte tjenester består av korttids- og langtidsplasser i institusjon, vaskeri og kjøkkentjenester. Melhus kommune har 105 sykehjems plasser, hvorav 16 plasser er avsatt til korttid.

7.7.2 Ansvarsområde

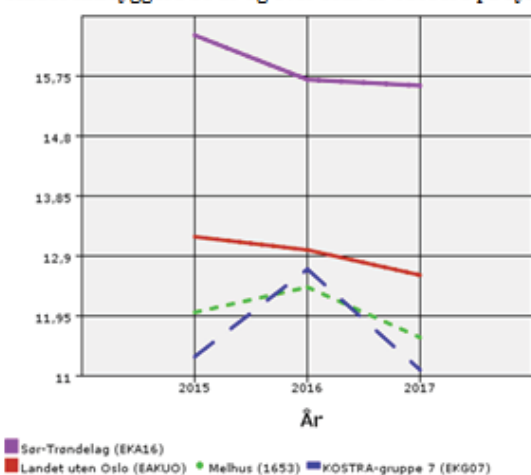
Tjenestene retter seg mot brukere som er tildelt korttids- og langtidsopphold i sykehjemmene ved Buen, Hørg og Hølonda. I tillegg kommer kjøkkentjenester til alle brukergrupper, både institusjonsbeboere og hjemmeboende.

7.7.3 Status og utviklingstrekk

Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)

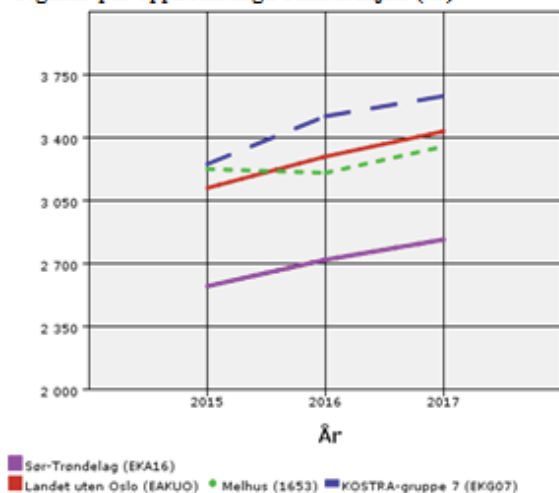

Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (%)

Grafene over viser at Melhus ligger lavere enn kostragruppen, fylket og landet når det gjelder legetjenester i sykehjem, mens andelen innbyggere som er >80 år i sykehjem er synkende. Dette henger sammen med bruk av korttids plasser og overføring av oppgaver fra sykehus til kommunene.

Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)

Denne grafen viser at Melhus ligger over fylket, men under både kostragruppen og landet når det gjelder utgifter pr oppholdsdøgn i sykehjem.

Nasjonale føringer og satsningsområder

Regjeringen la i mai 2018 fram Meld. St. 15 (2017-2018) *Leve hele livet- En kvalitetsreform for eldre*. Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet, pårørende skal kunne bidra uten at de blir utslitt og ansatte skal få bruke kompetansen sin. Reformen *Leve hele livet* består av 5 hovedområder:

- et aldersvennlig Norge
- aktivitet og fellesskap
- mat og måltider
- helsehjelp
- sammenheng i tjenestene

Reformperioden vil starte 1. januar 2019 og vare i fem år med ulike faser for planlegging, gjennomføring og evaluering.

Lokale trekk og vurderinger

Melhus kommune har inngått avtale med sertifiseringsordningen *Livsglede for Eldre*, om sertifisering av alle 3 sykehjem som Livsgledehjem. Horg og Buen sykehjem ble sertifisert i 2016 og 2017 og Hølonda skal sertifiseres i 2019. Livsglede for Eldre har utviklet, eier og driver den nasjonale sertifiseringsordningen Livsgledehjem, som er et systemverktøy for ivaretagelse av psykososiale behov for beboere ved sykehjem og andre virksomheter med heldøgns eldreomsorg.

Gjennom disponering av kommunens overskudd fra 2017, ble det blant annet avsatt midler til digitalisering i sykehjem og innkjøp av Min Memoria. Dette er et digitalt verktøy for kartlegging av en persons livshistorie, og vil lette samarbeidet og kommunikasjonen mellom beboer, pårørende og ansatte. Min Memoria vil erstatte «Min historie», som er et papirbasert verktøys som skannes inn i pasientjournalen. Innføring av Min Memoria vil igangsettes i 2019.

Tur til Gaustadvatnet

7.7.3.1 Behov

Melhus kommune har 105 institusjonsplasser, fordelt på 3 sykehjem med tilsammen 89 langtidsplasser og 16 korttidsplasser. Hvert sykehjem har eget kjøkken som produserer mat til sykehjemspasienter, dagsenterbrukere og hjemmebeboende med vedtak om matombringning. I tillegg er det mulig å kjøpe varm middag for besøkende. Pasientvarslinganleggene ved de tre sykehjemmene har et stort behov for oppgradering for å tilfredsstille dagens krav til funksjonalitet, pasientsikkerhet og brukermedvirkning. Melhus har gått sammen med Værnesregionen om anskaffelse av pasientvarslingsanlegg og dette vil være klart i løpet av 1. tertial 2019. Målet er å implementere nytt pasientvarslingsanlegg på Horg sykehjem høsten 2019 og gjennomføre tilsvarende for Buen og Hølonda våren 2020.

7.8 Læring og tilrettelagt arbeid

7.8.1 Området omfatter

Nøkkeltall

Læring og tilrettelagt arbeid	2018	2019
Budsjettramme	12 862	13 252
Årsverk	24,2	24,8

Læring og tilrettelagt arbeid omfatter voksenopplæring, flyktningetjeneste og dagtilbud for utviklingshemmede.

7.8.2 Ansvarsområde

Enhetens ansvarsområde omfatter grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk opplæring for voksne, norsk for minoritetsspråklige voksne, introduksjonsprogram for flyktninger og dag- og aktivitetstilbud for voksne utviklingshemmede.

7.8.3 Status og utviklingstrekk

Indikator	Melhus 2015	Melhus 2016	Melhus 2017
Antall bosatte flyktninger	56	58	53

Antall familiegjenforeninger	1	5	14
Antall deltakere på voksenopplæring	80	95	119
Antall brukere med vedtak om dagplass	45	50	50

Oversikten over viser at antall deltakere på voksenopplæring er stigende, og antall familiegjenforeninger har økt de siste årene.

Nasjonale føringer og satsningsområder

I forslag til statsbudsjett for 2019 øker regjeringen antall overføringsflyktninger i 2019 fra 2150 til 3000, samtidig som integreringsmottaksordningen videreføres. Kvalifisering og utdanning av nyankomne innvandrere fremheves som en hovedsatsing i statsbudsjettet, og knyttes til det varslede *integreringsløftet* som vil rette vil rette innsatsen mot fire hovedområder: kunnskap og kvalifisering, arbeid, hverdagsintegrering og tiltak mot negativ sosial kontroll. Finansieringen er noe uklar, med både reduksjoner i tilskuddssatsene, samtidig som at kommunenes integreringstilskudd og tilskuddet til enslige mindreårige er ikke prisjustert som tidligere år.

Lokale trekk og vurderinger

Flyktingetjenesten har de senere årene hatt en økning i antall bosatte flyktninger. I tillegg til bosettingene, har det kommet flere på familiegjenforening. Mange flyktninger har liten eller ingen skolebakgrunn og i Melhus er det få produksjonsbedrifter med arbeidsplasser som ikke krever formell utdanning. Melhus kommune tok imot 4 enslige mindreårige i 2017, og tjenestene knyttet til disse er organisert under enhet for Familie og forebygging.

Elevgrunnlaget på voksenopplæring som får norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere har økt fra ca 40 i 2015 til >100 i 2018. Det er i gjennomsnitt 11 voksne elever som til enhver tid har vedtak om spesialundervisning. Det gis også grunnskoleundervisning for omlag 20 voksne elever. Med 100 deltakere i introprogram med forskjellig erfaringsbakgrunn når det gjelder utdanning og jobb, gjøres det store individuelle tilrettelegginger av den enkeltes kvalifiseringsløp.

Ved Melhus arbeidssenter er det omlag 50 brukere med utviklingshemming som har sitt dag- og aktivitetstilbud. Hovedvekten av disse brukerne mottar også tjenester fra enhet for Bo og avlastning.

7.8.3.1 Behov

På grunn av strenge regler for å få godkjent opphold i Norge, forventes det sertifisering for vurdering av flyktnings kunnskaper i norsk og samfunnskunnskap. Flere av de unge voksne flyktingene som kommer har behov for økt kompetanse innen grunnleggende ferdigheter (grunnskolefag) for å komme inn i videregående skole. Det er behov for å samordne engasjement fra innbyggere, frivillige lag og organisasjoner for å integrere flyktninger og innvandrere i Melhus.

Fra Galdhøpiggen 2017. Bildet er tatt av Gunn Heidi Nakrem, Trønderbladet og gjengitt med tillatelse

7.9 Mål for sektoren

7.9.1 Samfunn

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha et levende lokaldemokrati					
Melhus kommune skal føre en bærekraftig og langsiktig miljø-, klima- og energipolitikk	Redusere energiforbruket	Reduksjon i energiforbruket	-11 %		-1 %
Melhus kommune skal ha tilfredsstillende samfunnssikkerhet og beredskap	Kommunen skal gjennom et helhetlig og systematisk arbeid, ROS-analyser og øvelser bidra til at samfunnssikkerhet og beredskap integreres i all kommunal virksomhet og planlegging	Gjennomførte ROS-analyser		4	7

7.9.2 Organisasjon

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus skal være en	Kommunen skal ha et sykefravær på under 7%	Langtidsfravær		6,9 %	4,5 %
		Totalt fravær		9,3 %	7 %

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
profesjonell og attraktiv arbeidsgiver	Øke andelen heltidsstillinger	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse			80 %
Melhus kommune skal ha en fleksibel og endringsdyktig organisasjon med motiverte, engasjerte og modige medarbeidere	Etter gjennomført medarbeiderundersøkelse skal to faktorer prioriteres av HMS-utvalget for særskilt oppfølging i perioden fram mot neste medarbeiderundersøkelse.	Gjennomførte medarbeiderundersøkelser hvert 2. år	0 %		0 %

7.9.3 Tjenester

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019	
Melhus kommune skal være tilgjengelig og brukerorientert	Digitalisere tjenester med utgangspunkt i brukernes behov - prosjekt "Smartere Melhus"	Antall gjennomførte tjenesteforløp			4	
	Økt brukermedvirkning på individ- og systemnivå	Aktivitet og bevegelse: Brukermedvirkning - score fra brukerundersøkelsen		4,5		4,6
		Familie og forebygging: Resultat/tilbakemeldinger fra foresatte gjennom brukerundersøkelser i barnevernet		3,9		4,6
		Hjemmebaserte tjenester: Brukerundersøkelse - Jeg får være med å bestemme hvilken hjelp jeg skal motta		1,9		2
		Læring og tilrettelagt arbeid: Etablerte systemer som legger til rette for at brukerne påvirker hva som blir bestemt.		77 %		60 %
		Familie og forebygging: Resultat brukerundersøkelser psykisk helsetjeneste voksne		3,6		3,8
		Familie og forebygging: Resultat/tilbakemeldinger gjennom brukerundersøkelser i psykisk helsetjeneste - under 18 år		3,7		3,8
		Institusjonsbaserte tjenester: Pårørendeundersøkelse - Brukermedvirkning		4,1		4,5

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha gode, tilpassede tjenester til barn/unge, voksne og eldre	Gjennomføre og bruke brukerundersøkelser i forbedringsarbeidet for den enkelte tjeneste	Gjennomførte brukerundersøkelser	11	0	11
	Ha et tilpasset norskkurstilbud	Elever på Melhus voksenopplæring som er på nivå A2 eller høyere (totalt på ett år)	77 %	50 %	60 %
	Sikre nødvendig faglig kompetanse	Antall ubesatte sykepleierstillinger i sykehjem og hjemmesykepleien			0
		Andel ansatte med høyskoleutdanning i bofellesskap og avlastningsbolig		31 %	35 %
Melhus kommune skal jobbe med hverdagsmestring i alle tjenester	Våre tjenester skal ha hverdagsmestring som verdigrunnlag, tankesett og arbeidsmetode	Antall brukere som har mottatt hverdagsrehabilitering	7	17	25
		Bistå ungdom med godt koordinerte og tilpassede tjenester inn mot utdanning og arbeidsliv	6,9 %		5,5 %
		Deltakere i introduksjonsprogram over i jobb eller utdanning.	50 %		62 %

7.9.4 Folkehelse

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal være en foregangskommune innen folkehelsearbeid	Økt opplysning og opplæring i godt kosthold og ernæring	Tilbud om opplysning og opplæring i kosthold og ernæring			6
Melhus kommune skal være blant de fremste på forebyggende arbeid	Økt satsning på forebyggende tiltak	Elever ved voksenopplæringa har tilbud om fysisk aktivitet på timeplanen i løpet av uka. Antall tilbudte timer pr uke pr elev (gjennomsnitt).	0,5	1	1
		Gjennomførte forebyggende hjemmebesøk til alle 78-åringene		87 %	100 %
Melhus kommune skal legge til rette for at innbyggerne aktivt deltar i samskapingen av egne livsvilkår og lokalsamfunn					

7.9.5 Økonomi

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha en sunn kommuneøkonomi	Holde tildelt netto budsjett	Prosentvis avvik fra budsjett totalt		1,7 %	0 %
Melhus kommune skal gi effektive tjenester på rett nivå	Bedre digital samhandling mellom kommunen og innbyggerne				

7.10 Budsjettall

Nedenfor er en oppstilling over hvordan sektorens og enhetenes rammer er endret over tid.

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2. tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Helse og velferd administrasjon	22 766	30 610	30 231	31 745	1 514
Bo- og avlastning	84 776	84 647	88 032	42 620	-45 412*
Aktivitet og bevegelse	8 926	8 955	8 971	9 099	128
Familie og forebygging	73 075	71 194	73 984	74 447	463
Hjemmebaserte tjenester	74 464	71 761	79 771	68 632	-11 139
Institusjonsbaserte tjenester	81 316	78 915	83 417	81 143	-2 274*
Læring og tilrettelagt arbeid	11 488	12 862	13 059	13 252	193
Helse og velferd	356 811	358 944	377 465	320 938	-56 527*

*Den store endringen i budsjetttramme skyldes rammeflytting av tilskudd for ressurskrevende brukere, som fra 2019 er lagt ut på enhetene hvor disse tjenestene ytes. Tilsammen dreier dette seg om 61,7 mill kr.

Endringen fra prognose 2 tertial 2018 til budsjett 2019 kan spesifiseres ytterligere i fire delkomponenter: lønns- og pris- (og brukerbetalings-) justering, rammeflyttinger mellom sektorer / enheter (null-spill), omstillingstiltak som rådmannen foreslår (se nedenfor) samt øvrige konsekvensjusteringer (business as usual). Omstillingstiltakene legges fram til politisk behandling med egne beskrivelser og tallfesting, se nedenfor.

	Endring fra 2018 til 2019	lønn, pris og inntektsjustering	Rammeflytting	Øvrige konsekvensjusteringer	Omstillingstiltak	Tiltaksnr.
Helse og velferd administrasjon	1 514	361	-353	3 106	-1600	068, 74, i012, i007
Bo- og avlastning	-45 412	963	-47 461	2 263	-1 178	037-041
Aktivitet og bevegelse	128	80		-514	561	45

	Endring fra 2018 til 2019	lønn, pris og inntektsjustering	Ramreflytting	Øvrige konsekvensjusteringer	Omstillingstiltak	Tiltaksnr.
Familie og forebygging	463	1 122	-566	-93		
Hjemmebaserte tjenester	-11 139	790	-11 150	-639	-140	32,67
Institusjonsbaserte tjenester	-2 274	401	-2 099	-27	-549	25
Læring og tilrettelagt arbeid	193	198		-5		
Helse og velferd	-56 527	3 915	-61 629	4 091	-2 779	

Sektorens ramme kan også fordeles på hovedposter på følgende vis:

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2.tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Lønn og sos utg	367 076	361 217	390 370	381 183	-9 187
Andre driftsutgifter	93 929	85 615	95 263	93 100	-2 163
SUM UTGIFTER	461 005	446 832	485 632	474 282	-11 350
Inntekter	-111 049	-87 952	-114 477	-155 579	-41 102
NETTO UTGIFT	356 810	358 943	377 466	320 937	-56 529

Kommentarer til budsjett-endringene:

Budsjettet for 2019 er i hovedsak en videreføring av prognosen for 2. tertial 2018. De vesentligste økningene og reduksjonene, foruten pris og lønnsvekst er:

- Intern rammeoverføring av tilskudd for ressurskrevende brukere lagt ut på enhetene
- Intern rammeoverføring av avsatte midler for forebyggende tiltak for barn, unge og familier
- Økning av 2 stillinger knyttet til opptrappingsplanen for rus og opptrappingsplanen for rehabilitering
- De døgnbaserte turnusenhetene Bo og avlastning, Hjemmebaserte og Institusjonsbaserte tjenester har lagt inn tiltak på reduksjon av aktivitet, jf vedlagte tiltaksliste

Oversikt over antall årsverk slik de foreligger i budsjettsammenheng:

Enhet	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Endring
Helse og velferd administrasjon	13,5	14,4	0,9
Bo og avlastning	110,7	108,7	-2,0
Aktivitet og bevegelse	10,6	11,0	0,4
Familie og forebygging	80,2	82,0	1,8
Hjemmebaserte tjenester	96,9	101,9	4,9
Institusjonsbaserte tjenester	131,8	131,1	-0,7

Enhet	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Endring
Læring og tilrettelagt arbeid	24,2	24,8	0,6
SUM Helse og velferd	467,9	473,8	5,9

Rapport over tiltak som er inkludert i budsjettet:

Tiltak	025: Reduksjon 100% hjelpepleierstilling ved Horg sykehjem					
Beskrivelse	100% stilling i sykehjemmet som er brukt til administrative oppgaver og aktiviteter i avdelingene (ved måltider mm). Uten denne stillingen vil det bli mer arbeidsoppgaver på avdelingsledere på innleie av vikarer, planlegge ferier og oppdatere Notus(turnusprogrammet) for endringer. I tillegg blir det merarbeid på pleierne i avdelingene ifbm aktiviteter, måltider mm					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-549 499	-549 499	-549 499	-549 499	-2 197 996
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-549 499	-549 499	-549 499	-549 499	-2 197 996

Tiltak	036: Redusere mottak av turnuslege/LIS1 fra 2 leger til 1 lege.					
Beskrivelse	Melhus kommune mottar i dag to turnusleger hvert halvår. utgifter på dette utgjør ca 1179010, og inntekter (refusjoner) utgjør ca 660000, dvs totalutgift per turnuslege/Lis 1 på ca 500 000 (summen variere noe, og det legges derfor ca.utgifter. Problemet er at vi som kommune da må gå i en dialog med de andre kommunene om de kan overta en av våre turnusleger. Således er dette er tiltak som er vanskelig å si at er 100 % gjennomførbart på nåværende tidspunkt, da en slik dialog vil ta tid og ukjent utfall.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-680 720	-1 356 352	-1 356 352	-1 356 352	-4 749 776
Sum inntekter		330 000	660 000	660 000	660 000	2 310 000
SUM NETTO TILTAK		-350 720	-696 352	-696 352	-696 352	-2 439 776

Tiltak	037: Reduksjon 40 % stilling som miljøarbeider Bo og Avlastning					
Beskrivelse	Reduksjon 40 % stilling som miljøarbeider					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-214 950	-214 950	-214 950	-214 950	-859 800
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-214 950	-214 950	-214 950	-214 950	-859 800

Tiltak	038: Reduksjon 40% stilling boveileder Bo og Avlastning					
Beskrivelse	Reduksjon 40% stilling boveileder					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-201 585	-201 585	-201 585	-201 585	-806 340
Sum inntekter		0	0	0	0	0

Tiltak	038: Reduksjon 40% stilling boveileder Bo og Avlastning					
SUM NETTO TILTAK		-201 585	-201 585	-201 585	-201 585	-806 340

Tiltak	039: Redusere bemanning Rådhusvegen bofellesskap med 40% stilling					
Beskrivelse	Reduksjon av bemanning i Rådhusvegen bofellesskap med 40% stilling (2 vakter/uke). Dette medfører et redusert aktivitetstilbud for beboerne i bofellesskapet i onsdag ettermiddag/kveld og søndag formiddag.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-266 288	-266 288	-266 288	-266 288	-1 065 152
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-266 288	-266 288	-266 288	-266 288	-1 065 152

Tiltak	040: Redusere helgebemanning i Lenavegen bofellesskap med 40% stilling					
Beskrivelse	Redusere helgebemanning med 40% stilling, 2 dagvakter/helg. Dette medfører et redusert aktivitetsnivå i helg for beboere i bofellesskapet.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-265 652	-265 652	-265 652	-265 652	-1 062 608
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-265 652	-265 652	-265 652	-265 652	-1 062 608

Tiltak	041: Redusere helgebemanning i Sørtun bofellesskap med 27 % stilling					
Beskrivelse	Redusere helgebemanning i Sørtun bofellesskap med 27 % stilling. Medfører redusert aktivitetsnivå for beboere på enkelte helger.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-229 049	-229 049	-229 049	-229 049	-916 196
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-229 049	-229 049	-229 049	-229 049	-916 196

Tiltak	045: Hverdagsrehabilitering					
Beskrivelse	Hverdagsrehabilitering har vært utprøvd som et prosjekt i Melhus i 2017 og 2018, med gode resultater for brukere av tjenesten. Fra 2019 settes dette i drift, ved en økning på 1 årsverk i enhet for Aktivitet og bevegelse. Dette vil også sees i sammenheng med omdisponering av et halvt årsverk innad i enheten, for å styrke den totale rehabiliteringskapasiteten til kommunen. Det benyttes disposisjonsfond tilhørende enheten for delvis lønnsdekning.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		661 433	661 433	661 433	661 433	2 645 732
Sum inntekter		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-400 000
SUM NETTO TILTAK		561 433	561 433	561 433	561 433	2 245 732

Tiltak	067: Ny stilling hjemmetjenesten				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		661 433	661 433	661 433	661 433
Sum inntekter		-	-	-	-
SUM NETTO TILTAK		661 433	661 433	661 433	661 433

Tiltak	068: Bortfall av egenandel ressurskrevende brukere				
Beskrivelse	Bortfall av egenandel ressurskrevende brukere, jf. budsjettavtale i statsbudsjettet.				
		2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		-	-	-	-
Sum inntekter		-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000
SUM NETTO TILTAK		-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000

Tiltak	074: Diverse avtaler legetjenester				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		-	-691 000	-691 000	-691 000
Sum inntekter		-	-	-	-
SUM NETTO TILTAK		-	-691 000	-691 000	-691 000

Rapport over øvrige tiltak som ikke er inkludert i budsjettet:

Tiltak	031: Egenbetaling trygghetsalarmer				
Beskrivelse	Leie og drift av trygghetsalarmer vil øke fra 2019 grunnet overgang til digitale alarmer koblet opp mot Helsevakta i Trondheim kommune. Leie og drift per år per alarm er anslått til 2980/248,33 per mnd. Etter at tjenesten ble gratis og forvaltningskontoret overtok tildelingen har antallet alarmer økt kraftig, og i dag har vi 354 alarmer. Praxis for tildeling bør gjennomgås, men samtidig bør man vurdere å gjeninnføre egenandel for denne tjenesten. Per i dag er det flere kommuner, både lokalt i Trøndelag (Steinkjer, Verdal, Snåsa, Høylandet, Klæbu, Selbu og Ørlandet), og på landsbasis som tar betalt for denne tjenesten. Egenandelen bør reguleres ut fra husstandens inntekt. I tiltaket har jeg kalkulert med en egenandel på 195,- per mnd. for de som har en inntekt under 193.766 (2 G) og en egen andel på 245,- per mnd. for de med inntekt over 2 G. Satsene anses som rimelig dersom man ser til prisen (selvkost), samt til satsene i andre kommuner. Tiltaket tar høyde for at det er i bruk 319 alarmer (kalkulert med 10% reduksjon på grunn av at tjenesten ikke lengre er gratis), og at halvparten vil betale lav sats og den andre halvparten høy. Alternativet til dette tiltaket innen Hjemmetjenesten er å ta bort hvilende nattevakt ved Flå Eldresenter				
		2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		0	0	0	0
Sum inntekter		-561 240	-841 860	-841 860	-841 860
SUM NETTO TILTAK		-561 240	-841 860	-841 860	-841 860

Tiltak	032: Sammenslåing av Nedre Melhus 1 og 2 Hjemmebasert				
Beskrivelse	Per i dag er avdelingene ved Nedre Melhus delt, med en avdelingsleder ved hver avdeling. Tiltaket innebærer at avdelingene slåss sammen under ledelse av en felles avdelingsleder. (Det vil da være behov for fagleder som kan bistå avdelingsleder). Tiltaket vil innebære en innsparing tilsvarende årslønn for en avdelingsleder, minus et lønnstillegg for en eventuell fagleder. Dette forutsetter imidlertid omplassering, enten innad i egen enhet, hvor det i dag er en ledig stilling som avdelingsleder eller ved en annen enhet. Tiltaket vil innebære at avdelingen blir stor, men samtidig vil man i større grad enn i dag sikre en flyt av tilgjengelig personell, med riktig bruk av kompetanse på riktig sted, gjennom hele døgnet. Per i dag er Nedre Melhus 2 en liten avdeling, men et begrenset antall ansatte, noe som bidrar til at merarbeid fort utløser overtid, forskyvning og slitasje på de ansatte.				
-	-	2019	2020	2021	2022
Sum utgifter		-801 352	-801 352	-801 352	-801 352
Sum inntekter		0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-801 352	-801 352	-801 352	-801 352

Tiltak	034: Nedleggning av kommunalt utekontor på Korsvegen.					
Beskrivelse	Ved et underskudd foreslås nedleggning av det kommunale lege-utekontoret (lege en dag i uken) på Korsvegen. Vi har i år begynt å danne oss en oversikt over hvor mye legekantoret koster, da det er lagt på anleggsnummer på disse utgiftene (98). Til nå i år har det kostet rett i underkant av 300 000 inkl. lønnskostnader til helsesekretær. Totalt vil legekantoret da gi ca. 350 000 i utgifter for 2018. Det må tas høyde for at en nedleggelse vil gi negative ringvirkninger både til hjemmebaserte tjenester, og sannsynligvis også noe institusjonsbaserte tjenester som har fordeler av kontoret på Korsvegen, uten at man kan estimere i dag hvor mye dette vil utgjøre. Utfra et langtidsperspektiv vil også en nedleggelse kunne medføre at eldre hjemmeboende får et noe høyere omsorgsnivåbehov ved dårligere tilgang på fastlege.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-198 582	-350 000	-350 000	-350 000	-1 248 582
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-198 582	-350 000	-350 000	-350 000	-1 248 582

Tiltak	035: Ta vekk hvilende nattevakt ved Flå eldresenter Hjemmetjenesten					
Beskrivelse	Nattevakten ved Flå eldresenter er i dag hvilende. Dette innebærer i praksis at ansatt utfører oppgaver på kveld før klokken 00.00 og på morgenen etter kl.06. Oppdrag i mellom utføres av nattpatroljen, eventuelt kan den hvilende vekkes dersom behovet til sier det. Ved å fjerne den hvilende nattevakten vil man kunne spare inn årslønn tilsvarende et årsverk på natt. Innsparingen vil få konsekvenser for tilbudet ved Flå eldresenter og for hvem som kan bo der. Per i dag har man døralarmer (grunnet beboer med kognitiv svikt som kan forlate avdelingen alene uten å finne tilbake på egenhånd), som ikke vil kunne ivaretas på en forsvarlig måte av nattpatroljen. I tillegg rapporterer avdelingsleder at de ofte har måttet vekket nattevakten på grunn av uro og situasjoner som ikke kan ivaretas av nattpatroljen som består av en person, per i dag stasjonert ved Horg sykehjem. Dette innebærer at disse pasientene vil måtte flytte til et høyere omsorgsnivå - institusjonsplass. Ved å fjerne nattevakten vil man kunne miste et verdifullt trinn i omsorgstrappen, og øke presset, samt behovet for institusjonsplasser. Tiltaket spilles allikevel inn som en mulighet, da det ikke ses andre alternative sparingstiltak.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		-648 713	-648 713	-648 713	-648 713	-2 594 852
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		-648 713	-648 713	-648 713	-648 713	-2 594 852

7.11 Gebyrer

7.11.1 Pleie og omsorg

Det innføres tilbud om leie og vask av sengetøy til beboere i omsorgsboliger som ikke er i stand til å håndtere dette selv. For øvrig er egenbetalingene for helse- og omsorgstjenester justert i tråd med prisvekst og gjeldende forskrift.

8 Plan og utvikling

8.1 Om sektoren

Sektoren omfatter Plan, Arealforvaltning, Bygg og eiendom og Teknisk.

8.2 Plan

8.2.1 Området omfatter

- Overordnet planlegging (planstrategi, kommuneplanens arealdel, områdeplaner og temaplaner mv)
- Oppfølging av områdene miljø og klima, folkehelse og næring
- Undersøkelser, analyse, styring og kvalitet, internkontroll
- Lean som metode
- Miljøtilsyn, naturoppsyn
- Risiko og sårbarhet, beredskap og informasjonssikkerhet,
- Internasjonalt samarbeid
- Juridisk bistand innenfor områdene teknisk, bygg og eiendom og arealforvaltning

8.2.2 Ansvarsområde

Det vises til ovennevnte punkt.

8.2.3 Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

Overordnet planlegging

For å fremme en bærekraftig utvikling skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette går frem av plan- og bygningsloven § 6-1. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for kommunestyrets arbeid med planstrategi og planer. De nasjonale forventningene skal også legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen (*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging:*

https://www.regjeringen.no/contentassets/2f826bdf1ef342d5a917699e8432ca11/nasjonale_forventning_er_bm_ny.pdf)

Kommunens planarbeid må også legge til grunn den *Nasjonale jordvernstrategien* (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-127-s-20142015/id2413930/sec14#VED4>)

Folkehelse

Mål og strategier for folkehelsearbeidet er hele kommunens ansvar og har betydning for å få til en helsefremmende lokalsamfunnsutvikling. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven fastsette overordnede mål og strategier for kommunens folkehelsepolitikk. Utgangspunktet for utarbeidelse av mål og strategier skal være folkehelseutfordringer som kommunen har identifisert. Kommunens ansvar for arbeidet med mål og strategier presiseres ytterligere i merknader til folkehelseloven § 6 (regjeringen.no). Det vises forøvrig til "Veivisere i lokalt folkehelsearbeid" fra Helsedirektoratet (<https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen>)

Folkehelsemeldingen "Mestring og muligheter" Folkehelsemeldingen – "Mestring og muligheter". Psykisk helse skal få en større plass i folkehelsearbeidet, arbeidet med å fremme en helsevennlig livsstil skal få en mer positiv vinkling og det skal utvikles en ny og moderne eldrepolitikk.

Klima og miljø - energi

Norges klimapolitikk er basert på forlik inngått i Stortinget i 2008 og 2012. Forlikene er et resultat av at det er bred politisk enighet om at Norge skal ta et ansvar for reduksjon i klimagassutslipp gjennom en aktiv nasjonal politikk. Avtalen inneholder mål for utslippsreduksjoner i 2020, herunder ambisjoner for nasjonale utslippsreduksjoner og et langsiktig mål om å omstille Norge til et lavutslippssamfunn.

Meld. St. 25 (2015–2016) "Kraft til endring — Energipolitikken mot 2030" legger til grunn en helhetlig energipolitikk, som samlet skal bidra til forsyningsikkerhet, næringsutvikling og mer effektiv og klimavennlig energibruk. Politikktutformingene på alle disse områdene skal legge til rette for en fortsatt overgang fra fossil til fornybar energi.

Lokale trekk og vurderinger

Overordnet planlegging:

Det vises det til pkt.2.3.3.2 Planstrategi. Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Utarbeiding av strategien vil bli påbegynt i 2019.

Når det gjelder oppfølging av områdene *miljø og klima, energi og folkehelse* så vises det til pkt 2.3.2 "Særlige lokale trekk".

Handlingsplan for næring vil være ferdig i løpet av 2018. Oppfølgingen av planen vil innarbeides i neste økonomi og handlingsplan.

Risiko og sårbarhet, beredskap og informasjonssikkerhet

Det er avgjørende for kommunen å ha oversikt over risiko og sårbarhet i alle sektorer for å kunne vurdere og iverksette tiltak for å redusere risikoen og sårbarheten. Den overordnede ROS vurderingen er ferdig, men det gjenstår fortsatt en god del arbeid innenfor de ulike sektorene.

Kommunen gjennomfører per idag årlige øvelser (SODD) i regi av fylkesmannen, og månedlige varslingsøvelser lokalt. Videre fremover er det behov for å gjennomføre "fullskalaøvelser" for å trene på samordning mellom kommunens kriseledelse og nødetater. Som en følge av ny personvernforordning (GDPR) er det behov for kompetanseheving generelt i organisasjonen.

Internasjonalt samarbeid

Organiseringen av det internasjonale samarbeidet ble vedtatt i Kommunestyret i møte 28.10.08, sak 85/08. En styringsgruppe med representanter fra politisk ledelse, opposisjon og administrasjon gir styringssignaler til arbeidet. Det tyngste internasjonale samarbeidet er i dag knyttet opp mot vennskapskommunen Taveta i Taita Taveta County i Kenya, og til det nordiske barnekultursamarbeidet med Ockelbo i Sverige og Kurikka i Finland. Når det gjelder samarbeidet med Taveta har regjeringen fjernet 2 av 3 muligheter for eksternfinansiering.

Vi gjennomfører nå et treårig samarbeid med Taveta innen primærhelsetjeneste overfor innbyggerne, med finansiering fra Fredskorpset. I perioden 2017-2020 vil 12 sykepleiere/vernepleiere ha deltatt i helårutveksling innen områdene helsestasjon/skolehelsetjeneste, sykehjem/hjemmetjeneste og tjenester for psykisk funksjonshemmede, i Taveta og i Melhus. "100 år i eget hjem" danner til en viss grad en ramme for læringsmål.

Ungdomsrådet har et etablert, kontraktfestet samarbeid med Naimas barnehjem i Taveta, finansiert av Melhus kommune. Barnehagenettverket og Teknisk drift ønsker å gjenoppta det vellykkede samarbeidet med Taveta i en redusert form, noe som krever finansiering fra Melhus og Taveta.

De nordiske barnekulturdagene samler hvert annet år nærmere 80 barn og unge i alderen 12-18 år. Deltakerne deltar i verksteder for drama, sang og musikk som fører til en felles forestilling. Ockelbo er vertskap neste gang, i 2019. Høyeggen skole opprettholder det langvarige solidaritetssamarbeidet med Jagriti Vihara i India. Lundamo ungdomsskole har gjennom valgfaget "internasjonalt samarbeid" et samarbeid med Falstadsenteret, "The Museum of The History of The Polish Jews" i Warszawa, samt en skole i Warszawa. Målet er å redusere rasisme og å skape toleranse og inkludering.

8.2.4 Behov

Overordnet planlegging

For å følge opp arbeidet med overordnet planlegging (KPA, kommuneplanens samfunnsdel, områdeplaner) vil det være nødvendig å sikre 2 årsverk fremover. I tillegg vil det være slik at det bestilles ekstern konsulent til gjennomføring av nødvendige analyser og utredninger. Det kreves i tillegg at det er god koordinering mellom den overordnede planleggingen og arbeidet med den tekniske infrastrukturen (VAR området). Det vil også være nødvendig å ha god kapasitet innen sistnevnte område.

Klima, miljø og energi

For å sikre et målrettet og oppdatert arbeid innenfor klima, miljø og energi områdene legges det opp til en rullering av planene for Miljø og Klima og energi i løpet av 2019.

Folkehelse

Det må sikres et systematisk og kunnskapsbasert arbeid. Her legges oversiktsdokumentet til grunn. Videre så må det utarbeides tiltak som fremmer folkehelsen i kommunen.

Risiko og sårbarhet, beredskap og informasjonssikkerhet

Hovedtyngden av arbeidet her vil være innenfor arbeidet med ROS-vurdering innen de ulike sektorene i kommunen. Den overordnede ROS må rulleres i løpet av 2020.

Det bør vurderes om kommunen skal gjennomføre fullskalaøvelser.

Det må gjennomføres kompetanseheving innen organisasjonen innenfor ROS og informasjonssikkerhet.

8.3 Arealforvaltning

8.3.1 Området omfatter

Enheten arealforvaltning utfører tjenester innenfor områdene plan- og byggesaksbehandling, kart- og oppmåling, landbruk, viltforvaltning, friluftsliv, motorferdsel i utmark og Landbruksvikarordning. Vi er også forurensningsmyndighet iht forurensningsforskriften kapittel 12 og 15. Enheten har ansvaret for opprydding av spredt avløp og har ansvaret for å vedlikeholde kommunens geografiske informasjonssystemer (kart, tematkart mv) og det offentlige kartgrunnlaget (DOK).

8.3.2 Ansvarsområde

Enheten har ansvaret for å:

- Forvalte kommunens areal i tråd med politiske vedtak, lover, forskrifter og retningslinjer.
- Drive effektiv saksbehandling i tråd med gjeldende lovverk, vedtatte planer og vedtak.
- Utarbeide planer innenfor egne ansvarsområder i h.h.t vedtak i kommunens planstrategi
- Sikre arealer til varig landbruksproduksjon og utvikle et mangfoldig og bærekraftig landbruk, og følge opp kommunens landbruksstrategi
- Gjennomføre nødvendig drift, vedlikehold og utvikling av kommunens kartdatabaser.
- Drive nødvendig og lovpålagt tilsyn innenfor de områdene som hører til virksomhetens ansvarsområde
- Gjennomføre tiltak innenfor virksomhetens ansvarsområde iht. Forvaltningsplan for vann, for å redusere forurensing og følge opp kommunens ansvar iht. vannforskriften.

8.3.3 Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (kgl.res. 28. september 2018)
- Meld. St. 11 (2016-2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon
- Nasjonal jordvernstrategi
- Vanddirektivet
- Satsing på forenkling og digitalisering av plan- og byggesaksprosesser.
- Grønt skifte - klima og miljøvennlig omstilling

Lokale trekk og vurderinger

Utviklingen går mot mer og mer digital saksbehandling. Dette medfører at kommunen må anskaffe arbeidsverktøy som gjør dette mulig. Dette vil på sikt skape gevinster i form av raskere og mer kvalitetsmessig saksbehandling, men vil være ressurskrevende i en innføringsperiode. Tjenestene har gått med underskudd i mange år og det er nødvendig å øke gebyrene for å nå målet om selvkost.

Kommunen er ansvarlig – både i forhold til tilsynsansvaret etter forurensningslovgivningen og i forholdet til ansvaret for å sikre miljøtilstanden i vannforekomster etter vannforskriften – for å jobbe for å minske forurensningen fra private avløpsanlegg, enten gjennom en oppgradering av eldre, eksisterende anlegg, eller gjennom funksjonskontroll av nyere anlegg.

Effektiv digital saksbehandling krever at saksbehandler systemene snakker sammen med det offisielle kartgrunnlaget (DOK). Det er generelt rivende utvikling innenfor området kart og det krever ressurser å følge med på utviklinga. Vannbasene i kartet har dårlig kvalitet og det er nødvendig å oppgradere disse for å ha gode verktøy til å beregne flom og klimatiltak. Dette har vi tatt tak i og også fått skjønnsmidler til i både 2018 og 2019. Arbeidet utføres i nært samarbeid med Statens Kartverk.

Oppdaterte kart og flybilder er viktig for å drive korrekt saksbehandling. Vi ønsker derfor å gjennomføre flyfotografering i 2019.

Arbeidet med reguleringsplaner for E6 vil fortsatt ta en del ressurser. Parsell Prestteigen-Gyllan er under regulering og Nye veier AS vil også vurdere strekningene Gyllan- Kvål på nytt for å optimalisere veilinja.

Bygging av E6 Kvål-Melhus sentrum starter i 2019 og krever tett oppfølging fra kommunen. Det skal gjennomføres jevnlige dialogmøter.

Gjennom arbeidet med områdeplaner for Ler sentrum og Melhus sentrum har vi hatt fokus på hvordan vi

skal sikre at felles infrastruktur og andre fellesbehov skal ivaretas på en god måte og at kostnadene fordeles rettferdig. Utbyggingsavtaler er viktige verktøy i den forbindelse. Oppfølging av disse vil kreve mer ressurser enn tidligere.

Vi jobber kontinuerlig med å øke brukertilfredsheten innenfor byggesak. Det gjennomføres nå kontinuerlige brukerundersøkelser for å måle dette. Vi tror digitaliseringsarbeidet vil være med på å få bedre resultater på dette, samtidig som vi hele tiden ser på forbedring av interne rutiner. Når midlertidig forbud mot tiltak i Melhus sentrum opphører senest i mars 2019 ser vi for oss at stort trykk på denne tjenesten.

Det er stort fokus på at vi i Norge må bygge ned mindre jordbruksareal. Melhus har ligget høyt på lista i forhold til nedbygging. Dette skyldes bl.a regulering av ny E6 trasse, men det er også stort trykk på nedbygging av dyrket og dyrkbar jord til boligformål og næring. En helhetlig arealplanlegging der vi skjærer landbruksjorda er derfor viktig. Arealplanene må også følges opp i enkeltsakene i ettertid.

Samordna areal og transportplanlegging er også et viktige fokusområde. Nasjonale mål om 0 vekst i personbiltrafikken må følges opp i kommunene gjennom den lokale arealforvaltningen.

8.3.4 Behov

På bakgrunn av både nasjonale føringer og lokale behov for å ytterligere effektivisere byggesaksbehandlingen blir det viktige å jobbe med digitalisering av tjenestene innenfor plan- og byggesak, i første omgang byggesak. Dette er store prosjekter som krever samhandling på tvers i organisasjonen. Det er satt i gang et felles prosjekt med Skaun og Midtre Gauldal for å få digital byggesaksbehandling på plass. Planen er å engasjere en felles prosjektleder til dette arbeidet i 2019.

For å oppnå selvkostprinsippet er det nødvendig å øke gebyrene noe mer enn lønns- og prisveksten innenfor kart- og oppmåling samt planbehandling.

Arbeidet med å fullføre friluftspan har dratt i langdrag pga begrensede ressurser ved landbrukskontoret, men nærmer seg nå ferdigstilling. Det er satt i gang utredning om interkommunalt samarbeid innenfor landbruk for å se på ressursituasjonen. I den sammenheng må vi også se på hvordan vi skal organisere friluftsarbeidet i kommunen.

Sterkere krav til klimatilpassinger gjør at kartlegging av vannbasene våre er viktig. Vi har startet opp et prosjekt med dette som det er viktig at gjennomføres slik at vannbasene i hele kommunen blir oppgradert. I 2017 ble stikkledninger langs kommunale veier målt inn og påført dimensjon. I 2018 er det gjennomført et kartleggingsprosjekt og analyser samt en del markarbeid for å oppdatere kartgrunnlaget med korrekte bekker og vassdrag. Dette arbeidet vil bli videreført i 2019. Vi har fått innvilget skjønnsmidler til dette prosjektet. Korrekte vannbaser er et viktig grunnlag for å gjøre nødvendige beregninger i forbindelse med fortetting og utbygging, og beregning av flomveier.

Kommunens ansvar i h.h.t forurensingsloven medfører behov for tilsyn med spredte avløpsanlegg, god kartlegging og sammenstilling av analyser av renseeffekt, og ikke minst målrettet avviksoppfølging. Resultater fra tilsyn på nyere private avløpsanlegg i andre deler av landet viser at også mange nye anlegg renser dårligere enn forventet. Kommunen bør derfor i større grad også fokusere sitt tilsynsarbeid mot slike anlegg, da spesielt minirensenanlegg. Dette både for å sikre god vannkvalitet i bekker og vassdrag, motivere leverandører og anleggseiere til god oppfølging og service, øke kunnskapen i alle ledd om hva som skaper gode driftsbetingelser og sikre at de store investeringene på dette området står i forhold til forventningene.

Tilsynsoppgaven må anses å være krevende både kompetansemessig og ressursmessig. Arbeidet vil kunne effektiviseres gjennom et felles tilsynsopplegg med nabokommuner, eksempelvis gjennom vertskommunesamarbeid eller IKS. Slikt samarbeid er også viktig for helhetlige kompetansebygging og erfaringsutveksling. Vi bør begynne å utrede slikt samarbeid i løpet av økonomiplanperioden.

8.4 Bygg og eiendom

8.4.1 Området omfatter

Bygg- og eiendom med tjenestene forvaltning, drift og vedlikehold samt nybygg.

8.4.2 Ansvarsområde

Tjenester: Drift og vedlikehold, renhold, boligforvaltning (inkludert egen gruppe for bosetting av flyktninger) bolig og bosettingsavdeling og nybygging.

Forvalte den kommunale bygg og eiendomsmassen på mest mulig effektiv og hensiktsmessig måte. Påse at renhold utføres i henhold til moderne prinsipper for renhold og at "Innemiljøstandarden" legges til grunn. Boligmassen forvaltes på en god og effektiv måte.

Prosjektere og gjennomføre nybygg og rehabilitering på en kostnadseffektiv måte og med god kvalitet og positiv miljøpåvirkning. Gjennomføre kommunens boligpolitikk gjennom den til enhver tids gjeldende handlingsplan.

8.4.3 Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

- *Bolig for velferd* – nasjonal strategi for boligsosialt arbeid. Denne strategien omhandler alle satsningene innenfor Bygg og eiendoms boligarbeid/boligsosialt arbeid.
- Bygg og eiendom har mål om å være blant de fremste av kommunens virksomheter på forebyggende arbeid ved å tilrettelegge for praksisplasser, dette ved å tilby lærlingeplasser, sommerjobber for ungdom, arbeidsutprøving fra NAV eller flyktningetjenesten og andre organisasjoner som tilrettelegger for dette.

Lokale trekk og vurderinger

Det må arbeides med å implementere alle våre delsystemer i et nytt helhetlig system. Dette medfører en bedre totaloversikt over hele FDVU-ansvaret, og som vil føre til et bedre grunnlag for å treffe riktige avgjørelser for optimal ressursbruk.

8.4.4 Behov

- Vise vedlikeholdsbehov og investeringsplaner for den eksisterende kommunale bygningsmassen inklusiv bygningstekniske avvik som følge av tilsyn som brann, mattilsyn, el tilsyn eller etter forskrift av miljørettet helsevern. Benytte "IK-bygg" som verktøy for å synliggjøre byggenes tilstand og skaderisiko. IK-bygg er et internkontrollsystem utviklet av NKF (Norsk kommunalteknisk forening) og skal integreres mot vårt tidligere system "V-pro". Verktøyet skal benyttes i samarbeid med driftslederne og virksomhetene i forhold til oppfølging av tiltakene i gjennomføringsfasen av vedtatte tiltak, registrering av nye behov og tiltak samt som en løsning for bestilling av utførelse av behov i den daglige driften. Alle behov og tiltak registrert i systemet vil danne grunnlag for vedlikeholdsbehovet totalt sett.
- Levere renholdstjenesten i Melhus kommune i henhold til «Innemiljøstandarden» og sikre økonomien i dette gjennom å jobbe aktivt med KOSTRA. Renholdsavdelingens største utfordring inn i framtida er rekruttering. For å vinne kampen om de beste folkene jobbes det med å skape et godt omdømme slik at vår avdeling blir attraktiv for de beste renholderne.
- Oppfølging av Klima- og energiplanen er viktig for å nå målet om redusert energibruk i kommunale bygg. Vi vil fortsette å følge opp energiforbruket ved å forlenge avtalen for videre samarbeid med AF-gruppen som gjennom tett oppfølging av driftspersonale i våre kommunale bygg overvåker dette. AF-gruppen er vår samarbeidspartner i EPC-avtaler (Energisparekontrakter).
- Melhus kommune har i perioden 2016 - 2020 en samarbeidsavtale med Husbanken. Denne definerer Melhus kommune som en programkommune. Gjennom avtalen har Melhus kommune en egen programplan og årlige handlingsplaner. Boligsosial handlingsplan er klar for rullering, men dette avventes til slutten av 2019, da man i programperioden jobber etter nevnte programplan og handlingsplaner. I tillegg bør det i slutten av 2019 vurderes om boligsosial handlingsplan skal erstattes med en boligpolitisk plan. Om Melhus kommune kvalifiserer til en ny samarbeidsavtale avgjøres av Husbanken i slutten av 2019. Om så er dette en periode som vil vare fra 2020 – 2023.
- Andre fokusområder innenfor det boligsosiale arbeidet er utredning av tildelingsrutiner for bolig i Melhus kommune. Denne utredningen vil se på ressursbruk, samle fragmenterte oppgaver tilknyttet bolig, saksbehandlingsoppgaver, bruk av Husbankens virkemidler, behovet for bo-veiledning i kommunen og "en dør inn" for brukerne av kommunens boligjenester. En mulig løsning er at disse tjenestene blir en del av forvaltningskontoret, en utredning om dette ferdigstilles i 2018, med et forslag til tidsplan inn i 2019. Gjennom en tverrfaglig organisering av det boligsosiale arbeidet søkes oppnådd bedre utnyttelse av de kommunale utleieboligene, bedre egnede boliger gjennom salg og reinvestering i nye og bistand til bruker gjennom bo-veiledning og rådgivning. Det er hensiktsmessig å legge til rette for at bruker så snart som mulig hjelpes i stand til å være eier eller leier av egen bolig i det frie boligmarkedet

8.5 Teknisk drift

8.5.1 Området omfatter

Kommunale veger og gatelys, trafiksikkerhetsarbeid, sikringskjøring, naturskader, kommunale avgifter og eiendomsskatt. Vannforsyning, avløpshåndtering og private avløpsanlegg.

8.5.2 Ansvarsområde

Effektiv og hensiktsmessig drift og vedlikehold av kommunaltekniske VVA-anlegg innenfor de årlige rammene som er vedtatt.

Videreføre tiltak og oppgaver som fremkommer i overordnede planer og enkeltvedtak.

Prosjektere og gjennomføre nyanlegg og vedlikeholdsprosjekter i henhold til vedtak og overordnede planer på en kostnadseffektiv måte med god kvalitet.

8.5.3 Status og utviklingstrekk

Vannleveranse fra MeTroVann og overføring av spillvann til Høvringen avløpsrensaneanlegg er nå satt i drift. Mengdemålinger dokumenterer at andel uregistrert forbruk (lekkasjer og ikke betalende forbrukere) på det kommunale forsyningsnett, er for stort. Videre viser mengdemålingene at andel fremmedvann er for stor. Videreføring av arbeidet med lekkasjereduksjon, kontakt med ikke-betalende forbrukere, kartlegging og sanering av funksjonsdårlige avløpsledninger vil fortsatt være en høyt prioritert oppgave i perioden.

Mange private utbyggingsplaner, medfører mye arbeid med gjennomgang og godkjenning av tekniske planer. Bruk av ressurser til kommunens egne områdeplaner påvirker også organisasjonens egen drift og gjennomføringsevne av egne tekniske anlegg.

Teknisk drift har siste året arbeidet med en organisasjonsutvikling der et av målene har vært å styrke plansiden, med tanke på foreliggende høringer og behandling av tekniske planer.

Prosjekter som har vært fokus på det siste året er oppgradering av gatelys, ny avløpspumpestasjon på Jaktøya og sanering av vann- og avløpsledninger i Lykkjvegen. Oppfølging av reguleringsplaner for ny gang- og sykkelveg langs Nævsvegen, og mellom Losenkrysset og Hermanstad. Deltakelse og gjennomgang av saneringsbehov og kapasitet av ledningsnett i forbindelse med sentrumsplan. Det er utredet muligheter for sanering ved Gresjmovegen, og igangsatt arbeider med hovedplan for vann og for avløp.

Det forventes fortsatt et meget stort påtrykk fra private utbyggere om å bygge ut boligområder. Oppfølging og gjennomgang av tekniske planer vil fortsatt være i fokus sammen med kommunens egne behov, både kortsiktig og langsiktig. Store og krevende oppgaver innenfor veg, vann og avløp vil påvirke kommunebudsjettet og avgiftsnivået. Det blir derfor viktig å få behandlet og vedtatt hovedplaner for disse fagområdene, slik at det blir forutsigbarhet for både avgiftsnivå og utviklingstakt i kommunen.

Nasjonale føringer og satsningsområder

Utbygging av E6 sør for Trondheim, berører Melhus i stor grad. Teknisk drift vil være involvert i planfasen og utbyggingsfasen, og denne utbyggingen vil pågå over flere år.

Klimaendringer er i fokus, og nye krav og retningslinjer pålegger oss til å endre lokale krav. Blant annet dimensjonering av vår infrastruktur, spesielt overvann.

Lokale trekk og vurderinger

Det er stor aktivitet i flere av kommunens tettsteder, og spesielt i Melhus sentrum. Når sentrumsplanen blir vedtatt, forventes et høyt påtrykk fra flere aktører som ønsker å igangsette utbygging i sentrum. Aktiviteten i sentrum vil påvirke trafikkmønster og eksisterende infrastruktur i stor grad. I tillegg vil planlagt utbygging av Gimse barneskole og ønske om en områdeplan for Brekkåsen, påvirke aktiviteten innfor teknisk sektor. Aktivitetsnivået de kommende årene i forhold til de utfordringer det er å skaffe og

beholde ressurser i enheten, er og vil være en oppgave som kan bli krevende.

8.5.4 Behov

Drift

Melhus kommune sitt vedtak om å være en profesjonell arbeidsgiver, gir forventninger om å ha et stort fokus på HMS i sin driftsorganisasjon. Innenfor Teknisk drift er det fokus på sikkerhet og arbeidsmiljø på utestasjonene. Det er gjennom vernerunder avdekket mange behov som det søkes forbedringer på, og kontinuerlig forbedringer gjennom strakstiltak og investeringstiltak blir en viktig oppgave.

Det arbeides mot å samle den operasjonelle driften til ett oppmøtested, med nødvendige fasiliteter som dekker dagens krav til HMS. Videre ivareta nødvendige garasjebehov for transportmidler og utstyr samt et fungerende beredskapslager.

Utbyggingsprosjekter

Teknisk drift har 5-6 prosjektledere for å gjennomføre egne prosjekter. Ut fra tilgjengelige ressurser, må vedatte, og igangsatte prosjekter gjennomføres etter en krevende prioritering. Følgende prioritering legges til grunn for videre arbeid:

Prioritet 1:

- Vann og avløp langs E6, Kvål-Melhus sentrum

Kommunen må følge opp entreprenørens prosjektering og gjennomføre egen prosjektering, i forbindelse med omlegging av infrastruktur (vann og avløp) når detaljprosjektering og bygging av ny E6 påbegynnes i 2019. God oppfølging kan redusere kommunens kostnader med omleggingen. Anlegg som ligger i eksisterende veggrunn må bekostes av ledningseier (kommunen), og det er derfor viktig at optimale løsninger benyttes og at en ser på helheten og at det bygges for fremtiden.

- Avløpsanlegg Jaktøya-Lerli-Kvammen

Overføring av spillvann fra Åsvegen og Kvammen med videre forbindelse til Løvset, er nødvendig i forhold til kapasitet på avløpsanleggene på Løvset. Utbyggingen på Løvset sammen med utbygging i Melhus sentrum, påvirker kapasiteten på eksisterende anlegg i sentrum og videre nedstrøms. Overføring via Lerli til Jaktøya frigjør kapasitet på eksisterende anlegg, som igjen påvirker tidpunktet for nådd kapasitet på eksisterende anlegg, spesielt i sentrum.

- Rønningstrøa høydebasseng

Høydebassenget er nødvendig for å sikre tilfredsstillende brannvannsdekning, trykk og mengde, til øvre deler av Løvset, samt mer stabil forsyning og sikkerhet til hele Løvsetområdet. Bassenget vil utløse videre utbygging av bl.a. Furuhaugen, Østerdalsvollen, Haugen og Gartnerihagen.

- Vann og avløpsanlegg Losenkrysset-Hermanstad

Oppfølging av prosjekteringsarbeidene med vann og avløpsanlegg må tas samtidig med detaljprosjektering av gang- og sykkelvegen. Videre må det sees i sammenheng med den videre utbyggingen på Hermanstad.

- Gatelys, lovpålagt energimåling

Nødvendig oppgradering av gatelysanlegg slik at all forbruksstrøm måles i henhold til pålegg fra NVE til alle kraftleverandørene. I tillegg vil eldre lysarmatur bli skiftet ut med LED-armatur på enkelte strekninger, slik at energiforbruket og vedlikeholdskostnader reduseres. Dette prosjektet vil pågå i hele perioden.

- Hovedplaner for vann og avløp

Det vurderes som viktig å gjennomføre en overordnet analyse av eksisterende anlegg og strategisk planlegging. Gode planverk vil være viktig for å få en felles forståelse (faglig og politisk) av hvilke prioriteringer som gjøres om fremtidige tiltak på vann- og avløpsanleggene i kommunen.

- Vann og avløpsanlegg i Melhus sentrum

Vurderingene som er gjennomført i forbindelse med områdeplanen for Melhus sentrum, utredes videre i 2019, for deretter å planlegge prioriteringer og utbyggingstakt til selve anleggsarbeidene. Prosjektering og utførelse vil fremkomme i ØHP 2020-2023.

Prioritet 2:

- Hovedvannforsyning til Melhus sentrum

Ny vannledning ned fra Gimse til Martin Tranmæls veg, planlegges som en hovedledning til sentrum i tillegg til eksisterende ledning i Gammelbakkane. Sistnevnte er en eldre ledning av asbestsement. En ønsker å redusere risikoen for et brudd på denne ledningen i forbindelse med utbygging av ny Gimse barneskole. Et brudd/skade på denne ledningen vurderes å kunne gi store skader og konsekvenser. Ved å sikre forsyning til sentrum i dette området, vil en redusere sannsynligheten for skader og svikt i forsyningen nå arbeidene startes opp med bygging av ny Gimse barneskole.

- Gåsbakken avløpsrenseanlegg

Nylig gjennomførte tilstandsvurdering av eksisterende avløpsanlegg viser at anlegget er modent for rehabilitering. Tilstandsvurderingen viser videre at anleggets dimensjonering ikke er tilpasset ytterligere tilkoblinger, ut over dagens belastning. En oppgradering vil medføre muligheter til flere tilknytninger og mindre forurensing av resipient.

- Avløpssanering Korsvegen etappe 2

En strekning med en spillvannsledning som fungerer dårlig. Store innlekkinger av fremmedvann som tar all kapasitet i ledningsnett og medfører forurensing av resipient. Utbedring av denne strekningen medfører økt kapasitet på hovedledningen inn mot renseanlegget og selve renseanlegget. Ringvirkningene er økt kapasitet til avløpsanlegget, slik at planlagte boligfelt som Sandbakken og Bøveråsen, kan knytte seg til det offentlige avløpsanlegget.

- Sanering av vann og avløpsledninger i Varmbo boligområde

Avløpsanleggene i Varmbo boligfelt er av svært dårlig kvalitet. Det er mye innlekking av fremmedvann i spillvannsnett, og mye forurenset kloakk i overvannsnett. Gjennomføring av prosjektet vil medføre reduserte overføringskostnader til Høvringen renseanlegg og mindre forurensing til Varmbobekken.

- Ny driftssentral for Teknisk drift på Hofstad

Samlokalisering av uteseksjonen til Teknisk drift gir flere positive ringvirkninger. Det frigjøres plass til Gauldal Brann- og Redning IKS (GBR IKS) ved Søregegen 2, samle rør- og delelager til vann og avløp på ett sted, tilfredsstillende (HMS) oppmøtelokaler til de ansatte.

8.6 Mål for sektoren

8.6.1 Samfunn

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha et levende lokaldemokrati					
Melhus kommune skal føre en bærekraftig og langsiktig miljø-,	Redusere energiforbruket	Reduksjon i energiforbruket	0 %		-1 %
	Bidra til at beiteressursene som ligger i innmark og	Antall SMIL-saker til rydding av gammel kulturmark			2

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
klima- og energipolitikk	utmark tas i bruk slik at andelen egenprodusert for økes og at kulturlandskapet åpnes opp slik at kulturverdiene og naturmangfoldet ivaretas.	Oppgradering og etablering av turstier etablert i kulturlandskapet i samarbeid med grunneier og lag/organisasjoner.			2
		daa med tilskudd til drenering av dyrka jord			100
	Rehabiliterer spredte avløpsanlegg for å bedre tilstanden i vann og vassdrag	Ant anlegg rehabilitert (ferdigattest)		31	80
	Unngå forurensing fra oljeutskillere gjennom regelmessig tilsyn	% virksomheter med årsrapport			100 %
		Ant tilsyn i %			100 %
	Kommunestyret ber rådmannen ta utgangspunkt i FNs bærekraftsmål og bruke dem som rammeverk ved neste rullering av kommuneplanens samfunnsdel.	Vurderes ved neste rullering			
	Ha gode rutiner for tilsyn/miljøovervåking				
	Rullere klima og energiplanen				
	Rullere miljøplanen				
	Redusere fremmedvannsandelen i spillvannsnettet				
Melhus kommune skal ha tilfredsstillende samfunnssikkerhet og beredskap	Kommunen skal gjennom et helhetlig og systematisk arbeid, ROS-analyser og øvelser bidra til at samfunnssikkerhet og beredskap integreres i all kommunal virksomhet og planlegging				
	Følge opp vedtatt strategi for tilsyn i byggesaker	Antall gjennomførte tilsyn byggesak.		3	10
	Vannforsyningens lekkasjeandel skal reduseres				
Melhus kommune skal legge til rette for utvikling og vekst i hele kommunen	Gjennomføre gjeldende planstrategi				
	Revidert hovedplan for vann og avløp				
	Revidert trafiksikkerhetsplan				

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha et aktivt jordvern	Kommunen skal bidra til at det nasjonale jordvernmålet nås, ved en sterk begrensning i omdisponering av fulldyrka jord.(Landbruksplanen)	Ant dekar omdisponert areal; jordlov (KOSTRA)		4	15
		Ant dekar omdisponert plan- og bygningslov (KOSTRA)	174,9		20
Melhus kommune skal ha en aktiv næringspolitikk	Sikre god samhandling mellom Melhus kommune og eksterne aktører innen næringsarbeidet				
	Bidra til å gjøre Melhus kommune til en aktiv næringslivskommune				
	Jordbruksarealet i Melhus skal ivaretas og sikres, og om mulig økes som grunnlag for økt matproduksjon i både korn- og husdyrproduksjonene (melk, kjøtt, egg).				
	Volumproduksjonene våre innen melk, kjøtt og korn skal videreutvikles og økes	Antall investeringssaker til fornying av driftsbygninger som går til Innovasjon Norge			4
	Økt verdiskaping sikres gjennom satsing på videreforedling og utvikling av matmangfoldet, med basis i bærekraftige produksjoner og god dyrevelferd	Antall nyetableringer innenfor mat- og reiselivsopplevelser i Melhus.			
	Landbruket i Melhus skal være ei attraktiv næring for yrkesutøvere med høg kompetanse	Antall kurs / møter / fagdager med faglig oppdateringer og kompetanseheving			2
	Legge til rette for et lønnsomt og bærekraftig drevet skogbruk, bedre tilgjengelighet til skogressursene, og konkurransedyktige verdikjeder	Antall skogdager og kurs for skogeiere			2
		Antall skogsvegsaker som bygges / oppgraderes med offentlig tilskudd			1
Antall bioenergitiltak med tilskudd fra Innovasjon Norge				1	

8.6.2 Organisasjon

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus skal være en profesjonell og attraktiv arbeidsgiver	Kommunen skal ha et sykefravær på under 7%	Langtidsfravær		2,8 %	4,5 %
		Totalt fravær		4,6 %	7 %
	Ansette lærlinger drift	Antall lærlinger	0	0	
Melhus kommune skal ha en fleksibel og endringsdyktig organisasjon med motiverte, engasjerte og modige medarbeidere	Etter gjennomført medarbeiderundersøkelse skal to faktorer prioriteres av HMS-utvalget for særskilt oppfølging i perioden fram mot neste medarbeiderundersøkelse.	2 indikatorer fra 10-faktor velges, og følges opp på den enkelte enhet			2 %

8.6.3 Tjenester

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal være tilgjengelig og brukerorientert	Digitalisere tjenester med utgangspunkt i brukernes behov - prosjekt "Smartere Melhus"				
	Kort responstid ved bestilling av forhåndskonferanser	Ant dager gjennomsnittlig responstid		11	10
	Alle skal ha fått sitt første svar på alle byggesøknader innen tre uker	Ant dager responstid første svar byggesa		12	21
Melhus kommune skal ha gode, tilpassede tjenester til barn/unge, voksne og eldre	Gjennomføre og bruke brukerundersøkelser i forbedringsarbeidet for den enkelte tjeneste	Resultat for brukere brukerundersøkelse byggesak	4,1	4,1	3,9
	Riktig bemanning i forhold til antall saker. Effektiv og korrekt saksbehandling .	Antall søknader med overskredet lovpålagt frist 12 uker (KOSTRA C2 c)	17	1	0
		Gjennomsnittlig saksbehandlingstid byggesak (oppdragsliste)	32,9	21,4	25
		Antall dispensasjonssaker med overskredet lovpålagt saksbehandlingstid (oppdragsliste)		0	0
		Gjennomsnittlig saksbehandlingstid private forslag til detaljregulering (KOSTRA)	327		250
		Gjennomsnittlig saksbehandlingstid opprettelse av grunneiendom			55

8.6.4 Folkehelse

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal være en foregangskommune innen folkehelsearbeid	Sørge for kunnskapsbasert folkehelsearbeid i organisasjonen				
	Folkehelseaspektet skal reflekteres i alt utviklingsarbeid og tjenesteproduksjon	Standardheving av bygningsmassen. mill.kr./år. Vedlikeholdsplan	9	8	
	Slutføre friluftspan				
Melhus kommune skal være blant de fremste på forebyggende arbeid	Tilrettelegging for arbeidstrening- og praksisplasser	Antall plasser for arbeidsutprøving og praksis på forespørsel fra NAV, flyktningetjenesten og andre	11		
Melhus kommune skal legge til rette for at innbyggerne aktivt deltar i samskapingen av egne livsvilkår og lokalsamfunn	Benytte Ressursgruppe folkehelse til å komme i dialog med befolkningen om folkehelseutfordringer				
	Bruke frivillighetssentralen som arena for innbyggerdialog og aktivitet overfor særskilte grupper				

8.6.5 Økonomi

Overordnet mål	Delmål	Måleindikator	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2019
Melhus kommune skal ha en sunn kommuneøkonomi	Holde tildelt netto budsjett	Prosentvis avvik fra budsjett totalt		0 %	0 %
Melhus kommune skal gi effektive tjenester på rett nivå	Bedre digital samhandling mellom kommunen og innbyggerne				
	Driftsutgifter pr. kvadratmeter bygg	KOSTRA, tabell 07142 eiendomsforvaltning for utvalgte kommunale formålsbygg-nøkkeltall (K). Utgifter til drift i kommunal eiendomsforvaltning pr. kvadratmeter- Enhet kroner. Mål: 2018 EKG07 kostragruppe 07	549		

8.7 Budsjettall

Nedenfor er en oppstilling over hvordan sektorens og enhetenes rammer er endret over tid.

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2 tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Plan og utvikling administrasjon	0	1 356	1 261	1 445	184
Arealforvaltning	8 137	8521	8 734	8 645	-89
Bygg og eiendom	42 627	41863	41 912	44 380	2 468
Teknisk drift	10 429	10 480	10 569	11 406	837
Plan	11 202	6 942	6 961	7 120	159
Plan og utvikling	72 395	69 162	69 437	72 996	3 559

Endringen fra prognose 2 tertial 2018 til budsjett 2019 kan spesifiseres ytterligere i fire delkomponenter: lønns- og pris- (og brukerbetalings-) justering, rammeflyttinger mellom sektorer / enheter (null-spill), omstillingstiltak som rådmannen foreslår (se nedenfor) samt øvrige konsekvensjusteringer (business as usual). Omstillingstiltakene legges fram til politisk behandling med egne beskrivelser og tallfesting, se nedenfor.

	Endring fra 2018 til 2019	Lønn, pris og inntekts - justering	Rammeflytting	Øvrige konsekvensjusteringer	Omstillingstiltak	Tiltaksnr.
Plan og utvikling administrasjon	184	3		181		
Arealforvaltning	-89	-9		-80		
Bygg og eiendom	2 468	985		1 483		
Teknisk drift	837	122		715		
Plan	159	6	192	-1 162	1 123	011,012,053-057
Plan og utvikling	3 559	1 107	192	1 137	1 123	

Sektorens budsjetter kan også spesifiseres på hovedposter som følger:

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2.tertil 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
Lønn og sos utg	66 399	65 720	66 768	67 995	1 227
Andre driftsutgifter	59 432	49 923	60 470	56 214	-4 256
SUM UTGIFTER	125 832	115 643	127 238	124 209	-3 029
Inntekter	-55 691	-46 480	-57 927	-51 213	6 714
NETTO UTGIFT	72 395	69 163	69 438	72 996	3 558

Kommentarer til budsjett-endringene:

Budsjettet for 2019 er i hovedsak viderføring av prognosen for 2. tertial 2018. De vesentligste endringene er:

- Økte utgifter med ny innkjøpsavtale på renholdsartikler.
- Endret FDV hos Bygg og Eiendom da de tar ibruk nye kommunale boliger.
- Bortfall av tiskudd fra fylkeskommunene for drift av gatelys lang fylkeseg.
- Rammeflytting mellom plan og personal for juriststilling
- Ny stilling og økte konsulenthonorarer for plan-arbeidet

Oversikt over antall årsverk slik de foreligger i budsjettssammenheng:

Enhet	Årsverk 2018	Årsverk 2019	Endring
Plan og utvikling administrasjon	1,0	1,0	0,0
Bygg og eiendom	72,4	71,7	-0,7
Arealforvaltning	11,8	12,0	0,2
Arealforvaltning, selvkost	7,4	7,5	0,1
Teknisk drift	8,5	9,8	1,3
Teknisk drift, selvkost	19,0	20,6	1,6
Plan	8,1	6,1	-2,0
Eiendomsskatt	1,2	1,0	-0,2
SUM Plan og Utvikling	129,4	129,7	0,3

Rapport over tiltak som er inkludert i budsjettet:

Tiltak	011: Oppfølging vedtatt planstrategi - planleggerstilling					
Beskrivelse	For å følge opp vedtatt planstrategi er det nødvendig med 1 ekstra stilling. 2019 dekkes gjennom fond. 2020 og fremover må dekkes gjennom rammeoverføring.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		773 192	773 192	773 192	773 192	3 092 768
Sum inntekter		-500 000	0	0	0	-500 000
SUM NETTO TILTAK		273 192	773 192	773 192	773 192	2 592 768

Tiltak	012: Oppfølging vedtatt planstrategi - Brekkåsen					
Beskrivelse	I forbindelse med oppfølging av vedtatt planstrategi må det kjøpes konsulent tjenester. Bruk av Brekkåsen-avsetning er hensyntatt i tallene					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		1 500 000	200 000	0	0	1 700 000
Sum inntekter		-950 000	0	0	0	-950 000
SUM NETTO TILTAK		550 000	200 000	0	0	750 000

Tiltak	053: Oppfølging plan - ferdigstilling sentrumsplan					
Beskrivelse	Det er behov for konsulent tjenester for ferdigstilling av sentrumsplanen					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		150 000	0	0	0	150 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0

Tiltak	053: Oppfølging plan - ferdigstillelse sentrumsplan					
SUM NETTO TILTAK		150 000	0	0	0	150 000

Tiltak	054: Oppfølging plan - snøscootertrase					
Beskrivelse	Det er behov for konsulent tjenester for å få laget denne planen					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	100 000	150 000	0	250 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		0	100 000	150 000	0	250 000

Tiltak	055: Oppfølging Plan - Samfunnsdel Planstrategi					
Beskrivelse	Det er behov for konsulent tjenester for å bidra i dette arbeidet					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		150 000	200 000	0	0	350 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		150 000	200 000	0	0	350 000

Tiltak	056: Oppfølging Plan - Kommuneplanens arealdel					
Beskrivelse	Det er behov for konsulent tjenester for å gjennomføre rullering av kommuneplanens arealdel. 600 av fond kommuneplan benyttes.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	1 000 000	1 000 000	0	2 000 000
Sum inntekter		0	-600 000	0	0	-600 000
SUM NETTO TILTAK		0	400 000	1 000 000	0	1 400 000

Tiltak	057: Oppfølging Plan - Kvål / Søberg / Lundamo / Hovin					
Beskrivelse	Det er behov for konsulent tjenester for å gjøre dette arbeidet					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		0	0	0	750 000	750 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		0	0	0	750 000	750 000

Rapport over øvrige tiltak som ikke er inkludert i budsjettet:

Tiltak	024: Driftsingeniør trafikksikkerhet					
Beskrivelse	Det er et behov for en ny stillingshjemmel- ingeniørstilling - ved gate og trafikksikkerhet. Behovet er å øke kapasiteten for å redusere saksbehandlingstid til sikringskjøring, økt gjennomføring av trafikksikkerhetsprosjekter og oppfølging av driftstiltak.					

Tiltak	024: Driftsingeniør trafiksikkerhet					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		661 433	661 433	661 433	661 433	2 645 732
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		661 433	661 433	661 433	661 433	2 645 732

Tiltak	060: Lundamo skole - utvendig maling					
Beskrivelse	-					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		600 000	0	0	0	600 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		600 000	0	0	0	600 000

Tiltak	061: Asfaltering av offentlige uteområder					
Beskrivelse	<p>ASFALTERING: Store deler av Melhus kommunes offentlige eiendommer har uteområder med dekke av asfalt. Denne begynner mange steder å gå i oppløsning og kummer kommer opp av bakken eller det graves rundt kummer som ligger i asfalten. I forbindelse med vintervedlikehold er dette en utfordring da både utstyr og kummer blir ødelagt. Det er høy kostnad med flytting av utstyr ved asfaltlegging slik at når det først gjøres bør større områder tas. Det bør avsettes årlige midler til asfaltering av kommunale eiendommer. Vi har i dag registrert 8-10 eiendommer der kvaliteten er kritisk både med tanke på ødeleggelser av kummer / brøyteutstyr ved vintervedlikehold og universell utforming og fremkommelighet. Det er kalkulert en kostnad på ca. 1,1 mill. kroner for å reasfaltere disse eiendommene.</p>					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		880 000	0	0	0	880 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		880 000	0	0	0	880 000

Tiltak	063: 1/2 Ingeniørstilling på Teknisk plan					
Beskrivelse	<p>Drift veg lønner en 1/2 ingeniørstilling ved avdeling Teknisk Plan fro at denne avdelingen skal kunne ta hånd om og følge opp vegfaglige spørsmål ved store planoppgaver, utbygginger, trafiksikkerhet og på overordnet nivå.</p>					
-	-					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		476 995	476 995	476 995	476 995	1 907 980
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		476 995	476 995	476 995	476 995	1 907 980

8.8 Selvkostbudsjett

Nedenfor presenteres budsjetter for de ulike selvkost-områder for planperioden:

Byggesaksbehandling:

Byggesaksbehandling - tjeneste 5301						
	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
SUM UTGIFTER	4 927 263	5 133 864	5 302 247	5 493 130	5 685 387	5 884 375
SUM INNTEKTER	-4 050 298	-5 133 864	-5 168 247	-5 493 130	-5 685 387	-5 884 375
NETTO UTGIFT	876 965	0	134 000	0	0	0
+ Avsetning til / -bruk av fond		134 000	-134 000	0	0	0
Subsidert av kommunekassen i 2017.		Prognosen for 2018 viser et lite overskudd (usikkert)				

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo byggesaksfond - 2510635	0	0	-134 000	0	0	0

Det legges opp til en gebyrøkning på 3,5 % pga lønns- og prisstigning. I tillegg er det budsjettert med bruk av et eventuelt overskudd innenfor området i 2018 for å nå selvkostmålet.

Prognosen for 2018 ligger an til et overskudd på 134 000,- som kan avsettes på fond, men tallene er usikre.

Kart- og oppmålingstjenester:

Kart og oppmålingstjenester - tjeneste 5302						
	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
SUM UTGIFTER	2 080 368	2 302 958	2 135 168	2 220 575	2 298 295	2 378 735
SUM INNTEKTER	-2 109 460	-2 302 958	-2 045 168	-2 220 570	-2 298 295	-2 378 735
NETTO UTGIFT	-29 092	0	90 000	0	0	0
+ Avsetning til / -bruk av fond	29 092		-90 000	0	0	0

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo kart -og oppmålingsfond - 2510630	-341 003	-370 094	-280 094	-280 094	-280 094	-280 094

Prognosen for inntekter i 2018 ligger klart under budsjettet og det ligger an til at vi må bruke av fond både i 2018 og 2019. I tillegg legges det opp til en gebyrøkning på 4 % pga lønns og prisstigning.

Plansaksbehandling:

Plansaksbehandling - tjeneste 5208						
	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
SUM UTGIFTER	2 916 182	3 072 357	1 609 208	1 673 576	1 732 151	1 792 776
SUM INNTEKTER	-1 372 575	-1 500 080	-1 558 413	-1 673 576	-1 732 151	-1 792 776
NETTO UTGIFT	1 543 607	1 572 277	50 795	0	0	0
+ Avsetning til / - bruk av fond		50 795	-50 795	0	0	0
Gikk med kr. 77.036,- i overskudd i 2017, men ble ikke avsatt på fond pga tidligere underskudd						

Endringen i budsjett fra 2018 til 2019 framkommer fordi vi har rendyrket selvkostområdet plansaksbehandling i 2019. Tjenesten er delt i plansaksbehandling utenfor selvkost og plansaksbehandling selvkost.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo plansaksfond - 2510627	0	0	0	0	0	0

Prognosen for 2018 ligger an til et overskudd og avsettes til fond i 2018. Årsaken er vakant stilling på plan deler av året. Det er budsjettet med bruk av dette overskuddet i 2019. I tillegg er det budsjettet med en gebyrøkning på 4%

Vannforsyning:

Det legges opp til lite avsetning og bruk av fond i perioden.

VANNFORSYNING						
	2017	Prognose 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Direkte driftsutgifter	13 578 490	11 745 058	12 972 130	13 361 294	13 762 132	14 174 996
Kalk.avskr. vann	4 636 528	4 612 500	4 914 002	5 120 912	5 494 585	6 042 797
Kalk. renter vann	2 246 771	2 316 816	3 166 676	3 456 051	3 668 617	3 822 758
Andel fellesutgifter vann	1 356 623	1 174 506	1 297 213	1 336 129	1 376 213	1 417 500
Inntekter	18 051 712	19 453 059	21 592 895	23 320 327	24 952 750	26 200 388
Interne renteinntekter	102 182	29 924	29 388	10 467	11 933	29 175
Overføring til kapital.regnskap						

VANNFORSYNING						
Netto	-3 664 517	-365 897	-727 737	56 408	663 135	771 512
Bruk av bundet dr.fond, vann	3 664 517	365 897	727 737	0	0	0
Avs. Til bundet dr.fond, vann	0	0	0	56 408	663 135	771 512

	IB-2017	IB-2018	IB-2019	IB-2020	IB-2021	IB-2022
Saldo vannfond-2510618	-5 160 718	-1 496 201	-1 130 304	-402 567	-458 974	-1 122 110

Avløp:

Det legges opp til bruk av fond for å redusere fondets størrelse.

AVLØP						
	2017	Prognose 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Direkte driftsutgifter	15 806 695	14 698 579	16 419 089	16 911 662	17 419 012	17 941 582
Kalk.avskr. avløp	7 897 605	7 659 206	8 043 224	8 938 615	9 466 053	9 277 646
Kalk. renter avløp	3 686 750	3 923 087	5 308 477	5 884 183	5 884 183	5 884 183
Andel fellesutgifter avløp	1 580 669	1 469 858	1 641 909	1 691 166	1 741 901	1 794 158
Inntekter	29 124 848	30 447 436	28 620 590	29 479 208	30 658 376	32 191 295
Interne renteinntekter	226 840	236 731	384 019	321 409	227 159	132 893
Overføring til kapital.regnskap						
Netto	379 970	2 933 437	-2 408 090	-3 625 010	-3 625 615	-2 573 383
Bruk av bundet dr.fond, avløp	0	0	2 408 090	3 625 010	3 625 615	2 573 383
Avs. Til bundet dr.fond, avløp	379 970	2 933 437	0	0	0	0

	IB-2017	IB-2018	IB-2019	IB-2020	IB-2021	IB-2022
Saldo avløpsfond - 2510621	-11 456 571	-11 836 541	-14 769 978	-12 361 888	-8 736 878	-5 111 263

Septikk:

Fondets størrelse tilsier at det vil bli vurdert å senke avgiftsnivået og bruke mer av fondet i perioden.

SEPTIK						
	2017	Prognose 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Direkte driftsutgifter	5 165 273	5 320 231	5 479 838	5 644 233	5 813 560	5 987 967
Kalk.avskr. Septik	0	0	0	0	0	0
Kalk. renter septik	0	0	0	0	0	0
Andel fellesutg. Septik	516 527	532 023	547 984	564 423	581 356	598 797
Inntekter	6 103 510	6 103 510	6 103 510	6 103 510	6 103 510	6 103 510
Interne renteinntekter	69 835	80 371	113 105	118 013	118 348	113 848
Netto	491 544	331 627	188 793	12 866	-173 059	-369 406
Bruk av bundet dr.fond, septik	0	0	0	0	173 059	369 406
Avs. Til bundet dr.fond, septik	491 544	331 627	188 793	12 866	0	0

	IB-2017	IB-2018	IB-2019	IB-2020	IB-2021	IB-2022
Saldo septikkfond-2510622	-3 527 010	-4 018 554	-4 350 181	-4 538 973	-4 551 840	-4 378 781

9 Virksomheter utenom kommunen

Nedenfor vises de ulike poster som føres på dette rammeområdet (tidligere benevnt som ramme 6). De største bidragene; til Gauldal Brann og Redning, samt til Melhus Kirkelig Fellesråd er nærmere omtalt i egne avsnitt.

	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Prognose 2.tertial 2018	Budsjett 2019	Endring fra 2018 til 2019
6000 Revisjon Midt-Norge IKS	1 147	1 193	1 193	1 193	0
6005 Sekretæriat for kontrollutvalget	360	371	371	357	-14
6010 Arbeidsgiverkontrollen	759	838	838	862	24
6030 Melhus kirkelig fellesråd	8 696	8 684	8 684	9 222	538
6040 Andre religiøse formål	347	295	295	345	50
6050 Driftstilskudd Prestgårdslånna	100	125	125	125	0
6051 Driftstilskudd Gamle Hovin	65	40	40	40	0
6060 Tilskudd til Gaula Natursenter	250	250	250	250	0
6062 Vertskommunesamarbeid, Rovdyr	30	30	30	30	0
6085 Vekst Melhus AS	0	0	0	566	566
6090 Galudal Brann og redning IKS	13 830	13 811	13 811	15 252	1 441
6095 Trondheimsregionen	361	438	438	398	-40
6097 Tilskudd til 17. mai arrangement i Nedre Melhus	20	20	20	20	0
6098 Tilskudd til næringsforeningen i Trheim avd Melhus	150	150	150	150	0
6100 Sagauka	449	442	442	442	-1
6101 Vannområdesekretariatet for Gaula	60	60	60	60	0
6102 Regionrådet Trondheim Sør	0	50	50	100	50
SUM	26 624	26 798	26 798	29 412	2 614

9.1 Gauldal brann og redning

Melhus kommune har mottatt følgende skriv etter behandling av budsjettet i representantskapsmøte:

"Budsjettforslag feiervesen:

Budsjettforslaget er basert på vedtak i Midtre Gauldal kommunestyre 20. september 2018, saksnr. 2018/29-4, hvor igangsetting av feiing og tilsyn for fritidsboliger ble vedtatt.

Det er forutsatt at fritidsboliger betaler gebyr med sats for besøk hvert 12 år i 2019 og at det ansettes en feier slik at feiervesenet blir i stand til å håndtere fritidsboligene.

Budsjettet for feiervesenet har de to siste årene vært for lite til å dekke de faktiske driftskostnadene. Dette skyldes at det har tatt tid å få vedtatt gebyrregulativ som også omfatter fritidsboliger. Det var i gebyrregulativene for 2017 og 2018 forutsatt en synergieffekt ved oppstart av feiing og tilsyn for fritidsboliger. Når dette ikke skjedde har inntektene blitt for lave. Budsjettalternativene er tilpasset slik at feierfondet gjenoppbygges over 3 år, etter at det kom i minus i 2017. Det negative fondet innebærer at feiervesenet delvis drives med lånte midler, fra egenkapitalen, noe som ikke er lovlig. Feiervesenet skal drives til selvkost.

Budsjettforslaget forutsetter at lærling tas inn andre halvår 2019. Ved etablering av selskapet var det forutsatt at det skal være en eller flere lærlinger til feierfaget og det er generelt stort behov for å utdanne feiere.

Gebyrregulativ for feietjenesten:

Det er laget utkast til gebyrregulativ som forholder seg til budsjettforslaget, se nedenfor.

Satsene for servicetjenester er foreslått økt med 5 %, etter at de ikke har vært oppjustert de siste årene. Satsen for informasjon til megler er økt noe mer, etter vedtak i representantskapet.

Gebysatsene for feiing og tilsyn må økes med 12 % i 2019, og deretter 5,5 % de to følgende årene, for å bringe feierfondet i pluss.

Budsjettforslag brann- og redningsvesen

Budsjettforslaget for brann- og redningsvesen er i tråd med økonomiplanen, med unntak av kostnader til opplæring og husleie. Budsjettforslaget innebærer en økning på 7,5 %, og de viktigste punktene for økning og endring gjennomgås her;

KOSTNADSØKNINGER:		Økning
Lønn til opplæring	176	1,9 %
Ordinær lønnsvekst	300	2,9 %
Sosiale utgifter	-42	-1,6 %
Husleie, energi og renhold	125	6,1 %
Avskrivninger	284	26,5 %
Kurskostnader	449	2,1 % (Av tot. budsj.)
Øvrige kostnader	195	4,7 %
Sum	1 687	

Lønnsvekst

Lønnskostnadene øker med 476'. Ordinær lønnsøkning er 2,9 % og lønn til opplæring utgjør 1,9 % av økningen.

Økningen i opplæringskostnader er nødvendig for å få gjennomført lovpålagte brannskolekurs, kurs i utrykningskjøring og sjåføropplæring.

Budsjettet for 2018 måtte revideres i januar 2018 etter at statstilskuddet til brannskolekurs falt bort. Derfor medfører det nå en utgiftsøkning å få på plass opplæringstiltakene igjen.

Det er budsjettet med 2 deltakere på befalskurs, kurs i utrykningskjøring og stipender til klasse C-kurs i

2019. Grunnkurs for brannkonstabler utsettes enda et år, til 2020, for å oppnå en jevnere budsjettering.

Sosiale utgifter

Sosiale utgifter går ned med 1,6 %. Det var i 2018 budsjettert med etterslep på pensjonskostnader, etter oppretting av feil i innrapporteringen av deltidsansatte i 2017.

Husleieøkning

Kostnad til husleie, energi og rengjøring øker fordi det bygges garderober og sosiale rom ved Singsås og Gåsbakken brannstasjon, etter at Arbeidstilsynet ga pålegg om det.

Økte avskrivninger

Avskrivningene øker knyttet til økte investeringer i henhold til investeringsplan.

Kurskostnader

For å kunne gjennomføre kurs må det på plass midler til praktisk gjennomføring og kjøp av kursplasser.

Øvrige driftsutgifter

Endringen i øvrige driftsutgifter skyldes i hovedsak justering for prisvekst og økte rentekostnader på grunn av investeringer.

Investeringer

Styret vedtok i Ssak 14/16, 22. september 2016, ny investeringsplan for perioden 2017 – 2020, som fulgte opp plan for perioden 2013 – 2016. Investeringsplanen ble revidert høsten 2017 for å få på plass terrengkjøretøy til feiervesenet. (Gjennomføres når feiing og tilsyn for fritidsboliger starter).

Investeringsplanen forutsatte anskaffelse av brannbil til Melhus brannstasjon i 2017 og branntankbil til Lundamo i 2018. Begge disse prosjektene er forsinket og gjennomføres i slutten av 2018 og i løpet av 2019. Øvrige prosjekter er gjennomført i henhold til plan.

Framover forutsetter planen anskaffelse av branntankbil og skogbrannenhet til Budal, mannskapsbil til Støren, befalsbil, en feierbil, termokamera og kamerautstyr i 2019. Avskrivningene i budsjettforslaget tar hensyn til investeringene."

9.2 Kirkelig fellesråd

Budsjettet for Kirkelig Fellesråd for 2019 inneholder en økning fra 2018 på kommunal deflator (2,8 %) samt et av to "tiltak", som ikke nådde opp i fjorårets budsjettbehandling, nemlig 0,5 stilling knyttet til kirker og gravplasser (kr 295'). Tiltaket om økt administrasjonsressurs er det ikke funnet rom for (se tiltak).

Rapport over tiltak som er inkludert i Rådmannens forslag til budsjett:

Tiltak	020: Kirker og gravplasser					
Beskrivelse	Jfr søknad av 26.sept 2018Det er ansatt 3,6 årsverk (kirketjenerstillinger) ved de 4 kirkene og 4 gravplassene i kommunen. Behovet for mer ressurs skyldes:-En betydelig arealutvidelse ved alle 4 gravplasser uten økning av stillingsressursene. -Flere innbyggere som utløser mer aktivitet(tilrettelegging og gjennomføring av begravelser, vielser, konsertaktiviteter m.m.).Antall begravelser har steget de siste årene jf. vedlegg tabell2. Iht. rådmannens demografiske framskrivning av innbyggertallet i kommunen er det høyst sannsynlig av utviklingen holder frem.- Skjerpning av HMS-krav. Tidligere kunne 1 person åpne og lukke en grav alene. Av sikkerhetsmessige årsaker må det nå være minimum 2 ansatte for å utføre denne jobben.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		295 000	295 000	295 000	295 000	1 180 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		295 000	295 000	295 000	295 000	1 180 000

Rapport over tiltak som ikke er inkludert i Rådmannens forslag til budsjett:

Tiltak	021: Kirkelig administrasjon					
Beskrivelse	Jfr søknad datert 26.9.2018 Økende Arbeidsmengde er knytte til:-Flere innbyggere som utløser flere oppgaver(registrering av begravelser, dåp, vielser, konfirmasjon, konsertaktivitet.-Flere kartleggings- og høringsuttalelser fra sentral og regionalt hold.-Mer krav til dokumentasjon tilknyttet investering og gjennomføring av prosjekt.-Økende krav til internkontroll, HMS og oppfølging av sykemeldte.					
-	-	2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum utgifter		236 000	236 000	236 000	236 000	944 000
Sum inntekter		0	0	0	0	0
SUM NETTO TILTAK		236 000	236 000	236 000	236 000	944 000

9.3 Andre områder

Her omtales øvrige områder som står opplistet i tabellen under kapittel 5.

De fleste områder er oppjustert med kommunal deflator (2,8 %), dog har revisjonen varslet at det ikke blir noen gebyrøkning det første året etter sammenslåingen av de to revisjonselskapene.

Tilskudd til Melhus Vekst, 566' har tidligere blitt ført under Helse og Velferd, men Rådmannen mener det er mer opplysende å føre dette under dette kapittelet, siden det er et heleid datterselskap av kommunen.

10 Investeringer, finansiering, gjeldsutvikling og rentekostnader

Melhus kommune har i utgangspunktet en relativt stor gjeldsbyrde - og står samtidig foran store investeringer innen barnehage- skole- og idrettsområdet. Vi har derfor viet et eget kapittel til dette emnet.

10.1 Investeringer og finansieringer

10.1.1 Total oversikt investeringsregnskapet

I tabellen nedenfor viser en samlet oversikt over finansieringsbehov og finansieringen av investeringsregnskapet for 2019 (grått) og for hele planperioden. I kapittel 10.1.2. og 10.1.3. omtales de enkelte investeringsprosjekter som inngår i disse summene. Det er regnet renter og avdrag for igangsatte prosjekter og nye prosjekter i planperioden basert på denne oversikten.

	Igangsatte prosjekter	Nye prosjekter	Budsjett 2019	2020	2021	2022
Finansieringsbehov, Melhus kommune ex selvkost	109 010	62 268	171 278	214 973	167 510	56 420
Finansieringsbehov, Melhus kirkelig fellesråd	5 766	5 208	10 973	0	0	0
Finansieringsbehov, selvkost-vann	23 850	4 700	28 550	29 900	15 500	9 500
Finansieringsbehov, selvkost-avløp	37 950	9 000	46 950	59 500	30 000	37 650
Finansieringsbehov, selvkost	130	0	130	0	0	0
Sum finansieringsbehov	176 706	81 175	257 881	304 373	213 010	103 570
Finansiering:						
Lån, bruk av memoria konto	-58 195	-100	-58 295	-5 500	-3 660	-14 250
Lån, nytt låneopptak	-76 715	-64 700	-141 415	-220 748	-178 948	-81 336
Kompensasjon for mva	-16 856	-12 975	-29 831	-39 995	-30 402	-7 984
Tilskudd	-6 750	0	-6 750	0	0	0
Andre overføringer fra andre	-1 110	-2 700	-3 810	-34 130	0	0
Mottatte avdrag formidlingslån	-3 843	0	-3 843	0	0	0
Bruk av disp fond	-5 505	-700	-6 205	-4 000	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 800	0	-1 800	0	0	0
Bruk av bundet inv fond	-266	0	-266	0	0	0

	Igangsatte prosjekter	Nye prosjekter	Budsjett 2019	2020	2021	2022
Overf. Fra driftsregnskapet	-5 667	0	-5 667	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-176 706	-81 175	-257 881	-304 373	-213 010	-103 570
Spesifisering av lån						
Melhus Kommunen ex selvkost						
Bruk av tidligere låneopptak	-14 304	-100	-14 404	-400	-160	-1 600
Sum nytt låneopptak	-54 670	-46 834	-101 504	-136 448	-136 948	-46 836
Sum bruk av lån	-68 974	-46 934	-115 908	-136 848	-137 108	-48 436
	0	0	0	0	0	0
Melhus kirkelig fellesråd	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere låneopptak	-161	0	-161	0	0	0
Nytt låneopptak	-3 845	-4 166	-8 011	0	0	0
Sum	-4 006	-4 166	-8 172	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Selvkost, vann	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere låneopptak	-19 350	0	-19 350	-100	-1 100	-2 200
Nytt låneopptak	-4 500	-4 700	-9 200	-29 800	-14 400	-7 300
Sum	-23 850	-4 700	-28 550	-29 900	-15 500	-9 500
	0	0	0	0	0	0
Selvkost, avløp	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere låneopptak	-24 250	0	-24 250	-5 000	-2 400	-10 450
Nytt låneopptak	-13 700	-9 000	-22 700	-54 500	-27 600	-27 200
Sum	-37 950	-9 000	-46 950	-59 500	-30 000	-37 650
	0	0	0	0	0	0
Selvkost	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere låneopptak	-130	0	-130	0	0	0
Nytt låneopptak	0	0	0	0	0	0
Sum	-130	0	-130	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere låneopptak	-58 195	-100	-58 295	-5 500	-3 660	-14 250
Sum nytt låneopptak	-76 715	-64 700	-141 415	-220 748	-178 948	-81 336
SUM bruk av lån 2019-2022	-134 910	-64 800	-199 710	-226 248	-182 608	-95 586

10.1.2 Investeringsprosjekter

I oversiktene nedenfor spesifiseres utgiftsbehovet for hvert enkelt investeringsprosjekt for hhv Melhus kommune, Melhus kirkelige fellesråd og de ulike selvkost-områdene. Tabellen er inndelt i kolonner for hhv *igangsatte prosjekter* som er bevilget tidligere og *nye prosjekter eller prosjekter som har behov for nye bevilgninger*. De enkelte nye prosjekter er nærmere omtalt i kapittel 10.1.3.

Investeringsprosjekter, Melhus kommune ex selvkost

Prosjekt	Prosjektnavn	Igangsatte prosjekter	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Levetid år
1226	Interkommunalt IT-samarbeid - felles investering	3 674	0	3 674	0	0	0	
1227	Digital samhandlingsplattform	1 613	0	1 613	0	0	0	
1228	GDPR og informasjonssikkerhet	706	0	706	0	0	0	
1229	Velferdsteknologi	1 513	0	1 513	0	0	0	
1230	Ny ERP løsning	0	1 250	1 250	1 563	0	0	10
1594	Ny Lundamo skole og barnehage og idrettsanlegg	958	0	958	0	0	0	
2308	Utrede barnehageløsning ved Rosmælen	0	0	0	500	0	0	
2313	Hølonda helsehus, utredning av ny demensavdeling	250	0	250	0	0	0	
2319	PAL-prosjekt	3 200	0	3 200	0	0	0	
2328	Ombygging Kroa eldresenter	1 778	0	1 778	0	0	0	
2337	Etablering av brakkeløsning Høyeggen skole	6 500	0	6 500	0	0	0	
2377	Garasje	540	0	540	0	0	0	
2400	Diverse investeringer bygg- og eiendom (vedtak 2018)	0	10 000	10 000	0	0	0	40
2385	Utvidelse til 6 avdelings barnehage ved Hovin bhg	1 200	0	1 200	0	0	0	
2388	Ny barnehage Korsvegen	36 500	9 000	45 500	0	0	0	40
2390	Ny barnahage Ler	0	0	0	0	0	0	40
2393	Velferdsteknologi Horg sykehjem	1 200	5 550	6 750	0	0	0	10
2397	Velferdsteknologi Buen sykehjem	0	0	0	4 425	0	0	
2401	Kjøp av kommunale boliger 2018	23 550	0	23 550	0	0	0	
2402	Nytt dørlåssystem Melhus Rådhus	1 000	0	1 000	0	0	0	

Prosjekt	Prosjektnavn	Igangsatte prosjekter	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Levetid år
2403	Nye bassenglys Buen bad	250	0	250	0	0	0	
2405	Utskiftning av el.kjel ved Buen omsorgssenter	0	1 250	1 250	0	0	0	20
2406	Meråpent bibliotek	250	0	250	0	0	0	
2409	Prosjektering av utfasing av eksisterende oljekjeler	350	0	350	0	0	0	
2416	Ny Gimse skole og idrettshaller	0	18 180	18 180	95 900	137 000	27 920	40
2418	Utskiftning av heiser	0	1 125	1 125	1 250	0	0	40
2419	Eid skole, forprosjekt	0	313	313	0	0	0	40
2420	Sykehjem, etablering av trådløst nettverk	0	1 500	1 500	0	0	0	10
2421	Forprosjekt boffelleskap	0	375	375	70 000	0	0	40
2422	Hovin skole, ombygging av klasserom	0	375	375	0	0	0	40
2423	Velferdsteknologi Hølonda sykehjem	0	0	0	1 400	0	0	
2422	Preststrøa barnehage - uteområdet og nytt kjøkken	0	680	680	0	0	0	
2428	Tambartun barnehage - uteområdet	0	655	655	0	0	0	
2428	Brannalarmanlegg i kommunale bygg	0	1 080	1 080	810	810	0	40
2429	Buen kjøkken, kjøle og fryseanlegg	0	1 000	1 000	0	0	0	40
2429	Tiltak mot granulat ved kunstgressbaner	0	875	875	0	0	0	
2436	Gimse ungdomsskole, diverse se liste	0	1 200	1 200	0	0	0	40
2438	Strandvegen barnehage - uteområdet	0	870	870	0	0	0	
2438	Gåsbakken skole, diverse se liste	0	625	625	0	0	0	40
2440	Flyfotografering	0	375	375	0	0	0	10
2441	Digitalisering av byggesak	0	500	500	0	0	0	10
2442	Kiosk tilknyttet kinosalen	0	475	475	0	0	-	40
2445	E-lås	0	875	875	0	0	-	10
2446	Nødstrøm Buen sykehjem	0	0	0	3 125	0	-	
2500	Uspesifisert Bygg og Eiendom	0	0	0	10 000	10 000	10 000	

Prosjekt	Prosjektnavn	Igangsatte prosjekter	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Levetid år
2500	Uspesifisert	0	0	0	5 000	5 000	5 000	
6705	Overflatevann Kvål sentrum	0	0	0	0	500	1 500	
6706	Overvann Søregga	0	0	0	0	200	0	
6707	Gang og sykkelveg, Nævsvegen	0	0	0	0	500	2 000	
6708	Bekkelukking Presttrøa-E6	0	0	0	0	0	2 000	
6709	Gang og sykkelveg, Hollum-Lete	0	0	0	0	0	0	
6812	Investeringsbehov maskinpark-teknisk drift	0	2 500	2 500	1 000	1 000	1 000	10
6813	Kregnesbakken	1 500	500	2 000	0	0	0	40
6818	Gang og sykkelveg Losenkrysset-Hermanstad	2 500	0	2 500	5 000	0	0	
6822	Lykkjvegen	300	0	300	0	0	0	
6825	Gatelys, energimåling	6 000	0	6 000	9 000	8 000	7 000	
6826	Plasthall Søregga	300	0	300	0	0	0	
6827	Sanering av bru nr 016 - Fremo bru	470	0	470	0	0	0	
6828	Snuplass, Lebergsvegen/Losavegen	0	0	0	500	1 500	0	
6830	Mindre trafiksikkerhetstiltak	600	600	1 200	0	0	0	40
6831	Driftssentral	0	0	0	0	0	0	40
6833	Erosjonssikring Stor-Trondsveg/Kroken	1 750	0	1 750	3 000	3 000	0	
6834	Klimatilpassing	500	0	500	0	0	0	
6836	Øvre Møllefoss bru	550	0	550	2 500	0	0	
6837	Klefstad bru	0	355	355	0	0	0	40
6838	Rød bru	0	185	185	0	0	0	40
9601	Formidlingslån	5 868	0	5 868	0	0	0	
9603	Egenkapital innskudd KLP	3 642	0	3 642	0	0	0	
		0	0	0	0	0	0	
	Årets finansieringsbehov	109 010	62 268	171 278	214 973	167 510	56 420	

Investeringsprosjekter, Melhus kirkelige fellesråd

Prosjekt	Prosjektnavn	Igangsatte prosjekter	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Levetid år
1604	Bårenedgang Melhus kirke	0	0	0	0	0	0	
1608	Horg kirkegård - støyskjerming	427	0	427	0	0	0	
1615	Utvidelse gravplass Flå	0	0	0	0	0	0	
1621	Melhus kirke - tilkobling fiber/internett	0	0	0	0	0	0	
1622	Melhus kirke - Varmestyringsanlegg m.m	533	0	533	0	0	0	
1624	Melhus kirke - rehabilitering	4 806	5 208	10 014	0	0	0	40
	Årets finansieringsbehov	5 766	5 208	10 973	0	0	0	

Investeringsprosjekter, selvkost-vann

Prosjekt	Prosjekt-navn	Igangsatte prosjekter	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Levetid år
5442	Reservevann (samarb.m. Trondheim)	2 000	0	2 000	0	0	0	
6001	Bagøyvegen - vann	0	0	0	0	900	2 000	
6003	Varmbo boligfelt - vann	3 000	0	3 000	5 000	0	0	
6009	Lundamo høydebasseng	500	0	500	0	0	0	
6010	Ler -Lundamo utskifting av eternittledning	0	0	0	0	0	1 000	
6015	Driftssentral teknisk drift - vann	0	0		0	0	0	
6016	Gimsvegen v/Rema - vannledning	0	0	0	500	0	0	
6017	Hovedforsyning Melhus sentrum (Ø/V)	2 900	0	2 900	1 500	0	0	
6021	Sonevannmåling	300	0	300	300	300	300	
6023	Eternittledning, Øye-Skanska	0	0	0	0	0	5 000	
6027	Eternittledning, Gammelbakkan	0	0	0	0	0	200	

Prosjekt	Prosjekt-navn	Igangsatt prosjekter	Nye prosjekter/n ye bevilg- ninger	Budsjet t 2019	Budsjet t 2020	Budsjet t 2021	Budsjet t 2022	Leveti d år
6029	Eternittledning, Søberg-Teigen	0	1 200	1 200	0	0	0	40
6031	Krisevanndunker	0	0	0	0	200	0	
6032	Vannkum Rye	700	0	700	0	0	0	
6035	Hovinåsen VPS	400	0	400	0	0	0	
6036	Rønningstrøa høydebasseng	850	0	850	2 000	10 000	0	
6037	Vannledning Lykkjivegen	300	0	300	0	0	0	
6038	Vannforsyning, Losenkrysset- Hermanstad	0	1 500	1 500	1 000	0	0	40
6039	Vannforsyning, Øvre Lyngen	1 000	0	1 000	0	0	0	
6040	Vannforsyning, Jaktøyen - Lerli - Kvammen	2 000	0	2 000	2 000	0	0	
6041	Sanering av vannledning, Gruva	0	0	0	0	100	1 000	
6043	Vannledning, Jaktøya Nordre	1 000	0	1 000	600	0	0	
6044	Rønningstrøa boligfelt - vann	400	0	400	0	0	0	
6045	Løvsettoppen boligfelt - vann	300	0	300	0	0	0	
6046	Brekkåsen - vannforsyningsområ det	200	0	200	0	0	0	
6047	Vannledninger E6, Melhus sentrum - Kvål	0	2 000	2 000	6 000	0	0	40
6050	Rønningstrøa VPS	0	0	0	2 000	0	0	
6051	Ledningsanlegg til Rønningstrøa HBS	0	0	0	0	4 000	0	
	Årets finansieringsbehov	23 850	4 700	28 550	29 900	15 500	9 500	

Investeringsprosjekter, selvkost-avløp

Prosjekt	Prosjekt-navn	Igangsatt te prosjekt er	Nye prosjekt er / nye bevilg- ninger	Budsjet t 2019	Budsjet t 2020	Budsjet t 2021	Budsjet t 2022	Leveti d år
6201	Bagøyvegen - avløp	0	0	0	0	1 500	1 500	
6204	Varmbo boligfelt -avløp	7 000	0	7 000	5 000	0	0	
6210	Spillvannsløsning motHøvringen renseanlegg	5 000	0	5 000	0	0	0	

Prosjekt	Prosjekt-navn	Igangsatt te prosjekt er	Nye prosjekt er / nye bevilg- ninger	Budsjet t 2019	Budsjet t 2020	Budsjet t 2021	Budsjet t 2022	Levetid år
6219	Bagøyvegenavløpsspumpe- stasjon	0	0	0	0	0	3 000	
6225	Avløpssanering Lersentrum	500	0	500	0	2 000	0	
6228	Driftssentral tekniskdrift, avløp	0	0	0	0	0	0	
6232	Gimsvegen v/Rema -avløp	0	0	0	1 000	0	0	
6240	Avløpsmodell avløp	500	0	500	0	0	0	
6241	AvløpsledningØysand-Klett	0	0	0	0	500	10 000	
6243	Spillvannsledning,Varmbube- kken-Hølbekken	2 000	0	2 000	0	0	0	
6244	AvløpssaneringKorsvegen etappe 2	3 200	0	3 200	0	0	0	
6245	Hovin RA,rehabilitering	250	0	250	0	0	0	
6246	Saneringsplan,Løvseth	300	0	300	0	0	0	
6247	Saneringsplan, Kvål	0	0	0	0	0	200	
6248	Saneringsplan, Øysand	0	0	0	0	0	250	
6250	Brekåsen avløpssone	200	0	200	0	0	0	
6252	Jaktøya APS	500	0	500	0	0	0	
6253	Spillvannsledning,Ler- Lundamo	0	0	0	0	0	500	
6255	Saneringsplan Hovin	0	200	200	0	0	0	40
6257	SpillvannsledningLer-Kvål	500	0	500	8 000	15 000	8 000	
6258	SpillvannsledningJaktøya nordre	1 900	0	1 900	0	0	0	
6260	AvløpssaneringTranmælsve- gen	0	0	0	0	400	5 000	
6261	AvløpssaneringLykkjvegen	300	0	300	0	0	0	
6262	Avløpsanlegg,Losenkrysset- Hermanstad	0	3 000	3 000	0	0	0	40
6263	Sanering Moavegen,Kvål	0	0	0	0	1 500	0	
6264	Avløpsanlegg, ØvreLyngen	1 700	0	1 700	0	0	0	
6265	Kvål vest, APS	100	0	100	0	0	0	
6266	Avløpsanlegg,Jagtøya-Lerli- Kvammen	2 800	0	2 800	7 000	0	0	
6268	Varmbubekken APS	2 500	0	2 500	0	0	0	
XXXX	Lerli APS	0	0	0	3 000	0	0	
XXXX	Kvammen APS	0	0	0	0	3 000	0	
6269	Rosmælen avløpssone	200	0	200	0	0	0	
6270	Gåsbakken RA	1 000	0	1 000	3 000	0	0	
6271	Avløp E6, Melhussentrum- Kvål	0	2 000	2 000	10 000	0	0	40
6272	Utskiftning av felleskummer, Hovinåsen	1 000	0	1 000	0	0	0	

Prosjekt	Prosjekt-navn	Igangsatt prosjekter	Nye prosjekter / nye bevilgninger	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Levetid år
XXXX	Kvål øst, avløp	0	0	0	0	0	3 200	
6274	Sanering LundadalenAPS	0	3 000	3 000	0	0	0	20
XXXX	Sanering Granmo APS	0	0	0	3 000	0	0	
XXXX	Sanering RønningenAPS	0	0	0	0	3 000	0	
6276	Avløpsanlegg, Meisvegen- Åsvegen	0	500	500	0	3 000	0	40
XXXX	Avløpssanering, Gruva	0	0	0	0	100	2 000	
6277	Avløpsanlegg, Litjlerlia	0	300	300	3 000	0	0	40
XXXX	Litlerlia APS	0	0	0	3 000	0	0	
XXXX	Sanering GulfossenAPS	0	0	0	0	0	2 000	
XXXX	Sanering Ler sentrumAPS	0	0	0	0	0	2 000	
	Årets finansieringsbehov	37 950	9 000	46 950	59 500	30 000	37 650	

Investeringsprosjekter, selvkost øvrig

Prosjekt	Prosjekt-navn	Igangsatt prosjekter	Nye prosjekter / nye bevilgninger	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Levetid år
5304	Digitalisering avarkiv, areal og teknisk - selvkost	130		130				
	Årets finansieringsbeho v	130	0	130	0	0	0	

10.1.3 Investeringstiltak

Investeringstiltak som er inkludert i budsjettet:

Følgende nye tiltak / tiltak er inkludert i budsjettet med hensyn til låneopptak og driftsvirkninger som belaster driftsregnskapet. Dette er en detaljspesifikasjon over prosjektene som står i kapittel 10.1.2, der prosjektnummeret er sammenfallende. Tall i dette kapittelet er i hele kroner.

Tiltak	022: Ny ERP løsning - prosjektnr. 1230				
Beskrivelse	Det er behov for en fellesløsning for lønn, reiseregninger, timeregistering, e-handel, innkjøp, budsjett og regnskap for å forenkle arbeidsprosesser. Med en enhetlig løsning kan informasjon gjenbrukes i flere fagprogrammer.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 250 000	1 562 500	-	-
Sum lån		-1 000 000	-1 250 000	-	-
Sum annet		-250 000	-312 500	-	-
Sum renter		9 275	37 611	55 738	49 437
Sum avdrag		25 000	131 250	225 000	225 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		34 275	168 861	280 738	274 437

Tiltak	026: Sykehjem, etablering av trådløst nettverk - prosjektnr. 2420				
Beskrivelse	Det er meldt stort behov for trådløst nettverk i sykehjemmene. Innføring av velferdsteknologiske løsninger utfordrer tilgang til trådløst nettverk. Ansattes arbeidsflater er mobile. Brukere har behov for tjenester via internett, og det er etterlyst tilgang for pårørende. Prisestimat pr. enhet/bygg: Buen 530, Horg 300, Flå 148, Hølonda 225. Kabling må også ses i sammenheng med etablering av sykesignalanlegg når det først skal trekkes kabler.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 500 000	-	-	-
Sum lån		-1 200 000	-	-	-
Sum annet		-300 000	-	-	-
Sum renter		11 130	31 220	27 860	24 500
Sum avdrag		30 000	120 000	120 000	120 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		41 130	151 220	147 860	144 500

Tiltak	049: Uspesifisert				
Beskrivelse	Dette er et tallmessig uttrykk for at det erfaringsmessig alltid dukker opp prosjekter i løpet av en fireårs-periode				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Sum lån		-	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000
Sum renter		-	46 594	184 116	318 137
Sum avdrag		-	31 250	156 250	281 250
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	77 844	340 366	599 387

Tiltak	065: Eid skole - forprosjekt - prosjektnr. 2419				
Beskrivelse	Det bør utarbeides et forprosjekt for å definere løsninger ved Eid skole. Det gjelder oppgradering av sløydsal, utvidelse av klasserom, garderobe for mellomtrinnet og ungdomsskolen. Sløydsalen er fra 1965, og bærer preg av det. Det er ikke gjort noe med sløydsalen siden den tid. Det forventes økning i antall elever, og dermed blir våre areal for små. Dette gjelder både klasserom og garderobes (to av fire rom). Mulige løsninger må vurderes, og kostnader må sees i forhold til dette. Vi har store kull, og da har vi for små garderobes. Her også må det sees på mulige løsninger. I dag må elever og ansatte gå gjennom 4. klasserom. Dette kan løses ved å lage en sammenhengende gang, men da må det gjøres om i forhold til et toalett. Tar hull i en teglvegg og bruker deler av et lagerrom.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		312 500	-	-	-
Sum lån		-250 000	-	-	-
Sum annet		-62 500	-	-	-
Sum renter		2 330	6 875	6 701	6 527
Sum avdrag		1 562	6 248	6 248	6 248
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		3 892	13 123	12 949	12 775

Tiltak	041: Gimse U.skole - diverse investeringstiltak - prosjektnr. 2436				
Beskrivelse	Ombygging av paviljongen: Paviljongen har vært diskutert i mange år og var tenkt som en midlertidig løsning. Nå er det akkurat skiftet tak sommeren 2018 så jeg regner med den skal bestå en stund til. Ift elevtall og størrelsen på klasserom på paviljongen må det gjøres om fra 2 knøttsmå og 2 kjempedigre klasserom (areal) til 4 el. 5 funksjonelle klasserom. Flytting av vegger osv. Ved en ombygging trengs det også en gjennomgang av varme/ventilasjon/isolasjon mm. som også er dårlig pr. idag. -Strøm: Gjennomgang av kurser/strømproblematikk/støpsler i klasserom. Dette har tvunget seg fram gjennom Melhus kommune sin innføring av 1-1 pc'er for elevene. Gjelder bla ved lading av pc'er i skap og lading av pc'er i undervisningssituasjonen.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 200 000	-	-	-
Sum lån		-960 000	-	-	-
Sum annet		-240 000	-	-	-
Sum renter		8 946	26 404	25 732	25 060
Sum avdrag		6 000	24 000	24 000	24 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		14 946	50 404	49 732	49 060

Tiltak	068: Gåsbakken skole -forprosjekt - prosjektnr. 2438				
Beskrivelse	Ved gjennomgang av arealnorm i barnehagen ser vi at våre areal kan dekke 28 barn fordelt på stor og småbarn. Høsten 2019 forventes det at barnehagen huse mellom 38-40 barn. I dag har vi allerede 34 plasser. Barnehagen har ikke grovgarderober. Dagens garderober er for små og rommer ikke fremtidens barnetall. En reorganisering og en ny inngang til garderober for små og storbarn er nødvendig. Dagens pedagoger har ikke egne arbeidsplasser og en utvidelse av garderober kan dette planlegges ordnet. En garderobeutvidelse til skole bør sees i sammenheng med de andre byggeprosjektene. Dagens garderobe er full og har ikke kapasitet til flere elever. Det utarbeides et forprosjekt for å definere løsning.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		625 000	-	-	-
Sum lån		-500 000	-	-	-
Sum annet		-125 000	-	-	-
Sum renter		4 659	13 751	13 402	13 051
Sum avdrag		3 125	12 500	12 500	12 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		7 784	26 251	25 902	25 551

Tiltak	028: Hovin skole, ombygging av klasserom - prosjektnr. 2422				
Beskrivelse	Elevtall på Hovin skole stiger og vi får store utfordringer med klasserom/areal i løpet av de neste årene. Vi har sett på løsning innenfor eksisterende byggmasse. Ved å omgjøre auditorium og bibliotek til funksjonelle klasserom, så vil vi være bedre rustet til å ta imot den forventede elevtallveksten				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		375 000	-	-	-
Sum lån		-300 000	-	-	-
Sum annet		-75 000	-	-	-
Sum renter		2 796	8 251	8 041	7 831
Sum avdrag		1 875	7 500	7 500	7 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		4 671	15 751	15 541	15 331

Tiltak	064: Kiosk tilknyttet Kultursalen - prosjektnr. 2442				
Beskrivelse	Kultur og fritid ønsker å etablere en kiosk i tilknytning til foajeen i Rådhuset. Kiosken skal betjene publikum til arrangement i kultursalen. Pr. d.d. er det ikke et kiosktilbud og enheten går dermed klipp av mulige inntekter. Melhus kino har, på grunn av manglende fasiliteter, pr dd et meget begrenset kiosktilbud. Ved å gjøre investering i kioskfasiliteter vil man kunne øke inntjeningen til kinoen betraktelig. Hver kjøpte kinobillett gir i snitt en omsetning i kiosk på ca 50 kr.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		475 000	-	-	-
Sum lån		-300 000	-	-	-
Sum annet		-175 000	-	-	-
Sum renter		2 796	8 251	8 041	7 831
Sum avdrag		1 875	7 500	7 500	7 500
Driftskonsekvenser					

Tiltak	064: Kiosk tilknyttet Kultursalen - prosjektnr. 2442				
Sum netto driftskonsekvenser	Ansvar: Kultur- og fritid (20300)Tjeneste: Kino (2606)	-100 000	-120 000	-120 000	-120 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-95 329	-104 249	-104 459	-104 669

Tiltak	062: Ny Gimse skole inntil 450 elever - prosjektnr. 2416				
Beskrivelse	Økning av FDV fra gammelskolen til nyskolen				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		12 580 000	67 900 000	97 000 000	15 520 000
Sum lån		-10 064 000	-54 320 000	-77 600 000	-12 416 000
Sum annet		-2 516 000	-13 580 000	-19 400 000	-3 104 000
Sum renter		93 784	782 996	2 486 919	3 968 740
Sum avdrag		62 900	591 100	2 094 600	3 627 200
Sum driftskonsekvenser					4 268 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		156 684	1 374 096	4 581 519	11 863 940

Tiltak	061: Ny Gimse skole - riving av gammel skolen - prosjektnr. 2416				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	-	-	6 000 000
Sum lån		-	-	-	-4 800 000
Sum annet		-	-	-	-1 200 000
Sum renter		-	-	-	44 730
Sum avdrag		-	-	-	30 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	74 730

Tiltak	060: Ny Gimse skole - spillerflate nr. 1 - prosjektnr. 2416				
Beskrivelse	Dette er en påkostet hall med tribune og andre fasiliteter				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		5 600 000	28 000 000	40 000 000	6 400 000
Sum lån		-4 480 000	-22 400 000	-32 000 000	-5 120 000
Sum annet		-1 120 000	-5 600 000	-8 000 000	-1 280 000
Sum renter		41 748	331 959	1 034 375	1 645 206
Sum avdrag		28 000	252 000	872 000	1 504 000
Sum driftskonsekvenser					2 289 600
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		69 748	583 959	1 906 375	5 438 806

Tiltak	032: Preststrøa barnehage - utområdet og nytt kjøkken				
Beskrivelse	-Barnehagen har sikkerhetssand under huskestativ og lekeapparat på to lekeplasser (inndelt i 4) 190 m2 og 200 m2 tilsammen 390 m2. Sikkerhetssanden skal skiftes ut hvert tredje år, og det medfører en stor kostnad. -Nytt funksjonelt kjøkken som står til dagens krav til mathåndtering. Høyde og dybde på dagens benker er ikke standardmål som medfører ekstra belastning på rygg. Kjøkkenet trenger en ren sone/vaskesone, en arbeidssone til-Mangler navneskilt på vegg på bygget med belysning.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		680 000	-	-	-
Sum lån		-544 000	-	-	-
Sum annet		-136 000	-	-	-
Netto finansiering nye tiltak		-	-	-	-
Sum renter		5 069	14 963	14 581	14 200
Sum avdrag		3 400	13 600	13 600	13 600
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		8 469	28 563	28 181	27 800

Tiltak	042: Strandvegen barnehage - uteområdet				
Beskrivelse	-Fallunderlag på lekeplass: Pr. i dag brukes fallsand under lekeapparat. Dette er en stor kostnad, da det må fornyes hvert år. Sanden blir hard på vinteren, noe som fører til at lekeapparat, husker m.m. ikke kan benyttes. Fallmatter er mer holdbar og beskytter mot fallskader. Mattene gir et rent utemiljø, krever lite vedlikehold og varer lenge. Krever ordentlig grunnarbeid og god drenering. -Lavvo: Vi er opptatt av mye uteliv, men mangler en plass der vi kan beskytte barn mot vær og vind. I tillegg er det behov for en bålplass, slik at vi kan lage mat ute. Dette kan også være en alternativ møteplass for sosiale sammenkomster med foresatte. Med vegger, sittebenker og støpt gulv-Varme-ny del av barnehage: På 2 avdelinger er varmestyring et stort problem. På den ene avdelingen er det for kaldt, og på den andre for varmt. Vinduer og gulv er dårlig isolert. Vinter med stor variasjon i temperaturer er krevende. Det må enkelte dager settes inn byggørke for å få temperaturen forsvarlig i forhold til at barn skal oppholde seg der.-Gulvbelegg-nydel av barnehage: På den ene av avdelingene og kjøkken buler gulvbelegget seg flere plasser. Flere ganger har maler vært her og skjært opp og fylt med lim, men dette holder ikke. Det sprekker opp, og mye skitt legger seg i sprekke.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		870 000	-	-	-
Sum lån		-696 000	-	-	-
Sum annet		-174 000	-	-	-
Sum renter		6 486	19 143	18 655	18 168
Sum avdrag		4 350	17 400	17 400	17 400
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		10 836	36 543	36 055	35 568

Tiltak	030: Tambartun barnehage - uteområdet				
Beskrivelse	-Tambartun barnehage har et uteområdet som ikke er oppgradert. Vi har måttet ta ned dissestativ og ulike andre lekeapparater pga sikkerhet. Det som står igjen på uteområdet til barna er en sklie og en båt som ikke er -Ny trapp på enden av Revehiet (bytte ut ståltrapp)-Nytt inngangsparti Ørneredet (bytte ut ståltrapp)-Tetting av bordkledning Dyreskogen-Parkeringsplasser for ansatte den dagen Statsbygg				

Tiltak	030: Tambartun barnehage - uteområdet				
	selger området ved Kompetansesenteret. Nå parkerer ansatte ved kompetansesenteret. Vi er 28 ansatte pr dags dato, så behovet for en del parkeringsplasser vil være til stede den dagen de selger.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		655 000	-	-	-
Sum lån		-524 000	-	-	-
Sum annet		-131 000	-	-	-
Netto finansiering nye tiltak		-	-	-	-
Sum renter		4 883	14 411	14 046	13 679
Sum avdrag		3 275	13 100	13 100	13 100
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		8 158	27 511	27 146	26 779

Tiltak	005: Bevilgning - Barnehage Korsvegen - prosjektnr. 2388				
Beskrivelse	Estimert tilleggsbevilgning, eksaktbeløp kommer når ny anbudsrunde blir gjennomført. FDV virkning er økning fra gammel til ny barnehage.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		9 000 000	-	-	-
Sum lån		-8 000 000	-	-	-
Sum annet		-1 000 000	-	-	-
Sum renter		74 550	220 033	214 434	208 833
Sum avdrag		50 000	200 000	200 000	200 000
Sum driftskonsekvenser			375 693	751 385	751 385
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		124 550	795 726	1 165 819	1 160 218

Tiltak	050: Tiltak mot granulat ved kunstgressbaner - prosjektnr.				
Beskrivelse	Tiltak mot granulat fra kunstgressbanerMelhus kommune har etablert 4 kunstgressbaner på henholdsvis Flå, Lundamo, Hovin og Kvål. Idrettslagene har 1 bane på Korsvegen, 2 på Brekkåsen og 3 i Gruva i tillegg til en bane i Bankhallen. Det bør etablere siler i alle kummer rundt disse banene.Energi- og miljøkomiteen vedtok 15. februar 2018 innstillingen; Stortinget ber regjeringen innføre et regelverk, som sikrer at effektivt utstyr for oppsamling av gummigranulat fra eksisterende og nye kunstgressbaner tas i bruk med virkning fra 1. januar 2019. Saken skal opp til behandling, og dersom det blir et flertall i Stortinget, vil eiere av kunstgressbaner rundt om i Norge bli nødt til å gjøre tiltak for å hindre granulatflukt				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		875 000	-	-	-
Sum lån		-700 000	-	-	-
Sum annet		-175 000	-	-	-
Sum renter		6 492	18 211	16 251	14 291
Sum avdrag		17 500	70 000	70 000	70 000

Tiltak	050: Tiltak mot granulat ved kunstgressbaner - prosjektnr.				
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		23 992	88 211	86 251	84 291

Tiltak	072: Velferdsteknologi Buen sykehjem - prosjektnr. 2397				
Beskrivelse	Pasientvarslingsanlegg				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	4 425 000	-	-
Sum lån		-	-1 110 000	-	-
Sum tilskudd		-	-2 430 000	-	-
Sum annet		-	-885 000	-	-
Sum renter		-	10 295	28 877	25 769
Sum avdrag		-	27 750	111 000	111 000
Sum driftskonsekvenser			-649 593	-649 593	-649 593
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-611 548	-509 716	-512 824

Tiltak	007: Velferdsteknologi Horg sykehjem - prosjektnr. 2393				
Beskrivelse	Pasientvarslingsanlegget på Horg sykehjem er utdatert og under grensen til faglig forsvarlighet. Flere av anleggets dect-telefoner kobler ut og medfører at varsler fra pasienter ikke mottas av ansatte. Ansatte har også problemer med å motta varsler fra andre ansatte ved kritiske situasjoner. I tillegg har det vært utfordringer med at brannvarslingen ikke kommer frem til ansatte til enhver tid. Det er tidligere bevilget kr. 1 200 000,- ref. K-sak 78/17 prosjektnummer 2393 og dette beløpet tas inn i investeringsbudsjettet. Totalt investeringsbeløp blir derfor kr. 5 000 000,-. Eventuelt tilskudd fra Husbanken benyttes til ekstraordinær nedbetaling av lånet, det kan oppnås inntil 55% av godkjent anleggskostnad i tilskud				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		5 550 000	-	-	-
Sum lån		-1 740 000	-	-	-
Sum tilskudd		-2 700 000	-	-	-
Sum annet		-1 110 000	-	-	-
Sum renter		16 138	45 268	40 396	35 525
Sum avdrag		43 500	174 000	174 000	174 000
Sum driftskonsekvenser		50 000	50 000	50 000	50 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		109 638	269 268	264 396	259 525

Tiltak	012: Velferdsteknologi Hølonde sykehjem - prosjektnr. 2423				
Beskrivelse	Pasientvarslingsanlegg				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	1 400 000	-	-
Sum lån		-	-420 000	-	-

Tiltak	012: Velferdsteknologi Hølanda sykehjem - prosjektnr. 2423				
Sum tilskudd		-	-700 000	-	-
Sum annet		-	-280 000	-	-
Sum renter		-	3 895	10 926	9 750
Sum avdrag		-	10 500	42 000	42 000
Sum driftskonsekvenser			50 000	50 000	50 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		0	64 395	102 926	101 750

Tiltak	035: Buen Kjøkken - kjøle-og fryseanlegg - prosjektnr. 2429				
Beskrivelse	Kjøle og fryseanlegg Kjøkken BuenEksisterende anlegg er gammelt og preget av alderen. Det er ofte lekkasjer på kuldemediet og ofte andre reparasjoner.Når dette skjer kveld/natt er det vanskelig og dyrt å få ut servicemann. Dette kan medføre at varene på kjøle/fryselageret går tapt, utgjør en kostnad på kr 250.000,-Varer som har vært over oppgitte temperatur er ikke lov å tilberede og levere videre. Kjøkkenet er også beredskapslager for eventuelle kriser som kan oppstå. Buen leverer 150-300 måltider hver dag og er avhengig av at kjøle- og fryserom er i god stand				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 000 000	-	-	-
Sum lån		-800 000	-	-	-
Sum annet		-200 000	-	-	-
Sum renter		7 443	21 607	20 487	19 366
Sum avdrag		10 000	40 000	40 000	40 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		17 443	61 607	60 487	59 366

Tiltak	027: Forprosjekt , evt realisering av bofellesskap - prosjektnr. 2421				
Beskrivelse	Det er behov for en oppgradering av boligmassen ved Rådhusvegen bofellesskap. I den forbindelse vil det være behov for å etablere et forprosjekt, hvor det gjøres en vurdering av fremtidige muligheter for et oppgradert og utvidet bofellesskap på eksisterende tomt, samt en vurdering av utvidelse av boligmassen ved Sørtun bofellesskap. Det tas sikte på realisering av prosjektet i 2020. Det er forutsatt 45 % tilskudd fra Husbanken til tiltaket. Ved en samling av små bofellesskap til et større vil det være besparelser på bemanningen. Dette er tatt inn som en gevinst ved en eventuell realisering, slik at netto driftseffekt forventes å være omtrent i null.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		375 000	70 000 000	-	-
Sum lån		-300 000	-25 000 000	-	-
Sum tilskudd		-	-31 000 000	-	-
Sum annet		-75 000	-14 000 000	-	-
Sum renter		2 796	241 220	695 644	677 935
Sum avdrag		1 875	163 750	632 500	632 500
Sum driftskonsekvenser			-1 500 944	-1 500 944	-1 500 944
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		4 671	-1 095 974	-172 800	-190 509

Tiltak	057: E-lås - prosjektnr. 2445				
Beskrivelse	Gjelder mottakere av trygghetsalarmer, dette for å rasjonalisere drift med å unngå håndtering av fysiske nøkler				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		875 000	-	-	-
Sum lån		-700 000	-	-	-
Sum annet		-175 000	-	-	-
Sum renter		6 492	18 211	16 251	14 291
Sum avdrag		17 500	70 000	70 000	70 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		23 992	88 211	86 251	84 291

Tiltak	052: Snuplass Lebergsvegen /Losavegen - prosjektnr. 6828				
Beskrivelse	Bevilgning for 2019 kr. 1 500 000,- inkl. mva. Det er tidligere tildelt kr. 500 000,- inkl. mva. til prosjektering. Prosjektet er prioritert nummer 3 av prosjekter under Aksjon Skoleveg midler, i Trafikksikkerhetsplan 2015-2019. Det er ikke mulig å snu skolebuss i området uten å rygge. Dette utsetter skolebarna for nødvendig fare. Økt trafikk fra grustak i området og industriaktivitet ved Tekton AS, gjør det også utfordrende å snu i et vegkryss. En snuplass til busser med holdeplass for skolebarna er nødvendig for å øke sikkerheten både for skolebarn og kjørende. Det vil være et behov for å utarbeide en reguleringsplan for området. Reguleringsarbeidene gjennomføres i 2018 og etablering av anlegget planlegges utført i 2019. Anskaffelsene foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 40 år.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	500 000	1 500 000	-
Sum lån		-	-400 000	-1 200 000	-
Sum annet		-	-100 000	-300 000	-
Sum renter		-	3 727	22 184	43 726
Sum avdrag		-	2 500	17 500	40 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	6 227	39 684	83 726

Tiltak	024: Utskifting av heiser - prosjektnr. 2418				
Beskrivelse	Utskifting av heiser / plan for dette: Pr. i dag er vi kjent med gjennom vår sørvispartner på vare- og personheiser, at vi har 16 heiser som er eldre enn forventet levetid. Disse er det nå ikke mulig / begrenset mulighet for å skaffe deler til og derigjennom sikre at disse fortsatt kan holdes i drift. En av disse heisene er nå ute av drift og må erstattes med ny heis, videre må vi lage en plan for utskifting av de øvrige. Til dette planarbeidet trengs en heiskonsulent som kan bistå oss med kartlegging og beskrivelse av hvilke tiltak og innkjøp som må gjøres. En heis må erstattes snarest (på rådhuset), og det lages en plan for utskifting av de øvrige. Denne planen lages i 2019 og vil danne grunnlaget for prioritering inn mot neste økonomiplanperiode.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 125 000	1 250 000	-	-
Sum lån		-900 000	-1 000 000	-	-
Sum annet		-225 000	-250 000	-	-
Sum renter		8 387	34 072	51 627	50 297
Sum avdrag		5 625	28 750	47 500	47 500

Tiltak	024: Utskiftning av heiser - prosjektnr. 2418				
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		14 012	62 822	99 127	97 797

Tiltak	034: Brannalarmanlegg i kommunale bygg - prosjektnr. 2428				
Beskrivelse	Brannalarmanlegg: Melhus kommune har i våre bygg flere brannalarmanlegg der utstyret dvs. brannsentraler og detektorer er utgått på dato. Utstyret må oppgraderes/byttes da det ikke er reservedeler å få på de gamle BS-systemene til Autronica. Melhus kommune har 18 stk brannalarmanlegg som har dette systemet. Utbygging av brannalarmanlegget kan gjøres på flere måter. 1. bytt panelet - beholde sløyfene. Sløyfeenhetene kan da benyttes noen år til, evt. gradvis bytte ut sløyfe for sløyfe etter hvert som detektorer må byttes 2. Bytt panel og detektorer - beholde kabling. Sparer penger, må påregne noe ekstra kabling pga endring av plasseringer, detektorer, ekstra styrepanel etc. 3. Bytt hele systemet. Få et oppdatert, utbyttbart og fleksibelt anlegg, med maksimal sikkerhet og yteevne. Vi foreslår løsning 2 og har erfaringstall på at et system vil koste ca. kr 150.000,- inkl. mva. pr stk.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 080 000	810 000	810 000	-
Sum lån		-864 000	-648 000	-648 000	-
Sum annet		-216 000	-162 000	-162 000	-
Sum renter		8 051	29 803	47 021	57 746
Sum avdrag		5 400	25 650	41 850	54 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		13 451	55 453	88 871	111 746

Tiltak	045: Flyfotografering - prosjektnr. 2440				
Beskrivelse	1. Vi vil melde inn behov for flyfotografering gjennom geovekstprosjektet i 2019. Det er gjort en beregning på at Melhus kommunes andel vil ligge på ca 300.000,-. Da vil vi få oppdaterte ortofoto allerede september 2019. Ortofoto er til uvurderlig verdi i vår løpende saksbehandling. Investeringsbehovet i 2019 for oss er altså kr 300.000,-				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		375 000	-	-	-
Sum lån		-300 000	-	-	-
Sum annet		-75 000	-	-	-
Sum renter		2 782	7 804	6 964	6 124
Sum avdrag		7 500	30 000	30 000	30 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		10 282	37 804	36 964	36 124

Tiltak	018: Gatelys, energimåling - prosjektnr. 6829				
Beskrivelse	Lovpålagt krav, for 2019 er det tilstrekkelig med det som ble bevilget i 2018. Men det kreves nye bevilgninger hvert år frem til 2022.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	9 000 000	8 000 000	7 000 000
Sum lån		-	-7 200 000	-6 400 000	-5 600 000
Sum annet		-	-1 800 000	-1 600 000	-1 400 000
Sum renter		-	66 990	254 007	409 336

Tiltak	018: Gatelys, energimåling - prosjektnr. 6829				
Sum avdrag		-	90 000	440 000	750 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	156 990	694 007	1 159 336

Tiltak	010: Investeringsbehov - maskinpark - prosjektnr. 6812				
Beskrivelse	<p>• Tilleggsbevilgning for 2019 – kr. 2 500 000,- inkl mva. • Det er tidligere bevilget kr. 5 473 000,- i K-sak 118/16, økonomi- og handlingsplan 2017-2020 • Planlagte investeringer i 2019 er: Lastebil med krokloft – 2 250 000,- inkl mva • Dumperkasse og maskinflak til krokloft – 250 000,- inkl mva • Salg av Deutz Fahr 7250TTV traktor vil være med på å finansiere innkjøp av lastebil og nødvendig utskifting av annet redskap som nye sandstrøere, snøfreser, skjær og ploger. • Innbyte av NH6070 er ikke utført i 2018 da denne har en stor og nødvendig reparasjon hengende over seg. Reparasjonen vil koste ca 160 000,-. Selv ved fratrukk av denne summen i utropsprisen er det ingen interesse i markedet. Her vurderes det å reparere for å kunne bruke kjøretøyet selv eller selge det i komplett tilstand.</p>				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		2 500 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Sum lån		-2 000 000	-800 000	-800 000	-800 000
Sum annet		-500 000	-200 000	-200 000	-200 000
Sum renter		18 550	59 453	74 667	87 640
Sum avdrag		50 000	220 000	300 000	380 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		68 550	279 453	374 667	467 640

Tiltak	020: Klefstad bru - prosjektnr. 6837				
Beskrivelse	<p>Utskifting av kjøredekk av tre på Klefstad bru (#008) Bevilgning for 2019 kr 355.000,- inkl mva. Vedlikeholdet er nødvendig da slitelag i tre bærer preg av betydelig råte og oppflisningsskader, og bør byttes snarest. Mye grus på slitelag bør fjernes. Jamfør bruinspeksjon av oktober 2017. Vedlikeholdet foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 20 år</p>				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		355 000	-	-	-
Sum lån		-284 000	-	-	-
Sum annet		-71 000	-	-	-
Sum renter		2 642	7 670	7 272	6 875
Sum avdrag		3 550	14 200	14 200	14 200
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		6 192	21 870	21 472	21 075

Tiltak	021: Rød bru - prosjektnr. 6838				
Beskrivelse	<p>Utskifting av kjøredekk av tre på Rød bru (#005) Bevilgning for 2019 kr 185.000,- inkl mva. Vedlikeholdet er nødvendig da slitelag i tre bærer preg av betydelig råte og oppflisningsskader, og bør byttes. Mye grus på slitelag bør fjernes. Rekkverk har en del skader og må også byttes. Jamfør bruinspeksjon av oktober 2017. Vedlikeholdet foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 20 år</p>				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		185 000	-	-	-

Tiltak	021: Rød bru - prosjektnr. 6838				
Sum lån		-148 000	-	-	-
Sum annet		-37 000	-	-	-
Sum renter		1 377	3 997	3 788	3 583
Sum avdrag		1 850	7 400	7 400	7 400
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		3 227	11 397	11 188	10 983

Tiltak	046: Forprosjekt digitalisering av byggesak - prosjektnr. 2441				
Beskrivelse	I forbindelse med eventuelt regnskapsoverskudd bes rådmannen om å prioritere digitalisering av byggesak slik at e- byggesak kan innføres i Melhus kommune. Arbeidet med innføring av e-byggesak startes opp i løpet av 2018. Det vil være naturlig å kontakte Trondheim kommune da de har erfaring med innføring av e - byggesak. Vi er nå i dialog med Midtre Gauldal og Skaun kommune om å eventuelt ansette en felles prosjektleder for å få gjort de nødvendige avklaringene i forbindelse med anskaffelse og implementering av e- byggesak. Kontakten med Trondheim kommune har vist at dette arbeidet ikke er noe quick-fix og vi har ikke ressurser til å gjøre dette innenfor den bemanningen vi har. Det må derfor avsettes ressurser i 2019 for å få dette på plass. Driftskostnadene av dette kommer inn under selvkost, og eventuell gebyr økning må vurderes.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		500 000	-	-	-
Sum lån		-500 000	-	-	-
Sum renter		4 637	13 008	11 608	10 207
Sum avdrag		12 500	50 000	50 000	50 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		17 137	63 008	61 608	60 207

Tiltak	063: Bevilgning Utskiftning av el.kjel ved Buen omsorgssenter - prosjektnr. 2405				
Beskrivelse	Gravearbeid er utført. Ekstra kostnader med graving medfører en forventet økning av utgifter med kr 700 000, og ny varmesentral bidrar til ytterligere et økt behov for kr 1 000 000 i forhold til bevilgning. Varmesentralen var kalkulert til kr 970 000 av rådgiver, men liten konkurranse om anbudet medførte at laveste anbud er på kr 1 900 000 eks mva.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 250 000	-	-	-
Sum lån		-1 000 000	-	-	-
Sum annet		-250 000	-	-	-
Sum renter		9 319	27 503	26 804	26 104
Sum avdrag		6 250	25 000	25 000	25 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		15 569	52 503	51 804	51 104

Tiltak	058: Nødstrøm Buen sykehjem - prosjektnr. 2446				
Beskrivelse	Pr. i dag er det installert nødstrøm på noen utvalgte kurser og er nokså begrenset. På grunn av endret drift / oppmøtested ved evakuering vil det nå være behov for nødstrøm i alle avdelingene.				

Tiltak	058: Nødstrøm Buen sykehjem - prosjektnr. 2446				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	3 125 000	-	-
Sum lån		-	-2 500 000	-	-
Sum annet		-	-625 000	-	-
Sum renter		-	23 297	68 761	67 010
Sum avdrag		-	15 625	62 500	62 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	38 922	131 261	129 510

Tiltak	071: Uspesifisert Bygg og Eiendom				
Beskrivelse	I likhet med tidligere pr tas det inn 10 mill kr pr år til Bygg og Eiendoms oppgradering av bygningsmassen				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Sum lån		-	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Sum renter		-	93 188	368 230	636 272
Sum avdrag		-	62 500	312 500	562 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	155 688	680 730	1 198 772

Tiltak	003: Bevilgning - diverse investeringer Bygg og Eiendom - prosjektnr. 2400				
Beskrivelse	Dette er siste året av investeringer som følge av tilstandsanalysen av kommunale bygg.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		10 000 000	-	-	-
Sum lån		-8 000 000	-	-	-
Sum annet		-2 000 000	-	-	-
Sum renter		74 550	220 033	214 434	208 833
Sum avdrag		50 000	200 000	200 000	200 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		124 550	420 033	414 434	408 833

Tiltak	073: Overflatevann Kvål sentrum - prosjekt 6705				
Beskrivelse	Det er nødvendig med en tilleggsbevilgning på kr 2.000.000,- for å fullføre arbeidet med overflatevann i Kvål sentrum.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		0	0	500 000	1 500 000
Sum lån		0	0	-500 000	-1 500 000
Sum renter		0	0	4 659	27 729
Sum avdrag		0	0	3 125	21 875
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		0	0	7 784	49 604

Tiltak	009: Gang og sykkelveg Nævsvegen - prosjektnr. 6707				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	-	500 000	2 000 000
Sum lån		-	-	-400 000	-1 600 000
Sum annet		-	-	-100 000	-400 000
Sum renter		-	-	3 727	25 911
Sum avdrag		-	-	2 500	20 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	6 227	45 911

Tiltak	090: Bevilgning - Mindre trafiksikkerhetstiltak prosjektnr. 6830				
Beskrivelse	<p>• Det bevilges for 2019 – 600 000,- inkl mva• Det ble bevilget i Ksak 118/16 1 500 000,-• Prioritering av disse midlene ble vedtatt i sak 12/17. • Det har kommet krav fra sektormyndigheter om geotekniske undersøkelser i prioritert nummer 5 – reguleringsplan for gang- og sykkelveg Vollmarka.o Kostnadene med en slik undersøkelse er ikke innkalkulert i kostnadene med en reguleingsplan. • Anskaffelsen foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 40 år.Ferdig regulert våren 2019. Behov for en tilleggsbevilgning på 500 000,- Økning på grunn av geotekniske undersøkelser og økt regulert område.</p>				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		600 000	-	-	-
Sum lån		-480 000	-	-	-
Sum annet		-120 000	-	-	-
Sum renter		4 473	13 202	12 866	12 530
Sum avdrag		3 000	12 000	12 000	12 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		7 473	25 202	24 866	24 530

Tiltak	092: Erosjonssikring Stor-Trondsveg/Kroken				
Beskrivelse	<p>Bevilgning for 2019-2022 - kr. 6 000 000,- inkl. mva. Bevilgning for 2018 - kr. 2 000 000,- inkl. mva. Det er tidligere tildelt kr. 515 000,- eks. mva. til prosjektet i kriseskjønnsmidler fra Fylkesmannen i 2016. Det er registrert aktiv erosjon og flere utglidninger langs bekk som kommer inn i bekkeinntak i krysset Stor-Tronds veg / Rønningsvegen på Lundamo. Bekken har senket seg betraktelig de senere årene og det foregår mye utvasking under stor vannføring. Sideterrenget er spesielt bratt på motsatt side av Kroken, hvor det står bolighus helt ute på kanten. Teknisk drift vurderer at erosjonssikring bør iverksettes for å hindre videre erosjon i bekken. Skråningen er bratt opp til bolighusene på motsatt side av Kroken, og en eventuell større utglidning her kan være av kritisk karakter. Bekken renner i en kvikkleiresone med høy skredfaregrad. I verste fall kan stor vannføring og erosjon som følge av mye nedbør eller snøsmelting føre til bruddutvikling i kvikkleira og utløse et kvikkleireskred. Bekken er videre lagt i rør under Leirtaket boligfelt, før den føres langs Ringvegen og til slutt ut i bekk like før Lyngenvegen. Kamerakjøring på de første 260 meterne av denne ledningen viser at det er kollaps i hver skjøt. Siden dette er et kvikkleireområde er det svært uheldig at vann lekker ut av ledningen og infiltreres i leira. Ledningen bør derfor vurderes om den skal utbedres, legges om eller åpnes i åpen grøft i annen trasé. Dette bør gjøres samtidig som det anlegges erosjonssikring i bekken. Første fase i prosjektet er projektering av geoteknikk og overvann. Det planlegges innhenting av tilbud i første halvdel av 2018. Deretter vil oppstart av utførelse trolig bli mot slutten av 2018. Anskaffelsene foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 40 år.</p>				

Tiltak	092: Erosjonssikring Stor-Trondsveg/Kroken				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		0	3 000 000	3 000 000	-
Sum lån		0	-2 400 000	-2 400 000	-
Sum annet		0	-600 000	-600 000	-
Sum renter		0	22 365	88 375	130 340
Sum avdrag		0	15 000	75 000	120 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		0	37 365	163 375	250 340

Tiltak	093: Øvre Møllefoss bru				
Beskrivelse	Bevilgning for 2019-22 kr. 2.500.000,-Bevilget i 2018 kr. 550.000-, eks. mva. til spesialinspeksjon, oppsetting av skilt for aksellastbegrensning og nødvendig prosjektering i henhold til resultat av spesialinspeksjon.Rådmannen vil legge fram ny sak om bevilgning til tiltak på bakgrunn av prosjekteringen.Rådmannen vil legge fram sak om nedklassifisering av de første meterne av Småaunevegen med brukonstruksjonen når tiltak etter pkt. 2 er gjennomført.Beløpet finansieres ved lån som nedbetales over 40 år.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		0	2 500 000	-	-
Sum lån		0	-2 000 000	-	-
Sum annet		0	-500 000	-	-
Sum renter		0	18 637	55 008	53 608
Sum avdrag		0	12 500	50 000	50 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		0	31 137	105 008	103 608

Tiltak	097: Forprosjekt Kregnesbakken				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		500 000	-	-	-
Sum lån		-400 000	-	-	-
Sum annet		-100 000	-	-	-
Sum renter		3 727	11 001	10 721	10 441
Sum avdrag		2 500	10 000	10 000	10 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		6 227	21 001	20 721	20 441

Melhus kirkelig fellesråd

Tiltak	091: Bevilgning - Melhus kirke, rehabilitering				
Beskrivelse	Søknad om midler til rehabilitering av Melhus kirke datert 19.10.2017. Dette er et større prosjekt og kostnaden fordeler seg over 2 år.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		5 207 500	-	-	-

Tiltak	091: Bevilgning - Melhus kirke, rehabilitering				
Sum lån		-4 166 000	-	-	-
Sum annet		-1 041 500	-	-	-
Netto finansiering nye tiltak		-	-	-	-
Sum renter		38 822	114 582	111 666	108 750
Sum avdrag		26 037	104 148	104 148	104 148
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		64 859	218 730	215 814	212 898

Melhus kommune selvkost

Tiltak	076: Vannforsyning, Losenkrysset.Hermanstad - prosjektnr. 6038				
Beskrivelse	<ul style="list-style-type: none"> • Tilleggsbevilgning for 2019 – kr. 1 500 000,-. • Det er tidligere bevilget kr. 300 000 i K-sak K 94/16, Tertialrapport 2/2016, og kr. 300 000 i K-sak 100/17, Økonomi- og handlingsplan 2018 – 2021. • Bevilgningen skal benyttes til detaljprosjektering av vann- og avløpsanlegg samtidig med prosjektering av ny gang- og sykkelveg. I tillegg vil bevilgningen benyttes til anleggsarbeider i forbindelse med nye prosjekterte vannledninger langs traseen. 				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 500 000	-	-	-
Sum lån		-1 500 000	-	-	-
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Tiltak	077: Vannledning E6, Melhus sentrum-Kvål - prosjekt 6047				
Beskrivelse	<ul style="list-style-type: none"> • Tilleggsbevilgning for 2019 – kr. 2 000 000,-. • Det er tidligere bevilget kr. 500 000,- i K-sak 100/71, Økonomi- og handlingsplan 2018 -2021. • Hensikten med prosjektet er å gjennomføre en optimal og fremtidsrettet omlegging av vann og avløpsledninger langs ny E6. Planen er en samkjøring av detaljprosjektering av vann og avløp, sammen med Nye Veier våren 2019. Anleggsstart forventes sensommeren 2019. • Bevilgningen er planlagt benyttet til egne anlegg og anleggsbidrag til Nye Veier i henhold til en utbyggingsavtale. 				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		2 000 000	-	-	-
Sum lån		-2 000 000	-	-	-
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Tiltak	075: Eternittledning, Søberg-Teigen - prosjektnr. 6029				
Beskrivelse	<ul style="list-style-type: none"> • Tilleggsbevilgning for 2019 – kr. 1 200 000,-. • Det er tidligere bevilget kr. 200 000 i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016-2019. • Hensikten med prosjektet er å sanere eternittledningen for å redusere risiko for vannlekkasjer langs strekningen. Prosjektet er en av flere strekninger med eternittledning som er planlagt utskiftet. Bevilgningen er planlagt benyttet i sammenheng med ny E6. 				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 200 000	-	-	-
Sum lån		-1 200 000	-	-	-

Tiltak	075: Eternittledning, Søberg-Teigen - prosjektnr. 6029				
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Tiltak	085: Sanering Lundadalen APS - prosjektnr. 6274				
Beskrivelse	• Bevilgning for 2019 – kr. 3 000 000,-. • Bevilgningene er planlagt benyttet til full rehabilitering av Lundadalen avløpspumestasjon • Bevilgning benyttes til prosjektering, tomteervert, ledningsanlegg og bygging av ny pumpestasjon.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		3 000 000	-	-	-
Sum lån		-3 000 000	-	-	-
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Tiltak	081: Saneringsplan Hovin				
Beskrivelse	Tilleggsbevilgning for 2019 kr. 200 000,-. Det er tidligere bevilget kr. 100 000,- i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016 2019. Bevilgningen vil bli benyttet til planlegging og prioritering av tiltak innenfor avløpssektoren i tettstedet Hovin.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		200 000	-	-	-
Sum lån		-200 000	-	-	-
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Tiltak	087: Avløpsanlegg, Meisevegen-Åsvegen - prosjektnr. 6276				
Beskrivelse	• Bevilgning for 2019 – kr. 500 000,-. • Anlegget er en videreføring av prosjektet Kvammen-Jaktøya. Hensikten er å føre spillvannet fra store deler av Løvset ned til Åsvegen for videreføring til Jaktøya APS (avløpspumestasjon). Ledningsanlegget vil binde sammen Meisevegen APS og planlagt ny Litllerlia APS. • Når øvrige avløpsanlegg mellom Lerlia, Kvammen og Jaktøya er ferdigstilt, vil det være mulig å kutte ut Meisevegen avløpspumestasjon og få selvføll på avløp fra disse områdene.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		500 000	-	-	-
Sum lån		-500 000	-	-	-
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Tiltak	083: Avløpsanlegg, Losenkrysset-Hermanstad - prosjektnr. 6262				
Beskrivelse	• Tilleggsbevilgning for 2019 – kr. 3 000 000,-. • Det er tidligere bevilget kr. 300 000 i K-sak K 94/16, Tertialrapport 2/2016, og kr. 200 000 i K-sak 100/17, Økonomi- og handlingsplan 2018 – 2021. • Bevilgningen skal benyttes til detaljprosjektering av vann- og avløpsanlegg samtidig med prosjektering av ny gang- og sykkelveg. I tillegg vil bevilgningen benyttes til anleggsarbeider i forbindelse med nye prosjekterte avløpsledninger langs traseen.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		3 000 000	-	-	-
Sum lån		-3 000 000	-	-	-

Tiltak	083: Avløpsanlegg, Losenkrysset-Hermanstad - prosjektnr. 6262				
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Tiltak	084: Avløp E6, Melhus sentrum - Kvål - prosjektnr. 6271				
Beskrivelse	<ul style="list-style-type: none"> • Tilleggsbevilgning for 2019 – kr. 2 000 000,-. • Det er tidligere bevilget kr. 500 000,- i K-sak 100/71, Økonomi- og handlingsplan 2018 -2021. • Hensikten med prosjektet er å gjennomføre en optimal og fremtidsrettet omlegging av vann og avløpsledninger langs ny E6. Planen er en samkjøring av detaljprosjektering av vann og avløp, sammen med Nye Veier våren 2019. Anleggsstart forventes sensommeren 2019. • Bevilgningen er planlagt benyttet til egne anlegg og anleggsbidrag til Nye Veier i henhold til en utbyggingsavtale. 				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		2 000 000	-	-	-
Sum lån		-2 000 000	-	-	-
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Tiltak	088: Avløpsanlegg, Litlerlia - prosjektnr. 6277				
Beskrivelse	<ul style="list-style-type: none"> • Bevilgning for 2019 – kr. 300 000,-. • Bevilgningen vil gå til planlegging, tomteerverv, ledningsanlegg og forberedende arbeider til ny avløpspumpestasjon Litlerlia APS. Dette punktet er et viktig knutepunkt for avløp fra Løvset og sanering av spredt avløp langs Åsvegen. 				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		300 000	-	-	-
Sum lån		-300 000	-	-	-
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	-	-	-

Investerings tiltak som ikke er inkludert i budsjettet:

Tiltak	006: Bevilgning - Barnehage Ler - prosjektnr. 2390				
Beskrivelse	Estimert beløp, eksakt beløp kommer når ny anbudsrunde er gjennomført				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		31 250 000	-	-	-
Sum lån		-25 000 000	-	-	-
Sum annet		-6 250 000	-	-	-
Sum renter		232 969	687 603	670 104	652 604
Sum avdrag		156 250	625 000	625 000	625 000
sum driftskonsekvenser			786 229	1 572 457	1 572 457

Tiltak	054: Bevilgning - driftssentral - prosjektnr. 6831				
Beskrivelse	Driftssentral• Bevilgning for 2019 – kr. 8 000 000,- inkl. mva. • Bevilgningen skal brukes på tomtekjøp og prosjektering for ny driftssentral• Anskaffelsen foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 40 år.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		8 000 000	7 500 000	-	-
Sum lån		-6 400 000	-6 000 000	-	-
Sum annet		-1 600 000	-1 500 000	-	-
Sum renter		59 640	231 939	336 570	327 891
Sum avdrag		40 000	197 500	310 000	310 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		99 640	429 439	646 570	637 891

Tiltak	089: Bevilgning - Kregnesbakken - prosjektnr. 6813				
Beskrivelse	• Det bevilges for 2019 – 500 000,- inkl. mva. og Reguleringsplanlegging i henhold til valgt løsning fra forprosjekt som vil bli lagt fram for politisk behandling i løpet av vineren. • Anskaffelsen foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 20 år.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		500 000	1 000 000	5 000 000	5 000 000
Sum lån		-400 000	-800 000	-4 000 000	-4 000 000
Sum annet		-100 000	-200 000	-1 000 000	-1 000 000
Sum renter		3 727	18 456	69 999	179 177
Sum avdrag		2 500	15 000	55 000	155 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		6 227	33 456	124 999	334 177

Tiltak	029: Brekkåsen skole, solskjerming - prosjektnr.				
Beskrivelse	Enkelte trinn er plaget av sollys, da vår skole har hele glassvegger. Både varmen og vanskeligheter med å lese på smartboarden er utfordringen.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		150 000	-	-	-
Sum lån		-120 000	-	-	-
Sum annet		-30 000	-	-	-
Sum renter		1 118	3 299	3 215	3 131
Sum avdrag		750	3 000	3 000	3 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		1 868	6 299	6 215	6 131

Tiltak	031: Kosekroken barnehage - uteområdet - prosjektnr.				
Beskrivelse	Oppgradering av utelekeplass. Avvik på utelekeplasskontroller viser at det er på tide med utbedringer. Vi får hvert år avvik i forhold til vedlikehold av sikkerhetssanden, og det er dyrt å fylle på ny hvert år. Vi ønsker derfor å -Oppgradering av utelekeplass. Avvik på utelekeplasskontroller viser at det er på tide med utbedringer. Huskene våre har avvik i forhold til råte og andre skader (B-feil i rapport 2017 - jeg har ikke mottatt rapport 2018).				

Tiltak	031: Kosekroken barnehage - uteområdet - prosjektnr.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		375 000	-	-	-
Sum lån		-300 000	-	-	-
Sum annet		-75 000	-	-	-
Sum renter		2 796	8 251	8 041	7 831
Sum avdrag		1 875	7 500	7 500	7 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		4 671	15 751	15 541	15 331

Tiltak	036: Eid skole - drenering - prosjektnr.				
Beskrivelse	Eid skole drenering Drenering rundt sløydsal. Sløydsal ligger ca 2m under bakkenivå og har murvegger som avgir fukt. Asfalt må brytes, graving, fjerne eksisterende masser, drenering evt etterisolering vegg, tilknytning drengs, tilføre drenerende masser og reasfaltering.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		375 000	-	-	-
Sum lån		-300 000	-	-	-
Sum annet		-75 000	-	-	-
Sum renter		2 796	8 251	8 041	7 831
Sum avdrag		1 875	7 500	7 500	7 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		4 671	15 751	15 541	15 331

Tiltak	037: Melhus rådhus - markiser				
Beskrivelse	Melhus rådhus markiser Eksisterende markiser er fra 1980 og levetiden på oppheng, tråder er 20 år. Vi har byttet ut de over inngangene da vi hadde et uhell med en markise som falt ned, Ingen skadet. Resterende bør byttes før skader oppstår. Når det gjelder de eksisterende persiennene, så er slitasje og lakk-nedbryting (på lamellene) kommet så langt at reparasjoner er både dyrt og ikke garantert holdbart. 17 markiser går hverken opp eller ned. Det er 114 markiser a kr 15.000,- eks. mva. Alternativ kan være å erstatte markiser med screen solskjerming. Dette må tas i sammenheng med bytte av fasade, vinduer og varmeanlegg				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 710 000	-	-	-
Sum lån		-1 368 000	-	-	-
Sum annet		-342 000	-	-	-
Sum renter		12 748	37 625	36 667	35 711
Sum avdrag		8 550	34 200	34 200	34 200
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		21 298	71 825	70 867	69 911

Tiltak	038: Buen, vannlekkasje - prosjektnr.				
Beskrivelse	Vannlekkasje Buen Det er lekkasje i den underjordiske kulvert fra bygg 5 og ut til rømningstrappa som står utenfor bygget. Asfalt må brytes, det må graves opp og årsak til lekkasjen må finnes. Ny tekking, tildekking og asfaltering				

Tiltak	038: Buen, vannlekkasje - prosjektnr.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		375 000	-	-	-
Sum lån		-300 000	-	-	-
Sum annet		-75 000	-	-	-
Sum renter		2 796	8 251	8 041	7 831
Sum avdrag		1 875	7 500	7 500	7 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		4 671	15 751	15 541	15 331

Tiltak	039: Høyeggen skole - diverse investeringstiltak - prosjektnr.				
Beskrivelse	<p>Åpne opp vegg mellom personalrom og møterom 2.etg, og sette inn foldedør/vegg. har for små lokaliteter til å kunne samle hele personalet ifbm utviklingsarbeid/ møter / kurs mm for enheten. Stipulert pris 200-Garasjebygg til lager/ alternativ opplæringsarena. : til lagring av uteutstyr: alternativ opplæringsarena med mulighet for praktisk retta undervisning i forhold til elever med svært tilpassede behov Stipulert pris 400(pr. i dag har vi to gamle brakker stående der- de er fulle av muggsopp og bør destrueres.)</p>				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		750 000	-	-	-
Sum lån		-600 000	-	-	-
Sum annet		-150 000	-	-	-
Sum renter		5 591	16 503	16 081	15 661
Sum avdrag		3 750	15 000	15 000	15 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		9 341	31 503	31 081	30 661

Tiltak	040: Flå skole - diverse investeringstiltak - prosjektnr.				
Beskrivelse	<p>Nybygg arbeidsrom lærere/barnehage: 10 nye arbeidsplasser grunnet statlige reformer om bemanningsnorm i skole og barnehage, samt økende elevtall og elever med store bistandsbehov-Inventar og utstyr: som en konsekvens av økt bemanning-Asfaltering uteareal(skitte av gammel asfalt): Asfalt er ujevn og med flere sår - risiko ved lek i skole og barnehage - utgjør et lekeareal på ca 400 kvadratmeter-Asfaltering uteareal (utbedring av lekeareal): Dagens grusbane lite egnet for lek - ønsker å få den mer benyttet, og en oppgradering til overflate som gir langt flere muligheter til lek-aktivitet.-Asfaltering uteareal(utbedring av lekeareal):Grunnet økt bemanning har behov for parkeringsplasser økt - samt at nåværende grusareal ved kunstgressbane fører til utfordringer ved at grus brøytes inn på kunstgressbanen- Nytt helsesøsterkontor: Areal ved inngangsparti med overbygd tak på 24 kvadratmeter som kan utnyttes til disse fasilitetene</p>				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		4 340 000	-	-	-
Sum lån		-3 472 000	-	-	-
Sum annet		-868 000	-	-	-
Sum renter		32 355	95 493	93 065	90 633
Sum avdrag		21 700	86 800	86 800	86 800
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		54 055	182 293	179 865	177 433

Tiltak	043: Gåsbakken skole - diverse investeringstiltak				
Beskrivelse	Behov for økt areal i barnehage: Ved gjennomgang av arealnrm i barnehagen ser vi at våre areal kan dekke 28 barn fordelt på stor og småbarn. Høsten 2019 forventes det at barnehagen huse mellom 38-40 barn. I dag har vi allerede 34 plasser -Nytt kjøkken/skolekjøkken ved barnehage og skole: Dagens kjøkken er nedslitt og ble under tvil godkjent av mattilsynet året 2016. Kjøkkenet ligger upraktisk til i barnehagen og har mye gjennomgang av barn til ulike avdelinger. Et nytt kjøkken bør sees i sammenheng med mat i skolen (prosjekt mat i skolen)og fellesbruk med skolen. Skolen har IKKE skolekjøkken som gjør denne undervisningen vanskelig pdd.-Utvidelse av garderobes plasser/ arbeidsplasser til pedagoger barnehage: Barnehagen har ikke grovgarderobes. Dagens garderobes er for små og rommer ikke fremtidens barnetall. En reorganisering og en ny inngang til garderobes for små og storbarn er nødvendig. Dagens pedagoger har ikke egne arbeidsplasser og en utvidelse av garderobes kan dette planlegges ordnet.-Utvidelse av garderobe skole: En garderobe utvidelse til skole bør sees i sammenheng med de andre byggeprosjektene. Dagens garderobe er full og har ikke kapasitet til flere elever.Det utarbeides et forprosjekt for å definere hvordan arealsituasjonen kan løses.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		6 300 000	-	-	-
Sum lån		-5 040 000	-	-	-
Sum annet		-1 260 000	-	-	-
Sum renter		46 967	138 622	135 094	131 565
Sum avdrag		31 500	126 000	126 000	126 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		78 467	264 622	261 094	257 565

Tiltak	044: Lundamo U.skole - diverse investeringstiltak - prosjektnr.				
Beskrivelse	Solskjerming:Ved Lundamo ungdomsskole har vi i flere år strevd med varm og tett luft på klasserommene som vender mot sør og øst. Det er et sterkt ønske fra elever og lærere om solskjerming av vinduene.-Ladepunkt for el-bil: En annen ting er behov for ladepunkter til el-bil. Vi har kun ett ladepunkt.-Ombygging av klasseareal: Som følge av endret bruk og klassestørrelser er det behov for ombygging av 2 stk klasseareal				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 312 500	-	-	-
Sum lån		-1 050 000	-	-	-
Sum annet		-262 500	-	-	-
Sum renter		9 785	28 878	28 144	27 410
Sum avdrag		6 562	26 248	26 248	26 248
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		16 347	55 126	54 392	53 658

Tiltak	047: Horg bygdatun - Utskiftning av vinduer - prosjektnr.				
Beskrivelse	Horg bygdatun: Det er et behov for restaurering av vinduene på låna ved Horg Bygdatun. Restaurering av slike vinduer er krevende på flere måter. For å bevare bygningen slik den fremstår kreves det at vinduene blir restaurert etter antikvariske prinsipper og ved bruk av gamle teknikker og materialer. Pris pr vindu antas å ligge på ca kr 55.000,- + mva. Låna har 19 vinduer.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		1 135 000	-	-	-

Tiltak	047: Horg bygdatun - Utskiftning av vinduer - prosjektnr.				
Sum lån		-988 000	-	-	-
Sum annet		-147 000	-	-	-
Sum renter		9 164	25 703	22 939	20 171
Sum avdrag		24 700	98 800	98 800	98 800
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		33 864	124 503	121 739	118 971

Tiltak	067: Gimse U. skole - kjøkken				
Beskrivelse	Oppgradering av kantinekjøkken: I forbindelse med skolekantine og servering av mat til elevne trenger kantinekjøkkenet også en oppgradering/utvidelse, bla ift plass, steamer, komfyr osv. NB: det er søkt Fylkesmannen om midler til dette matprosjektet august 2019, men det er vel tvilsomt om Fylkesmannen innvilger alt det er søkt om der ift. skolemåltid. Også her er det vanskelig for meg å anslå en pris.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		875 000	-	-	-
Sum lån		-700 000	-	-	-
Sum annet		-175 000	-	-	-
Sum renter		6 523	19 252	18 763	18 273
Sum avdrag		4 375	17 500	17 500	17 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		10 898	36 752	36 263	35 773

Tiltak	067: Gimse U. skole - kjøkken				
Beskrivelse	Oppgradering av kantinekjøkken: I forbindelse med skolekantine og servering av mat til elevne trenger kantinekjøkkenet også en oppgradering/utvidelse, bla ift plass, steamer, komfyr osv. NB: det er søkt Fylkesmannen om midler til dette matprosjektet august 2019, men det er vel tvilsomt om Fylkesmannen innvilger alt det er søkt om der ift. skolemåltid. Også her er det vanskelig for meg å anslå en pris.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		875 000	-	-	-
Sum lån		-700 000	-	-	-
Sum annet		-175 000	-	-	-
Sum renter		6 523	19 252	18 763	18 273
Sum avdrag		4 375	17 500	17 500	17 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		10 898	36 752	36 263	35 773

Tiltak	069: Høyeggen skole - scene og gymsal - prosjektnr.				
Beskrivelse	Ombygging/ restaurering av scene i gymsal + nytt sceneteippe. Det er stort behov for lagerplass på Høyeggen med en ombygging av scenen kan vi få bedre lagerkapasitet og en mye bedre scene.				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		250 000	-	-	-
Sum lån		-200 000	-	-	-

Tiltak	069: Høyeggen skole - scene og gymsal - prosjektnr.				
Sum annet		-50 000	-	-	-
Sum renter		1 864	5 500	5 360	5 221
Sum avdrag		1 250	5 000	5 000	5 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		3 114	10 500	10 360	10 221

Tiltak	070: Lundamo U.skole - råteskader i gesimsen - prosjektnr.				
Beskrivelse	Rehabilitering gesimsr: Total m2 gesims 365m2. Inkl nye beslag, 270 mtr. Store råteskader på det aller meste av eksisterende gesimsr!				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		675 000	-	-	-
Sum lån		-540 000	-	-	-
Sum annet		-135 000	-	-	-
Sum renter		5 032	14 852	14 474	14 096
Sum avdrag		3 375	13 500	13 500	13 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		8 407	28 352	27 974	27 596

Tiltak	094: Utstørsbehov i svømmehallen i C-bygget				
Beskrivelse	<p>Melhus IL Svømmeavdeling er en nystartet avdeling(høst 2017) som har som målsetting å få til en svømmeklubb som har mange aktive svømmere på flere nivåer. I dag er vi ca 20 aktive svømmere, og håper å doble dette ıla året. Mange av våre svømmere er barn som ikke har funnet seg til rette på fotball eller håndballbanen, men som virkelig blomstrer i svømmebassenget.For å nå målsettingen om å få til en god svømmeklubb er vi helt avhengig av at det kjøpes inn og monteres startpaller og baneskillere i C-bygget svømmehall .Når vi blir over 10-12 svømmere i bassenget er vi helt avhengig av å ha baneskillere for at det ikke skal bli kaos og trafikkfarlig i bassenget. Vi trenger derfor at Melhus kommune får byttet fliser slik at det går an å montere sugekopper som vi kan feste baneskillere med. Det er 2 baneskillere i svømmehallen i dag, men vi trenger 2 til. Kostnadene for disse er ca 9000,- kr. Vi kan ikke ta imot mange flere svømmere før dette er på plass.Svømmerne i Melhus svømmeklubb har ikke i dag muligheten til å trene på start da hallen mangler startpaller. Dette blir spesielt synlig på svømmestevner da våre svømmere ofte er 2-3 meter bak konkurrentene når starten går. Dette er selvfølgelig ikke holdbart i lengden, og vi er avhengig av å få montert startpaller for å kunne gi våre svømmere et reelt tilbud. Startpallene koster ca. 72 000,- kr eks mva. + montering.Totalkostnad for tiltaket: kr. 140.000,- (inkl. mva.)</p>				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		140 000	-	-	-
Sum lån		-112 000	-	-	-
Sum annet		-28 000	-	-	-
Netto finansiering nye tiltak		-	-	-	-
Sum renter		1 039	2 915	2 600	2 286
Sum avdrag		2 800	11 200	11 200	11 200
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		3 839	14 115	13 800	13 486

Tiltak	099: Parkeringsløsning under enkelt hall (100 pl)				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		8 960 000	9 800 000	14 000 000	2 240 000
Sum lån		-1 960 000	-9 800 000	-14 000 000	-2 240 000
Sum annet		-7 000 000	-	-	-
Sum renter		18 265	145 231	452 540	719 777
Sum avdrag		12 250	110 250	381 500	658 000
Driftskonsekvenser		-	-	-	600 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		30 515	255 481	834 040	1 977 777

Tiltak	095: Kjøp av bankbygget på Lundamo				
Beskrivelse	Viser til sak: 18/4730 i KST				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		3 600 000	-	-	-
Sum lån		-3 600 000	-	-	-
Netto finansiering nye tiltak		-	-	-	-
Sum renter		33 547	99 014	96 494	93 974
Sum avdrag		22 500	90 000	90 000	90 000

Tiltak	105: Investeringsbehov - maskinpark 2				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		2 500 000	1 000 000	1 000 000	-
Sum lån		-2 000 000	-800 000	-800 000	-
Sum annet		-500 000	-200 000	-200 000	-
Sum renter		18 550	59 453	74 667	80 220
Sum avdrag		50 000	220 000	300 000	360 000

Tiltak	106: Uspesifisert Bygg og Eiendom 2				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		-	10 000 000	5 000 000	10 000 000
Sum lån		-	-10 000 000	-5 000 000	-10 000 000
Sum renter		-	93 188	321 636	498 752
Sum avdrag		-	62 500	281 250	437 500
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		-	155 688	602 886	936 252

Tiltak	023: Ny Gimse skole økning fra 450 til 550 elever				
Beskrivelse	Her er skilt ut hvilken ekstra investering som kreves for å øke antallet fra 450 til 550 elever - og merkostnadene ved dette. Denne merkostnaden kan sees opp mot behov for eventuelle senere utvidelser av skolekapasiteten i Nedre Melhus				
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		2 800 000	14 000 000	20 000 000	3 200 000
Sum lån		-2 240 000	-11 200 000	-16 000 000	-2 560 000
Sum annet		-560 000	-2 800 000	-4 000 000	-640 000
Sum renter		20 874	165 979	517 189	822 602
Sum avdrag		14 000	126 000	436 000	752 000
Driftskonsekvenser		-	-	-	1 593 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		34 874	291 979	953 189	3 167 602

Tiltak	102: Hall med 2 spilleflater				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		21 600 000	28 000 000	40 000 000	6 400 000
Sum lån		-5 600 000	-28 000 000	-40 000 000	-6 400 000
Sum annet		-16 000 000	-	-	-
Sum renter		52 185	414 948	1 292 971	2 056 506
Sum avdrag		35 000	315 000	1 090 000	1 880 000
Driftskonsekvenser		-	-	-	5 100 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		87 185	729 948	2 382 971	9 036 506

Tiltak	100: Hall sammenkoblet med Melhushallen				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		18 944 000	20 720 000	29 600 000	4 736 000
Sum lån		-4 144 000	-20 720 000	-29 600 000	-4 736 000
Sum annet		-14 800 000	-	-	-
Sum renter		38 617	307 061	956 797	1 521 816
Sum avdrag		25 900	233 100	806 600	1 391 200
Driftskonsekvenser		-	-	-	3 200 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		64 517	540 161	1 763 397	6 113 016

Tiltak	098: Hall ved barneskolen inkl. 1 spilleflate				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022

Tiltak	098: Hall ved barneskolen inkl. 1 spilleflate				
Sum investeringer		14 080 000	15 400 000	22 000 000	3 520 000
Sum lån		-3 080 000	-15 400 000	-22 000 000	-3 520 000
Sum annet		-11 000 000	-	-	-
Sum renter		28 702	228 221	711 131	1 131 078
Sum avdrag		19 250	173 250	599 500	1 034 000
Driftskonsekvenser		-	-	-	2 900 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		47 952	401 471	1 310 631	5 065 078

Tiltak	101: Parkeringshus ved Melhushallen (200 pl.)				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		14 080 000	15 400 000	22 000 000	3 500 000
Sum lån		-3 080 000	-15 400 000	-22 000 000	-3 500 000
Sum annet		-11 000 000	-	-	-
Sum renter		28 702	228 221	711 131	1 130 892
Sum avdrag		19 250	173 250	599 500	1 033 875
Driftskonsekvenser		-	-	-	1 392 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		47 952	401 471	1 310 631	3 556 767

Tiltak	103: Parkeringsløsning under hall med 2 spillefalter (200 pl.)				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		18 900 000	24 500 000	35 000 000	5 600 000
Sum lån		-4 900 000	-24 500 000	-35 000 000	-5 600 000
Sum annet		-14 000 000	-	-	-
Sum renter		45 662	363 080	1 131 347	1 799 441
Sum avdrag		30 625	275 625	953 750	1 645 000
Driftskonsekvenser		-	-	-	1 200 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		76 287	638 705	2 085 097	4 644 441

Tiltak	104: Kjøp og istandsetting av ungdomshus på Lundamo				
Beskrivelse					
		2019	2020	2021	2022
Sum investeringer		2 500 000	-	-	-
Sum lån		-2 500 000	-	-	-
Sum renter		23 297	68 761	67 010	65 259
Sum avdrag		15 625	62 500	62 500	62 500
Driftskonsekvenser		182 627	182 627	182 627	182 627

Tiltak	104: Kjøp og istandsetting av ungdomshus på Lundamo				
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER		221 549	313 888	312 137	310 386

10.1.4 Bevilgning og finansiering

Bevilgning av flerårige investeringsprosjekter

Kostnadsrammer for flerårige investeringsprosjekter er gjengitt i tabellen under. Finansieringen er hensyntatt under pkt. 10.1.1. Tallene i dette kapittelet er i hele kroner.

Melhus kommune ex selvkost

Prosjektnr.	Prosjektnavn	2019	2020	2021	2022
1230	Ny ERP løsning	1 250 000	1 562 500		
2397	Velferdsteknologi Buen sykehjem		4 425 000		
2416	Ny Gimse skole og idrettshall	18 180 000	95 900 000	137 000 000	27 920 000
2418	Utskiftning av heiser	1 125 000	1 250 000		
2423	Velferdsteknologi Hølonda sykehjem		1 400 000		
2428	Brannalarmanlegg i kommunale bygg	1 080 000	810 000	810 000	
6825	Gatelys, energimåling		9 000 000	8 000 000	7 000 000
	SUM	21 635 000	114 347 500	145 810 000	34 920 000

10.2 Gjeldsutvikling

Nedenfor fremgår de ulike lån samt forventede renter og avskrivninger som er lagt inn i budsjettet. Følgende er verd å merke seg:

- sertifikatporteføljen er i utgangspunktet renteberegnet til ordinær rentesats, som er 3mnd NIBOR + 0,60 %. Men det er lagt inn en gevinst på 3,5 mill kr ved at man også i 2019 vil kunne oppnå gevinster ved å bruke sertifikat- og eller obligasjonsmarkedet. Men denne gevinsten er satt lavere enn hva man har oppnådd de siste årene for å ta høyde for mulige endringer i markedet eller evt mindre omfang av denne typen lån.
- rentene er beregnet ved hjelp av verktøy fra Kommunalbanken der utviklingen i forventet rentenivå i 2019 er hensyntatt. Gjennomsnitt lånerente for ordinære lån er satt til 2,1 % i 2019.
- Basert på vedtatte **nye** investeringstiltak er det beregnet et låneopptak ex selvkost på 51,0 mill kr for 2019 som det er regnet renter og avdrag på.
- En av rentebindingsavtalene utløper medio mai 2019. Det gjelder 236,9 mill kr som vi har betalt differansen mellom 3 mnd NIBOR og 3,65 % rente på. Årsvirkningen ved at denne avtalen opphører er ca 5 mill kr og besparelsen i 2019 er ca 3,2 mill kr. Dette er en vesentlig årsak til at den totale rentekostnaden i 2019 ikke øker mer enn den gjør (3,2 mill kr).

	Lån 1.1.2019	Lån 31.12.2019	Renter	Avdrag
Totalsum	1 470 309	1 516 544	35 568	63 749
Simulerte lån	1 163 117	1 225 153	19 239	47 948
Låneopptak kommunekasse 2018, jfr tertialrapport 2	38 179	37 088	744	1 091
Låneopptak kommunekassen 2019 tidl vedtak	0	58 515	352	0
Låneopptak kommunekassen 2019 ihht budsjett	0	51 000	479	469
Sertifikat1-ordinær rente	147 370	142 617	2 784	4 754
Sertifikat2-ordinær rente	232 688	224 227	4 401	8 461
Sertifikat3-ordinær rente	134 701	130 135	2 555	4 566
Sertifikat4-ordinær rente	426 032	411 590	8 030	14 442
Sertifikat5-ordinær rente	184 147	169 982	3 395	14 165
Forventet rentegevinst ved sertifikatforvaltning	0	0	-3 500	0
Ordinære lån	307 192	291 391	5 865	15 801
14603972	645	553	3	92
14605049	735	551	3	184
14932770	320	214	1	107
14943617	216	154	1	62
14943654	962	687	4	275

	Lån 1.1.2019	Lån 31.12.2019	Renter	Avdrag
14953102	778	605	3	173
KBN-20090401	122 983	116 834	2 346	6 149
KBN-20090405	126 024	119 391	2 454	6 633
KBN-20090837	8 397	7 931	160	467
KBN-20090838	9 007	8 647	171	360
KBN-20090839	9 782	9 357	186	425
KBN-20110832	20 667	20 000	405	667
KBN-20110833	1 380	1 338	27	42
KBN-20130784	5 296	5 130	100	167
Swap-kostnad	0	0	10 464	0
1036951	0	0	2 140	0
1239097	0	0	2 295	0
1403604	0	0	2 091	0
9 241 91	0	0	3 938	0

Som det fremgår av den nederste kurven i grafen nedenfor, forventes 3mnd NIBOR å øke fra ca 1,10 % nå til 2,25 % ved utgangen av planperioden. Kommunens orinære lån ligger typisk 0,60 % over dette. Men effekten av denne rentestigningen i perioden er relativt beskjeden for kommuneøkonomien, da man i samme periode også "blir kvitt" enkelte dyre rentebindingsavtaler som har belastet kommuneøkonomien.

Her er en tabell som forteller hvordan rentekostnader og avdrag på løpende lån forventes å utvikle seg i planperioden:

	Prognose 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Renter løpende lån	32 693	35 567	37 274	43 543	47 326
Avdrag løpende lån	61 589	63 749	67 979	71 785	74 591
SUM	94 282	99 316	105 253	115 328	121 917

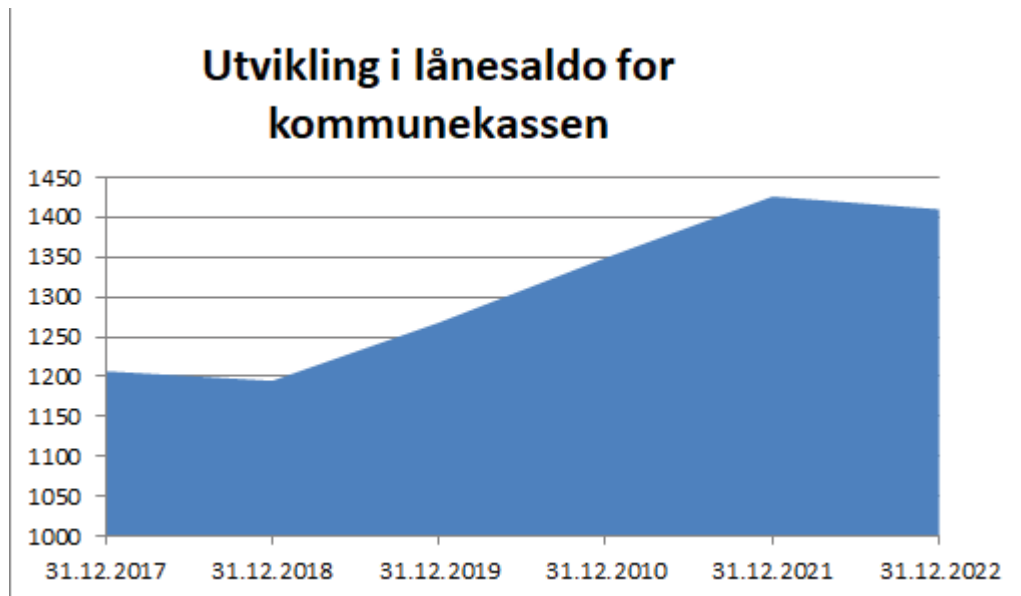
Låneoversikt ex selvkost

Denne tabellen sier noe om hvordan saldoen på de lån som belaster kommuneøkonomien (ex selvkostområdene, der renter og avdrag betales av innbyggerne gjennom gebyrer) forventes å utvikle seg, gitt at de investeringer som ligger i Rådmannens forslag realiseres med den skisserte fremdriften.

	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022
Inngående saldo	1 207 018	1 195 879	1 268 284	1 348 988	1 426 386

	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022
-Avdrag	-49 318	-51 514	-55 744	-59 550	-62 356
+nytt låneopptak	38 179	123 919	136 448	136 948	46 836
Utgående saldo	1 195 879	1 268 284	1 348 988	1 426 386	1 410 866

Dette kan illustreres grafisk på denne måten:

Lånegjelda vil altså øke med 215 mill kr fra 2018 til 2021.

Det vil være litt vanskelig for kommuneøkonomien å øke gjelda ytterligere utover det nivået som her illustreres, så det vil være noe begrenset hvilke investeringer kommunen kan gjennomføre de første årene etter 2022. Det ligger da inne avdrag på ca 65 mill kr om året.

11 Gebyrer

Nedenfor gis det en kort redegjørelse for de gebyrendringer som foreslås for 2019, innen for de enkelte gebyrområder.

For detaljer vises det til eget vedlegg til budsjettsaken: "Gebyrregulativ"

11.1 Pleie og omsorg

Det innføres tilbud om leie og vask av sengetøy til beboere i omsorgsboliger som ikke er i stand til å håndtere dette selv. For øvrig er egenbetalingene for helse- og omsorgstjenester justert i tråd med prisvekst og gjeldende forskrift.

11.2 Utleietakster og regler for utleie av kommunale bygg

Takstene for utleie av kommunale bygg er revidert ved at prisene er økt tilsvarende deflatoren på 2,8% for økonomiplanen 2019.

Det vises forøvrig til vedlegg.

11.3 Arealforvaltning

Gebyr byggesak er økt med 3,5% for å lønns- og prisstigning.

Innenfor plansaksbehandling og kart- og oppmåling er gebyrene økt med 4%. Dette anses nødvendig for å sikre balanse i budsjettet i 2019.

Innenfor landbruk er gebyrene økt med 2,8%

Det vises forøvrig til vedlagte Gebyrreglementet for arealforvaltning.

11.4 Kulturskolen

Det er lagt til grunn 2,8 % økning av skolepengesatsene for kulturskolen fra 2018 til 2019.

Friplass i Kulturskolen gis, etter søknad, for et skoleår om gangen. Inntektsgrensen for friplass i Kulturskolen settes til 4 G.

Det vises forøvrig til vedlegg.

11.5 SFO

Prisen på en helklass ved SFO i Melhus kommune er 2497,- etter prisjustering januar 2018. Prisen på en halvpllass, altså opp til 14 timer i uka, er 1420.

Søskenmoderasjon og inntektsgraderte priser praktiseres.

Det vises forøvrig til vedlegg.

11.6 Teknisk drift

Det legges til grunn en økning av drikkevannsgebyret på 11 %. Rentekostnader i forbindelse med investeringene til MeTroVann gir utslag sammen med generelt økt aktivitet på vannsyningssektoren. De påfølgende årene i perioden forventes en årlig økning av gebyrene for å ivareta et mindre fond til uforutsette hendelser.

Det foreslås en reduksjon i avløpsgebyret på 6 %. Avløpsfondet har gjennom flere år blitt større, og det er valgt å redusere dette noe ved å budsjettere med et underskudd i driften i hele perioden.

Når det gjelder septik legges til grunn ingen endring.

11.7 Feiing og tilsyn med fyringsanlegg

Satsene for servicetjenester er foreslått økt med 5 %, etter at de ikke har vært oppjustert de siste årene. Satsen for informasjon til megler er økt noe mer, etter vedtak i representantskapet.

Gebysatsene for feiing og tilsyn økes med 12 % i 2019, og deretter 5,5 % de to følgende årene, for å bringe feierfondet i pluss.

Det vises forøvrig til vedlegg.

11.8 Renovasjon

Det legges ikke opp til endringer i renovasjonsgebyrene i 2019 for husholdninger. Satsen for fritidseiendommer reduseres. Se gebyrvedlegg om de ulike satser.

12 Vedlegg

BUDSJETTSKJEMA 1A - DRIFTSREGNSKAPET			
	Opprinnelig budsjett 2019	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-401 748	-392 403	-384 271
Ordinært rammetilskudd	-498 521	-472 423	-464 401
Skatt på eiendom	-23 032	-22 904	-21 293
Andre direkte eller indirekte skatter	0	-511	0
Andre generelle statstilskudd	-63 491	-62 341	-56 738
Sum Frie disponible inntekter	-986 792	-950 582	-926 703
Renteinntekter og utbytte	-21 182	-32 402	-18 697
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-5 950	-5 950	-11 924
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	37 767	34 921	37 682
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån	63 749	61 589	57 522
Netto finansinntekter/-utgifter	74 384	58 158	64 583
Til dekning av tidligere regnskapsmessige merforbruk	0	0	0
Til ubundne avsetninger	10 844	49 374	23 945
Til bundne avsetninger	100	611	444
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	-24 425	-21 787
Bruk av ubundne avsetninger	-3 400	-9 153	-2 217
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0
Netto avsetninger	7 544	16 408	385
Overført til investeringsregnskapet	5 667	5 424	5 177
Til fordeling drift	-899 197	-870 592	-856 557
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	899 197	870 556	832 133
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	0	-36	-24 425

BUDSJETTSKJEMA 1B - DRIFTSREGNSKAPET			
Til fordeling drift (fra regnskapsskjema 1A)			
	Opprinnelig budsjett 2019	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2017
Sentraladministrasjon	49 757	45 536	64 484
Oppvekst og kultur	350 746	346 221	325 972
Helse og velferd	320 937*	377 466	339 789
*Herav ressurskrevende brukere	60 697		
Plan og utvikling	72 996	69 436	72 374
Selvkost	0	0	877
Virksomheter utenom kommunen	29 412	26 798	26 624
Overordnede inntekter- og utgifter	14 652	5 072	985
Driftsprosjekter	0	28	1 029
SUM	899 197	870 556	832 133

BUDSJETTSKJEMA 2A - INVESTERINGSREGNSKAPET			
	Opprinnelig budsjett 2019	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	248 371	135 850	122 361
Utlån og forskutteringer	3 642	3 314	27 253
Avdrag på lån	5 868	9 352	17 902
Avsetninger	0	1 057	8 348
Årets finansieringsbehov	257 881	149 573	175 865
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	-199 710	-94 958	-124 729
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	-4 106	-840
Tilskudd til investeringer	-10 560	-6 759	-12 174
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-33 674	-24 042	-20 735
Andre inntekter	0	0	-5
Sum ekstern finansiering	-243 943	-129 865	-158 483
Overført fra driftsregnskapet	-5 667	-5 316	-5 177
Bruk av avsetninger	-8 271	-14 392	-12 204
Sum finansiering	-257 881	-149 573	-175 865
Udekket/udisponert	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGSREGNSKAPET

Til investering i anleggsmidler(skjema 2A)		
Prosjekt	Prosjektnavn	Opprinnelig budsjett 2019
1226	Interkommunalt IT-samarbeid - felles investering	3 674
1227	Digital samhandlingsplattform	1 613
1228	GDPR og informasjonssikkerhet	706
1229	Velferdsteknologiplattform	1 513
1230	Ny ERP løsning	1 250
1594	Ny Lundamo skole og barnehage og idrettsanlegg	958
1608	Horg kirkegård - støyskjerming	427
1622	Melhus kirke - varmestyringsanlegg	533
1624	Melhus kirke - rehabilitering	10 014
2313	Hølonde helsehus, utredning av ny demensavdeling	250
2319	PAL - prosjekt	3 200
2328	Ombygging Kroa eldresenter	1 778
2337	Etablering av brakkeløsning Høyeggen skole	6 500
2377	Garasje	540
2385	Hovin bhg, utvidelse til 6 avdelings	1 200
2388	Ny barnehage på Korsvegen	45 500
2393	Velferdsteknologi ved Horg Sykehjem	6 750
2400	Diverse Investeringer Bygg og Eiendom (vedtak 2018)	10 000
2401	Kjøp av kommunale boliger 2018	23 550
2402	Nytt dørlåssystem Melhus Rådhus	1 000
2403	Nye bassenglys Buen bad	250
2405	Utskiftning av el.kjel ved Buen omsorgssenter	1 250
2406	Meråpent bibliotek	250
2409	Prosjektering av utfasing av eksisterende oljekjeler	350
2416	Ny Gimse skole og idrettshaller	18 180
2418	Utskiftning av heiser	1 125
2419	Eid skole, diverse investeringstiltak	313
2420	Sykehjem, kabling og etablering av trådløst nettverk	1 500
2421	Rådhusvegen boffelleskap, forprosjekt	375
2422	Hovin skole, ombygging av klasserom	1 055
2424	Tambartun barnehage, uteområdet	655
2428	Brannalarmanlegg i kommunale bygg	1 080
2429	Buen kjøkken, kjøle-og fryseromanlegg	1 000
2432	Tiltak mot granulat ved Kunstgressbaner	875
2436	Gimse U.skole, diverse investeringstiltak	1 200
2438	Gåsbakken skole, diverse se liste	1 495
2440	Flyfotografering	375
2441	Digitalisering av byggesak	500
2442	Kultur og fritid, Horg Bygdatun og kiosk til kinoen	475
2445	E-lås	875

BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGSREGNSKAPET

5304	Digitalisering av arkiv, areal og teknisk - selvkost	130
5442	Reservevann (samarb.m. Trondheim)	2 000
6003	Varmbo boligfelt - vann	3 000
6009	Lundamo høydebasseng	500
6015	Driftssentral teknisk drift - vann	8 000
6017	Hovedforsyning Melhus sentrum (øst/vest)	2 900
6021	Sonevannmåling	300
6029	Eternittledning, Søberg-Teigen	1 200
6032	Vannkum Rye	700
6035	Hovinåsen VPS	400
6036	Rønningstrøa høydebasseng	850
6037	Vannledning Løkkjvegen	300
6038	Vannforsyning, Losenkrysset-Hermanstad	1 500
6039	Vannforsyning, Øvre Lyngen	1 000
6040	Vannforsyning, Jaktøyen-Lerli-Kvammen	2 000
6043	Vannledning Jaktøya nordre	1 000
6044	Rønningstrøa boligfelt - vann	400
6045	Løvsettoppen boligfelt - vann	300
6046	Brekåsåsen - vannforsyningsområdet	200
6047	Vannledninger E6, Melhus sentrum - Kvål	2 000
6204	Varmbo boligfelt - avløp	7 000
6210	Spillvannsløsning mot Høvringen renseanlegg	5 000
6225	Avløpssanering Ler sentrum	500
6228	Driftssentral teknisk drift	6 500
6240	Avløpsmodell	500
6243	Spillvannsledning, Varmbubekken-Hølbekken	2 000
6244	Avløpssanering Korsvegen etappe 2	3 200
6245	Hovin RA, rehabilitering	250
6246	Saneringsplan, Løvseth	300
6250	Brekåsåsen avløpssone	200
6252	Jaktøyen APS	500
6255	Saneringsplan Hovin	200
6257	Spillvannsledning Ler-Kvål	500
6258	Spillvannsledning Jaktøya nordre	1 900
6261	Avløpssanering Lykkjvegen	300
6262	Avløpsanlegg, Losenkrysset-Hermanstad	3 000
6264	Avløpsanlegg, Øvre Lyngen	1 700
6265	Kvål vest APS	100
6266	Avløpsanlegg, Jaktøya- Lerli-Kvammen	2 800
6268	Varmbubekken APS	2 500
6269	Rosmælen avløpssone	200
6270	Gåsbakken RA	1 000

BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGSREGNSKAPET		
6271	Avløp E6, Melhus sentrum-Kvål	2 000
6272	Utskiftning av felleskummer, Hovinåsen	1 000
6274	Sanering Lundadalen APS	3 000
6276	Avløpsanlegg, Meisevegen -Åsvegen	500
6277	Avløpsanlegg Litlerlia	300
6812	Investeringsbehov maskinpark -teknisk drift	2 500
6813	Kregnesbakken	2 000
6818	Gang og sykkelveg Losenkrysset- Hermanstad	2 500
6822	Lykkjevegen	300
6825	Gatelys, energimåling	6 000
6826	Plasthall Sørenga	300
6827	Sanering av bru nr. 106-Fremo bru	470
6830	Mindre trafiksikkerhetstiltak	1 200
6833	Erosjonssikring, Stor Trondsveg/Kroken	1 750
6834	Klimatilpassing	500
6836	Øvre Møllefoss bru	550
6837	Klefstad bru	355
6838	Rød bru	185
	SUM	248 371

ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT			
	Opprinnelig budsjett 2019	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2017
Brukerbetalinger	-52 813	-50 882	-50 074
Andre salgs- og leieinntekter	-128 127	-124 398	-121 637
Overføringer med krav til motytelser	-47 154	-84 427	-104 266
Rammetilskudd fra staten	-501 187	-472 410	-464 401
Andre statlige overføringer	-112 681	-114 902	-117 874
Andre overføringer	-1 495	-4 282	-4 920
Skatt på inntekt og formue	-401 748	-392 403	-384 271
Eiendomsskatt	-23 032	-22 904	-21 293
Andre direkte og indirekte skatter	0	-511	-496
Sum driftsinntekter	-1 268 237	-1 267 119	-1 269 232
Lønnsutgifter	679 349	706 764	676 638
Sosiale utgifter	192 705	193 484	180 968
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	139 605	137 576	150 430

ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT			
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	92 107	91 311	94 865
Overføringer	89 158	70 998	87 421
Avskrivninger	0	0	73 108
Fordeelte utgifter	-4 702	-3 938	-3 609
Sum driftsutgifter	1 188 223	1 196 196	1 259 821
Brutto driftsresultat	-80 014	-70 923	-9 411
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-21 182	-32 402	-18 709
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-5 950	-5 950	-11 924
Mottatte avdrag på utlån	-20	-34	-41
Sum eksterne finansinntekter	-27 152	-38 386	-30 674
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	37 767	34 921	37 682
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdragsutgifter	63 749	61 589	57 522
Utlån	31	31	58
Sum eksterne finansutgifter	101 548	96 542	95 262
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	74 396	58 155	64 588
Motpost avskrivninger	0	0	-73 108
Netto driftsresultat	-5 618	-12 768	-17 930
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindre forbruk	0	-24 425	-21 787
Bruk av disposisjonsfond	-8 423	-21 418	-21 255
Bruk av bundne fond	-5 093	-5 110	-9 684
Sum bruk av avsetninger	-13 517	-50 952	-52 726
Overført til investeringsregnskapet	5 667	5 424	5 177
Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0
Avsetninger disposisjonsfond	13 045	54 037	34 795

ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT			
Avsetninger til budne ford	423	4 258	6 259
Sum avsetninger	19 135	63 719	46 232
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	0	0	-24 425

ØKONOMISK OVERSIKT INVESTERING			
	Opprinnelig budsjett 2019	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2017
Salg av driftsmidler og fast eiendom	0	-4 106	-815
Andre salgsinntekter	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	0	-6 320	-73
Kompensasjon for merverdiavgift	-29 831	-14 307	-10 328
Statlige overføringer	-6 750	-5 459	-9 803
Andre overføringer	-3 810	-1 301	-2 371
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	-5
Sum inntekter	-40 391	-31 493	-23 395
Lønnsutgifter	0	3 407	2 884
Sosiale utgifter	0	924	768
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	218 841	121 800	111 963
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	0	0	5
Overføringer	29 531	14 520	10 373
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	-4 801	-3 632
Sum utgifter	248 371	135 850	122 361
Avdrag på lån	5 868	9 352	17 902
Utlån	0	0	24 095
Kjøp av aksjer og andeler	3 642	3 314	3 158
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	1 057	840
Avsatt til bundne investeringsfond	0	0	7 508
	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	9 510	13 724	53 503

ØKONOMISK OVERSIKT INVESTERING			
Finansieringsbehov	217 491	118 081	152 470
Bruk av lån	-199 710	-94 958	-124 729
Mottatte avdrag på utlån	-3 843	-3 414	-10 335
Salg av aksjer og andeler	0	0	-25
Overført fra driftsbudsjettet	-5 667	-5 316	-5 177
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-6 205	-4 892	-1 066
Bruk av bundne driftsfond	0	0	-528
Bruk av ubundne investeringsfond	-1 800	-9 500	-1 528
Bruk av bundne investeringsfond	-266	0	-9 083
Sum finansiering	-217 491	-118 081	-152 470
Udekket/udisponert	0	0	0